

Q

I. EX CODICE FESTI.

<?> ..(31 litt.).. <ap>pella ..(33 litt.).. ani eo ..(33 litt.).. Quiri.. (33 litt.).. aut le ..(31 litt.).. itum autem ..(31 litt.).. tio ita con ..(27 litt.).. asi id suffra .. (30 litt.).. m Santra pro **

<Quirinalis porta ?> ** <co>llis est porta ..(25 litt.).. <app>ellant sive quod <ea in collem Quirinalem itur, seu>quod proxime eam sacel<lum Quirini est>.

(Paul.) Quirinalis porta dicta sive quod ea in collem Quirinalem itur, seu quod proxime eam est Quirini sacellum.

<?> ..(15 litt.).. usurpatio facta ..(30 litt.).. positum est. Qui ..(27 litt.).. sidere fertur. Qui<ritis Iuno ?> ..(18 litt.).. a ; aqua et vino.. (25 litt.).. tamen quid<a>m <a> curis ..(23 litt.).. his ei sacra fiant ..(23 litt.).. satur ; ab eiusdem autem ..(26 litt.)

.. m Cur[r]jes Sabinæ.. (22 litt.).. s armis erat potens.

<Quirites, quod est nomen universi po>puli singulare usur<pabatur olim, ut indici>o est praeo qui in funeris <indictione ita pronuntiare solet : > Ill[i]us (ollus) Quiris leto datus. Quirites autem dicti post foedus a Romulo et Tatío percussus communionem et societatem populi factam indicant.

Quirinalia mense Februario dies quo Quirini fiunt sacra. Idem stultorum feriae appellantur quod qui d<i>em suorum fornacium sacrorum cognominant (ignorant ?) eo potissimum rem divinam faciunt.

(Paul.) Quirinalia dies quo Quirino fiebant sacra : eadem et stultorum feriae sunt appellata.

Quirinalis collis qui nunc dicitur olim Egonus (Ag- ?) appellabatur ante quam in eum commigrarent fere Sabini Curibus venientes post foedus inter Romulum

<?> Haec supplent docti : <Quirinus ex hac causa Romulus est ap>pella<tus quod rex erat bellicosus atque Rom>ani eo<regnante curi, id est hasta, uti didicerunt>.

QUIRINALIS PORTA. Cf. infra, s. v. Salariam Viam (436,9 porta quae nunc Collina a colle Quirinali dicitur) ; supra, s. v. Agonium (9,19 hinc Romae mons Quirinalis Agonus et Collina porta Agonensis). Cf. Wissowa (Herm. 26, 142) ; Huelsen (Rhein. Mus. 49,411).

QUIRITIS IUNO. curis i. e. curiis. Cf. Kretschmer (Glotta 10,149). Cf. supra, s. v. Curiales. Mensae (56,21 in quibus immolabatur Iunoni quae Curis appellata est) ; s. v. Caelibari Hasta (55,6 quia matronae Iunonis Curitis in tutela sint, quae ita appellabatur a ferenda hasta, quae lingua Sabinorum curis dicitur, vel, etc.) ; s. v. Curitim Iunonem (43,5 appellabant quia eandem ferre hastam putabant) ; s. v. Curis (43,1 est Sabine hasta ; unde Romulus Quirinus.. quidam eum dictum putant a Curibus, quae fuit urbs opulentissima Sabinorum). Haec fere supplent docti : Qui<ritis Iuno Sabinorum est de>a. Aqua et vino <ei libabant. Dicta a curi, id est hasta. Eam> ta. qu. a curis <dictam esse statuunt quia in> his ei sa. fi. <Cui opinioni Verrius adver>satur. Ab ei. au. <deae nomine videtur ite>m Cu. Sa. <gentis oppidum dictum quod ea gen>s ar. er. po.

QUIRITES. praeo] Cf. supra, s. v. Indictivum Funus (94,17 ad quod per praeconem evocabantur). Rom. et Tat.] Cf. Serv. Aen. 7, 710.

QUIRINALIA. Cf. Varr. L. L. 6, 13.

STULTORUM FERIAE, Cf. infra, s. v. (418,33).

QUIRINALIS COLLIS. quidam] cf. Varr. L. L. 5, 52 : Collis Quirinalis quod ibi Quirini fanum ; sunt qui a Quiritibus qui cum Tatío Curibus venerunt Romam, quod ibi habuerint castra.

EGONUS. Cf. supra, s. v. Agonium (9, 18 sive quia agonus dicebant montes, agonia sacrificia quae fiebant in monte ; hinc Romae mons Quirinalis Egonus et Collina porta

et Tatium ictum. A quo hanc appellationem sortitus est, quamvis existiment quidam quod in eo factum sit templum Quirino ita dictum.

(Paul.) Quirinalis collis dictus est quia in eum commigrarunt Sabini a Curibus venientes, quamvis alii a templo Quirini dictum putent.

Quirina tribus a Curenibus Sabinis appellationem videtur traxisse.

Quiritium fossae dicuntur quibus Ancus Martius circumdedit Urbem quam secundum ostium Tiberis posuit; ex quo etiam *Ostiam*. Et quia populi opera eas fecerat appellavit Quiritium.

(Paul.) Quiritium fossae dictae quod eas Ancus Martius, cum Urbem circumdedit, Quiritium opera fecit.

Quincentum et producta prima syllaba et per C litteram usurpant antiqui, quod postea levius visum est ita ut nunc dicimus pronuntiari.

« *Qui patres, qui conscripti* » vocati sunt in Curiam quo tempore regibus Urbe expulsis P. Valerius consul propter inopiam patriciorum ex plebe adlegit in numerum senatorum C et LX et IIII, ut expleret numerum senatorum trecentorum et duo genera appellaret [esse].

Quispiam quin significet aliquis et *quae-piam* aliquae similiterque alia eiusdem generis ut dubium non est, ita [ut] unde sequens pars eius coeperit inveniri non potest.

(Paul.) Quispiam significat aliquem, sed unde sequens pars eius usurpari coeperit inveniri non potest.

Quinquatrus appellari quidam putant a numero dierum qui fere his celebrantur. Quod scilicet errant tam hercule quam qui triduo *Saturnalia* et totidem diebus *Compitalia*; nam omnibus his singulis diebus fiunt sacra. Forma autem voculi eius exemplo multorum populorum Italicorum enuntiata est quod post diem quintum Iduum est is dies festus, ut apud Tusculanos *Triatrus* et *Sexatrus* et *Septematrus* et Faliscos *Decimatrus*. Minervae autem dicatum eum diem existimant quod eo die aedis eius in Aventino consecrata est.

(Paul.) Quinquatrus festivus dies dictus quod post diem quintum Iduum celebraretur, ut Triatrus et Sexatrus et Septematrus et Decimatrus.

Quinquertium vocabant antiqui quem Graeci πένταθλον, ut indicat versus hic (trag. inc. 17) :

omnis aequalis vincebat quinquertio.

Livius quoque ipsos athletas sic nominat (trag. 41) :

quinquertiones prae<di>co in medium vocat.

↪ (Paul.) Quinquertium Graeci vocant πένταθλον, quo die quinque genera artium ludo exercebantur. Ipsos

Egonensis). Hinc (vel inde) Gloss. Ansil. (= Abol.) EG 42 Egonus : collis Quirinalis. Suspicor ag- Latine, eg- Etruscae pronuntiatum esse.

QUIRITIUM FOSSAE. Cf. Liv. I, 33, 7; 9.

QUI PATRES QUI CONSCRIPTI. Cf. supra. s. v. Adlecti (6,22).

QUISPIAM. Aliena, ni fallor, ab hoc loco est Gloss. Philox. QUE 6 Quempiam : τινὰ <θηλυκῶς> ἀρχαίως.

QUINQUATRUS. fere his] feriis docti. Cf. Varr. L. L. 6, 14 (ubi Septimatrus). quod scil. fiunt sac.] Festo adscribit Reitzenstein (Verrianiſche Forschungen 106).

SATURNALIA. Cf. Macrobian. 1, 10, 2; Apud maiores nostros Saturnalia die uno fiebantur, etc.

QUINQUERTIUM. versus] Livii puto. Saltem rhythmus (vincebat) antiquitatem redolet. Hinc male Gloss. Philox. (cf. Gloss. Cyrill.) QUI 36 Quinquertius : πένταθλος. Cf. supra, s. v. Pentathlum (230,7).

quoque athletas Livius quinquertiones appellat.

Quisquiliae dici putantur quicquid ex arboribus minutis surculorum foliorumve cadit, velut ' quicquideadiae ' Caecilius (251) :

quisquillas volantis, venti spolia memorant : i modo,

et Novius in *Togularia* (88) :

abi deturba te saxo, homo non quisquiliae : quid est ?

(Paul.) *Quisquiliae* putantur dici quicquid ex arboribus minutis surculorum foliorumque cadit, velut ' quicquideadiae '.

Quintipor servile nomen frequens apud antiquos erat, a praenomine domini ductum, ut *Marcipor*, *Gaipor* ; quamvis sint qui a numero natorum ex ancilla quinto loco dictum putent.

(Paul.) *Quintipor* servile nomen frequens apud antiquos a praenomine domini ductum, ut *Marcipor* ; scilicet a Quinto et Marco.

Quippe significare quidni testimonio est Ennius lib. XL (XI ?) (355) :

quippe solent reges omnes in rebus secundis.

Idem lib. XVI (410) :

quippe vetusta virum non est satis bella moveri (-re ?).

Item alii complures.

(Paul.) *Quippe* significat quidni.

Quianam pro quare et cur positum e<st> apud antiquos, ut Naevium in carmine Punici Belli (15) :

summe deum regnator, quianam genuisti ?

et in *Satyr* (sat- ?) (62).

quianam Saturnium populum pepulisti ? et Ennius in lib. VII (259) :

quianam dictis nostris sententia flexa est ?

(Paul.) *Quianam* pro quare et cur ponitur. Ennius : *Quianam* dictis nostris sententia flexa est ?

Quid nisi usurpari (-avis) antiquos testis est Afranius in *Epistula* (129) : me auctore, mater, abstinebis. *Quid nisi* ?

Quietali [i]s (?) ab antiquis dicebatur *Orcus*.

(Paul.) *Quietalis* dicebatur ab antiquis *Orcus*.

Quin<c>t<ia> prata>.. (26 litt.).. sibi.. (34 litt.).. agr.. (35 litt.).. sen.. (35 litt.).. Cinci<nnat>.. (29 litt.).. rific.. (33 litt.).. pec.. (35 litt.).. sis ; .. (35 litt.).. vos.. (35 litt.).. quod eo **

(Paul.) *Quinctia* prata trans Tiberim a *Quinctio* Cincinnato, cuius fuerant, dicta sunt.

<*Quinctiliani* *Luperci*> appel<lati> sunt a

QUISQUILIAE. An<abi>,abi (troch. septenar.) ? Hincine Gloss. Corp. (=Abol.) Q 71 *Quisquilia* : surculus modicus ; Isid. Etym. 17,6, 28 : *Quisquiliae* stipulae inmixtae surculis ac foliis aridis ?

QUINTIPOR. Cf. Quint. 1, 4, 26 ; Plin. N. H. 33, 26.

QUIANAM. genus sisti Zander : genus odisti Leo. Quae emendationes me iudice legem metri Saturnii violant. Utrum ad Festum an ad Vergilium (Aen. 5, 13) redit Gloss. Ansil. (=Abol.) QUA 116-117. *Quianam* : cur, quare ?

QUINCTIA PRATA. sibi] vel sibus. Cf. Liv. 3, 26,8 : L. Quinctius trans Tiberim, contra eum ipsum locum ubi nunc navalia sunt, quattuor iugerum colebat agrum quae prata *Quinctia* vocantur ; ibi ab legatis.. operi.. agresti intentus, etc. Haec supplent docti : Qui. <prata dicta sunt ubi *Quinctius* Cincinnatus> sibi <damnato filio venditis omnibus quattuor iugerum> agr<um> trans Tiberim paraverat. Quem agrum colentem> sen<atus> dictatorem per viatorem salutavit> Cinci<nnatum>.

QUINCTILIANI. Cf. supra, s. v. Fabiani et *Quintiliani* (78, 2 appellabantur *Luperci* a Fabio et *Quintilio* praepositis suis). Haec supplent docti : Lu<perci>, ut a Fabio dicti sunt *Fabiani*> *Luperci*<quibus hic praepositus fuerit. Fuisse autem> Rom. <temporibus

Quintilio quodam qui praepositus> est
Lu<percis>.. (33 litt.).. Luperci ..(31
litt.).. Romuli ..(32 litt.).. et Quintili
..(29 litt.).. quorum num<erus> .. (29
litt.).. <ho>noris gratia e<st auctus>
.. (14 litt.)..

<Quintanam portam> **

(Paul.) Quintana porta appellatur in
castris post praetorium ubi re-
rum utensilium forum sit.

<Quin>tanam classem>.. (12 litt.).. <Ser-
vius Tullius> rex distributa ..(25 litt.)..
fecit cum eas ord<inaret>.. (18 litt.)..
sam de capite.. (27 litt.).. nihil praeter
se h.. (24 litt.).. <Lu>cilius sic meminit
(1287) :

quod.. (25 litt.).. adeptus.

Querqu<eram>.. (25 litt.).. Nam quidam
querc<eram a similitudine quercus>
arboris, cum gra<vis sit ligni illius simi-
lis et in> ingentem evadat <magnitudi-
nem, trahunt. Aurelius> Opillus frigi-
dam a<it dici cum horrore venien-
tem. Santra eam ex G<raeco derivat ;
nam ii tremo>rem eiusmodi κ<α<ρ<α<ρ<ο<ν
dicunt ; unde dictum> etiam *carcerem* ;
Plautum in Frivolaria> (79) :

<is mihi> erat bilis quereque<ra
tussis> ;

<Lucilium itidem> (1194) :

iactans me ut feb<ris querquera> ;

<qui etiam dice>ret alibi (1277) :

querquer<a consequitur capitisque do-
lores>.

(Paul.) Querqueram frigidam cum

tremore a Graeco κ<α<ρ<α<ρ<ο<ν cer-
tum est dici ; unde et *carcer*. Luci-
lius : Iactans me ut febris quer-
quera. Et alibi : Querquera conse-
quitur capitisque dolores. Item
Plautus : Is mihi erat bilis quer-
queratus. Quercus dicitur quod id
genus arboris grave sit ac durum,
tum etiam in ingentem evadat
amplitudinem. Querqueram enim
gravem et magnam quidam pu-
tant dici.

<Quadruplatorem dictum ait Aelius G>al-
lus <qui eo quaestu se tuebatur ut eas
res perse>que<retur quarum ex legibus
quadrupli erat> actio.. (33 litt.).. nibus..
.. (33 litt.).. menta.. (23 litt.).. <testi-
mo>nio est.. (33 litt.).. abant.. (34 litt.)..
.. ab eo.. (34 litt.).. es in.. (32 litt.).. fec-
tis.. (32 litt.).. que lieto.. (32 litt.).. po-
pulo.. (33 litt.).. tia ca.. (31 litt.).. omen
legum.. (30 litt.).. populi do.. (10 litt.)..

(Paul.) Quadruplatores dicebantur qui
eo quaestu se tuebantur ut eas
res persequerentur quarum ex
legibus quadrupli erat actio.

<Q. R. C. F. Quandoq Rex Co>mitiavit
<Fas. Sic notatum esse diem in fastis
i>n honorem <Regis sacrorum aiunt
qui de feriis> menstruis scrip<serunt>
..(22 litt.).. Rege dicuntur. <Huius nomi-
nis causae a multis scriptori>bus tra-
ditae sunt.. (18 litt.).. <nefas habet>u>r
pars ante<rior> ..(25 litt.).. ; posterior
<fas cum iis perfectis in comitium ve-

institutos utrosque et Fabianos> et Quinctili<anos multi sunt qui tradiderint>, etc. Cf.
Unger (Rhein. Mus. 36, 50).

QUINTANAM PORTAM. Locum totum (propter ὁμοῶς ἄκρον) om. cod. Docti tamen
post Quinctia Prata supplent : <Quintana appellatur in ca>s<tr>is <locus ubi prae-
dam et capti>vos <dividunt>, etc.

QUINTANAM CLASSEM. h<abebant> docti. Lucil.] quid scripserit minime constat

QUERQUERAM. Hinc puto Gloss. Abol. QUE 9 et 4 Querquera est febris acris et vehe-
mens quae cum magno frigore solet venire, Quercum : genus ligni ilici similis [aut ilex].
|| Aur. Opill.] cf. ad 124, 12. || bilis aqua intercus tu. febris Prisciani cod I p. 271 (qui
illud intercus testatur).

QUANDOQ REX COMITIAVIT FAS. mitia sic cod.. : comitiassit docti. Cf. infra, s. v.
Regifugium (346,30). De ambabus formulis cf. Varr. L. L. 6, 31 : Dies qui vocatur sic,

nit.> Si quis alius pro Rege <iussu eius venit, ut pon>tifex, tum is dies <fastus est>.

(Paul.) Quandoc Rex Comitavit Fas in fastis notari solet et hoc videtur significare, quando Rex sacrificulus divinis rebus perfectis in comitium venit.

<Q. S. D. F. Quandoc Stercus Delatum Fas eo<dem modo in fastis notatur di>es qui talis est ut <eo aedis Vestae purgetur s>tercusque in alvum (clivum ?) Ca<pitolinum>.. (17 litt.).. cum id factum sit ..(26 litt.).. ta.

(Paul.) Quandoc Stercus Delatum Fas eodem modo in fastis notatur dies quo stercus purgatur ab aede Vestae.

Quaestores <dicebantur qui quaererent de rebus> capitalibus ; unde <iidem etiam in XII (8,25) *quaestores parri>cidi* appellantur.

<Quando cum gravi voce pro>nuntiatur significat <quoniam ; acuta est temporis adverbium>, ut Plautus in Me<naechmis ait> (78) :

<ideo quia> mensam, quando edo, detergeo,

et in *Pseudolo* (257) :

dabo quando erit. Ducito quando habebis,

et Ennius lib. XVI (493) :

Nox quando mediis signis praecincta volabit.

In XII (inc. 2) quidem cum C littera ultima scribitur idemque significat.

(Paul.) Quando cum gravi voce pronuntiatur significat idem quod quoniam et est coniunctio ; quando acuto accentu, tunc est temporis adverbium.

Quadrata Roma <locus> in Palatio ante templum Apollinis dicitur ubi reposita sunt quae solent boni ominis gratia in urbe condenda adhiberi, quia saxo minutus (mun-) est initio in speciem quadratam. Eius loci Ennius meminit cum ait (Ann. 157) :

et quis est (qui sextus ?) erat Romae regnare quadratae.

Quadrurbem Athenas Accius appellavit quod <qua>si ex IIII urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone Eleusine Piraeo Sinio.

(Paul.) Quatrurbem Athenas Accius appellavit quod ex quattuor urbibus in unam illam civitatem se homines contulere.

Quaeso ut significat idem quod rogo, ita quaesere ponitur ab antiquis pro quaerere, ut est apud Ennium lib. II (144) :

Quando Rex Comitavit Fas, is dictus ab eo quod eo die Rex sacrificulus dicat (if ?) ad comitium, ad quod tempus est nefas, ab eo fas ; itaque post id tempus lege actum saepe : dies qui vocatur Quando Stercus Delatum Fas ab eo appellatus quod eo die ex aede Vestae stercus everritur et per Capitolinum clivum in locum defertur certum. Haec supplect docti : scrip<serunt, quae nonalibus sacris in Curia a> Rege dicuntur.

QUANDOC STERCUS DELATUM FAS. Cf. infra, s. v. Stercus Ex Aede Vestae (466, 32 XVII Kal. Iul. defertur in angiportum medium fere clivi Capitolini, qui locus clauditur Porta Stercoraria). Haec supplect docti : Ca<pitolinum eversum certo loco condatur>. Cum id, etc.

QUAESTORES PARRICIDI. Cf. supra, s. v. Parricidi Quaestores (247,19).

QUADRATA ROMA. Cf. Varr. ap. Solin. 1, 17 ; Nam, ut adfirmat Varro auctor diligentissimus, Romam condidit Romulus.. diotaque primum est Roma quadrata, quod ad aequilibrium foret posita, etc. Cf. Täubler (Mitteil. Archaeol. Inst., röm, Abt., 41, 212).

QUADRURBEM. quasi Walter (Philol. 80. 440).

QUAESO. Enn. lib. II] Cf. supra, s. v. Mundus (126,2) ubi navibus celsis pro na. pulchris.

Ostia munita est ; idem loca navibus pulchris.

munda facit nautisque mari quaesentibus vitam,

et in Cresphonte (120) :

ducit me uxorem liberorum sibi quaesendum gratia,

et in Andromeda (97) :

liberum quaesendum causa familiae matrem tuae.

(Paul.) Quaeso significat id quod rogo.

Quaesere tamen Ennius pro quaerere posuit.

Quadranta <le> vocabant antiqui quam ex Graeco amphoram dicunt, quod vas pedis quadrati octo et XL capit sextarios. Plautus in Curculione (103) :

anus haec sitit. Quantillum sitit ?

Modica est, capit quadranta <1>e,

et Cato contra Oppium (1) : Vinum redemisti, praedia pro vini quadrantalibus sexaginta in pulli (publicum ?) dedisti, vinum non dedisti.

(Paul.) Quadranta vocabant antiqui amphoram, quod vas pedis quadrati octo et quadraginta sextarios capiat. Plautus : « Anus haec sitit. Quantillum sitit ? Modica est, capit quadrantae. »

Quaxare ranae dicuntur cum vocem mittunt

(Paul.) Quaxare ranae dicuntur cum vocem mittunt.

Quartarios appellabant antiqui muliones mercennarios quod quartam partem quaestus capiebant. Lucilius (1255) :

porro homines nequam, malus ut quartarius, cippus

colligere (-isere) omnes.

(Paul.) Quartarios appellabant muliones mercennarios quod quartam partem capiebant quaestus

Quatenus significat qua fine, ut *hactenus* hac fine ; at *quatinus* quoniam. Sed antiqui *quatenoc* dicebant, ut Scipio Africanus in ea oratione quam scripsit postquam ex Africa rediit : Uti negotium natum erat, quatenoc castra nostra ita munita erant ut posses partem exercitus abducere.

(Paul.) Quatenus significat qua fine, ut *hactenus* hac fine ; *quatinus* vero quoniam. Sed antiqui *quatenoc* dicebant.

Quamde pro quam usos esse antiquos cum multi veteres testimonio sunt, tamen huius (tum Ennius in primo (Ann. 97) :

Iuppiter, ut muro fretus magis quamde manus † impe †,

secundo (136) :

quamde tuas omnes legiones ac popularis,

et Lucretius (1, 641) :

clarus ob obscuram linguam magis inter inanes

quamde gravis inter Graios qui vera requirunt.

~ (Paul.) Quamde pro quam dicebant antiqui.

Quam mox significat quam cito ; sed si per se ponas mox, significabit paullo post vel postea.

QUADRANTALE. Hinc nimirum Gloss. Aff. (= Abol.) Quadrantale : amphora ; Gloss. Philox. QUA 2 Quadrantale : *κεράμειον*. Unde ausus sum putare Plautum quadrantale scripsisse, quadrantal enuntiasse. octo et XL.] Cf. supra, s. v. Publica Pondera (288, 28 duodequingaginta sextarii quadrantal siet vini). sitit haec anus Plaut.

QUAXARE. Hincine Gloss. Philox. QUA 60 Quasat *ὅταν φωνεῖ βάρπαχος* ? Vide supra ad Bombizatio (27,12).

QUARTARIOS. quaestus] Cf. infra, s. v. Relegati (348, 21 magistratus).

QUATENUS. Cf. infra, s. v. Tenus (505, 12).

QUAMDE. manus vi. Idem in sec. Vahlen.

QUAM MOX. Cf. supra, s. v. Mox (123, 2 paulo post.).

(Paul.) Quam mox significat quam cito ; sed si per se ponas mox, significabit postea vel paulo post.

Quatere suspensum et vicinum rei alicuius motum significat, non, ut Verrius putat, ferire, <ut interdum concutere> ; cum id ipsum verbum concutere ex praepositione quae est con et quater sit compositum. *Quassare* autem est saepe quater.

(Paul.) Quatere suspensum et vicinum rei alicuius motum significat, ut interdum concutere, cum et id ipsum verbum concutere ex quater sit compositum. Quassare autem est saepe quater.

Querquetulanae virae putantur significari nymphae praesidentes querqueto virescenti quod genus silvae iudicant fuisse intra portam quae ab eo dicta sit *Querquetularia* <porta>. Sed feminas antiqui quas + sciens + dicimus *viras* appellabant ; unde adhuc permanent *virgines* et *viragines*.

(Paul.) Querquetulanae dicebantur nymphae querqueto virescenti praesidentes.

Querquetularia porta Romae dicta quod querquetum intra muros Urbis iuxta se habuerit.

Ques antiqui dixerunt ; inde declinatum remanet dativo casu quibus. Nam qui adhuc item qui <s> facit, ut isti istis, illi illis.

« *Qui hoc censetis illuc transite, qui alia omnia in hanc partem.* » His verbis praeit ominis videlicet causa ne dicat : ' qui non censetis '.

« *Quot servi tot hostes* » in proverbio est. De quo Sennius Capito existimat errorem hominibus intervenisse praepostere plu-

rimis enuntiantibus ; veri enim similis esse dictum initio ' quot hostis (-tes) tot servi ', tot captivi fere ad servitutem adducebantur ; unde etiam *mancipia*. Nec sane.. (32 litt.).. seru ..(30 litt.).. <in>epti si ..(30 litt.).. rint.. (32 litt.).. gia te ..(31 litt.).. turbata ..(29 litt.).. rent.. (32 litt.).. unci.. (31 litt.).. Sennius.. (30 litt.).. ut persiu.. (27 litt.).. <sig>nificat.. (29 litt.).. omnibus a.. (29 litt.).. <an>cillae va ..(29 litt.).. omnis un ..(30 litt.).. me part.. (28 litt.).. <re>gula ; sed u.. (28 litt.).. saltius fixit ..(24 litt.).. fer[r]endum quod ..(26 litt.)..

Quoniam significat <non solum id quod quia, sed> apud antiquos <etiam id quod postquam ; hac videlicet de causa quam (quod ?) <Graecum $\delta\tau\epsilon$ utrius> qui (-que) significationem <optinet>.

(Paul.) Quoniam significat non solum id quod quia, sed etiam id quod postquam ; hac de causa quod Graecum $\delta\tau\iota$ utriusque significationem optinet.

<Quod significat> etiam aliquid, praeterquam quod in usu fere est ; et Graeci dicunt $\tau\iota$.

(Paul.) Quod significat etiam aliquid, praeterquam quod in usu fere est ; et Graeci dicunt $\tau\iota$.

Quin <quennales in coloniis appella>bantur qui lustrum con<derent quinto quoque anno ; a quo nomin>ari coeptos.

Quin <que genera signorum observant> augures publici : ex <caelo, ex avibus, ex tripudis> ex quadripedibus, ex <diris>*

(Paul.) Quinque genera signorum observant augures : ex caelo, ex avibus, ex tripudis, ex quadripedibus, ex diris.

QUERQUETULANAE. -tana porta Plin. N. H. 16, 37. an sciūs (i. e. sanctius) ? quas sc. dic. om. Schol. Isid. (Mulieres antiqui viras appellabant ; unde adhuc permanent virgines et viragines). Hinc nimirum Isid. Etym. 11, 2, 23.

QUES. Nonnisi pron. interrog. vel indefinit. v. g. 'ques sunt ?', 'sei ques sunt'. || quis] pro quo saec. xiv-xv Itali, queis' scribere solebant.

R

I. EX CODICE FESTI.

Rufuli tribuni mil<itum appellabantur quos> consul faciebat, n<on populus ; de quorum iure quod> Rutilius Rufus leg<em tulerit>.. (14 litt.).. modis ; sic enim eleva ..(19 litt.).. bant hi qui populi suffr<agis creabantur ; **Rufi a**> cognomine Rutili a<c post Rufuli sunt vocati>.

(Paul.) Rufuli appellabantur tribuni militum a consule facti, non a populo ; de quorum iure quod Rutilius Rufus legem tulerit, Rufuli ac post Rutuli sunt vocati.

<*Runas* spicula, genus teli, esse, alii pug>nas<significari credunt, cum dicat Ennius (Ann. 589) :

runat>a re<cedit,
id est proeliata vel spicula iaculata. >
Naevi<us> (Bell. Pun. 57) :
.. (33 litt.).. unt.. (36 litt.).. ad.. (33 litt.).. tesen **

(Paul.) Runa genus teli significat. Ennius « runata recedit », id est proeliata.

<*Ru*>ctare, <non ructari>.. (24 litt.).. unt pro ..(31 litt.).. inos igi<tur> ..(29 litt.).. a scrib.. (31 litt.).. <Fl>accus .. (17 litt.).. <« videtis alios ructa>re ac <respuere pulcherrima superbia ».

Tamen> M. Cice<ro>.. (31 litt.).. « rupta<retur (ruct-) » dixit>.

(Paul.) Ructare, non ructari dicendum est. Flaccus : Videtis alios ructare ac respuere pulcherrima superbia. Cicero tamen ructaretur dixit.

<*Resparsum vinum apud antiquos*> significat <vinum rogo inspersum, quod in sacris n>ovendia<libus vino mortui sepulchrum> spargebatur ; <ea autem sacra facere solebant die no>no.

(Paul.) Resparsum vinum dixerunt quia vino sepulchrum spargebatur.

Romani <ludi>.. (21 litt.).. e artificum ..(21 litt.).. ci ..coeperunt.. (19 litt.).. que alis civitatibus ..(19 litt.).. quod omnes qui nunc ..(24 litt.).. sunt institu<ti>.. (18 litt.).. <R>omanos. Ali aiunt <ludos eos fuisse Matris> Magnae ac po.. (23 litt.).. in conferendis .. (22 litt.).. ros Romanos. Ali.. (21 litt.).. os equitando, iactu.. (16 litt.).. ilibus paribusque etiam ..(18 litt.).. ludentibus fierent.

<*Rubidus panis* appella>tur parum coctus, cum ..(20 litt.).. Plautus in Casina (309) :

<in furnum calidum condit>o
atque ibi torreto<me pro pane rubido>

<It>em scortearum ampullae vetustate rugosae et coloris eiusdem rubidae dici solent (Plaut. Stich. 230).

RUFULI. Haec supplent docti : leg<em tulerit, qua eis cavebatur multis>mo. ; sic en. eleva<verant eos ut praepondera>bant hi, etc.

RUNA. Hinc nimirum Gloss. AA (=Abol.) Runa : pugna, Runata : suspicata (spiculata ?). Fortasse etiam recentior glossa Runa (-nas ?) : stipula (spicula ?). De re valde incerta alibi disputavi (Amer. Journ. Phil. 38, 358).

ROMANI LUDI. Incerta supplementa si vis, haec habe : Romani <ludi appellabantur qui sin>e artificum <peregrinorum opera perfi>ci coeperunt, < quos ex Etruscis ex>que alis civitatibus <arcessere solebant ; aut> quod omnes qui nunc <celebrantur ludi postea> sunt institu<ti>, primos esse dictos R>omanos... ac po<tius Magnos vocandos. Ali> in conferendis <sumtibus certasse nobiles vi>ros Romanos. Ali<denique eos esse celebrat>os equitando, iactu <rei militaris sim>ilibus, paribusque etiam <compositis, ut bellica a> lu. fi. Cf. supra, s. v. Magnos Ludos (109,1). Cf. ps. -Ascon. in Verr. act. I 31.

RUBIDUS PANIS, Festum adhibere, non tamen sequi videtur Isid. Etym. 20, 2, 15 : Rubidus panis, recoctus et rubefactus. || Plaut.] Cf. infra, s. v. Torreri (484,16). || Stich. 230] « robiginosam strigilim, ampullam rubidam ».

(Paul.) Rubidus apud Plautum panis vocatur parum coctus ; item scor-teae ampullae rugosae rubidae dici solent.

Romanam portam vulgus appellat ubi ex epistyllo defluit aqua ; qui locus ab antiquis appellari solitus est *statuae Cinciae*, quod in eo fuit sepulcrum eius familiae. Sed porta Romana instituta est a Romulo infimo clivo Victoriae, qui locus gradibus in quadram formatus est. Appellata autem Romana a Sabinis praecipue, quod ea proximus aditus erat Romam.

(Paul.) Romana porta apud Romam a Sabinis appellata est quod per eam proximus eis aditus esset.

Rutabulum est quo rustici in proruendo igne panis coquendi gratia <vel stercoribus utuntur>. Novius in Pico (80) : quid ego facerem, otio si rodebam rutabulum ?

Naevius obscenam viri partem describens (com. 126) :

vel quae sperat se nupturam viri-
<dulo> adolescentulo [s],
ea licet senile tractet retritum (de-??)
rutabulum.

(Paul.) Rutabulum a proruendo igne vocatum, quo panes coquuntur. Invenitur tamen positum et pro virili membro.

Ruta cuesa dicuntur quae venditor possessionis sui usus gratia concidit ruendoque contraxit (extr-?).

Rutilium rufum significat. Cuius coloris studiosae etiam antiquae mulieres fuerunt, unde traxerunt cognomina Rutilias, ut indicat frequenter Afranius.

(Paul.) Rutilium rufum significat. Cuius coloris studiosae etiam antiquae mulieres fuerunt ; unde et Rutiliae dictae sunt.

Rutrum tenentis iuvenis est effigies in Capitolio ephebi more Graecorum harenam ruentis exercitationis gratia ; quod signum Pompeius Bithynicus ex Bithynia supellectilis regiae Romam deportavit.

(Paul.) Rutrum dictum quod eo harena eruitur.

Rutundam aedem Vestae Numa Pompilius rex Romanorum consecrasse videtur quod eandem esse terram, qua vita hominum sustentaretur, crediderit, eamque pilae forma[m] esse, ut sui simili templo dea coleretur.

(Paul.) Rotundam faciebant aedem Vestae ad pilae similitudinem quod eandem credebant terram esse.

Ruscum est, ut ait Verrius, amplius paullo herba et exilius virgultis fruticibusque, non dissimile iunco ; cuius coloris rebus uti mulieres solitas commemorat Cato Originum lib. VII (8) : Mulieres opertae auro purpuraque ; arsinea rete diadema coronas aureas ruscea<s> facile (fascias ?) galbeos lineas pelles redimicula.

ROMANAM PORTAM. Cf. infra, s. v. (330, 23). [locus statuae Cinciae] Cf. supra, s. v. Cincia (49, 23 locus Romae ubi Cinciorum monumentum fuit).

RUTABULUM. Hinc Hermeneum. (= Philox.) Rotabulum : εῤυκαδης (σκαλς ?) ; Isid. Etym. 20, 8, 6 : Rutabulum (vel rot-) dictum a proruendo stercora, sive ignem panis coquendi gratia.

RUTILIUM. An -lūm ? cf. infra, s. v. Rutilae Canes (358, 27 id est non procul a rubro colore) ; Varr. L. L. 7, 88 : Aurei enim rutili, et inde enim (olim ?) mulieres valde rufae rutilae dictae ; Cato Orig. 7, 9 : Mulieres nostrae capillum cinere unctitabant ut rutilus esset. Cf. infra, s. v. Ravillae (340, 30 a ravis oculis, quemadmodum a caesiis Caesullae).

RUSCUM. Cf. infra, s. v. [ars. re.] ars inheret cod. Cf. supra, s. v. Arsineum (19, 7). [galb.] Cf. supra, s. v. Calbeos (41, 2 armillas dicebant) ; s. v. Galbeum (85, 12 ornamenti genus). [redim.] Cf. infra, s. v. (336, 3).

Rupitias <issit in ?> XII significat damnum dederit.

(Paul.) *Rupitia* damnum dederit significat.

Rodus vel *raudus* significat rem rudem et imperfectam ; nam saxum quoque raudus appellant poetae, ut Accius in *Melappippo* (488) :

constit[u]it cognovit sensit, conlocat sese in locum

celsum ; hinc manibus rapere roudus saxeum grande[m] et grave[m],

et in *Chrysippo* (262) :

neque quisquam a felis vacuus (vocivus ?), sed, uti cuique obviam

fuerat, ferrum alius, <alius> saxi[o] rudem (roudus ?).

Vulgus quidem in usu habuit non modo pro aere imperfecto, ut *Lucilius* cum ait (1192) : plumbi pa<u>xillum rodus linique matexam,

sed etiam signato, quia in mancipando cum dicitur « *rudusculo libram ferito* » asse tangitur libra. *Cincius de Verbis Priscis* sic ait (19) : Quemadmodum omnis fere materia non deformata (nondum formata) rudis appellatur, sicut vestimentum rude non perpolitum, sic aes infectum rudusculum ; apud aedem *Apollinis* ... conflatum iacuit, id (aedem ?) ad rudus appellabant ; in aestimatione censoria aes infectum rudus appellatur ; *rudari* ab eodem dicuntur

qui saga nova poliunt ; hominem imperfectum rudem dicimus.

(Paul.) *Rudus* vel *raudus* cum dicitur res rudis et imperfecta significatur ; hominem quoque imperfectum rudem vocamus.

Rudentes restes nauticae, et asini cum voces mittunt.

(Paul.) *Rudentes* restes nauticae, et asini cum vocem mittunt.

Ruspari est quaerere crebro, ut hoc versu indicatur (trag. inc. 83) :

ibo ut latebras ruspans rimer amaptimas (maritimas ?).

(Paul.) *Ruspari* est crebro quaerere.

Rustica Vinalia appellantur mense Augusto XIII Kal. Sept. <quo die primum in Urbem vinum deferunt>, Iovis dies festus, quia Latini bellum gerentes adversus *Mezentium* omnis vini libationem ei deo dedicaverunt. Eodem autem die *Veneri* templa sunt consecrata, alterum ad *Circum Maximum*, alterum in *luco Libitiniensi*, quia in eius deae tutela sunt horti.

(Paul.) *Rustica Vinalia* quarto decimo Kalendas Septembres celebrabant, quo die primum in Urbem vinum deferebant.

Rustum (-scum ?) ex ' *rubus* <cum ?> **

(Paul.) *R pro S* (S pro R) littera saepe antiqui posuerunt, ut *maiosibus* melio-

RUPITIAS. (-pt- ?) issit] i. e. ierit : an duit ? Cf. supra, s. v. *Duis* (58,18 pro dederis). *Rupsit* in XII docti. Cf. infra, s. v. *Talionis* (496,16 in XII. « si membrum rupsit, ni cum eo pacit, talio esto »).

RODUS. quouique o. fū. An ferro al. saxe o al. rudere ? paucillum.. matexam codd. *Isid.* Etym. 19, 4, 10. *raudusculo* Varr. L. L. 5, 163 (aes raudus dictum ; ex eo veteribus in mancipiis scriptum « *raudusculo libram ferito* »). Cf. infra, s. v. *Raudusculana Porta* (338,26).

RUSPARI. Hinc nimirum Gloss. AA (=Abol.) *Ruspari* : requirere. Cf. supra, s. v. *Conruspari* (54,10 conquirere).

RUSTICA VINALIA. cf. infra, s. v. (366,31).

RUSCUM. Cf. supra, s. v., (320,17). Cf. *Nigra* (Romania 31,515). *Excisum est dimidium folium codicis.*

S PRO R. Cf. supra, s. v. *Arbosem* (14,9) ; s. v. *Aureliam Familiam* (22,7 *Auseli* dicebantur, ut *Valesii Papisii*) ; s. v. *Pignosa* (232,21 *pignora*, eo modo quo *Valesii Auselii Pinasi Papisii* dicebantur) ; s. v. *Plisima* (222, 18) ; Varr. L. L. 7, 27.

sibus Lasibus fesiis pro maioribus melioribus Laribus feriis.

<Romanus ager ?> ** ubi incubare posset auspicii repetendi causa.

(Paul.) *Rorarios* milites vocabant qui levi armatura primi proelium committebant quod, ut ante imbrem fere rorare solet, sic illi ante gravem armaturam quod prodibant rorari dicti.

Rogatio est cum populus consultitur de uno pluribusve hominibus quod non ad omnis pertineat et de una pluribusve rebus de quibus non omnibus sancitur. Nam quod in omnibus homines resve populus scivit *lex* appellatur. Itaque Gallus Aelius ait (17) : Inter legem et rogationem hoc interest ; rogatio est genus legis ; quae lex, non continuo ea rogatio est ; <rogatio> non potest non esse lex si modo iustis comitiis rogata est.

(Paul.) *Robum* rubro colore et quasirufo significari, ut bovem quoque rustici appellant, manifestum est. Unde et materia quae plurimas venas eius coloris habet dicta est *robur*. Hinc et homines valentes et boni coloris *robusti*. *Robus* (-ur ?) quoque in carcere dicitur is locus quo praecipitur maleficorum genus quod antea arcis robusteis includebatur.

(Paul.) Rogatio est cum populus consultitur de uno pluribusve hominibus quod non ad omnes pertineat et de una pluribusve rebus de quibus non omnibus sancitur. Nam quod in omnes homines resve populus scivit lex appellatur.

(Paul.) *Robigalia* dies festus septimo Kalendas Maias quo *Robigo* deo suo, quem putabant robiginem avertere (deo qui rob. avertit), sacrificabant.

(Fast. Praenest.) Feriae Robigo via Claudia ad milliarium V ne robigo frumentis noceat sacrificium.

Romulum quidam <a> ficio Ruminali, aliud lupae ruma nutritus est appellatum esse ineptissime dixerunt. Quem credibile est a virum magnitudine, item <Remum> fratrem eius appellatos.

(Paul.) *Rorarium vinum* quod rorariis datur.

(Paul.) Romulus et Remus a virtute, hoc est robore, appellati sunt.

RORARIOS. Hincine Gloss. Philox. RO 14 Rorarii : ἀρορολισταί, RO 17 Rorat : φακάζει, Gloss. Abba (=Abol.) Rorarius, : miles qui primo in bello proelium committit ? Vide supra, ad Adscripticii (13,28 hos et rorarios dicebant, quod id genus hominum, antequam acies coirent, in modum rorantis tempestatis dimicaret); Varr. L. L. 6, 58 : Rorarii dicti ab rore qui bellum committebant, ideo quod ante rorat quam pluit ; Vit. Pop. Rom. III (ap. Non. 553,6) : Rorarii appellati quod imbris fere primum rorare incipit.

ROBUM. Cf. Schol. Juven. 8, 155 (robustumque iuvenum) : id est robustum rufum ; unde Hercules Robus dictus est. [arcis] decl. secundae Adde in Thes. Lat. s. v. [in carc.] Cf. Val. Max. 6, 3, 1 d : Familiares eorum.. de robore praecipitati sunt.

ROBIGALIA. Hincine Gloss. Philox. RO7 Robigo : ὡς πάχνη γίνεται ἣν τινες ἐρυσίβην καλοῦσιν ? quem put. etc.] qui rob. avertit (vel aliquid eiusmodi) Fest. Cf. Varr. L. L. 6, 16 : Robigalia dicta ab Robigo ; secundum segetes huic deo sacrificatur, ne robigo occupet segetes ; Serv. auct. Geo. 1, 151 (robigo) : Inde et Robigus deus et sacra eius decimo Kal. Maias Robiginalia appellantur.

ROMANUS AGER. Cf. Serv. Aen. 2, 178 : Postquam imperium longius prolatum est, ne dux ab exercitu diutius abesset si Romam ad renovanda auspicia de longinquo revertisset, constitutum ut unus locus de captivo agro Romanus fieret in ea provincia in qua bellabatur, ad quem, si renovari opus esset auspicia, dux rediret.

Romam appellatam esse Cephalon Gergithius — qui de adventu Aeneae in Italiam videtur conscribisse — ait ab homine quodam comite Aeneae ; eum enim occupato monte qui nunc Palatinus dicitur urbem condidisse atque eam Rhomen nominasse. § Apollodorus in Euxenide ait Aenea et Lavinia natos Mayllem Mulum Rhomumque, atque ab R<h>omo urbi tractum nomen. § Alcimus ait Tyrrhenia Aeneae natum filium Romulum fuisse atque eo ortam Albam Aeneae neptem, cuius filius nomine Rhodius (Rhomus ?) condiderit urbem Romam. § Antigonius Italicæ historiae scribtor ait Rhomum quendam nomine Iove conceptum urbem condidisse in Palatio Romaeque ei dedisse nomen. § ** (Hyperochus ?) historiae Cumanae compositor Athenis quosdam profectos Sicyonem Thespi[ad]asque, ex quibus porro civitatibus ob inopiam domiciliorum complures profectos in exterarum regiones delatos in Italiam, eosque multo errore nominatos *Aborigines* (Aberrig- ?) ; quorum subiecti qui fuerint caeximparum (Caci improbi ?) viri unicarumque virium imperio montem Palatium, in quo frequen-

tissimi consederint, appellavisse a viribus regentis *Valentiam*, quod nomen adventu Euandri Aeneaeque in Italiam cum magna Graece loquentium copia interpretatum dici coeptum Rhomen. § Agathocles Cyzicenarum rerum conscribtor ait vaticinio Heleni impulsus Aenean Italiam petivisse portantem suam secum neptem, Ascani filiam, nomine Rhomen eamque, ut Italia sint Phryges potiti et [h]is regionibus maxime quae nunc sunt vicinae Urbi, prima<m> omnium consecrasse in Palatio Fidei templum ; in quo monte postea cum conderetur urbs, visam esse iustam vocabuli Romae [nomen] causam eam quae prioreundee (prior eundem) locum dedicavisset Fidei. Ait quidem Agathocles complures esse auctores qui dicant Aenean sepultum in urbe Berecynthia (-tho ?) proxime flumen Nolon (?) atque ex eius progenie quendam nomine Rhomum venisse in Italiam et urbem Romam nominatam condidisse. § Caltinus (Callias ?) Agathodis Siculi qui res gestas conscripsit, arbitratur e manu Troianorum fugientium Ilio capto cuidam fuisse nomen Latino eumque habuisse coniugem Rho-

ROMAM. videtur] Aliunde igitur haec didicerat Verrius. An ab R<h>omo <Romae>ur. ? ABORIGINES. Cf. supra, s. v. (17, 19 appellati sunt quod errantes convenerint in agrum qui nunc est populi Romani ; fuit enim gens antiquissima Italiae).

Berecynth.] Cf. Serv. Aen. 6, 784 Berecynthos castellum est Phrygiae iuxta Sagarim fluvium.

Galitas] Callias Mommsen (Herm. 16,4).

Haec fere supplent docti in parte paenultima : <ex>positos in<ripa Tiberis esse ; ibi lupam iis praebuisse ru>mam monte <vicino descendentem. Hinc postquam reperti>sunt educat<ique a Faustulo, Romulus et Remus a ruma no>minati pot<issimum dicuntur ; cognitoque unde> ess. procr., etc. Cf. Serv. auct. Aen. 1, 273 : Clinias refert Telemachi filiam Romen nomine Aeneae nuptam fuisse, ex cuius vocabulo Romam appellatam.. dicit Latinum ex Ulixet Circe editum de nomine sororis suae mortuae Romen civitatem appellasse ; Ateius adserit Romam ante adventum Euandri diu Valentiam vocitatam, sed post Graeco nomine Romen vocitatam ; alii a filia Euandri ita dictam, alii a fatidica quae praedixisset Euandro his eum locis oportere considerare ; Heraclides ait Romen nobilem captivam Troianam huc appulisse et taedio maris suasisse sedem, ex cuius nomine urbem vocatam ; Eratosthenes Ascanii, Aeneae filii, Romulum parentem urbis refert. Naevius et Ennius Aeneae ex filia nepotem Romulum conditorem urbis tradunt ; Sibylla ita dicit 'Ρωμαίοι. 'Ρώμου παῖδες.

men, a qua, ut Italia sit potitus, urbem quam condiderit Romam appellavisse. § Lembos qui appellatur Heraclides existimat revertentibus ab Ilio Achivis quendam (quosd-) tempestate deiectos in Italiae regiones secutos Tiberis decursum pervenisse ubi nunc sit Roma, ibique propter taedium navigationis impulsas captivas auctoritate virginis cuiusdam tempestivae nomine Rhomes incendisse classem, atque ab ea necessitate ibi manendi urbem conditam ab is et potissimum eius nomine eam appellatam a cuius consilio eas sedes sibi firmavissent. § Galitas (?) scribit, cum post obitum Aeneae imperium Italiae pervenisset ad Latinum, Telemachi Circaeque filium, isque ex Rhome suscepisset filios Rhomum Romulumque, urbi conditae in Palatio causam fuisse appellandae potissimum Rhom.. (38 litt.).. i sic.. (35 litt.).. in i.. (36 litt.).. exp.. (36 litt.).. Rom.. (36 litt.).. lao.. (36 litt.).. tos.. (36 litt.).. pler.. (33 litt.).. <Nu>mito<r>.. (34, litt.).. pepe<ri>.. (33 litt.).. dend.. (35 litt.).. atque.. (32 litt.).. <Ro>mam ; .. (36 litt.).. omnes pr.. (33 litt.).. nomina.. (33 litt.).. compressa.. (30 litt.).. positos in.. (30 litt.).. mam monte.. (31 litt.).. sunt educat<i>.. (28 litt.).. minati pot.. (30 litt.).. essent procreati, <Numitori avo suo primum> restituisse regn<um>, deinde de urbe condenda> per auguria decre<visse> ut eam conderet nomi>naretque, ac deorum <manifesta approbatione Ro>mulum urbem cond<idisse> ; sed eam nomi-

nasse Romam> potius quam Romul<am> .. (14 litt.).. <ut amplio>re vocabuli signifi<catu> prosperiora patriae> suae ominaretur.

(Paul.) Romam Romulus de suo nomine appellavit, sed ideo Romam — non Romulam — ut ampliore vocabuli significato prosperiora patriae suae ominaretur

R- <?>.. (24 litt.).. latam Terentius quid di.. (20 litt.).. deinde detortam vocabuli formam>.. (13 litt.).. credibile. Ceterum caus.. (20 litt.).. nisse ait Verrius u.. (23 litt.)..

Romanam portam ante.. (19 litt.).. <voci>-tatam ferunt, quae fuerit **

<Romuliam tribum appellatam ait Dio>ny<sus>.. (31 litt.).. aut a.. (37 litt.).. se .. (32 litt.).. proxima <omnium tribuum erat ad muros ipsius urbis Ro>mae .. (31 litt.).. <cu>iusdam.. (37 litt.).. ep .. (36 litt.).. ama .. (36 litt.).. t ap.. (34 litt.).. inium .. (37 litt.).. de .. (34 litt.).. em quae .. (31 litt.).. t requisi .. (29 litt.).. <ap>pellatam .. (33 litt.).. tem quae. (34 litt.)..

(Paul.) Romulia tribus dicta quod ex eo agro censebantur quem Romulus ceperat ex Veientibus.

Rumex <genus teli simile spari Gallici, cuius> meminit Lucili<us> (1315) : tum spara tum rumices portan>tur, tragula <porro>.

(Paul.) Rumex genus teli simile spari Gallici.

R-, immo RO-, quoniam in Ro- serie est. Sed idoneum a Terentio poeta usurpatum vocabulum non invenio. Neque Reatinus ille aliter quam ' Varro ' aut ' M. Varro ' a Festo citatur (nam 156, 19 alia res est).

ROMANAM PORTAM. Cf. supra, s. v. (318, 25) ; s. v. Pandana Porta (246, 15). Dionys. Non in libris qui extant.

ROMULIAM TRIBUM. Cf. Varr. L. L. 5, 56 : Quinta, quod sub Roma, Romilia. Cf. infra, s. v. Urbanas Tribus (506, 5).

RUMEX. Glossae ad hunc Lucilii versum adnotatae tres erant (i) Spara (442, 24 parvissimi generis iacula ab eo quod spargantur dicta, etc.) (ii) Rumex (iii) Tragula (505, 6 genus teli, ponderis vasti, dicta quod scuto infixata trahatur).

<Rumitant significat rumigera>ntur, ut Nae<vius> (Bell. Pun. 52) : <simul alius aliunde rum>itant inter <se>.

(Paul.) Rumitant rumigerantur. Nae-vius « simul alius aliunde rumitant inter sese ».

<Ruminalem ficum esse appel>latam ait Varro <pr̄ope Curiam sub Veter>ibus quod sub ea ar<bore lupa rumam prae>buerit> Remo et Romulo. <Mamma enim ruma dicitur ; ante>a autem rumis di<cebat>ur ; unde rustici haed>os su<brimios vo<cant, quasi adhuc sub mam>m>a. Ali[bi] autem sunt <qui dictum putent quod sub ea pecus> ruminari solitum <esset>.

(Paul.) Ruminalis dicta est ficus quod sub ea arbore lupa mammam dederit Remo et Romulo. Mamma autem rumis dicitur ; unde et rustici appellant aedos subrimios qui adhuc sub mammis habentur.

<Rumen est pars colli> qua esca devoratur ; <unde rumare dicebatur> quod nunc ruminare.

(Paul.) Rumen est pars colli qua esca devoratur ; unde rumare dicebatur quod nunc ruminare.

<Rumentum in libris augu>ralibus significare vi<detur interruptio abrupti>ove :

« dum verba anci<libus movendis praeit>, si in>terim <a>vis canerit.. (23 litt.).. o augurio rumentum ».

(Paul.) Rumentum abruptio.

<Rhegium per RH, non Regium, vo>care oportere ait Verrius id municipium quod in freto e regno (regione) Siciliae est, quoniam id dictum est a rumpendo quod est Graece pataiai (παταῖαι) ; eo quidem magis quia in Gallia Cisalpina, ubi forum Lepidi fuerat, Regium vocatur.

(Paul.) Rhegium appellatur id municipium quod in freto Siciliae est quoniam id a rumpendo dictum est.

« Rhondes Icadionque » cum dixit Lucilius (1292) quo (duo) nomina riparum (piratarum) posuit, tam infestum sibi corpus et validudinem referens quam levissed (illi essent) saluti navigantium. Rhinocerotem quidam esse aiunt bovem Aegyptium.

Redemptores proprie atque antiqua consuetudine dicebantur qui, cum quid publice faciendum <a>ut praebendum condixerant (-dux-) effecerantque, tum demum pecunias accipiebant ; nam antiquitus emere pro accipere ponebatur. At hi nunc dicuntur redemptores qui quid conduxerunt praebendum utendumque. Red<h>ibitum id proprie dicitur quod

RUMITANT. Cf. supra, s. v. Adrumavit (9,7 rumorem fecit sive commurmuratus est ; quod verbum quidam a rumine, id est parte gutturis, putant deduci).

RUMINALEM FICUM. Cf. Herbig (Berl. Phil. Woch. 36, 1444).

RUMAM. Sumpsi dubitanter ex Gloss. Philox. RU 35 Rumam : νενοτης(κοινῶς ?)θηλῆν. Quae tamen glossa ex alio Festi loco hausta esse potest (326,25 ; 330,8).

RUMIS. Hinc nimirum Gloss. Philox. RU 43 Rumis : θηλὴ ἀρχαίως.

SUBRIMIOS. Cf. infra, s. v. Subrumari (400, 35 dicuntur haedi cum ad mammam admoventur quia ea rumis vocabatur vel quia rumine trahunt lacte sugentes) ; Varr. R. R. 2, 11, 5.

RUMEN. pars gutturis (supra, s. v. Adrumavit, 9, 8).

RUMARE. Hinc nimirum Gloss. Philox. RU 36-37 Rumat : ἐμβρωματίζει, Ruminat : μαρυαται.

RHONDES ICADIONQUE. Cf. supra, s. v. Icadion (94,7 nomen saevissimi piratae).

REDEMPTORES. Hincine Gloss. Philox. RE 56 Redemtor : ἐργολάβος, ἐκλήμπτωρ ? emere] Vide supra ad Emere (66, 20).

REDHIBITUM. Redibitur tum cod.

redditum est inprobatumque et qui dedit [id est quod] rursus coactus est habere id quod ante habuit.

(Paul.) Redibitur tum id proprie dicitur quod redditum est inprobatumque et qui dedit rursus coactus est habere id quod ante habuit.

Rediviam (-duv- ?) quidam, ali *reluvium* appellant cum circa unguis cutis se resolvit, quia *luere* est solvere. Titinius in Setina (132) :

lassitudo conservum, rediviae flagri,
et Livi (Laevius ?) (Laev. 25) :
scabra in legendo reduviosa offendens.

(Paul.) Redivia sive reluvium dicitur cum circa unguis cutis se solvit, quia *duere* est solvere.

Redhostire referre gratiam. Na<e>vius in Lupo (praet. 5) :

Vel<e> ? Veiens regem sal<u>ta[n]t
Vib[a]l Albanum <A>mulium
comitem (-ter) senem sapientem : contra redhostis + menalus + ?

et Accius in Amphitryone (92) :

cedo eequid + te redhosti titum cum eas sem + obiectet facilius.

Nam et *hostire* pro aequare posuerunt. Ennius in Cresphonte (118) :

audi[s] atque auditis hostimentum adiungito,

et in Hectoris Lytris (149) :

quae mea comminus machaera atque hasta hospius (-stibus ?) manu,
et Pacius in Teucro (346) :

nisi coerceo protervitates (-tem) atque hostio ferociam.

(Paul.) Redhostire est gratiam referre ; nam et hostiae pro aequare posuerunt.

Redantruare dicitur in Saliorum exultationibus : « cum praesul amptuavit », quod est motus edidit, ei referuntur invicem idem motus. Lucilius (320) :
praesul ut amptruet inde, <ut> vulgus redamptruet at (inde ?),

Pacius (104) :

promerenda gratia

simul cum videam Graios nihil mediocriter redamptruare opibusque summis persequi.

Redvivum est ex vetusto renovatum. Cicero lib. I in Verrem (147) : Utrum existimatis minus operis esse unam columnam efficere ab integro novam nullo lapide redvivo ?

(Paul.) Redivivum est ex vetusto renovatum.

Redarguisse per E litteram Scipio Africanus Pauli filius dicitur enuntiasse, ut idem etiam *pertisum*. Cuius meminit Lucilius cum ait (963) :

quo facetior videre et scire plus quam caeteri,

REDIVIAM. luere scripsi (cf. infra, 352,1 Reluere resolvere) : tuere cod. : duere (corr. luere) Paul. Hinc (et ex 352,1), ni fallor, gl. Abol. RE 5 Reluere : resolvere ; luere enim solvere est (vel Rel. res. ab luere) ; Philox. RE 78 Reduvia : *παρωνυχίς*. Huc refert Mueller gl. Abba Reduvias : reliquias (-lurias ?).

REDHOSTIRE. redhostis Maenalus Scal. cedo, etc.] quid (om. cedo) hic redostit uiam cometem obtet (vel obbiet) facilius codd. Nonii 165.

HOSTIRE. hostiae cod. protervitatem codd. Nonii 490. Cf. supra, s. v. Hostimentum. (91,11 beneficii pensatio), Hostire (91,9 ferire ?).

REDANTRUARE vulgus redamplavit at cod. : ut vulgus redandruet inde codd. Nonii 165. Cf. supra, s. v. Andruare (9,1 id est recurrere) ; Antroare (9,3 gratias referre).

Hinc (vel inde) Gloss. AA (= Abol.) Redantruare (vix pro Redhostire) : gratiam referre.

REDIVIVUM. Hinc Gloss. Abol. RE 2 Redivivum : a vetustate renovatum.

PERTISUM. De versu Luciliano cf. Class. Quart. 7, 117. Cf. supra, s. v. Pertisum (288, 31) ; s. v. Distisum et Pertisum (64,4 dicebant quod nunc distaesum et pertaesum).

pertisum hominem, non pertaesum, † dicere ferum nam genus †

Redimiculum vocant mulieres catellam qua[m] maxima (-me ?) utantur ornatus causa.

Reus nunc dicitur qui causam dicit et item qui quid promisit <spo>sponditve ac debet ; at Gallus Aelius lib. II Significationum Verborum quae ad Ius Pertinent ait (2) : *Reus* est qui cum altero litem contestatam habet, sive segit sive cum eo actum est ; *reus* stipulando est idem qui stipulator dicitur, quippe suo nomine ab altero quibuspepulatus (qui stipulatus) est, non is qui alter<i> adstipulatus est ; *reus* promittendo est qui suo nomine alteri quid promisit, qui pro altero quid promisit. At Capito Ateius (25) in eadem quidem opinione est, sed exemplo adiuvat interpretationem, Numa in secunda tabula secunda lege (XII, 2, 2), in qua scriptum est: Quid horum fuit unum iudicii arbitrove reove eo die diffensus esto. Nunc uterque actorum reiqu[a]e in iudicio † me vocatur †, itemque accusator de vi accitur more vetere et consuetudine antiqua. (?)

(Paul.) *Reus* dictus a re quam promi-

sit ac debet. *Reus* stipulando est idem qui stipulatur. *Reus* promittendo, qui suo nomine alteri quid pro altero promisit.

Rivus vulgo appellatur tenuis fluor aquae non spe (opera ?) consiliove factus, verum naturali suo inpetu. Sed hi rivi dicuntur qui manu facti sunt sive super terram fossa sive sup<t>er specu ; cuius vocabuli origo ex Graeco <ῥιθρον> pendet.

Retanda locantur Pomptina flumina <a>, id est purganda ; *retae* enim vocantur arbores quae ap<ud> fluvios eminent aut ex ipsis alveis exstant>.

Ritus mos vel consuetudo. Unde *ritumore*, *consuetudine* a.. (36 litt.).. istio ..(31 litt.).. (Plaut. Men. 395) : <can>terino <ritu> astans somniat> ..(16 litt.).. homi..(35 litt.).. in at ..(35 litt.).. telo ..(35 litt.).. alioqui <rite> ..(28 litt.).. tionem**

(Paul.) *Ritus* mos vel consuetudo. *Rite* autem significat bene ac recte.

<?> **lorumra..(31 litt.).. litume ..(33 litt.).. remora **

<Retractare> est rursus tracta>re.

(Paul.) *Retractare* est rursus tractare.

REDIMICULUM. Cf. supra, s. v. *Ruseum* (320, 23).

REUS. quippe] quive docti. quibuspepulatus]-quid stipulatus docti. Numa] nam docti. diffensus] diffissus docti. nunc, etc.] hic uterque, actor reusque, in iudicio *reus* vocatur itemque accusator reus dicitur more, etc. docti. Cf. infra, s. v. (366, 24).

RIVUS spe cons.] specu incilive docti. ῥιθρον]ῥιθρ Mue. Sed huc refero Gloss. Ansil. (=Abol.) RI 162 *Ritron* : rivus.

RETANDA. Hincine Gloss. AA (=Abol.) *Retanda* : purganda ? Cf. Gell. 11, 17, 4 : Dixit.. in libro se Gavi de Origine Vocabulorum VII legisse retas vocari arbores quae aut ripis fluminum eminent aut in alveis eorum exstarent, appellatasque esse a retibus quod praetereuntes naves impedirent et quasi inirent ; idcircoque sese arbitrari retanda flumina locari solita esse, id est purganda, nequid aut morae aut periculi navibus in ea virgulta incidentibus fieret ; Priscian I p. 534, 6 K. : *Retus* pro *retitus* dicebant.

RITUS. Cf. infra, s. v. (364, 34 est mos conprobatus in administrandis sacrificiis). Cf. Varr. L. L. 7, 88 : Quod est in versu « alcyonis ritu », id est eius instituto, ut cum aruspex praecipit ut suo quisque ritu sacrificium faciat, et nos dicimus XV viros Graeco ritu sacra, non Romano facere ; quod enim fit rite, id ratum ac rectum est ; ab eo Accius (690) « recte perfectis sacris » volt accipi ; Serv. auct. Aen. 12, 836 : *Ritus* est comprobata in administrandis sacris. quae civitas ex alieno ascivit sibi ; cum receptum est mos appellatur, etc.

<?> Illud remora- adducit ut cogitem de vocabulo *Remeligo*. Cf. infra, s. v. (344, 16).

Ra <*bidus* a *rabie* dictus, qui morbus caninus est> Catullu<s..(18 litt.)..(63,38): <abit in quiete mol>li *rabidus* <furor animi>.

(Paul.) *Rabidus* a *rabie*, qui morbus caninus est.

<*Ravi coloris* ii homines> appellantur q<ui sunt inter flavos et caesios> ravo sub con ..(30 litt.).. quod genus homin<um>Plautus appellat *ravistellos* (Epid. 620) :

sed quis haec est <mulier et ille ravistellus qui> venit ?

(Paul.) *Ravi coloris* appellantur qui sunt inter flavos et caesios, quos Plautus appellat *ravistellos*. « Quis » inquit « haec est mulier et ille ravistellus qui venit ? »

Rate <s vocantur tigna inter se conligata> quae per aquam agan <tur> ; quo quidem vocabulo> interdum etiam na<ves longae> significantur>. Afranius in *Epistula* (131) :

..(18 litt.).. <per>culsam ratem.

Item.. (20 litt.).. <signi>ficarint etiam rem.. (10 litt.).. <Accius in Neopto>lemo (trag. inc. 3) :

atque ego reper<ut>io *ratibus mare*>, et alio loco (trag. inc. 4) :

sed iam prop<inquum> *ratibus sulcan*>tes salum.

(Paul.) *Rates* vocantur tigna conligata quae per aquam aguntur ; quo vocabulo interdum etiam naves significantur.

Radere ge <nas vetitum est in> lege XII (10,4), id est unguibus <lacerare malas>.

<*Rabula*> dicitur in multis in<ten>tus neg<otiiis> paratusque ad ra<dendum> quid auferendu<m>que, vel est ita dictus> quia acrior sit in nego<tiiis> agendis, quasi, *rabiosus* <*calumniator clamorosus rabidus*>**.

(Paul.) *Rabula* dicitur in multis intentus negotiis paratusque ad radendum quid auferendumque, vel quia est in negotiis acrior, quasi *rabiosus*.

<*Raudusculana* porta appellata qu>od <rudis et inpolita sit relicta, vel quia> aere..(34 litt.).. tatum ..(26 litt.).. <dici in m>ancipa<tione> « *raudusculo libram ferito* »> ..(7 litt.).. t se li.. (34 litt.).. genus.. (35 litt.).. enim ..(34 litt.).. ci atque ..(34 litt.).. nvene ..(36 litt.).. s M... (34 litt.).. lerio **

(Paul.) *Rodusculana* porta appellata quod rudis et inpolita sit relicta, vel quia *raudb*, id est aere, fuerit vincta.

<*Rasores* fidicines appel>labant.. (30 litt.)..

RAVI COLORIS. Hincine Gloss. Philox. RA 44 Ravus : *καρπός* (*χαρπός* ?), an potius ex 368,2 ?

RAVISTELLUS. Aliter supra, s. v. Gravastellus (85,23).

RATES. Hincine Gloss. Abol. RA 5 Ratibus : navibus ? Cf. Varr. L. L. 7, 23 : *Ratis* dicta navis longa propter remos quod hi, cum per aquam sublatis sunt dextra et sinistra. duas rates efficere videntur.. <hinc naviculae cum remis ratariae dicuntur>.

RABULA. Aliter infra, s. v. Ravam (354,15 unde etiam causidicem pugnaciter loquentem rabulam appellabant, ut est apud Lucilium, etc.). Hincine (an ex 354, 15) Gloss. Abol. RA 7 et 12 Rabula : clamorosus rabidus, Rabiosus calumniator ?

RAUDUSCULANA. Hincine (an ex 320,24) Gloss. Philox. RU 23 Rudus : *βῶλος, χῶμα καὶ χαλκὸς ἀνέργαστος* [καὶ γῆς σωρός] ? M.] vel meminit (ut puta <Luciliu>s meminit). Cf. supra, s. v. Rodus (320,24 vel raudus significat rem rudem et imperfectam.. non modo pro aere imperfecto, ut Lucilius cum ait « plumbi pauxillum rodus linique metaxam », sed etiam signato, quia in mancipando cum dicitur « rudusculo libram ferito » asse tangitur libra). Cf. Varr. L. L. 5, 163 : (Porta) *Rauduscula*, quod aerata fuit ; aes raudus dictum ; ex eo veteribus in mancipiis scriptum « raudusculo libram ferito ».

entur quia <videntur chordas ictu rade-re> ..(10 litt.).. artifi **

(Paul.) Rasores fidicines dicti quia videntur cordas ictu radere.

<Ratitum quadrantem> Tarqui ..(32 litt.).. et Oppius ..(30 litt.).. in eo et tri<ente ratis fuerit effigies>, ut navis in as<se. Unde Lucilius quadrantem> quoque ratitum ** (1272) :

<quadrantis> ratiti.

Antonius..(26 litt.).. trientes putat ..(23 litt.).. <pa>rs assis sit quin ..(26 litt.).. nulla sic, sed se ..(22 litt.).. <sex>tans, nec hac re ra ..(24 litt.).. na ac legionum unam ..(23 litt.)..significat quod hi pe ..(18 litt.).. e ratio cum his putaretur ..(24 litt.).. essent.

(Paul.) Ratitum quadrantem dictum putant quod in eo et triente ratis fuerint effigies, ut navis in asse.

Ravim anti<qui dicebant pro raucitate>.

Plautus (Aul. 336) :

ubi si quid pos<cam, usque ad ravim pos>cam,

item (Cist. 304) :

experiuravi her<cle omnia ad raucam rav>im,

et in Artemone (8) :

et ..(10 litt.)..

<Caecilium>s in Hypobolimaeo (84) :

prius ..(18 litt.).. citam feceris.

(Paul.) Ravim dicebant pro raucitate ; unde et verbum *ravio*, ravia.

Ratus sum significat putavi ; sed alioqui pro

firmitate certo ponitur ratus et ratum. Ennius (Ann. 75) :

occiduntur ubi potitur ratus Romulus praedam,

et Accius in Melanippo (432) :

neque ratum est quod dicas neque quae agitas dicendi est locus.

(Paul.) Ratus sum significat putavi, item ratus certus ac firmus.

R duobus in compluribus orationibus cum de actis disserti (-te ?) cuius etiam (cuiuspiam ?) perscribi solet, id est « *rationum relatarum* », quod his tabulis docentur iudices quae publice data atque accepta sint.

Raviliae (-lae ?) a ravis oculis, quemadmodum a caesiis *caesullae* (Cae- ?).

(Paul.) Raviliae a ravis oculis, quemadmodum a caesiis *caesullae*.

Ratumenna porta a nomine eius appellata est qui ludicro certamine quadrigis victor clarusci (clari Etrusci ?) generis juvenis Veis consternatis equis excussus Romae perit ; qui equi feruntur non ante constitisse quam pervenirent in Capitolium conspectumque fietilium quadrigarum quae erant in fastigio Iovis templi, quas faciendas locaverant Romani Veienti cuidam artis figulinae prudenti. Quae bello sunt recuperatae ; quia in furnace adeo creverant ut eximi nequirent, idque prodigium portendere videbatur in qua civitate eae fuissent omnium eam futuram potentissimam.

RATITUM. Cf. Varr. L. L. 5, 44 : Merces.. huic vecturae qui ratibus transibant quadrans ; ab eo Lucilius scripsit « quadrantis ratiti » ; Plin. N. H. 33,45 : Nota aeris eius fuit ex altera parte Ianus geminus, ex altera rostrum navis, in triente vero et quadrante rates.

RAVIM. Cf. infra, s. v. Ravam (354,12 vocem.. parum liquidam, proxime canum latratum sonantem.. Plautum qui ait in Aulularia « ubi si quid poscam, usque ad ravim poscam prius », et alibi « expur<i>gabo hercle » inquit « omnia ad raucam ravim »).

RAVIO. Verbum igitur in Artemonis vel in Hypobolimaei versu vel in ambobus quaere. ravia] Immo ravis. Hincine Gloss. Ansil. (= Abol.) RA 291 Ravit : pave (rauce ?) loquitur ?

RATUS. Hinc nimirum Gloss. Abol. RA 6 Ratum : certum, firmum ; Gloss. Philox. RA 40-41 Ratum : κύριον, βέβαιον, Ratus : σιθηείς, λογισάμενος.

RR. Postea haec nota vel ' rerum ' vel ' responderunt ' designavit.

RAVILLAE. Cf. supra, s. v. Rutilium (320,5 antiquae mulieres unde traxerunt cognomina Rutilias, ut indicat frequenter Afranius).

(Paul.) Ratumenna porta a nomine cuiusdam aurigae sic appellata.

Reciperatio est, ut ait Gallus Aelius (13), cum inter populum et reges nationesque et civitates peregrinas lex convenit quomodo per recipitatores reddantur res reciparenturque, resque privatas inter se persequantur.

(Paul.) *Reciperatio* est cum inter civitates peregrinas lex convenit ut res privatae reddantur singulis recuperenturque.

Reciprocare pro ultro citroque poscere ut sunt antiqui, quia *procare* est poscere. Pacuius in Teucro (333) :

rapido reciproco percito augusto (ang-) citare re[c]tem,

reciprocare undaeque gremiis subiectare adfigere,

Plautus in Astraba (12) :

quasi tolleno (-enno ?) aut pilum Graecum reciproceis plana via.

(Paul.) *Reciprocare* pro ultro citroque poscere ut sunt antiqui, quia, *procare* est poscere ; unde aequè gremiis subiectare adfigere. (!)

Recellere reclinare ; et *excellere* in altum extollere.

(Paul.) *Recellere* reclinare ; *excellere* in altum extollere.

Recinium omne vestimentum quadratum [h]i qui XII (10,3) interpretati sunt esse dixerunt, vir (Verrius ?) toga<m qua> mulieres utebantur praetextam clavo

purpureo ; unde *reciniati* mimi planipedes. Quam rem diligenter exsequitur Santra lib. II de Antiquitate Verborum.

(Paul.) *Recinium* omne vestimentum quadratum ; unde *reciniati* mimi.

Recondit (?) refecerit, et (ut ?) *condere* urbem facere aedificare, ut Cincius testatur in libro de Verbis Priscis (18).

Ricae et *riculae* vocantur parva ricinia, ut palliola ad usum capitis facta. Gran<ius> (6) quidem ait esse muliebri cingulum capitis quo provitta flaminica redimiatur.

(Paul.) *Ricae* et *riculae* vocantur parva ricinia, ut palliola ad usum capitis facta.

Rectae appellantur vestimenta virilia quae patres liberis suis conficienda curant omnis causa, ita usurpata quod a stantibus et in altitudinem texuntur.

(Paul.) *Rectae* appellantur vestimenta virilia quae a stantibus et in altitudinem texuntur.

Remancipatam Gallus Aelius (16) esse ait quae mancipata sit ab eo cui in manum convenerit.

Rienes quos nunc vocamus antiqui *nefrundines* appellabant quia Graeci νεφρούς eos vocant. Plautus in Satyrione (113) : male tibi evenisse videq ; glaber erat tamquam rien.

(Paul.) *Rienes* antiqui vocabant *nefrundines* quia Graeci eos νεφρούς dicunt. Plautus « glaber erat tamquam rien ».

RECIPROCARE. An <in saloque> percito rap. rec. etc. ? tollenono *cod.* Cf. infra, s. v. Tolenno (490,3). *reciprocas* pl. via *Mue.*

PROCARE. Cf. supra, s. v. (251, 11 poscere)

RECELLERE. Cf. supra, s. v. *Procellunt* <Se> (251,13 *procumbunt*).

RECINIUM. ric- *Varr.* L. L. 5, 132 (ab reiciendo ric. dictum) ; *Vit. Pop. Rom.* I (ap. Non. 542,4), etc. *Hincine Gloss. Philox. RU 41 Ruminum* (ricinium ?) : ἱμάτιον κάτω ἔχον πορφύρα<v> ?

RECONDUIT. *Reconductae* fecerit *cod.*

CONDERE. Cf. supra, s. v. (36,6 ; 49,22).

RICAE. Cf. infra, s. v. (368,3).

RECTAE. *usurp.*] i. e. appellata. Cf. infra, s. v. *Regillis Tunicis* (364,21).

NEFRUNDINES. Cf. supra, s. v. *Nefrendes* (156,33 *testiculos.* quos *Lanuvinii* appellant *nebrundines*).

Refriva faba dicitur, ut ait Cincius (29) quoque, quae ad sacrificium referri solet domum ex segete auspici causa; quasi revocant fruges, ut domum datantes (dit-); tevirtico (est εὐεργόν ?) ad rem divinam faciendam. Aelius dubitat an ea sit quae prolata in segete[m] domum referatur an quae *refrigatur*, quod est torreatur. Sed opinionem Cinci adiuvat quod in sacrificiis publicis cum puls fabata dis datur, nominatur refriva.

(Paul.) Refriva dicebant quae ex segete causa auspicii domum ad sacrificium referebant.

Remeare redire, ut *commeare* ultro citro ire; unde *commeatus dari* dicitur, id est tempus quo ire redire qui<s> possit. Ut Afranius in Emancipato (94):

vetuit me sine mercede (-di ?) prosum pauci[u]s remeare in ludum.

(Paul.) Remeare redire, ut *commeare* ultro citroque ire; unde *commeatus dari* dicitur, id est tempus quo ire et redire qui possit.

Remeligen<e>s (-miligin- ?) et *remorae* memorando (a mor-) dictae sunt in Plauto in Casina (804):

nam quid illae nunc tam divinitus (diu intus) remorantur remeligines ?,

ab Afranio in Prodito (277):

remeligo a Laribus missa sum hanc (hunc ?) quae cursum cohibe<eam>.

.. (30 litt.).. non man.. (32 litt.).. in no.. (28 litt.).. Plaut. Trin. 37):

<odioss>aeque su<nt

remoramque faciunt rei privatae et> publi<cae>,

<Lucilius> (965):

<quaenam vox ex te resonans> meo gr<adu remoram facit ?>

(Paul.) Remeligenes et remorae a morando dictae. Plautus « quid illae nunc tam divinitus remorantur remeligines ? », et Lucilius « quaenam vox ex te resonans meo gradu remoram facit ? »

<Remurinus ager> dictus <quia possessus est a Remo, et habitatio Remi> Remuria fuit. Sed etiam locus in Aventino ad sum>mum cu<lmen montis Remoria dicitur, quam inde voci>tatam a<iunt quod Remus cum Romulo disceptans> de urb<e condenda fuerit auspicatus>.. (10 litt.).. rum qu.. (32 litt.).. testis est ..(30 litt.).. iter in ue**

(Paul.) Remurinus ager dictus quia possessus est a Remo, et habitatio Remi Remona. Sed et locus in summo Aventino Remoria dicitur ubi Remus de urbe condenda fuerat auspicatus.

<Remores> ** remore ..(28 litt.)..

(Paul.) Remores aves in auspicio dicuntur quae acturum aliquid remorari conpellunt.

<Rima>ri quaere<re valde, ut in rimis quoque>.. (10 litt.).. : qui te riman ..(27 litt.)...

Ennius lib. XI (?) (366):

..(26 litt.).. utrique.

REFRIGATUR. Cf. supra, s. v. Frigere (80,24 a Graeco venit φρύγειν).

REMEARE. paucius] Paccius Scal.: Pausias Ribb. Cf. supra, s. v. Me[a]tus (112,9 a meando dictus).

REMELIGINES. Hincine Gloss. Abol. RE 33 Remiligines: remoratrices? Cf. supra, ad 338,2.

REMURINUS. Remuria] Remona Paul. Remoria] Cf. Plutarch Rom. 9: 'Ρῶμος δὲ χαρίων τι τοῦ Ἀβεντίνου καρτέρων, ὃ δὲ ἐκεῖνον μὲν ὀνομάσθητ' Ῥεμῶνιον, νῦν δὲ Ῥεμῶριον καλεῖται. Cf. Mommsen (Herm. 16, 17); Herbig (Berl. Phil. Woch. 36,1473); Kretschmer (Glotta, 1, 293).

RIMARI. Hincine Gloss. Abol. RI 5-6 Rimari: diligenter exquirere, Rimis: fissuris? XI] vel XII, XIII, XIII.

(Paul.) Rimari est valde quaerere, ut in rimis quoque.
Re<millum dicitur quasi repandum>. Lucilius (1303) :

suda.. (25 litt.).. remillum,
 et *Afra*<nus> (424) :

**<co>xendice pergam ..(21 litt.).

(Paul.) Remillum dicitur quasi repandum.

<*Re*>*morbescat* En<nus> (inc. 37) .. (18 litt.).. <in mor>bum recidat.

(Paul.) Remorbescat in morbum recidat.

R<efutare significat redargue>*re*. Pacuius in *He*<r>mi<ona> (190) :

..(20 litt.).. quas glori(?) et **

rietas humanum ..(10 litt.) <a fando, versa A> littera in U, <tanquam AU in U mutatum est in> *recludere*.

(Paul.) Refutare. redarguere ; compositum a fando, versa A littera in U.

Rena<nitor>.. (15 litt.) <sig>nificare ait rep<rehenderit. Unde adhuc nos> dicimus nanciscitur et <nactus, id est adeptus>.

(Paul.) Renancitur significat reprehenderit. Unde adhuc nos dicimus nanciscitur et nactus, id est adeptus.

<*Reor*> existimo et quaecum<que ab eo declinantur>, quorum passiva auctoritas quoque est>.

(Paul.) *Reor* existimo et quaecumque ab eo declinantur.

<*Remulco* dicitur cum scaphae remis navis magn>a tra<hitur>.

(Paul.) Remulco est cum scaphae remis navis magna trahitur.

<*Rigidum*> (15 litt.).. <si>gnificat ..(32 litt.).. ugid.. (30 litt.).. rigido.. (31 litt.).. o ferro.

(Paul.) Rigidum et praeter modum. frigidum significat et durum.

<*Regifugium* dies notatur in fastis a. d.> VI Kal. <Mart.> ..(23 litt.)..<dict>us quia <eo die rex Tarquinius fugerit e Roma>, quod fal<sum>.. (29 litt.).. et Tul.. (30 litt.).. t Salios ..(24 litt.).. <sacri>ficium in.. (30 litt.).. .noverit .. (26 litt.).. <dies ta>les no<tari Q. R. C. F.> ..(16 litt.).. quando rex <comitiavit fas>.. (18 litt.).. cit his.. (32 litt.).. neo in ..(30 litt.).. <E>truria ..(28 litt.).. Kal. Iun. is .. (25 litt.).. legi debet cum ..(23 litt.).. e nefasto fastus.

(Paul.) Regifugium sacrum dicebant quo die rex Tarquinius fugerit e Roma.

REMILLUM. Apuleiana glossa potius quam Festina videtur gl. Abol. RE 30 Remillo : repando et pronulo.

REFUTARE. Cf. supra, s. v. Futare (79,5 arguere est ; unde et confutare).

RENANCITOR. Cf. supra, s. v. Nancitor (166,29 in XII nactus erit, prenderit ; item in foedere Latino « pecuniam quis nancitor, habeto »).

REOR. passiva] cf. supra, s. v. Ratus Sum (340,23 significat putavi, sed alioqui pro firmo certo ponitur ratus et ratum).

REMULCO. Hincine (an ex 251,3) Gloss. Abba (=Abol.) Remulcant : cum scapha navem ducunt ? Aliter supra, s. v. Promulco (251,3 agi dicitur navis cum scaphae ducitur fune).

RIGIDUM. Cf. infra, s. v. Rigido (362, 19). Vix Rigidum id quod addita F frigidum significat, sed Ennius « rigidoque Calore » ait ; quod quasi ' frugido ' ad Graecum ῥούγεον, non ῥίγος referunt. De rigido tamen amne dicit, ut alibi « rigido », id est duro, « ferro ».

REGIFUGIUM. Cf. Merrill (Class. Phil. 19, 33).

Q. R. C. F. Cf. supra, s. v. (310,12 Quando rex comitiavit fas in fastis notari solet et hoc videtur significare, quando rex sacrificulus divinis rebus perfectis in comitium venit). legi debet] <uterque dies> le. de. cum <NP., non N., quod post regis fugam fit> e nef. fa: Mue.

(Fast. Praenest. ad Mart. 24). <Q. R.>
C. F. Hunc diem plerique perperam
interpretantes putant appellari
quod eo die ex comitio fugerit
<rex> ; nam neque Tarquinius
abiit ex comitio <urbis> et
alio quoque mense eadem sacra
fiunt.

<Regia>.. (17 litt.).. quod in fanum a
pon<tifice>.. (17 litt.).. tant quod in ea
sa<cra fiunt quaedam a rege sol>ita
usurpari.

(Paul.) Regia domus ubi rex habitat.

<Regiae feriae dictae videntur q>uae
fiunt fori co<mitiique lustrandi causa>....
civitate aliquem ..(22 litt.).. <po>testate,
sed non ..(21 litt.).. um qui homini talis
..(20 litt.).. eptus fulguris fit ..(23 litt.)..
uli quo regiae fe<riae> ..(16 litt.)..

<R>eglescit (-glis- ?) cum dixit <Plau-
tus significat crescit h>oc versu {frag.
inc. 40) :

vix super ..(22 litt.).. <va>e misero
mihi ac ..(22 litt.)..

<U>nde etiam *glires* dicti videntur, qui-
bus corpus pinguitudine adcrescit.

(Paul.) Regiescit apud Plautum signi-
ficat crescit.

Reapse est re ipsa. Pacuius in *Armorum*
Iudicio (26) :

si no<n> est ingratum reapse quod
feci bene.

(Paul.) Reapse est re ipsa. Pacuvius
« si non est ingratum reapse quod
feci ».

Regimen pro regimento usurpant poetae.

Ennius lib. XVI (423) :

primus senex bradyn (-ys ?) in regi-
men bellique peritus.

Relegati dicuntur proprie quibus ignomi-
niae aut poenae causa necesse est ab
urbe Roma aliove quo loco abesse lege
senat[ul]ive consulto aut edicto magis-
tratus, ut etiam Aelius Gallus (14) in-
dicat.

Religiosus est non mod[ic]o deorum sanc-
titem magni estimans sed etiam offi-
ciosus adversu[m] homines. Dies autem
religiosi quibus nisi quod necesse est
nefas habetur facere ; quales sunt sex et
triginta *atri* qui appellantur et *Alliensis*
atque [h]i quibus *mundus patet*. <Reli-
giosum ait> esse Gallus Aelius (15) quod
homini ita facere non liceat ut, si id fa-
ciat, contra deorum voluntatem videatur
facere. Quo in genere sunt haec : in aedem
Bonae Deae virum introire ; adversus
mystic[i]a[e] (auspicia ?) legem ad popu-
lum ferre ; die nefasto apud praetorem
lege agere. Inter *sacrum* autem et *sanctum*
et religiosum differentias bellissime re-
fert : sacrum aedificium consecratum deo ;
sanctum murum qui sit circum oppidum ;
religiosum sepulcrum ubi mortuus sepul-
tus aut humatus sit satis constare ait, sed
ita portione (?) quadam et temporibus
eadem videri posse. Siquidem quod sa-
crum est, idem lege aut instituto maiorum
sanctum esse puta[n]t <ut> violari id
sine poena non possit. Idem religiosum

REGIA. Cf. infra, s. v. Regium (362,6). Cf. Serv. auct. Aen. 8, 363 : Domus enim in qua
pontifex habitat regia dicitur quod in ea rex sacrificulus habitare consuesset.

REGLISCIT. -gies -cod. Cf. supra, s. v. Gliscere (87, 22 crescere est).

REAPSE. Cf. infra, s. v. Requeapse (362,28).

RELEGATI. Senatusve Reitzenstein (Verrianische Forschungen 84). magistratus]. Cf.
supra, s. v. Quartarios (312, 24 quaestuos).

RELIGIOSUS. Cf. infra, s. v. (366,19). ita port.] item ratione Momms.

ATRI DIES. Cf. supra, s. v. Nonarum (186,26).

ALLIENSIS. alii senes cod.

MUNDUS PATET. Cf. supra, s. v. Mundus (126,4 ; 144,14).

SACRUM. Cf. infra, s. v. Sacer (424,14).

SANCTUM. Cf. infra, s. v. (420,7).

quoque esse qui non iam (quoniam ?) sit aliquid quod ibi homini facere non liceat ; quod si faciat, adversus deorum voluntatem videatur facere. Similiter de muro et sepulcro debere observari ut eadem et sacra et sancta et religiosa fiant, sed quomodo [quod] supra expositum est cum de sacro diximus.

Repotia postridie nuptias apud novum maritum cenatur quia quasi reficitur potatio. Pacu[*v*]ius in *Iliona* (191) :

ab eo depulsum mamma paedagogandum accipit
repotialis Liber.

(Paul.) *Reputia* postridie nuptias apud novum maritum cenatur quia quasi reficitur potatio.

Repagula sunt, ut Verrius ait, quae patefaciendi gratia [qua] ita figuntur, ut ex contrario <oppagula> quae oppanguntur. Cicero in *Verrem* lib. IV (94) : « Postea convolsis repagulis effractisque valvis demoliri signum ac vectibus labefactari (-re ?) conantur ». Quae poetae interdum *repages* appellant.

(Paul.) *Repagula* sunt quae patefaciendi gratia ita fi[n]guntur ut e contrario oppangantur. Haec et *repages* dicuntur.

Repudium Verrius ait dictum quod fit ob rem pudendam. Accius (682) :

repudium eiecta ab Argis iam dudum exsulo.

(Paul.) *Repudium* quod fit ob rem pudendam appellatum.

Repedare recedere. Pacuvius (400) :

paulum repeda, gnate, a vestibulo gradum.

(Paul.) *Repedare* recedere.

Repastinari ager is dicitur, ut Verrius exis-

timat, cuius natum (-ura) mutatur fodiendo, cum aut silvester excodicatur aut lapis mollitur frangendo ut fiat pascui (-uus ?) vel pecoribus herba vel hominibus satione. Cato in ea quam scripsit de suis virtutibus contra Thermum (1) : Ego iam a principio in parsimonia atque in duritia atque industria omnem adulescentiam meam abstinui (obstinavi ?) agro colendo saxis Sabinis silicibus repastinandis atque conserendis. Afranius in *Repudiato* (288) :

repastina serati (sere ut ?) senex
f<r>ugis <feras>.

(Paul.) *Repasti*<n>ari ager is dicitur cuius natum fodiendo mutatur.

Reluere resolvere repignerare. Caecilius in *Carine* (105) :

ut aurum et vestem quod matris fuit
reluat, quod viva ipsi oppos<i>uit
pignori.

(Paul.) *Reluere*olvere repignerare.

Resignare antiqui pro rescribere ponebant, ut adhuc *subsignare* dicimus pro subscribere. Cato de spoliis ne figerentur nisi quae de ho<ste> oapta essent (1) : <Sed tum ubi i dimissi sunt> rev<ertantur> resignatis vectigalibus> **

(Paul.) *Resignare* antiqui dicebant pro rescribere, ut adhuc *subsignare* dicimus pro subscribere.

<?> ** nar..(32 litt.).. requi ..(30 litt.)..
alia u ..(30 litt.).. quod n ..(30 litt.)..
rebu<s>.. (30 litt.) ..indic ..(30 litt.)..
tertium ..(30 litt.).. ranorum ..(30 litt.)..
positi ..(30 litt.).. nisi a.. (30 litt.).. vo-
caba ..(30 litt.).. cretum **

<Resultare> saepe resilire> **sulta ; r .. (15 litt.)..

(Paul.) *Resultare* saepe resilire.

REPOTIA. Hincine Gloss. Philox. RE 169 *Repotia* : ἡ τρίτη τῶν γάμων, ποδοστροφή (ποτ-?) ?

REPUDIUM. Cf. supra, s. v. *Diffarreatio* (65, 17).

RELUERE. Cf. supra, s. v. *Rediviam* (334,4). *repign.* Cf. Fraenkel (*Herm.* 60, 423).

RESIGNARE. Cf. infra, s. v. *Resignatum* Aes (358,20 [*re*]signare enim antiqui pro scribere interdum ponebant) ; s. v. *Signare* (456,35 antiqui eo pro scribere utebantur, unde et *subsignare* et *consignare*, etc.).

<Restibilis ager> dicitur qui bien<nio continuo seritur farreo spi>co, id est arist<ato ; quod ne fiat solent qui prae<dia lo>cant excipere.

(Paul.) Restibilis ager fit qui biennio continuo seritur farreo spico, id est aristato ; quod ne fiat solent qui praedia locant excipere.

<Reses dicitur ignavus quia> residet. Acciu<s> (696) :

** residuos summ.. (15 litt.).

<Afranius> in Rosa (284) : praeterea ..(20 litt.).

Pacius in Arm<orum Iudicio> (27) :

..(12 litt.). tuque te desider ..(21 litt.). nos hic esse ma ..(23 litt.).

(Paul.) Reses ignavus quia residet.

Resecrare resol<vere religione> ..(10 litt.). reus populum co<mitis oraverat per deos> ut eo periculo li<beraretur, iubebat magi>stratus eum reseccare>.. ..(16 litt.). se liberarent inst.. (20 litt.). innocensque esset, cau ..(20 litt.). est ne eidem iterum ..(20 litt.). animadvertisti ..(22 litt.). cumque comitia esse.. (54 litt.). t.. (32 litt.). aut ..(32 litt.). iure ..(33 litt.). ut ..(32 litt.). dica ..(10 litt.). <Plautus> (Aul. 684) :

<resecroque, mater, quod du>dum ob<seccaveram>.

..(22 litt.). ror ..(30 litt.).

(Paul.) Resecrare solvere religione, utique cum reus populum comitiis oraverat per deos ut eo periculo liberaretur, iubebat magistratus

eum reseccare. Plautus « reseccroque, mater, quod dudum obsecra-veram ».

<R>es con<perendinata>.. (15 litt.). <iu>diciu<m in diem tertium constitutum>.

(Paul.) Res conperendinata significat iudicium in diem tertium constitutum.

<Rava>m vocem ..(12 litt.). <raucam vel clausam et> parum <liquidam, proxime canum latratum son>antem ; <unde etiam causidicum pugnacite>r loquen<tem rabulam appellabant, ut est apud> Lucilium (1289) :

..(30 litt.). it

ravi ..(27 litt.). elli nisi ..(25 litt.). Plautum, qui <ait in Aulularia> (336) :

<ubi si qui>d poscam, usque <ad ravim poscam prius>,

<et ali>bi (Cist. 304) : « expur<i>ga <bo hercle> inquit « omnia ad rauc>am ravim ».

(Paul.) Rava vox rauca et parum liquida, proxime canum latratum sonans ; unde etiam causidicus pugnaciter loquens ravilla (-vula).

<Rosea in agro Reatino cam>pus appellatur <quod in eo>arva rore hu>mida semper ser<v>ent<ur>.

(Paul.) Rosea in agro Reatino campus appellatur quod in eo arva rore humida semper seruntur.

<Radiculi fanum extra portam> Capenam Cornifi<cus>.. (18 litt.). <p>ropterea appel<latum esse quia accedens ad

RESTIBILIS. Si hinc hausit, male hausit Gloss. Philox. RE 254 Restibulis : ἀγρός δις τοῦ ἔτους ἀροτριώμενος.

RESECCARE. Cf. supra, s. v. Obsecrare (206,8 est opem a sacris petere).

RAVAM. elli] <ravist>elli docti. Cf. supra, s. v. Ravi Coloris (338, 10 quod genus hominum Plautus appellat ravistellos). Hincine Gloss. Abba (=Abol.) Rava : rauca vel clausa (cf. Isid. Etym. 4, 7, 14 Raucedo.. vocem raucam et clausam reddit) ? Cf. supra, s. v. Ravim (340,18 Plautus « ubi si quid poscam, usque ad ravim poscam », item « experiuravi hercle omnia ad raucam ravim »).

RABULAM. Cf. supra, s. v. (338,21). Hincine an inde gl. corrupta AA (=Abol.) Rabulam : rabiorem (vel rabidiorem), multum loquacem ?

ROSEA. serv.] ferunt Dac.

REDICULI. Cf. E. Meyer (Herm. 50, 151).

U>rhem Hannibal <ex eo loco redierit quibus>dam visis perterritus.

(Paul.) Rediculi fanum extra portam Capenam fuit, quia accedens ad Urbem Hannibal ex eo loco redierit quibusdam perterritus visis.

<Reserari> ..(13 litt.).. t dici ab eo quae de ..(23 litt.).. ine patefiant ..(20 litt.).. et declusa sint re<serata dici ; serae> neque (namque ?) dicantur (-cun- ?) fustes <qui clausis inserun>tur foribus. Pacuius in ** (360) :

** pandite valvas

<removete seras, u>t complectar.

(Paul.) Reserari a sera dictum est.

Remanent reptent (repetunt) Ennius lib. I (69) :

desunt, rivos camposque rem<an>ant.

(Paul.) Remant repetant Ennius « rivos camposque remant ».

Refert cum dicimus errare nos ait Verrius : esse enim rectum ' rei fert ', dativo scilicet non ablativo casu ; sed esse iam usu possessum.

Ridiculus proprie dicitur qui in rebus turpibus ridetur.

(Paul.) Ridiculus qui in rebus turpibus ridetur.

LIBER XVII SEXTI POMPEI FESTI
LIBER XVIII.

« Rideo, inquit Galba canterio » proverbium est quod Sinius Capito ita interpretatur, [ni] si qui principio rei alicuius inchoatae deficiunt animo. Sulpicius Galba, cum

in provinciam exiens ad portam ipsam canterium suum animadvertisset cecidisse, « rideo » inquit, canteri, te iam lassum esse cum tam longum iter iturus vix id sis ingressus ».

Retricibus (?) cum ait Cato in ea quam scribit cum edissertavit Fulvi Nobilioris censuram (1), significat aquam eo nomine quae est supra viam Ardeatinam inter lapidem secundum et tertium, qua inrigantur horti infra viam Ardeatinam et Asinariam usque ad Latinam.

(Paul.) Retricibus cum ait Cato, aquam eo nomine significat qua horti inrigantur.

Recepticum servum Cato in suasionem legis Voconiae cum ait, significat qui ob vitium redhibitus sit (1) : Ubi irata facta est, servum recepticum sectari atque flagitare virum iubet.

(Paul.) Recepticus servus est qui ob vitium redhibitus est.

Rogat est consulit populum vel petit ab eo ut id sciscat quod ferat ; unde nos quoque in consuetudine habemus pro petere et orare. Cato in dissuasionem ne lex Baebia derogaretur ait (1) : Hoc potius agam quod hic rogat.

(Paul.) Rogat est consulit populum vel petit ab eo ut id sciscat quod ferat.

Restat pro distat ait Ennius (-um) ponere cum is dicat (Ann. 481) :

impetus (?) haut longe mediis regionibus restat.

RESERARI. Hincine Gloss. Philox. RE 231-232 Reserat : ἀνοίγει, κυρίως μόχλον « ἀνοίγει(-ωθεῖ) ? » Haec supplent docti : <ai>t dici ab eo quod de <mota sera a ianuae card> ine pat. <fores ; inde quae patefacta> et, etc.

SERAE. <opponun>tur docti. Cf. supra. s. v. Adserere Manum (23,27 unde etiam serae appellantur qui foribus admotae opponuntur defixae postibus, quemadmodum ea quae terrae inserunt).

RECEPTICIUM. Cf. Gell. 17,6, unde discimus ea in lib. II de Obscuris Catonis a Verrio disputata esse.

ROGAT. Cf. supra, s. v. Rogatio (326,17). Nimirum Verrius in libris de Obscuris Catonis hoc loco (ubi sane ' rogat ' nihil nisi ' petit et orat ' significat) Catonis voluerat uti pro occasione de origine verbi ' rogare ' disputandi.

RESTAT. ait] scil. Verrius ?

(Paul.) Restat Ennius posuit pro distat.

Ruri esse, non rure dicendum testis est Terentius in Phormione cum ait (363) : ruri <fere>

se continebat, ibi agrum de nostro patre.

(Paul.) *Ruri* esse, non rure dicendum testis est Terentius cum ait « ruri se continebat ».

Religioni est quibusdam porta *Carmentali* egredi et in aede Iani, quae est extra eam, senatum haberi, quod ea egressi sex et trecenti Fabii apud Cremeram omnes interfecti sunt, cum in aede Iani senatus consultum factum esset uti proficiscerentur.

Retiario pugnanti adversus murmillonem cantatur :

non te peto, piscem peto ; quid me fugis, Galle ?

quia murmilonicum (-illo-) genus armaturae Gallicum est ipsique *murmillo*nes ante *Galli* appellabantur ; in quorum galeis *piscis effigies* inerat. Hoc autem genus pugnae institutum videtur a *Pittaco*, uno ex septem sapientibus, qui adversus Phrynonem dimicaturus propter controversias finium quae erant inter Atticos et Mitylenaeos rete occulte lato inpedivit Phrynonem.

(Paul.) *Retiario* pugnanti adversus murmillonem cantatur « non te peto, piscem peto ; quid me fugis, Galle ? », quia murmilonicum genus armaturae Gallicum est ipsique murmillones ante *Galli* appellabantur ; in quorum galeis

piscis effigies inerat. Quod genus pugnae institutum est a *Pittaco*, uno ex septem sapientibus, qui adversus Phrynonem dimicaturus propter controversias finium quae erant inter Atticos et Mitylenaeos rete occulte lato inpedivit Phrynonem.

Resignatum aes dicitur militi cum ob delictum aliquod iussu tribuni militum <ne stipendium ei detur> in tabulas refertur. [Re]signare enim antiqui pro scribere interdum ponebant.

(Paul.) *Resignatum aes* dicitur militi cum ob delictum aliquod iussu tribuni militum ne stipendium ei detur in tabulas refertur. Signare enim dicebant pro scribere.

Rituales nominantur Etruscorum libri in quibus perscriptum est quo ritu condantur urbes, arae aedes sacrentur, qua sanctitate muri, quo iure portae, quomodo tribus curiae centuriae distribuuntur, exercitus constituent<ur> ordinentur, ceteraque eiusmodi ad bellum ac pacem pertinentia.

(Paul.) *Rituales* nominantur Etruscorum libri in quibus scriptum est quo ritu urbes condantur, arae aedesque sacrentur, curiae tribus et centuriae distribuuntur.

Rutilae canes, id est non procul a rubro colore, immolantur, ut ait Ateius Capito (17), *Canario sacrificio* pro frugibus deprecandae saevitiae causa sideris Caniculae.

Religionis praecipuae habetur censoris <maiestas, cuius in libris de Vita P. R.>

CARMENTALI PORTA. Cf. infra, s. v. *Seclerata Porta* (450,8).

RETIARIUS. *murmil.*] aliter supra, s. v. *Murmilonica Scuta* (131,5 dicebant cum quibus de muro pugnabant ; erant siquidem ad hoc ipsum apta).

RESIGNATUM AES. Cf. supra, s. v. *Dirutum Aere* (61,8 militem dicebant antiqui cui stipendium ignominiae causa non erat datum).

SIGNARE. Cf. supra, s. v. *Resignare* (352,4) ; infra, s. v. *Signare* (456,35).

RUTILAE CANES. Cf. supra, s. v. *Catularia Porta* (39,13). *Can. sac.*] Cf. *Serv. auct. Geo.* 4, 424.

CENSORIS MAIESTAS. *M. Fulvius*]. Cf. *Valer. Max.* 4, 2, 1. *Q. Fulvius*] cf. *Liv.* 42, 28, 11.

Varro exe<mpla haec profert. M. Fulvius Nobili>or, cum na.. (31 litt.).. admodum iam b..(28 litt.).. dicia cum iam..(27 litt.).. quae inprob ..(28 litt.).. re hominis ..(29 litt.).. iudicium fieri ..(19 litt.)..<A. Postu>mius Q. Ful<vi>us censors facti, postquam Fulvius duos filios> amiserat i<n Illyrico militantes et propter gravem mor>bum ocula<r.. (28 litt.).. libri Sibyllin<i> adirentur>.. (11 litt.).. <ut pu>blid[a]e suppli<caretur> ..(19 litt.).. Ti. Semproniu<s>, cum a Rutilio tr. pl. censoria> fides labefac<taretur> ..(20 litt.).. cum esset aedili<s>.. (23 litt.).. condempnato ..(27 litt.).. co erant concre ..(25 litt.).. L. Aemili Pauli ae.. (24 litt.).. fuit, laboravit ..(25 litt.).. amissione capit<is>.. (22 litt.).. et P. Corneli Sc<ipionis> Nasicae, cui collega P>opilius, post cons<ulem qui fratrem vidit>.. (7 litt.).. fuit vadatus ..(27 litt.).. constav. M. Vale<rius> Messalla C. Cassius Lon<ginus> censors, q<uod> in eorum magistratu subversa pudici>tia fuerat, famosi i(?) ..(15 litt.).. <palmam quae>in Capitolio in ara <ipsa> Iovis Optimi Maximi bello Per>sico nata fuerat iu ..(22 litt.).. tam ficum, infamesque <fecisse illos qui sine> ullo pudicitiae respe<ctu> fuerant censors>. L. Corneli Lentuli C. <Censorini>

sequitur censura>. Lentulus iudicio pub<lico> repetundarum dampnatus> fuerat ; plurimi itaq<ue>.. (44 litt.).. <P. Africani> L. Mummi <censura>.. (16 litt.).. <segniti>ae in agen<do>.. (16 litt.).. <Asellum nul>la soluta poe<na> ex aeraris exemit>.. (11 litt.).. severitate.. (28 litt.).. et Q. Fulvi No<bilioris> et eins collegae Ap. Claudii Pulc<ri> fuit no<bilissima censura>.. (10 litt.).. viribus notis.. (14 litt.).. <Q. Pompei et Q. C>aecili Metelli <Macedonici> censura lectus> senatus ad sum<mum> senatores amoti sunt> tres et eo lu<mine> qui aliorum offunderent> claritatem.

<Redinunt> significat redeunt>. Ennius (Ann. 475) :

**** <re>dinunt.**

In <aliis> scriptoribus inunt, id es>t eunt, feri<nunt>, id est feriunt, nequinunt, id est nequeunt>t.

(Paul.) Redinunt redeunt.

Regium est <quod aut est aut fuit regis>, ut servus <regius et domus regia, quae fuit olim> Numae Pompili ..(16 litt.).. <Regale est di>gnum regè.

(Paul.) Regium est quod aut est aut fuit regis. Regale est dignum rege.

<Re- ?> ..(22 litt.).. s appellat Enni<us> (Ann. 356) :

Rutilio] Cf. Valer. Max. 6, 5, 3. Popilius] P. Opilius cod. (ut videtur). palmam] cf. Plin. N. H. 17, 244 : Romae in Capitolio in ara Iovis bello Persei enata palma.. tempestatibus prostrata eodem loco ficus enata est M. Messalae C. Cassii censorum lustrum, a quo tempore pudicitiam subversam Piso gravis auctor prodidit.

Censorini]. Cf. Valer. Max. 6, 9, 10 : L. Lentulus consularis lege Caecilia repetundarum crimine oppressus censor cum L. Censorino creatus est.

Asellum]. Cf. Cic. Orat. 2, 268.

REDINUNT. Cf. supra, s. v. Nequinunt (160,3 pro nequeunt, ut solinunt ferinunt pro solent et feriunt, dicebant antiqui) ; s. v. Explenunt (70,3).

INUNT. Hincine Gloss. Philox. IN2 In<un>t : πορεύονται ?

REGIUM. Hucine redit gl. obscura Abol. RE 68 Redit verna : praeco ? Cf. supra, s. v. Regia (346,37). Hausit ex Festo Isidorus (Diff. 1, 491) : Regium est ipsius regis, regale dignum rege ; sic et regia domus in qua est, regalis rege digna. Cf. Gloss. AA (=Abol. ?) Regalem : summum, quasi rege dignum, Regius : qui de rege nascitur vel a rege derivativus.

RE- Cf. infra, s. v. Sos (388,2 pro eos antiqui dicebant, ut Ennius.. lib. XI « contendunt Graecos, Graios memorare solent sos »). An <Remum et Romulum Graeco>s ? Cf. Krets-

<contendunt Grae>cos, Grai<os> me-
mo<rare solent sos>

<una usos li>ngua longos per <tem-
poris tractus>.

<et postea> (Ann. 503) :

Hispane, non Ro<mane memoretis
loqui me>.

<Gra>ecum Romulus ur<bi nomen dedit,
quippe qui non Lat>in[a]e locutus sit
..(25 litt.).. gentis fuerit ..(25 litt.) ..
nitione mutata ..(21 litt.).. <ind>icat ori-
go eius ..(22 litt.).. <u>surpatio.

* *Rigido* <que Calore> idem> *Ennius ioca-*
tus videtur <dixisse in VIII Anna>li
(523). Est enim am[a]nis no<men, quo
satis obscu>re usus est. Et lib. II (143)
<cum ait « per Cael> i caerula prata »,
Cae<lium montem dicit>.

Et alibi (524) :

inde Parum ..(18 litt.).. ulabant ;

Parum insulam refert. Item (525) :

unum (-us) [u]surum Surus ferre, ta-
men defendere possunt ;

suri autem sunt fustes, et hypocoristicos
surculi.

Requeapse. Scipio Africanus, Paulli fi-
lius, cum pro aede Castoris dixit, hac
compositione usus est, « quibus de ho-
minibus ego saepe atque in multis
locis opera factis consilii reque eapse

[saepe] bene meritus siem », id est et
re ipsa.

(Paul.) Reque eapse re ipsa.

Respublicas multarum civitatum pluraliter
dixit C. Gracchus in ea quam conscripsit
de lege Penni et peregrinis, cum ait : Eae
nationes cum aliis rebus per avaritiam
atque stultitiam res publicas suas amise-
runt.

* *Recto fronte* ceteros sequi si norit » Cato
in dissertatione consulatus (25). Antiquae
id consuetudinis fuit, ut cum ait Ennius,
quoque (Ann. 178) « a stirpe supremo »
et (Ann. 55) « Ilia dia nepos » et (Ann.
68) « lupus feta » et (trag. 387) « nulla
metus ». Etiam in commentariis sacrorum
pontificalium frequenter est hic ovis et
haec agnus ac porcus ; quae non ut vitia
sed ut antiquam consuetudinem testan-
tia debemus accipere.

Recipie apud Catonem (inc. 56) pro recipiam,
ut alia eiusmodi complura.

(Paul.) Recipie recipiam.

Redemptitavere item ut clamitavere Cato
idem in ea qua egit de signis et tabulis (1)
« honorem [temptavere] » ait, « libere
facta benefactis non redemptitavere ».

(Paul.) Redemptitavere ut clamitavere.

Repulsior secunda conlatione dixit Cato in
ea quae est contra Cornelium apud popu-

chmer (Glotta 1, 303). An <Romanos priscos Graeco>s ? Cf. Class. Quart. 21,81. cont.]
Putat praecessisse ' Historici Romanos fuisse '. Cf. etiam, s. v. Stirpem (412, 21). postea]
Cf. Reitzenstein (Verrianeische Forschungen 110).

RIGIDO. Cf. supra, s. v., 346, 18. Rig.que Cal. cum ait Enn. ioc. vid. ; male id acci-
piunt vehementi Heraeus (Rh. Mus. 79, 271). In. Par. caute procedere se simulabant
Heraeus. viabant Bergk., puta In. Par. nimium lassati errore viabant.

SURI. Cf. infra, s. v. Surum (382,25 dicebant, ex quo <surculus.. Ennius « unus s>urum
surus <ferre, tamen defende>re possent).

REQUEAPSE. Cf. supra, s. v. Reapse (348,14 est reipsa).

RESPUBLICAS. Resp. (per compendium) cod.

RECTO FRONTE. Cf. supra, s. v. Corius (53,1). stirpe] Cf. infra, s. v. Stirpem (412,13).
ovis] Cf. supra, s. v. Ovem (213,4). agnus] Cf. supra, s. v. (6,8 apud maiores communis
erat generis, sicut et lupus).

RECIPIE. alia] Cf. supra, s. v. Attinge (24,20) ; s. v. Dice (63,18) ; s. v. Ostende (220,7).

RECTIS. ut etiam] Cf. supra, s. v. Rectae (342,30).

REPULSIOR. Vide supra, ad Falsius et Falsior (81,28).

lum (1) : *Eqquis incultior religiosior desertior, publicis negotis repulsior ?*

(Paul.) *Repulsior Cato dixit conparative a repulso.*

Ratissima quoque ab [h]is quae rata dicimus, unde etiam *rationes* dictae, Cato in Q. Thermum (1) : *Erga rempublicam multa beneficii ratissima atque gratissima.*

(Paul.) *Ratissima* quoque ab his quae dicimus rata ; unde etiam *rationes* dictae.

Regillis tunicis albis et reticulis luteis utrisque *<re>ctis* textis susum versum a stantibus pridie nuptiarum diem virgines indutae cubitum ibant ominis causa, ut etiam in togis virilibus dandis observari solet.

Rapi simulatur virgo ex gremio matris aut, si ea non est, ex proxima necessitudine cum ad virum traditur, quod videlicet ea res feliciter Romulo cessit.

(Paul.) *Rapi simulatur virgo* ex gremio matris aut, si ea non est, ex proxima necessitudine cum ad virum traditur, quod videlicet ea res feliciter Romulo cessit.

Rapi solet fax qua praelucente nova nupta deducta est ab utriusque amicis, ne aut uxor eam sub lecto viri ea nocte ponat aut vir in sepulcro conburendam curet ; quo utroque mors propinqua alterius utrius captari putatur.

(Paul.) *Rapi solet fax* qua praelucente nova nupta deducta est ab utrisque amicis, ne aut uxor eam sub lecto viri ea nocte ponat aut vir

in sepulchro conburendam curet ; quo utroque mors propinqua alterutrius captari putatur.

Ritus est mos conprobatas in administrandis sacrificiis. *Receptus mos* est quem sua sponte civitas alienum adscivit.

(Paul.) *Receptus mos* est quem sua sponte civitas alienum adseivit.

Religiosi dicuntur qui faciendarum praetermittendarumque rerum divinarum secundum morem civitatis dilectum habent nec se superstitionibus implicant.

Renovativum fulgur vocatur cum ex aliquo fulgure functio fieri coepit, si factum est simile fulgur quod idem significet.

Referri diem predictam, id est anteferri, religiosum est, ut ait Veranius in eo qui est Auspiciorum de Comitibus (1) idque exemplo conprobat L. Iuli et P. Licini censorum, qui id fecerint sine ullo decreto augurum, et ob id lustrum parum felix fuerit.

Regalia exta appellantur quae potentibus insperatum honorem pollicentur, privatis et humilioribus hereditates, filio familiae dominationem.

(Paul.) *Regalia exta* appellabant quae potentibus insperatum pollicebantur honorem, humilioribus hereditates, filio familiae dominationem.

Respicere avem est in auspicando, unde quis avem prospexit, cum eodem revertitur.

Religiosum ac sacrum est ut templa omnia atque aedes, quae etiam *sacratae* dicuntur ; ad (at) quod per se religiosum est non

RITUS (et Religiosi). Coniunge cum 146,3 Mos. Cf. supra, s. v. (336,28).

RELIGIOSI. Cf. supra, s. v. (348,22) ; infra, s. v. (366,19). Cf. Macrobius 3, 3, 10 : Secundum Pompeium Festum religiosi sunt qui facienda et vitanda discernunt.

RENOVATIVUM FULGUR. Cf. supra, s. v. Adtestata Fulgora (11,10). Vide etiam ad Fulguritum (82,8).

REFERRI. cens.] a. 90 a. Chr.

REGALIA EXTA. Cf. supra, s. v. Muta Exta (146,35). Aliena sunt ea quae commemorat Seneca (Nat. 2, 49,2) regalia fulgura.

RESPICERE AVEM. Cf. infra, s. v. Respici Avis (368,11). Et vide supra ad Caelestia Auguria (56,16).

RELIGIOSUM AC SACRUM. Cf. supra, s. v. Religiosus (348,83).

utile (-ique) <sacrum est, ut sepulcra>, quod ea non <sacra sed religiosa sunt>. *Reus* cum pro u<troque ponatur> ..(8 litt.).. nius in eo qu ..(9 litt.).. <scribit, qui aut di>cit pro se a<ut contra te agit, uterque iuramen>to tuo uti p<otest>. <*Rosci* homines appella>ri solent in <omnibus perfecti artibus quod Roscius> comoedus in <sua arte unus tam perfectus fuit ut ei>nihil deesset ..(15 litt.).. <ut lib. I> (130) de Oratore ai<t M. Tullius>.

(Paul.) Rosci appellabantur in omnibus perfecti artibus quod Roscius (!) quidam perfectus unus in arte sua, id est comoedia, iudicatus sit.

<*Rustica Vinalia*> mense Augu<sto> ..(21 litt.).. quod eodem ille ..(22 litt.).. est iumenta ..(19 litt.).. <quia> omnes horti in <tutela Veneris esse putantur>. *Raucos* appella<tos> ..(10 litt.).. <a ravi, id est> ab ariditate fa<ucium, sive a similitudine quadam spi<carum aristae ; in sp<icis enim flava fru>menta rava appel<lari> ..(18 litt.).. docet.

Rica est v<estimentum quadratum> fimbriatum purp<ureum quo flaminicae pro> palliolo mitra i.. (20 litt.).. existimat. Titi<us autem ait quod ex lana fiat> sucida alba vest<imentum dici ricam, idque esse> triplex, quod conf<iciant virgines inge>nuae patrimae m<atrimae cives ; quod confec>tum lavetur aqua pe<renni et tingendo fiat caeru>leum.

(Paul.) Rica est vestimentum quadratum fimbriatum purpureum quo flaminicae pro palliolo utebantur. Alii dicunt quod ex lana fiat sucida alba, quod conficiunt virgines ingenuae patrimae matrimae cives et inficiatur caeruleo colore.

Respici avis ..(20 litt.).. ficio, quasi finis inp.. (16 litt.).. comitia perfecta sum ..(13 litt.).. <sacer>dotes suo more alisque ..(10 litt.).. <religio>nem luci in quo sacra fa<c> ..(13 litt.).. <ca>latoribus ingeniculato (in gen. ?) ..(14 litt.).. vinum in caput infun<debatur sollempni cum pre>catione.

REUS. Cf. supra, s. v. (336,4). <ut ait Sin>nus vel <ut Vera>nus (13) docti. Cf. Reitzenstein (Verriānische Forschungen 49).

RUSTICA VINALIA. Cf. supra, s. v. (322, 14 appellantur mense Augusto XIV Kal. Sept. <quo die primum in Urbem vinum deferunt>, Iovis dies festus.. eodem autem die Veneri templa sunt consecrata.. quia in eius deae tutela sunt horti). Haec supplēt docti : iumenta<que et olitores ab opere cessant, quia>, etc. Cf. Varr. L. L. 6, 16 : Vinalia a vino ; hic dies Iovis, non Veneris.. in Tusculanis hortis est scriptum « vinum novum ne vehatur in urbem ante quam Vinalia kalentur » ; 6, 20 : Vinalia Rustica dicuntur ante diem XIV Kalendas Septembres, quod tum Veneri dedicata aedes et horti ei deae dicantur ac tum sunt feriati olitores ; R. R. 1, 1, 6 : Venerem .. cuius procuratio hortorum, quo nomine Rustica Vinalia instituta ; ap. Plin. N. H. 14, 88 : M. Varro auctor est Mezentium Etruriae regem auxilium Rutulis contra Latinos tulisse vini mercede quod tum in Latino agro fuisset.

RAUCOS. Cf. supra, s. v. Ravam Vocem (354,12) ; Ravim (340,17 antiqui dicebant pro raucitate). Hincine gl. corrupta Affatim (= Abol.) Raves (—is ?) : fauces aperens (arentes ?) ?

RAVA. Cf. supra, s. v. Ravi Coloris (338,7). Hincine Gloss. Philox. RA 44 Ravus : χαρπός ?

RIKA. Cf. supra, s. v. (342,27). Cf. Varr. L. L. 5, 130 : Rica ab ritu, quod Romano ritu sacrificium feminae cum faciunt capita velant ; mitra et reliqua fere in capite postea addita cum vocabulis Graecis. Hincine Gl. Abba (= Abol. ?) Rica : mitrae genus ?

RESPICI AVIS. Cf. supra, s. v. Respiciere Avem (366,17 est in auspicando, unde quis avem prospexit, cum eodem revertitur). Haec supplēt docti : Resp. av. <tum dicitur cum peracto sacri>ficio qu. fi. inp<etratus est>. Et initio sequentis loci ponunt vel<REPETERE AUSPICUM> vel <ROMANUS AGER>. Cf. supra, s. v. Romanus Ager (326,16).

*Remisso <exercitu>.. (36 litt.).. <m>issus est in ..(23 litt.).. iubetur quod ..(23 litt.).. stum est exer<c>.. (21 litt.).. ut cum opus sit ..(23 litt.).. re possit, nam .. (23 litt.).. in perpetuum ..(24 litt.).. untur, ut ait ..(25 litt.).. cio quas po ..(20 litt.).. <se>cures habitae ..(22 litt.).. esse ait Antis<tius Labeo> (18).. (14 litt.).. oque lege signi<fic>***

<?> ** <auspi>cando dicitur, ut <ait idem Labeo in libro de> Officio Augu<rum>.. (18 litt.).. o in consilio fa<ci> ..(14 litt.).. <quo>libet loco pullis ..(21 litt.).. ium facit auspi<cium> ..(18 litt.).. lit intra pome<rium>.. (13 litt.).. <tem>plo consistit.

Re<pertum> ..(11 litt.).. <qu>od amissum recipe<re> contigit, quasi 'repartum' et<reparatum>.

(Paul.) Repertum dicitur quasi repar<tum> et reparatum.

Rictus, <rixae, rixosi, ringitur d>ici videntur quia <in diversum rumpantur> contrariaque sint <recto> ; quod vocabulum a> regendo, ut commo<d> ..(20 litt.).. <d>ictum videri po<test>.

(Paul.) Rictus, rixae, rixiosi, ringitur dici videntur quia in .diversum rumpantur contrariaque sint recto; quod vocabulum dictum videtur a regendo.

II

EX GLOSSARIIS ET SCHOLIIS.

?? (Gloss. Amplon. II) *Ramuscularios* : qui ramulum unum tenent, id est qui conducunt a fisco et tenent quasi portiunculam quandam ipsius teloni.

S

I. EX CODICE FESTI

<?> ..(18 litt.).. <in Salia>ri carmine ap ..(13 litt.).. e sopia (*sodia* ?) pro sedilibus di ..(13 litt.).. <solia ad>huc in consuetudi<ne>.

<*Susque deque*

(Paul.) *Susque deque* significat plus minusve.

<*So>nivio* significat in car<min> ..(17 litt.).. <a>ugurali sonanti.

(Paul.) Sonivio sonanti.

<*Sine sacris hereditas*

REMISSO EXERCITU. Haec fere supplent docti : Remisso <exercitu simul etiam augur, quo consul in bello u>sus est in <auspicando, una discedere> iubetur, quod <tunc illo discedente iu>stum est exer<citum> etiam esse remissum ; ita tamen> ut, cum opus sit, <augurem consul denuo ad se posce>re possit. Nam <consules et censores non> in perpetuum <auguribus praesentibus ut>untur, ut ait., sed in regerenda sunt iis in auspi>cio quos po<poscerint> augures. A quo priusse>cures habitae <sint, eum et in augure legendo priorem>esse.

RAMUSCULARIOS. Ultima vox ('teloni') suspicionem movet. Ex libro de Officio Proconsulis hausit Gloss. Philox. AR 4 A ramulariis : ἀπὸ τῶν ἀντιπρόπων.

SODIA (?). Cf. infra, s. v. Solia (386, 1 appellantur sedilia..a solo). Cf. Serv. Aen. 7, 169 : Solium ..secundum Asprum per antistoichon.. quasi 'sodium', a sedendo. Supple si libet : di<vorum>. Sunt regum solia ad>huc. SUSQUE DEQUE. Haec supplent docti : <Proprie est sursum deorsum qu>od.

SONIVIO. Hunc adiectivum (sed quem adiectivi casum non constat) repperit in scriptore antiquo ps. -Plac. Cf. infra, s. v. Sonivium Tripudium (382,10).

SINE SACRIS HEREDITAS. A Verrio citatum esse Plautum crede (Capt. 775 ; Trin. 484).

heres sic<ut> pecuniae etiam sacrorum erat, ut ea diligentissime administrare esset necessarium.

Suppum antiqui dicebant quem nunc supinum dicimus ex Graeco, videlicet pro adspiratione ponentes <S>*litteram*; ut cum idem ὕλας dicunt et nos *silvas*, item ἑξ *sex* et ἑπτά *septem*. Eius vocabuli meminit etiam Lucius (1297).

si vero das quod rogat et si suggeri<s> suppus.

(Paul.) *Suppum* antiqui dicebant quem nunc supinum dicimus.

Sempronia horrea qui locus dicitur in eo fuerunt lege Gracchi ad custodiam frumenti publici.

Statua est ludi eius qui, quondam fulmine ictus in Circo, sepultus est in Ianiculo; cuius ossa postea ex prodigiis oraculorumque responsis senatus decreto intra Urbem relata in Volcanali, quod est supra Comitium, obruta sunt; superque ea columna cum ipsius effigie posita est.

Servilius lacus appellabatur <ab> eo qui eum faciendum curaverat in principio vici Iugari, continens basilicae Iuliae; in quo loco fuit effigies hydrae posita a M. Agrippa.

(Paul.) *Servilius lacus* Romae a conditore vocatus.

Sonticum morbum in XII (2,2) significare ait Aelius Stilo certum cum iusta causa. Quem nonnulli putant esse qui noceat, quod *sonte<s>* significat nocentes. Naevius ait (com. 128):

sonticam esse oportet causam quam ob rem perdas mulierem.

(Paul.) *Sonticum* iustum. Naevius « sonticam esse oportet causam quam-obrem perdas mulierem ».

Sacram viam quidam appellatam esse existimant quod in ea foedus ictum sit inter Romulum ac Tatium. Quidam quod eo itinere utantur sacerdotes idulium sacrorum conficiendorum causa. Itaque ne eatenus quidem, ut vulgus opinatur, sacra appellanda est a Regia ad domum Regis sacrificuli, sed etiam a Regis domo ad sacellum Streniae et rusus a Regia usque in arcem. Nec <Sacramviam> appellari debere ait Verrius, sed disiuncte ut caeteras vias, Flaminiam Appiam Latinam, ut ne Novamviam quidem sed *Novam viam*.

(Paul.) *Sacra via* in urbe Roma appellatur quod in ea foedus ictum sit inter Romulum ac Tatium.

Scita plebei appellantur ea quae plebs suo suffragio sine patribus iussit plebeio magistratu rogante.

SUPPUS. Immo suppes scripsit Lucilius (cf. Aristoph. Lysistr. 229), id quod Festus in alio loco dixisse videtur, siquidem Festina est gl. Abol. SU 69 Suppes: supinipes, id est supinis pedibus (quacum iunge SU 10 Suggestit: ministrat). Inter gl. Festinas in Vat. 1469 est Suppes est qui sola concava non habet (quam aut pro altera eius vocabuli interpretatione a Festo data habeo aut pro Festina interpretatione male intellecta).

S LITTERAM. Cf. infra, s. v. Semis (374, 19 ἑπτά septem, ὕλα silvae); Serpsit (474,2).

SONTICUM. Cf. supra, s. v. Insons (99,15); infra, s. v. Sontica Causa (464,28 dicitur a morbo sontico, etc.). Hinc (vel inde) Gloss. Philox. SO 54-55 Sontes: αἵτιοι, ὑπεύθυνοι, βαλῆσποι, Sonticus: ἐληθής (unde Gloss. Abav. SO 27 et 29); Gloss. Abol. SO 14 Sontes: rei nocentes.

SACRAM VIAM. Cf. Varr. L. L. 6, 47: Hinc oritur caput Sacrae viae ab Streniae sacello quae pertinet in arcem, qua sacra quotquot mensibus feruntur in arcem et per quam augures ex arce profecti solent inaugurare; huius Sacrae viae pars haec sola volgo nota quae est a foro eunti primore clivo.

SCITA PLEBEI. Cf. supra, s. v. Populi Commune Suffragium (264,17); s. v. Scitum Populi (442,28).

Solitaurlia hostiarum trium diversi generis immolationem significant, tauri arietis verris, quod omnes eae solidi integrique sint corporis; contra aci ** (contrari boves?) verbiçes maialesque; quia *sollum* Osce totum et solidum significat. Unde tela quaedam *solliferria* vocantur tota ferrea, et homo bonarum artium *sollers*, et quae nulla parte laxata cavaque sunt *solida* nominantur. Atque harum hostiarum omnium inviolati sunt tauri, quae pars scilicet caeditur in castratione. Sunt quidem qui putent ex tribus hostiis praecipue nomen inclusum cum solido tauri, quae amplissima sit earum. Quidam dixerunt omnium trium vocabula confixa (-fusa?), suis ovis tauri, adefecisse id quod uno modo appellarentur universae <suovetaurlia>. Quod si a sollo et tauris earum hostiarum ductum est nomen antiquae consuetudinis, per unum L enuntiari non est mirum, quia nulla tunc geminabatur littera in scribendo; quam consuetudinem Ennius mutavisse fertur, utpote Graecus Graeco more usus, quod illi aequae scribentes ac legentes duplicabant mutas semi<vocales et liquidas>.

(Paul.) *Solitaurlia* hostiarum trium diversi generis inmolationem significant, tauri arietis verris, quod omnes eae solidi integrique sunt corporis. Sollum enim lingua Oscorum significat totum et soli-

dum. Unde tela quaedam solli-ferrea vocantur, tota ferrea, et homo bonarum artium sollers, et quae nulla parte laxata cavaque sunt solida nominantur.

<*Socordi*>am quidam <idem valere atque ignaviam dicunt>; M. Cato pro <stultitia posuit Originum lib.> VII cum ait (15) «..(22 litt.).. <ob in>mensam ti-<miditatem et socordiam causa erat> ne quid neg<oti publici> ..(12 litt.).. <gere>retur. Conpositum autem videtur ex se,> quod est sine, <et corde> ** (Paul.) Socordiam quidam pro ignavia posuerunt; Cato pro stultitia posuit. Conpositum autem videtur ex si, quod est sine, et corde.

Semis, *semodi*<us, *semuncia* qua ra>tione ex Graeco trahuntur etiam alia quae S> litteram pro <adspiratione eorum>.. (7 litt.).. habent, ut <ἐπτά septem, ὄλιαι> silvae, sic <ista ab eo quod ἴλλι ἡμισ> dicunt qui ..(13 litt.).. <declinata sunt>.

(Paul.) *Semis*, *semodius*, *semuncia* ex Graeco trahuntur, sicut et alia nonnulla quae S litteram pro adspiratione eorum habent, ut ἐπτά septem, ὄλιαι silvae. Sic ista ab eo quod illi dicunt ἡμισ declinata sunt.

Sublicium pon<tem> .. (20 litt.) .. appellatum esse <a sublicis>.. (10 litt.).. <vo>-cabulo Volseco<rum, quo appellant tingna> in latitudinem <extensa>; unde

SOLITAURLIA. Huc, ni fallor, redit Gloss. Corp. (= Abol.) S 681 Suovetaurlia: sacra sunt de tribus animalibus, sue ove tauro (unde ausus sum suov. addere); Charis. 108,27 K. (139, 5 B.) Suovetaurlia quidam putant dicenda a victimis, sue ove tauro; sed Valgius de Rebus per Epistulam Quaesitis solitaurlia dicta ait esse a solis maribus; tauri autem nomen pro omnibus maribus sumptum esse. Cf. infra, s. v. Sollo (384, 29).

Solliferria] Cf. Schulten (Rhein. Mus. 66, 579). [adef.] Mira forma. [geminab. litt.] Vid. ad Anus (5, 35 quoniam antiqui non geminabant consonantes); s. v. Mutas et Semivocales (148,24 antiqui non duplicabant in scribendo).

SOCORDIAM. Hincine Gloss. Abol. SO 7; 19 Socordia: stultitia, neglegentia?

SE. Cf. infra, s. v. Sed (453,9 pro sine inveniuntur posuisse antiqui).

SEMIS. Cf. supra, s. v. Suppum (370,22); Serpsit (474,2).

SUBLICIUM. Hinc Gloss. Abol. SU 55 Sublicius fons: quia inter eius materiem aqua subliquitur.

pontem non a>liter Formiani <vocant> ..(16 litt.).. librorum q<uae ab aliis auctoribus> *sublices* vocan<tur. Quidam quod sub eo> aqua liquens <labatur sublicium dictum putant>, in qua opini<one fuit>.. (19 litt.).. Et meminit s..(12 litt.).. <Naevius>, qui ait in Belli <Punici libro> (61) :

..(10 litt.).. quam liquidum ..(23 litt.).. amnem,

et aliub<i> :

.. (21 litt.).. mem retinet s..(24 litt.).. Sallustius libro qua<rto Historiarum dicit> (85) : Ne inrumendi (- rumpe-) p<ontis>.. (17 litt.).. sublicibus cavata .. (19 litt.).. sent.

Supervacaneum, ut <videtur, se>cludit Verrius ab v<acuo> ..(40 litt.).. <t> antummodo ..(27 litt.).. n sit fami<liae, quod autem inutile, super>vacaneum **

(Paul.) *Supervacaneum supervacuum*.

<*Strufertarios* appellabant> antiqui ..(15 litt.).. <ho>mines con<ductos mercede qui ad> arbores ful<guritas noxarum com>missarum <causa sacrificia quaedam> e *strue* et <fero solennibus verbis f>aciunt ..(20 litt.).. ret uti mihi..(20 litt.).. ullo etiam ..(20 litt.).. s fertario.

(Paul.) *Scrufertarios* dicebant qui quaedam sacrificia ad arbores fulguritas faciebant, a ferto scilicet quodam sacrificii genere.

<*Suberies* arboris genus> ex qua cortex <natatorius extrahitur>. Lucilius (1902) : ..(19 litt.).. ti hibernacu **

<*Silicernium* dicitur cena fu>nebris quam <Graeci περίδειπνον v>ocant, sed ..(12 litt.).. <V>errius existi<mat cibi genus q>uod nos farci<men dicimus, quo purgabatur f>letu[m] familia, <ita dici quia, cuius n>omine ea res <instituebatur, i>s iam silentium <cerneret. Caecilius Ob>olostate (122) :

cre<didi silicernium eiu>s me esse esurum **

(Paul.) *Silicernium* erat genus farciminis quo fletu familia purgabatur. Dictum autem *silicernium* quia, cuius nomine ea res instituebatur, is iam silentium cerneret. Caecilius « credidi *silicernium* eius me esse esurum ».

<*Sudum* Verrius ai>t significare sub<udum ; sed auctor>um omnium fere <exempla poseunt ut sud>us siccum significet. <Itaque *sudum* quasi ‘ se-

SUBLICES. Hinc nimirum Gloss. Philox-SU 48 Subliges : καταπήγες οἱ ἐν ποταμῷ τὴν γέφυραν ὑποβαστάζοντες. || liquens]. Cf. supra, s. v. Liquitur (104,3 labitur, fluit). || S<ublicii pontis Naevius> docti ; sed cf. Cichorius (Röm. Stud. 54).

STRUFERTARIOS. Cf. Act. Arv. ferto] Cf. supra, s. v. (75,17). Cave suppleas ex Gloss. Abol. SC 38, siquidem duae ibi glossae Festinae conflatae esse videntur; *Scrufertarii* : ... <Scrutarii> : viles atque contempti. Cf. infra, in parte ii, s. v. *Scrutarii*; supra, s. v. *Fertum* (75,17 genus libi.. nec sine *strue*, altero genere libi, quae qui adferebant *struferetarii* appellabantur).

SUBERIES. Cf. infra, s. v. *Suber* (418,23 ac *suberies* qua natabant in thermis). Supple ex Isidoro, Etym. 17, 7, 27 (*Suberies* arbor ex qua viridissimus cortex natatorius extrahitur ; et ideo appellata *suberies*, eo quod fructus eius sues edunt ; porcorum enim sunt alimenta, non hominum ; et dicta *suberies* quasi ‘ subedies ’), siquidem credis eum ex Festo hausisse.

SILICERNIUM. Cf. Varr. Men. 303 (ap. Non, 48,6) : Funus exequiatis laute ad sepulchrum antiquo more *silicernium* confecimus, id est περίδειπνον. Ex alio Festi loco miram etymologiam (quasi ‘ se-lucerna ’) sumpsit Gloss. Philox. SI 36 *Silicernium* : περίδειπνον, λόχνους γὰρ ἄπτειν ἐν πένθει οὐ θέμις ?

SUDUM. Utrum Gloss. Abol. SU 64 revera sit Abol. (ex Festo) an Abstr. (ex Schol. Vergil.) vix liquet, *Sudum* : serenum post pluviam (= Gloss. Abstr. SU 43) dicitur a sudore

udum', id> est sine udo ; ut *se<curus sine cura>*.

(Paul.) Sudum siccum, quasi seudum, id est sine udo. Securus sine cura.

<Sublesta antiqu>i dicebant infir<ma et tenuia>. Plautus in Persa (347) :

ad paupertatem si immigrant infamiae,

gravior paupertas fit, fides sublestior, id est infirmior. Idem in Nervolaria (98) « vinum » ait « sublestissimum », quia infirmos faciat vel corpore vel animo.

(Paul.) Sublesta infirma et tenuia.

Plautus « gravior paupertas fit, fides sublestior », id est infirmior. Idem « vinum » ait « sublestissimum », quia infirmos faciat vel corpore vel animo.

Satur et vir et † caro non habent †. *Supellectilis* recto casu et *senus* ratione dicebantur ; quae nunc contraria videntur esse finitioni <pro>portionis, quae omnia vocabula X littera finita per declinationes obliquorum casuum syllabam accipiunt. Haec autem duo desciverunt ab ea, ut alta compium (alia complura ?) quae non ideo infirmare debent praeceptum.

Scurrae vocabulum Verrius ineptissime aut ex Graeco tractum ait quod est σκυρᾶ-ζεν (?) aut a sequendo, cui magis adsentitur, quod et tenuioris fortunae homines et ceteri alioqui qui honoris gratia prosequerentur quempiam non antecedere sed sequi sint soliti ; quia videlicet dicat Lucilius (1188) :

Cornelius Publius noster

Seipiadus † dicto tempore quae intorquet in ipsum

oti et delici<i> s luci effictae † atque cinaedo et

sectatori adeo ipsi (-se) suo, quo rectius dicas,

ibat forte domum : sequimur multi atque frequentes,

cum secutos videri velit ob eorum iurgia, non ob adsuetum officium.

Secus Valgius putat ex Graeco quod est ἐξάς dictum. Absurde scilicet ; significat enim aperte aliter, <hau secus non aliter>, exemplis omnium fere qui eam vocem usurpant.

(Paul.) Secus aliter ; hau secus non aliter.

Stipem esse nummum signatum testimonio est et de eo quae (quod) datur *stipendium* militi et cum spondetur pecunia, quod *stipulari* dicitur.

(Paul.) Stipem esse nummum signatum testimonio est et de eo quod datur in stipendium militi et cum spondetur pecunia, quod stipulari dicitur.

Sobrinus est, ut ait Gallus Aelius (21), patris mei consobrini filius et matris meae consobrinae filius. Femina isdem de causis appellat fratrem et fratrem patrualem et consobrinum et propius [con]sobrino et sobrina (-num ?). Idem gradus in sobrina quoque sunt.

(Paul.) Sobrinus est patris mei consobrini filius et matris meae consobrinae filius.

humoris, vel quasi semiudum vel siccum, id est sine dubio (uvido ?). Cf. Serv. auct. Geo. 4, 77 ; Serv. et Serv. auct. Aen. 8, 529 (sudum est quasi subudum.. alii sudum semiudum volunt dici).

SATUR. non hab. <ἀναλογίαν> **Mue.** Cf. Priscian. I p. 378, 11 ; Prob. 11, 2 ; Consent. 364,2 ; Charis. 183, 8.

SUPELLECTILIS. finitionis proportioni **Mue.**

SCURRAE. σκυρθ.] i. e. σκυρᾶζεν ?

STIPEM. Cf. infra, s. v. (412,9).

SOBRINUS. Cf. supra, s. v. Propius Sobrino (260,25 mihi est consobrini mei filius et consobrinae meae filius et patrismei consobrinus et matris meae consobrinus).

Sororium tigillum appellatur hac de causa : ex conventione Tulli Hostili regis et Metti Fufitii(-fet-) ducis Albanorum trigemini Horati et Cur<i>ati cum dimicassent ut victores sequeretur imperium, et Horatius noster exsuperasset victo<r>que domum reverteretur, obvia soror cognita morte sponsi sui fratris manu occisi aversata est eius osculum. Quo nomine Horatius interfecit eam, et quamquam a patre absolutus sceleri (-ris ?) erat, accusatus tamen parricidi apud duumviros dampnatusque provocavit ad populum. Cuius iudicio victor duo tigilla tertio superiecto, quae pater eius constituerat, velut sub iugum missus subit consecratisque ibi aris Iunoni Sororiae et Iano Curiatio liberatus omni noxia sceleris est auguriis adprobantibus. Ex quo sororium id tigillum est appellatum.

(Paul.) Sororium tigillum appellabatur locus sacer in honore Iunonis quem Horatius quidam statuerat causa sororis a se interfectae ob suam expiationem.

Sororia<r>e mammae dicuntur puellarum cum primum tumescunt, ut *fraterculare* puerorum. Plautus in *Frivolaria* d.. (10 litt.).. (85).

<tunc>papillae pri<mulum> fraterculabant, illud>volui dicere, so<roriabant. quid> opus est verbi<s> ?**

(Paul.) Sororiare mammae dicuntur puellarum cum primum tumes-

cunt, ut *fraterculare* puerorum. Plautus « tunc papillae primum sororiabant ». Illud voluit dicere, fraterculabant. (1)

<Suregit> et sortus (?) ant<i>qui ponebant pro surrexit> et eius parti<eipio> quasi sit ' surrectus ', qui>bus L. Liviu<s> frequenter usus> est.

(Paul.) Suregit et sortus pro surrexit et, quasi possit fieri, ' surrectus ' frequenter posuit Livius.

Sors et <patrimonium signifi>cat, unde con<sortes dicimus> et dei[s] resp<onsum et quod cuique> accidit in so<r<tiendo>.

(Paul.) Sors et patrimonium significat, unde consortes dicimus, et dei responsum et quod cuique accidit in sortiando.

<Soracum> quo ornamen<ta> portantur scaeni<corum> Plau<tus in Persa> (392) : <libro>rum eccillum <habeo plenum soracum>.

(Paul.) Soracum est quo ornamenta portantur sceni<corum>.

Sobrium vicum <dictum putant> ..(6 litt.).. et Aelius quod i<n> eo nullus tabernae> locus neque caup<ona> fuerit,> ali quod in eo M<ercurio> lacte, non> vino solitum <sit> supplicari>.

(Paul.) Sobrium vicum Romae dictum putatur vel quod in eo nulla taberna fuerit vel quod in eo Mercurio lacte, non vino supplicabatur.

<Soni>vium tripu<dium>.. (10 litt.)..

SORORIUM TIGILLUM. Haec suo loco (propter homoeon ?) praetermissa (et, ni fallor, in margine suppleta) infra, post Subsilles, exhibet Paul. Iterum recurrit infra, s. v. Tigillum Sororium (502,10). Cf. Otto (Rhein. Mus. 64, 466). subit] i. e. subiit.

SORORIARE. Cf. supra, s. v. Fratrare (80,21 puerorum mammae dicuntur cum primum tumescunt quod velut fratres pares oriuntur, quod etiam in frumento spica facere dicitur). Vide igitur ne illud sor. ioci causa a Plauto fictum sit.

SUREGIT. An praes. histor. ? Cf. infra, s. v. Suremit (382,34 sumpsit).

SORS. Cf. supra, s. v. Disertiones (63,20 divisiones patrimoniorum inter consortes).

SORACUS, maso. gen. (cf. Class. Quart. 7,118) voluisse Festum, Paulum male intellexisse crede. Cf. Pollux 10,20 : Σώρακος τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν.

SONIVIUM. Cf. supra, s. v. Puls (284,23 potissimum datur pullis in auspiciis quia ex ea

<Appius> Pulcher quod <sqnet cum pullo exci>dit plus (puls ?) quadr<upedive>.
<Sons> nocens, ut ex e<odem verbo insons in>nocens.

(Paul.) Sons nocens, insons innocens.

Sodalis <quidam dictos esse pu>tant quod una s<ederent et essent>, alii quod ex suo d<atis vesci soliti essent>, alii quod inter se <invicem suade>rent quod utile ess<et. Idem solent> crebro cong<er>r<a>e vocar<i, a Graeco> vocabulo quod est g<erra ita dicti>.

(Paul.) Sodales dicti quod una sederent et essent, vel quod ex suo datis vesci soliti sint, vel quod inter se invicem suaderent quod utile esset.

Sodes si audes, uti sis <pro si vis et ilico> pro in loco. Terentius <in Andria> (85) : <dic> sodes, quis heri Chry<sidem habuit ?>

(Paul.) Sodes si audes, uti sis pro si vis et ilico pro in loco. Terentius in Andria « die sodes, quis heri Chrysidem habuit ? ».

Surum dicebant ex quo <surculus per deminutionem factus in>usu est. Plau<tus>** (frag. inc. 41) :

non est tibi ..(13 litt.).. um,

item :

nam qui.. (14 litt.).. hic surculus.. (15 litt.).. rum, tum poli.. (16 litt.).. aut as<s>ulae.

<Item Ennius> (Ann. 525) :

<unus s>urum Surus <ferre, tamen defende>re possent.

(Paul.) Surum dicebant ex quo per deminutionem fit surculus. Ennius « unus surus surum ferret, tamen defendere possent.

<Suremit sumpsit>. (Liv. Odys. 34) :

<inque> manum su<remit hastam>,

<et alib> i :

surempsit <puerum>

<pro> pue<rum> sustule<rit>.

(Paul.) Suremit sumpsit. « Inque manu suremit hastam ». Surempsit sustulerit.

< « Scyrium, non Syrium » dixit ..(17 litt.).. s est quod cum ..(12 litt.).. <Alb> ucio nobilissi.. (17 litt.).. atque ob eam ..(15 litt.).. issimus semper ..(16 litt.).. instituit cum ..(17 litt.).. imus sumere ..(17 litt.).. ipso dignior ..(10 litt.).. <Σκύριον> καὶ οὐκ ἐστὶ Σύριον> ..(14 litt.).. t. Quod simon ..(18 litt.).. item nonnum<quam> ..(11 litt.).. a Socratem quae ..(17 litt.).. rat in librum ..(13 litt.).. inscripserat Scy<rium>.. (11 litt.).. gratia id appel <la>.. (8 litt.)..

necesse est aliquid decidere quod tripudium faciat); s. v. Sonivio (370,12 significat in carmine ... augurali sonanti).

SONS. Cf. supra, s. v. Sonticum Morbum (372,5 quod sones significat nocentes).

INSONS. Cf. supra, s. v. (99, 15).

SODALIS. Hincine Gloss. Abol. SO 1 Sodales : <una> sedentes ?

CONGERRAE. Cf. supra, s. v. <Con>gerrones (35, 15 leves et inepti a cratibus dicti... quas Graeci γέροντες appellant).

ODES. Cf. supra, s. v. Cumulter (44,1 significat cum altero, dictum ab antiquis ita brevitatis causa, ut sodes pro si audes, scilicet pro scire licet, sis pro si vis) ; infra, s. v. Sultis (462,5).

SURUM. Cf. supra, s. v. Crebrisuro (51,21 apud Ennium significat vallum crebris suris, id est palis, munitum) ; s. v. Rigido (362,26 Ennius iocatus... item « unus surum Surus ferre, tamen defendere possunt » ; suri autem sunt frustes et hypocoristicos sureuli). Vel hinc vel illine Gloss. AA (= Abol.) Surus : surculus.

SCYRIUM NON SYRIUM. An <Alb>ucio nobilissi<mo viro Graecis dedito> atque ob eam <causam ei infest>issimus ? || Simon<ides> vel si mon<uisset> docti.

<Sum>ussi dicebantur <murmuratores>. Naevius (trag. 63) « odi » inquit « summusos, pro> inde aperte dice <quid sit quod> times ». Ennius in sexto <Annalium> (182) :

<i>ntus in occulto mussa<bat> ,

<item rursu>s in Andromacha (94)

« di ..(8 litt.).. on est, nam mussare si **

s in A<na>gnorizomene (Juvent. 1) :

quod potes sile cela oc<culta> tege
tace mussa mane.

(Paul.) Summussi murmuratores. Naevius « odi » inquit « summusos, proinde aperte dice quid sit ». Terentius mussare pro tacere posuit cum ait : sile cela occulta tege tace mussa ».

Sum pro eum usus est Ennius lib. I (Ann. 98) :

at tu (?) non ut sum summa<m>
servare decet rem,

et lib. II (131) :

at sese sum quae dederat in luminis oras.

(Paul.) Sum pro eum usus est Ennius.

Sollo Osce dicitur id quod nos totum vocamus. Lucilius (1318) :

[s]uasa quoque omnino dirimit non sollo
dupundi,

id est non tota. Item Livius *sollicuria* in omni re curiosa, et *solliferreum* (34, 14, 11) genus teli totum ferreum. *Sollers* etiam in omni re prudens, et *sollemne* quod omnibus annis praestari debet.

(Paul.) Sollo Osce dicitur id quod nos totum vocamus. Livius *solliferreum* genus teli, id est totum ferreum. *Sollers* etiam in omni re prudens, et *sollemne* quod omnibus annis praestari debet.

Solia appellantur sedilia in quibus non plures singulis possint sedere, ideoque *soliari sternere* dicuntur qui sellisternium habent, et *sol<i>aria* vocantur Baby-nica quibus eadem sternuntur. Quae, ut ait Verrius, omnia ducta sunt <a> solo. Alvei quoque lavandi gratia instituti quo singuli descendunt solia dicuntur, quae a [s][c][e][n]dendo potius dicta videntur quam a solo.

(Paul.) Solla sedilia in quibus singuli tantum possunt sedere ; ideoque *soliari sternere* dicuntur qui sellisternium habent, et *solaria* vocantur Baby-nica quibus eadem sternuntur.

Sollistimum Ap. Pulcher in Auguralis Disciplinae lib. I ait esse tripudium quod aut (avi) excidit ex eo quod illa fert, saxumve solidum aut arbor viviradix ruit quae nec prae vitio hum-[an]i caedanturve iacianturve pellanturve.

Solum terram Ennius lib. III (Ann. 150) :
Tarquinio dedit imperium simul et
sola regni,
et aliubi (Ann. 455) :

SUMMUSSI. Annalium] potius quam Annali. Cf. Vahlen. in ed. Enn. praef. p. LXVI. Androm.] vide ne versus exciderit. Hinc Gloss. Abol. SU 60 Submussi [m] : murmurantes timide. Fortasse etiam Gloss. AA (=Abol.) Summussim : clam, occulte. Cf. supra, s. v. Mussare (131,9 murmurare Ennius « in occulto mussabat » ; vulgo vero pro tacere dicitur, ut idem Ennius « non decet mussare bonos »).

SUM. Cf. infra, s. v. Sos (386,32 pro eos antiqui dicebant, ut Ennius). Hinc, ni fallor, gl. corrupta AA (=Abol.) Sum : panem (pro eum).

SOLLO. Cf. supra, s. v. Solitaurilia (372,27 sollum Osce totum et solidum significat ; unde tela quaedam solliferria vocantur tota ferrea et homo bonarum artium sollers).

SOLIA. Solla cod. alvei] Hincine Gloss. Philox. SO 26 Solium : ἐμβάτην ? quae] vel Quae. Cf. infra, s. v. Seliquastra (460,1 sedilia antiqui generis appellantur, D littera in L conversa, ut etiam in sella factum est et subsellio et solio quae non minus a sedendo dicta sunt) ; supra, s. v. Sodia (?) (370,7).

SOLLISTIMUM. humani] humanave vi Aug.

sed sola terrarum postquam permensa parumper.

(Paul.) Solum terram.

Solea, ut ait Verrius, est non solum ea quæ solo pedis subicitur sed etiam <genus piscis, etiam> per (pro ?) materia robustea super quam paries craticius extruitur.

(Paul.) *Solea* vel ea dicitur quæ solo pedis subicitur vel genus piscis vel materia robustea super quam paries craticius extruitur.

Solox lana crassa et pecus quod passim pascitur non tectum. Titinius in *Barbato* (3) :

ego ab lana soloci ad purpuram data, et Lucilius (1246) :

pastali pecore ac montano hirtio atque soloce.

(Paul.) *Solox* lana crassa vel pecus lana contextum. Titinnius « lana soloci ad purpuram data » et Lucilius « pastali pecore ac montano hirtio atque soloce ».

Sos pro eos antiqui dicebant, ut Ennius lib. I (22) :

constitit inde loci propter sos dea (dia) diarum (dea-),

et lib. III (151) :

circum sos quæ sunt magnæ gentes opulentæ,

lib. VII (256) :

dum censent terrere minis, hortantur <i>be sos,

lib. XI (356) :

contendunt Graecos, Graios memorare solent sos.

Interdum pro suos ponebant, ut cum per

dativum casum idem Ennius effert (Ann. 149) :

postquam lumina sis oculis bonus Ancus reliquid.

(Paul.) *Sos* pro eos antiqui dicebant, ut Ennius « constitit inde loci propter sos dea diarum ». *Sos* interdum pro suos ponebant ; per dativum casum idem Ennius effert « postquam lumina sis oculis », pro suis.

Sultis si vultis Plautus in *Frivolaria* (80) : sequimini me hac sultis, legiones omnes Lavernæ,

et in *Rudente* (820) :

curate hæc sultis magna diligentia,

Cato pro L. Caesetio (1) : Audite sultis, milites, si quis vestrum in bello super fuerit, si quis non invenerit pecuniam, egebit.

(Paul.) *Sultis* si vultis Plautus « sequimini me hac sultis », et Cato « audite sultis, milites ».

Solari sine praepositione dixisse antiquos testis est Pacuvius cum ait (365) :

solatur auxiliatur hortaturque me.

Solatum genus morbi maxime a rusticantibus dicitur, cuius meminit etiam Afranius (425) :

** arquato me dem.. (13 litt.).. <ver>-tigne.

(Paul.) *Solatum* morbi genus.

Solipu<*ga* (?) genus bestiolæ> maleficæ quo<d acrius concitatiusque> fit fervore so<lis ; unde etiam nomen> traxit.

(Paul.) *Solipugna* genus bestiolæ maleficæ quod acrius concitatiusque

SOLOX. Hinc Gloss. Philox. SO 43 *Solox* : ἐριον παχύ. Si gl. Abol. SA 17 (*Solocioribus* velleribus : crassis et asperis) revera glossarii Abol. est (nam testimonium idoneum deest), vel Apuleiana potest esse (non Festina) vel ex alio Festi capitulo provenire. pastali] Cf. supra, s. v. Pastales (280, 13).

SOS. Cf. supra, s. v. Sum (384,25 pro eum usus est Ennius). Enn. Ann. 356] Cf. supra, s. v. Romanos (362,10). pro suos] Cf. supra, s. v. Callim (41,6 antiqui dicebant pro clam, ut nis pro nobis, sam pro suam, im pro eum).

SULTIS. Cf. infra, s. v. (462,5 si vultis significat).

SOLIPUGA. i. q. salpuga Cf. Holder (Altcelt. Sprachsch. 2, 1330), s. v. Salpuga. Hinc Gloss. Philox. SO 37 *Solipuga* : ἡλιοκεντρικὴ μύιας εἶδος.

fit fervore solis ; unde etiam nomen traxit.

Sosp<es>.. (14 litt.).. omnes fe[r]re auc<tores> ..(10 litt.).. Afranius in Ep<istola> (192) :

<te sospitem> servant tuis,

<Vergilius lib. VIII Aeneid.> (470) :

maxime Teu<crorum> ductor, quo sospite> numquam,

Enn<ius> ..(15 litt.).. (trag. 386) :

parentem et pa<triam, di, servate> sospitem,

Acc<ius> .. (14 litt.).. (695) :

rite ad patri ..(17 litt.).. set.

Ennius vid<etur> servatorem signi>ficare cum dix<it> (Ann. 590) :

..(14 litt.).. liber.

Ceterum s<ospitare> ..(7 litt.).. ait esse bona spe <adficere aut bonam> spem non falle<re>.

(Paul.) Sospes salvus Ennius tamen sospitem pro servatore posuit. Sospitare est bona spe adficere aut bonam spem non fallere.

<Succrotilla> tenuis diceba<tur> et alta vox>. Titinnius in ..(9 litt.).. (171) :

<feminina> fabulare succro<tilla vocula>.

<Afra>nus in Epistol<a> (126) :

..(8 litt.).. <succro>tilla voce serio.

<Plautus in de>scribendis mulie<rum> cruribus> gracilibus in Sym.. (Cist. 408) :

<cum extertis> talis, cum todellis or<usculis>.

<bel>le, quae non pedibus <valerent>.

(Paul.) Succrotilla vox tenuis et alta.

Titinnius « feminina fabula succrotilla vocula ».

<Su><cula> est machinae <genus> .. (8 litt.)..

materiae et foratae ..(8 litt.).. quam ut uber scrofae <porculi circum>stant sic versant.. (11 litt.).. fune vol<v>unt.

Eodem nom<ine> etiam> stellas quinque d<icunt>, proprie Vergilias, quas a plu>

via Hyadas Grae<ci>. Forsitan exi>stimantes a subus <dioi> saeculo parum

el>oquenti dixerint <eas> Suculas>.

<Su><cingulum> ap<pellabant> antiqui b>altaum. Plautus (Men. 200) :

<ab Hippolyta succingu>lum

Herculis (-les) <aeque magno ne> utiquam abstu<lit> periculo>.

(Paul.) Succingulum balteum.

<Sucerd>a> stercois su<illum>.. (14 litt.)..

us « simus (fi- ?) <sucerd> ». Titinnius (178) :

<q>uid habes nisi <unam> arcam sine cla>vi ? eo condis <sucerdas>.

<Sicut a su>e suc[c]erda <ita ab ove> ovicerda> « homo opicer<da> (ovi-)..

(17 litt.).. inem, quem sol.. (17 litt.).. it.

(Paul.) Sucerda stercois suillum. Titinnius « quid habes nisi unam arcam

sine clavi ? eo condis sucerdas ».

SOSPES. liber] An <erit te sospite> li. ? Cf. infra, s. v. Sispitem Iunonem (462, 3). Hinc Gloss. Abol. SO3 Sospes : salvus ? Haec supplect docti : Sos<pes> significat apud om. fere auc. <salvum>. Sic> Afr., etc.

SUCROTILLA. Plaut.] Cf. infra, s. v. Todi (480, 22) sunt aviculae crure gracili, quarum meminit Plautus in Sy<ra> « cum extortis talis, cum todillis crusculis »; supra, s. v. Crocotillum (46, 6) valde exile Plautus « extortis talis cum crocotillis crusculis ». Fort. <erotillis crusculis », quamquam alii dicunt « cum> todellis cr. ».

SUCULA. Hinc Gloss. Abol. SU 73 Sucula : Hyadas Graece, Virgilias ? Haec fere supplect docti : Suc. est ma. <genus teretis> mat. et for. <ac> crassae>.. versant<esque> ductario> fu. Cf. infra, s. v. Ὑάδες (516, 13).

SUCERDA. Hinc Gloss. SU 109, SO 10 Sucerda : χοιρία κόπρος, ἀφόδευμα ὄως, Gloss. AA (= Abol.) Sucerdae : stercois suillum. Etiam gl. corrupta Abba (= Abol.) Sucerda : stercois <suillum, ut ovicerda stercois> ovile. Cf. supra, s. v. Muscerdas (132, 7) stercois murum). Apud Nonium est (175, 15) : Lucilius.. « tabulisque fimo atque sucerdis ».

(Paul.) [*Sciscito* sententiam dico.]

Suburanam .. (16 litt.).. am *Succisanam* (-cus- ?) ..(16 litt.).. unt ex nomine ..(16 litt.).. mimam illam quoque ..(13 litt.).. <SUC>usanam dictam.. (18 litt.).. uratum esse ..(18 litt.).. pagi *Succusa*<ni>.. (14 litt.).. exercerentur.

<*Succidanea hostia* a>ppellatur quae <secundo loco caedit>ur quod quasi <sub priore caedatur>; quidam a suo<cedendo, non a succi>dendo dictam <putant>.

(Paul.) *Succidanea hostia* dicebatur quae secundo loco caedebatur, scilicet sic appellata a succedendo.

<*Suggillatum*> dici existimant <ex Graeco> ..(7 litt.).. quod ea pars quae <est sub oculo κ>ύλον ab iis dicitur.

(Paul.) *Suggillatum* dicitur ex Graeco quod ea pars quae est sub collo (!) κύλον ab eis dicitur.

<*Sycophantas* q>uidam ex hac causa <appellatos dicunt>. Atticos quondam <iuvenes solito>s aiunt in hortos..(11 litt.).. inrumpere ficosque <deligere. Quam o>b causam lege factum, qui id fecisset, capite (-tal ?) esset ei. Quam poenam qui persequerentur ob parvula detrimenta *sycophantas* appellatos.

(Paul.) *Sycophantas* appellatos hac de causa dicunt. Atticos quondam iuvenes solitos aiunt in hortos inrumpere ficosque deligere. Quam ob causam lege est constitutum ut, qui id fecisset, capite truncaretur, Quam poenam qui persequerentur ob parvula detrimenta *sycophantas* appellatos.

Sulci appellantur qua aratrum ducitur vel sationis faciendae causa vel urbis condendae, vel fossura rectis lateribus ubi arbores serantur. Fulmen quoque, quae eius vestigium, similiter appellatur. Quod vocabulum quidam ex Graeco fictum, quia illi dicant δλκόν.

(Paul.) *Soleus* dictus a Graeco, qui ab illis δλκός appellatur.

Suasum colos appellatur qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plautus (Truc. 271) :

quia tibi suaso infecisti propudiosa pallulam.

Quidam autem legunt *insuasum* ; nec desunt qui dicant omnem colorem qui fiat inficiendo suasum vocari, quod quasi persuaderetur in alium ex albo transire.

(Paul.) *Suasum* color appellatur qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. Plautus « suaso infe-

SCISCITO. vix huc pertinet. Cf. supra, s. v. *Niquis Scivit* (184,12 *sciscito* significat sententiam dicito).

SUBURANAM. Cf. infra, s. v. *Suburam* (402,5 *Verrius* alio libro a pago *Succusano* dictam ait). Cf. *Varro L. L. 5, 48* : *Subura* Iunius scribit ab eo quod fuerit sub antiqua urbe ; cui testimonium potest esse quod subest ei loco qui terreus murus vocatur ; sed ego a pago potius *Succusano* dictam puto *Succusam*, <nam etiam> nunc scribitur <SUC> tertia littera C, non B ; pagus *Succusanus* quod succurrit *Carinis*. Haec supplent docti in fine : *Succusa*<ni in quo milites> exere.

SUCCIDANEA. Hincine Gloss. Abol. SU 62 *Succedaneum* : successorem ? Cf. supra, s. v. *Praecidanea Agna* (250,11 vocabatur quae ante alias caedebatur). Cf. *Gell. 4, 6 5-7* : *Succidaneae* autem hostiae dicuntur.. quia prioribus iam caesis luendi piaculi gratia subdebantur et succidebantur.. eadem autem ratione verbi *praecidaneae* quoque hostiae dicuntur quae ante sacrificia sollemnia pridie caedebantur.

SULCI. fulm.] Cf. infra, s. v. *Trisuleum Fulgur* (480, 10). Cf. *Thulin* (*Arch. lat. Lex.* 14, 386).

SUASUM. *insuasum*] Vera lectio ; nam allitteratio placet, prosodia ' tibi ' displicet. Cf. supra, s. v. (99,6 appellabant colorem similem luteo qui fiebat ex fumoso stillicidio).

cisti propudiosa pallulam ». Sunt qui omnem colorem suum velint appellare quod quasi persuadetur in alium ex albo transire.

Saltum Gallus Aelius lib. II Significationum quae ad Ius Pertinent ita definit (3) : Saltus est ubi silvae et pastiones sunt, quarum causa casae quoque ; si qua particula in eo saltu pastorum aut custodum causa aratur, ea res non peremit nomen saltui<s> ; non magis quam fundi qui est in agro culto et eius causa habet aedificium, si qua particula in eo habet silvam.

Superescit significat supererit. Ennius (Ann. 494) :

dum quidem unus homo Romanus toga superescit,

et Accius in Chrysippo (266) :

quin hinc superescit Spartam atque Amyclas trado ?

Sed per se *super* significat quidem supra, ut cum dicimus : Super illum cedit. Verum ponitur etiam pro de Graeca consuetudine, ut illi dicunt ὑπέρ. Plautus in Milite Glorioso (1212):

mea opera super hac vicina qua<m> ego nunc concilio tibi,

in Phasmate (Most. 727) :

ehe<m vix> tandem percipio super rebus nostris loqui te,

Pacuius in Medo (237) :

qua super re interfectum esse Hippotem dixisti ?

Cato contra Annium (1) « nemo antea fecit super tali re cum hoc magistratu utique rem ».

Afranius in Virgine (349) :

alis de rebus in qua coepisti super.

(Paul.) Superescit supererit. Ennius « dum quidem unus homo Romae superescit ».

Supercilium dicitur quod supra *cilium* sit, id est integumentum oculi superius.

Sub iugum mitti dicunt<ur> hostes victi ereptis omnibus armis telisque, cum hastis defixis duabus in terra tertiaque ad summum earum deligata specie Iani iubentur subeuntes transire.

(Paul.) Sub iugum mitti dicuntur hostes cum duabus hastis in terra defixis tertiaque super ligata inermes sub eas coguntur transire.

Subices Ennius in Achille pro subiectis posuit cum dixit nubes (2) :

per ego deum <sublimas> subices umidas ; inde (un- ?) oritur imber sonitu saevo, spiritu.

(Paul.) Subices Ennius pro subiectis posuit.

Superstites testes praesentes significat ; cuius rei testimonium est quod « superstibus praesentibus » i inter quos controversia est vindicias sumere iubentur. Plautus in Artemone (6) :

nunc mihi licet quidvis loqui : nemo hic adest superstes.

Volgari quidem consuetudine ([m] ponit<ur pro is qui restent> superque sint e<um dicuntur superstitibus> liberi parentibus<s> ..(11 litt.).. « quamobrem p.. (16 litt.).. do, quamquam od ..(15 litt.).. velim ».

(Paul.) Superstitibus antiquitus appellati sunt testes.

SUPERESCIT. Hincine gl. corrupta Philox. SU 24 Superstit (-rescit) : περίεσται ? Cf. supra, s. v. Escit (68,1 erit).

SUPERCILIUM. Cf. supra, s. v. Cilium (37,24 est folliculum quo oculus tegitur ; unde fit supercilium).

SUB IUGUM MITTI. Cf. supra, s. v. Iugum (92,18).

SUPERSTITES. Cf. Isid. Etym. 18,15,8 : Testes antiquitus superstites dicebantur eo quod super statum causae proferebantur ; nunc parte ablata nominis testes vocari ; Serv. Aen. 3, 339 : Superstes praesentem significat, ut Cicero in Mureniana (26) « suis utrisque superstibus », id est praesentibus.

Su<*pervaganea avis* vo>catur ab au<gu-
ribus quae ex sum>mo cacumin<e
vocem emisit, quia> quasi in altiss<imis
superque omnia> vagatur ap<pellata>.
(Paul.) *Supervaganea* dicebatur ab
auguribus avis quae ex summo ca-
cumine vocem emisisset, dicta ita
quia supra omnia vagatur aut canit.

<*Supercilia*> *Iunonis tut*<*elae attribuisse*
putan>tur muliere<s quod his prote-
gan>tur oculi, per q<uos luce fruimur>
quam tribuat I<uno>; unde>.. (10 litt.)..
Lucina quoque <*appellata est*>.

(Paul.) *Supercilia* in *Iunonis tutela*
esse putabant quod his protegan-
tur oculi, per quos luce fruimur
quam tribuere putabant *Iunonem* ;
unde et *Lucina* dicta est.

<*Sup*>*pernati* dicu<ntur quibus femi>na
sunt succisa <in modum suilla>rum per-
narum. <Ennius> ..(10 litt.).. (Ann. 286):
is pernas succidit iniqua superbia>
Poeni,

et Catu<llus> ..(10 litt.).. (17, 19) :

<in> fossa Liguri ia<cet suppernata
se>curi.

(Paul.) *Suppernati* dicuntur quibus
femina sunt succisa in modum suil-
larum, pernarum. Ennius « his
pernas succidit iniqua superbia
Poeni ».

Sup[p]<*remum* modo significat> summum,
ut.. (20 litt.).. (trag. inc. 39) :

sup[p]reme bel ..(16 litt.).. potens,

Plautus (Pseud. 16) :

<me antidhac supre>mum habuisti
sem<per> (comitem ?) <consiliis>
tuis.

Alias extrem<um significat, ut> in legi-
bus XII (1,9) « solis <occasus diei supre>-
ma tempestas esto ».. (12 litt.).. « crimine
necte tuo ».. (14 litt.).. « ab illo sepeliri
die 1.. (10 litt.).. « et quasi supremo lo
..(13 litt.).. tempora voltu ». Cato (inc.
36) d.. (11 litt.).. « lentis numquam cui-
q<uam> ..(15 litt.).. <sup>remam ad-
voca<tionem> ». Alias pr>o maximo cum
duas <oves et triginta bo>ves sup[p]re-
mam mul<tam> ..(12 litt.)..

Subsidium dice<batur cum post proeli>en-
tes (<ant>) subside<bant ut cedenti la-
b>entique aciei <auxilio essent, quod>
gens militum <erat triariorum> qui
emeruerant <iusta stipendia et> tamen
retine<bantur in castris>. Quae erat
ter<tia acies militantium>m, ut Plautus
<in Frivolaria> (82) :

agite nunc, sub<s>i<dite omnes, quasi
sol>et triarius.

Si<mili modo dicti prae>sidiari ante eos
<qui in secundo loco e>rant aut in ali<o
loco praesidio stat>uti.

SUPERVAGANEA AVIS. Cf. supra, s. v. *Circanea Avis* (37,22 dicitur quae volans cir-
cumitum facit).

SUPERCILIA. Cf. supra, s. v. *Supercilium* (394,25). Cf. Varr. L. L. 5, 69 : Mulieres pos-
tissimum supercilia attribuerunt ei deae ; hic enim debuit maxime collocari Iuno *Lucina*
ubi ab diis lux datur oculis.

SUPREMUM. necte] vel nec te. Cf. Varr. L. L. 6,5 : Suprema summum diei, id ab su-
perrimo ; hoc tempus XII tabulae dicunt occasum esse solis ; sed postea lege Plaetoria id
quoque tempus esse iubet supremum quo praetor in comitio supremam pronuntiavit po-
pulo ; 7,51 : Naevius « patrem suum supremum optimum appellat », supremum ab superrimo
dictum ; itaque duodecim tabulis dicunt « solis occasu diei suprema tempestas esto » ; ap.
Censorin. D. N. 24,8.

supr. multam] Cf. supra, s. v. *Peculatus* (232,32).

SUBSIDIUM. Hincine Gloss. AA (=Abol.) Triarii : qui tertio loco constituuntur in exer-
citu ? Cf. Varr. L. L. 5, 89 : Pilani triarii quoque dicti quod in acie tertio ordine extremi
subsidio deponebantur, quod hi subsidebant ab eo subsidium dictum ; a quo Plautus « agite
nunc, subsidite omnes, quasi solent triarii ».

(Schol. Isid.). *Subsidium* dicebatur cum post proeliantes subsidebant ut cedenti acie ei auxilio essent ; quod genus militum erat triariorum, qui iam emeruerant iusta stipendia et tamen retinebantur in castris. Et dicti triarii quod in tertio ordine militarent ; ante hos qui in secundo loco erant praesidiarii vocabantur

Subsolaneae ..(15 litt.).. sas appellantur ..(12 litt.)..rei solum conferunt ..(20 litt.).. ui infimum ..(15 litt.).. i in terram super.. (21 litt.).. e dum imum ..(18 litt.).. is innititur.

<*Subsilles* sunt quas> ali *ipsilles* vo<cant, lamellae in sacri>s quae ad rem <divinam omnium quae adhibent>ur maxime <creduntur necessaria>rium.

(Paul.) *Subsilles* dicebantur quaedam lamellae sacrificiis necessariae.

Substillum <antiqui appellaba>nt tempus ante <pluviam iam> paene uvidum[dum] <et post pluvia>m non persiccum, quod <iam stillaret> aut nondum desisset.

(Paul.) *Substillum* tempus ante pluviam iam paene uvidum et post pluviam non persiccum, quod iam stillaret aut nondum desisset.

<*Subscudes* ap>pellantur cune<a>tae tabellae quibus> tabulae inter se con<figuntur qui>a, quo eae immittantur, <succeditur. Pa>cuius in Niptris (250) : nec ulla subscus cohibet compagem alvei,

Plautus in Astraba (13) :

terebratus multum sit et (siet ?) subscudes addite.

(Paul.) *Subscudes* appellantur tabellae quibus tabulae inter se configuntur quia, quo immittuntur, succeditur. Pacuvius « nec ulla subscus cohibet compagem ».

Sub corona venire dicuntur quia captivi coronati solent venire, ut ait Cato in eo qui est de Re Militari (2) « ut populus[suus] sua opera potius ob rem bene gestam coronatus supplicatum eat quam re male gesta coronatus veneat ». Id autem signum est nihil praestari a populo ; quod etiam Plautus significat in Hortulo (91) : praeco ibi adsit, cum corona cuique (qui-) liceat veneat.

(Paul.) *Sub corona* venundari dicuntur captivi quia venundabantur coronati. Cato « ut populus potius ob rem bene gestam supplicatum eat quam re male gesta coronatus veneat ».

Sublime[m] est in altitudinem elatum, ut Ennius in Thyeste (302) :

aspice hoc sublime candens quem vocant omnes Iovem,

Vergilius in Georgicis lib. I (242) :

hic vertex nobis semper sublimis.

Sublimavit dixit <Cato>, id est in altum extulit, Originum lib. II (33) « in maximum decus atque in excelsissimam claritudinem sublimavit ». Id autem dicitur a limine superiore, quia supra nos est.

(Paul.) *Sublimem* est in altitudinem elatum. Id autem dicitur a limine superiore, quia supra nos est.

Succenturiare est explendae centuriae gratia supplere, subicere. Plautus in Saturione (114) :

IPSILLES. Cf. supra, s. v. Ipsullices (93,21).

SUBSCUDES. Pac. Nipt.] Cf. infra, s. v. Serilia (460,28).

SUB CORONA. Cf. Gell. 6,4. veneat] Melius ad illud 'supplicatum eat' quadret plena forma 'venum eat'.

SUBLIMAVIT. claritud.] Cf. supra, s. v. (51,4).

SUCCENTURIARE. Hincine Don. Phorm. 230 : Succenturiari dicitur qui explendae centuriae gratia subicit se ad supplementum ordinum ? Etiam gl. (incertae formae) Abol. SU 58 Subcenturiatus dicitur qui numero priori suppletur ; et succenturia est quasi per centuriae vicem succedas ad munus.

subcenturia[cen]tum require qui te delectet domi,

et Caecilius in Triumpho (229) :

nunc meae militiae astutia opus est ; subcenturia.

(Paul.) Succenturiare est explendae centuriae gratia supplere. Caecilius « nunc meae militiae astutia opus est ; succenturia ».

Subrumari dicuntur haedi cum ad mammam admoventur quia ea <rum>is vocabantur vel quia rumine trahunt lacte sugentes.

(Paul.) Subrumari dicuntur haedi cum ad mammam admoventur quia ea rumis vocatur vel quia rumine trahunt lacte sugentes.

Subulo Tusce tibicen dicitur ; itaque Ennius (Sat. 65) :

subulo quondam marinas propter adst[r]abat plagas.

(Paul.) Subulo Tusce tibicen dicitur.

Suburam Verrius alio libro (p. 390) a pago Succusano diotam ait ; hoc vero maxime probat eorum auctoritatem qui[a] aiunt ita appellatam et regionem Urbis et tribum a stativo praesidio quod solitum sit succurrere Esquilis, infestantibus eam partem Urbis Gabinis ; indicioque esse quod adhuc ea tribus per C litteram, non B scribatur.

(Paul.) Subura regio Romae a pago

Succusano vocabulum traxit, quod ei vicinum fuit.

Subverbustam ver<ber>ibus ustam significat Plautus cum ait (inc. frg. 42) :

ulcerosam conpe[n]ditam subverbustam sordidam.

(Paul.) Subverbustam veribus ustam significat.

Suboles ab *olescendo*, id est crescendo, ut *adolescentes* quoque et *adultae* et *indoles* dicitur. Lucretius lib. V (4, 1232) :

sive virum soboles sive est muliebris origo,

Vergilius (Ecl. 4, 49) :

cara deum suboles, magnum Iovis incrementum.

(Paul.) Suboles ab *olescendo*, id est crescendo, dictae, ut *adolescentes* et *adultae* et *indoles*. Lucretius « sive virum soboles sive est muliebris origo. »

Subuculam Aelius Stilo et Cloatius isdem fere verbis demonstrant vocari quod distetur ex alica et oleo et melle ; nam de tunicae genere notum est omnibus.

(Paul.) Subucula et genus libi dicitur ex alica et oleo et melle et genus vestimenti.

« *Sub vos placo* » in precibus fere cum dicitur significat id quod supplico, ut in legibus (XII, inc. 3) « *transque dato* » et (XII 8, 12) « *endoque plorato* ».

SUBRUMARI. Potius inf. pass. quam nom. plur. Hincine Gloss. Cyrill. (=Philox.) Subrumo : τρῶζω ? [rumis] cf. supra, s. v. Ruminalem Ficum (332, 11 mamma... autem rumis dicitur, unde et rustici haedos subrimios vocant quasi adhuc sub *mamma*). [rumine] Cf. supra, s. v. Rumen (332, 15 est pars colli qua esca devoratur ; unde rumare dicebatur quod nunc ruminare).

SUBULO. Hinc Gloss. Philox. SU 92 Subulo ; ἀδλητής. Cf. Varr. L. L. 7, 35 : Apud Ennium « subulo quondam marinas propter astabat plagas » ; subulo dictus quod ita dicunt tibicines Tusci ; quocirca radices eius in Etruria, non Latio quaerundae.

SUBOLES. Vide supra ad Adolescit (5, 10 a Graeco ἀδῆσκω, id est adresco, etc.).

SUBUCULAM. Inter res secundae mensae exhibent Hermeneumata ps. -Dositheana Ἐντροπτης : simitillus (vel sibt-),

qua de glossa cf. Heraeus (Sprache d. Petron., p. 29). Quod idcirco commemorare nequis eam credat Philoxeni esse et ex Festo haustam. || tun. gen.] Cf. infra, s. v. Supparus (406, 9).

SUB VOS PLACO. Cf. supra, s. v. « Ob Vos Sacro » (206, 17 in quibusdam precationibus est pro vos obsecro, ut « sub vos placo » pro supplico).

(Paul.) Sub vos placo supplico.

Suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris us<us erat pro mar-sup>pio, forsitan d<ictus suffiscus a> fisci similitud<ine>.

(Paul.) Suffiscus folliculus testium arietinorum quo utebantur pro mar-suppio, a fisci similitudine dictus. <Subacti> mollii; alias <victi> alias compulsi>, ut cum dicim<us pecus sub arborem> subactum; <alias coacti>.

(Paul.) Subactus modo significat mollius; modo victus; modo compulsus. ut cum dicimus pecus sub arborem subactum; modo coactus.

<Suppli>cium a supp<licando>.. (10 litt.).. <ar>guit quod ..(19 litt.).. haec deorum ..(15 litt.).. <su>matur supp<licium>.. (13 litt.).. id est de p<o>e<na agatur eius, ut iubeatur> caedi. Supplicia autem sunt quae caduceato>res portent; <ea sumebantur ex> verbena falic<is (fel-) arboris; rursus> alia supplicia ..(12 litt.).. <ver>bonis (-ben-) sumi. Sin<nius Capito ait cum civ>is necaretur i<nstitutum fuisse ut> Semoniae res s<acra fieret verve>ce bidente, <ut eo sacrificio poe>na Salutis ci<vibus>.. (10 litt.).. <dam>nati patrimo<ni> ..(15 litt.).. id fieret sacru<m>.. (14 litt.).. solitum, ut a ..(12 litt.).. <suppli>candi causa iu .. (16 litt.).. rum, ut id voc<aretur supplicium; id ve>ro semper elat<um (saep̄ relatum?)> a multis. Quo exem<plo> docet suppli ..(14 litt.).. nunc fere suppl<icia> propeis dicun<ur>.

(Paul.) Supplicia veteres quaedam

sacrificia a supplicando vocabant.

Sufes dict<us Poenorum ma>gistratus, ut Oscan<um meddix tuticus>. Calidius in oration<e in Q. Gal>lium « Nonne vobis i..(13 litt.).. et fumus (-nus?) prosequ<i>.. (13 litt.).. videtur? Senatus cens<uit referentibus> sufetis ».

(Paul.) Sufes consul lingua Poenorum. Calidius « senatus » inquit « censuit referentibus sufetis ».

Sub vitem ha<stas iacere> dicitur veles cum eas sub vine>a manu ..(7 litt.).. <sursum mitti>t. Lucilius (1949):

ut <veles bonus sub vite>m qui subicit has<tas>;

<nam sub vite proelia>ri dicuntur <militibus cum sub vinea> militari pug<nant. Lucilius> (960):

<ne>que prodire <in altum, proeliari pro>cul sub vite;

<et sub vineam iacere> dicun<ur> milites <cum astantibus centur>ionibus ia<cere> coguntur sudes>

(Paul.) Sub vitem hastas iacere dicitur veles cum eas sub manu sursum mittit. Lucilius « ut veles bonus sub vitem qui submisit hastas ». Veles autem velitis facit. Sub vitem proeliari dicuntur milites cum sub vinea militari pugnant. Lucilius « neque prodire in altum, proeliari procul sub vite ».

Sub vineam iacere dicuntur milites cum astantibus centurionibus iacere coguntur sudes.

Supparus <puellare dicebatu>r vestimentum lineum, quod et s>ubucula appellari solet. Titinius i>n Fullonia (95):

SUPPLICIUM. vervece] improbat Krause, de Romanorum Hostiis, p. 15. Salutis] solutis docti. Sed cf. Heinze (Arch. lat. Lexikogr. 15, 89).

SUFES. meddix] Cf. supra, s. v. (110, 19 apud Oscos nomen magistratus est).

SUB VINEAM IACERE. centur.] qui vites gestare solent, castigandi causa. iac.] Cf. 'iacere' fundamenta?

SUPPARUS. Hinc nimirum Gloss. Abol. SU 63 Suppara: paulo minus quam parum vel tunicae quae et subuculae dicuntur. Suspicio Titinius scripsisse « supparum; ita vocatur omne quod paulo est minus quam parum » (cf. Plaut. Epid. 232). id est cam.] Addiditne Paulus?

..(20 litt.).. omne quod ..(20 litt.).. parum.

Puni<ceum vestimentum ita vo>cat Nae-
vius de <Bello Puni>eo (9). Et in Nautis
(64) .. (15 litt.).. estem consec ..(15 litt.)..
nunc supparos ..(15 litt.).. na iam cru-
cem ..(13 litt.).. <vi>detur puella<rum
fuisse ; nam Afra>nus ait (128) :
puella <non sum, supparo si in>duta
sum.

(Paul.) Supparus vestimentum puel-
lare lineum quod et subucula, id
est camisia, dicitur. Afranius
« puella non sum, supparo si induta
sum ».

Supa <iace> ..(10 litt.).. <dissip>at disi-
cit <et obsipat obicit et> « insipit <far
in olam pr>o inicit far in ollam.

(Paul.) Supat iacit ; unde dissipat
disicit et obsipat obicit et insipat,
hoc est inicit.

<Sutelae dolosae> astutiae a simili<tudine
suentium di>ctae sunt.

(Paul.) Sutelae dolosae astutiae a simi-
litudine suentium dictae.

Sus<pectus est diversa>e significationis,
<cum in eo suspicor> et suspicio parti-
<cipent> ..(10 litt.).. non mirum si <non
una significati>o dari potest.

(Paul.) Suspectus et a suspicor venit et
a suspicio.

« Su<trium quasi eant » ut>ique in prover-

bium <abiit ex hac> causa. Gallico tu-
<multu quon>dam edictum est legiones
Sutrii ut praestq essent cum cibo suo ;
quod usurpari coeptum est in is qui suis
rebus opibusque officii id praestarent qui-
bus deberent. Plautus (Cas. 523) :

sed facito dum merula per versus quod
cantat, colas :
cum suo cuique (?) facito veniant,
quasi eant Sutrium.

Suopte <suo> ipsius, ut meopte meo ipsius
tuopte tuo ipsius.

(Paul.) Suopte suo ipsius, ut meopte
meo ipsius, tuopte tuo ipsius.

Suillum genus invisum Veneri prodiderunt
poetae ob interfectum ab apro Adonim,
quem diligebat dea. Quidam autem quod
inmundissimi sint sues ex omni mansueto
pecore et ardentissimae libidinis ; ita
ut opprobrium mulieribus inde tractum
sit, cum subare et subire (surire ?) dicun-
tur.

« Sus Minervam » in proverbio est ubi quis
id docet alterum cuius ipse inscius est.
Quam rem in medio, quod aiunt, posi-
tam Varro et Euhemerus ineptis mythis
involvere maluerunt quam simpliciter
referre.

Strues generis liborum sunt, digitorum co-
niumectorum non dissimilia, qui supe-
riecta panicula in transversum conti-
nentur.

SUPA. vel Supa<re iacere>. Cf. supra, s. v. Insipere Far In Olam (93,17 iacere pultis ;
unde dissipare, obsipare, ut cum rustici dicunt « obsipa pullis escam ») ; s. v. Prosapia (252,
10 supare significat iacere et disicere) ; s. v. Insupare (99,14 inicere ; unde fit dissipare).

SUTELAE. Ad alium Festi locum, sive in hoc capitulo sive alibi, revoco gl. (ut videtur)
Festinam Abol. SU 67 Sutelis : subreptionibus et fraudibus. Quo in loco credo citatum
fuisse Plauti verbum (Cas. 95) :

possisne necne clam me sutelis tuis
praeripere Casinam uxorem.

SUTRIUM. cum suo cuique] cum cibo cum quiqui Plaut. Vide ne ad hanc glossam per-
tineat glossa quae sequitur, Suopte.

SUOPTe. Hinc Gloss. Abol. SU 5 ; ME 14 Suopte : suo ipsius, Meapte : mea ipsius. Cf.
infra, s. v. Vopte (519,80 pro vos ipsi Cato posuit).

SUBARE. Hinc, ni fallor, Gloss. Abol. SU 68 Subantes : libidinantes ; a suibus ; Gloss.
Philox. SU 13, 234 Subat : ὀρεγῶ, Surit : καπρᾶ (fortasse revera Subat, surit : ὀρεγῶ, καπρᾶ)

STRUES. Cf. supra, s. v. Strufertarios (376,12).

(Paul.) *Strues* genera liborum erant, digitorum coniunctorum similia, qui continebantur in transversum superiecta panicula.

Struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum. Plautus (Men. 101) :

Cerialis cenas dat, ita mensas extruit, tantas struices concinnat patinarias, et Livius (trag. 37) :

quo Castalia per struices saxeas lapsu accidit.

(Paul.) *Struices* dicebant omnium rerum instructiones.

Struere antiqui dicebant pro adicere, augere ; unde *industrios* quoque. M. Cato (or. inc. 19) « iure, lege, libertate, republica communiter uti oportet ; gloria atque honore, quomodo sibi quisque struxit ». A[u]t in XII (1,2) quod est « si calvitur *pedemve struit*, manum endo iacito », alii putant significare retrorsus ire, alii in aliam partem, alii fu<ge>re, alii gradum augere, alii minuere ac <si> vix pedem pedi praefert, otiose it, remoratur.

(Paul.) *Struere* antiqui dicebant pro augere ; unde *industrii*.

Stroppus est, ut Ateius Philologus existimat, quod Graece στρόφιον vocatur et quod sacerdotes pro insigni habent in capite. Quidam coronam esse dicunt aut quod pro corona insigne in caput inponatur, quale sit strophium ; itaque apud Faliscos idem (diem) festum esse qui vocetur *Struppearia* quia coronati ambulant, et a Tusculanis quod in pulvinari inponatur Castoris *struppum* vocari.

(Paul.) *Stroppus* quod Graece στροφιον

dicitur, pro insigni habebatur in capitibus sacerdotum ; alii id coronam esse dixerunt.

Strutheum in mimis praecipue vocant obscenam partem virilem, <a> salacitate videlicet passeris qui Graece στρουθός dicitur.

(Paul.) *Strutheum* membrum virile a salacitate passeris, qui Graece στρουθός dicitur, a mimis praecipue appellatur.

Strenam vocamus quae datur die religioso omnis boni gratia a numero quo significatur alterum tertiumque venturum similis commodi, veluti 'trenam' praeposita S littera, [a]ut in loco et lite solebant antiqui.

(Paul.) *Strenam* appellabant quae datur die religioso omnis boni gratia a numero quo significatur alterum tertiumque venturum similis commodi, velut 'trenam' praeposita S littera, ut antiquis frequens usus erat.

Strebula Umbrico nomine Plautus appellat coxendices hostiarum quas G<raeci>μϋϋλα dicunt, quae in altaria in<poni> solebant, ut Plau>tus ait in Fri<volaria> (88) :

(.. 8 litt.).. agmina tenen ..(11 litt.).. <stre>bulis.

~(Paul.) *Strebula* lingua Umbrorum appellabant partes carniū sacrificatarum.

Stlat<ta genus erat navigi> latum mag<is> quam altum, sic> appellatum <a latitudine, sed ea> consuetudin<e> qua *stlo*-

STRUICES. Quo revocanda sit gl. Abba non liquet, *Struices* : constructi (-iones ?) conpaginati (-iones ?).

INDUSTRII. Cf. supra, s. v. *Industrium* (94,15) ; *Impetum* (228,25).

PEDEM STRUIT. Cf. supra, s. v. (232,3 fugit, ut ait Ser. Sulpicius).

STROPPUS. στροφιον cod. struppum] Cf. infra, s. v. *Struppi* (472,15).

STRENAM. loco et lite] Cf. infra, s. v. *Stlatta* (410,37 stlocum pro locum, stlitem antiqui pro litem dicebant).

STREBULA (i. e. strēb-). Cf. Varr. L. L. 7, 67 : In Cesistione (Plaut. fr. 52) « di<s>tribula <a>ut de lumbo obscena viscera », *stribula*, ut Opillus scribit, circum coxendices sunt bovis ; id Graecum est ab eius loci versura.

cum pro locum, *stli*>*tem* antiqui <pro litem dicebant>.

(Paul.) *Stlatta* genus *navigii* latum magis quam altum et a latitudine sic appellatum, sed ea consuetudine qua *stlocum* pro *locum* et *stlitem* pro litem dicebant.

<*Stlembus*> gravis tar<du>, sicut *Lucilius* (1109)> :

Apulidae ped<ibus *stlembi*>.. (6 litt.).. cum refert <equum pigrum et tardum>.

(Paul.) *Stlembus* gravis tardus, sicut *Lucilius* pedibus *stlembum* dixit equum pigrum et tardum.

Stelionem g<enus animalis hoc loco> *Verrius* dic<tum ait quia virus in>stillet cibo, p<er *I*, non per *E*. Idem ali>bi a stellarum <maculis quibus tergus> varium est.

<*Stipem*>.. (10 litt.).. <pe>cuniam si. gnat<am quod stiparetur ; > ideo *stipular*<i dicitur is qui in>terrogat a<literum spondeatne stipem, id est>aes.

Stir<pem hominum in masculino gene>re antiqui, <ut alia quoque plantarum no>mina meta<phoricos ad homines tracta>, quae nunc in <feminino dicimus gene>re. *Livius* tr<ahens de Graeco tuo>rundam Rom<anorum nomina et ipsam> conditam Romam <testis est. Nam sic ait *Li*>vius :

O *Strymon* <unde nomen *Romani* trahunt, ex> Graio stirpe exo<rti>.

<*Ennius*> .. (7 litt.).. (Ann. 178) nomine *Pyrroh*<us, uti memorant, >a stirpe supremo.

..(11 litt.)..(com.inc.105): «<*Satis*> est; revoca fratre<m eodem stirpe gnatum>. Plaudite ».

Quam *Gallu*<s *Aelius* (22) sic de>finit : *Stirp*<s> est geni..(11 litt.)..<ut> qui a quoque est progna<tus> ..(32 litt.).. dicuntur <a stirpibus illis quae> ab imis arbori<bus nascuntur>.

<*Sti*>patores appel<lantur corporis e>us-

STLITEM. Hincine (an ex 414,17) Gloss. Philox. ST 67 *Stlites* : *δίκαι ἀρχαίως* ?

STELIONEM. Lemma *Verrianum* a *STI*-, non *STE* -inceperat. Hincine gl *Ansil.* (= *Abol.*) ST 101 *Stellione*<m> : genus animalis ? Ad Schol. *Vergil.* (quod tamen in doctrina *Festina* vel *Verriana* niti potest) referre malim *Ansil.* ST 165 *Stilio* : ab stellis macularum quas habet appellatus ; qui et stello dicitur. Cf. *Caper* 107, 2: *Stellonem* dicito sine *I* littera a similitudine stellarum.

STIPEM. Cf. supra, s. v. (379,3 esse nummum signatum testimonio est et de eo quod datur stipendium militi et cum spondetur pecunia, quod stipulari dicitur) ; infra, s. v. *Stipatores* (478,3 ait dictos a stipe quam mercedis nomine accipiant custodes cuiusque corporis). Cf. *Varr. L. L. 5*, 182 : Hoc ipsum stipendium a stipe dictum quod aco quoque stipem dicebant ; nam quod asses libras pondo erant, qui acceperant maiorem numerum non in arca ponebant, sed in aliqua cella stipabant, id est componebant quo minus loci occuparet ; ab stipando stipem dicere coeperunt.

STIPULARI. Cf. *Schlossmann* (*Rhein. Mus.* 59,346).

STIRPEM. De *Vergilio* antiquitatis amante dicit *Servius* (ad *Aen.* 12, 208 imo de stirpe) : Ideo genere masculino usus est quia de arboribus loquitur ; nam de hominibus genere feminino dicimus (cf. ad *Aen.* 1, 626 ; 3,94 ; 7,99). Unde conici potest tale supplementum : *Stir*<pem hunc non hanc de arbo>re antiqui. Sed hoc discrimen (cf. *Charis.* 109,17) neque *Festus* supra agnoscit, s. v. Recto Fronte (364,1 antiquae id consuetudinis fuit, ut cum ait *Ennius* quoque « a stirpe supremo », neque *Nonius* (226,29). com. inc.] An *Caecilius* (in *Hypobolima*eo) ?

STIPATORES. Aliter infra, s. v. (478,3 ait *Verrius* dictos a stipe quam mercedis nomine accipiant custodes cuiusque corporis). Cf. *Varr. L. L. 7*, 52 : *Latrones* .. quos postea a stipatione stipatores appellarunt, etc.

todes, quos <antiqui latrones voca>bant.
I mer<cede servientes cu>m ferro ve-
<lut stipati circumda>nt regum cor-
<pora>.

(Pau.) Stipatores corporis custodes,
quos antiqui latrones vocabant.
Stipati enim ferro circumdant
corpora regum.

<Stipes fustis terra>e defixus. Afra<nius>
(inc. xix) :

** porro honeste ..(13 litt.).. <stip>ite
hostium

..(16 litt.).. oro fidem qui ..(16 litt.)..
eam

silvam et ..(14 litt.).. <ho>stili in me
la..

(15 litt.).. tus ut revolso ..(15 litt.)..

qui iactu vali<do> ..(13 litt.).. parmam,

nisi si ..(18 litt.).. voluit pro ..(10 litt.)..
<Accius> in Bacchis (261) :

ec.. (18 litt.).. egum aut al ..(18 litt.)..
nus.

Ennius (inc. 40) ..(12 litt.).. <stip>ites abie-
gno..

(18 litt.).. ae stipitem.. (18 litt.).. mit
eum qua ..(15 litt.).. arripit.

(Paul.) Stipes fustis terrae defixus.

Strit<tavum> antiqui diceb>ant pro trita-
<vo, qui est pater at>avi et ataviae,
<ut stiles pro lite>s.

(Paul.) Strittavum antiqui dicebant
pro tritavo,

Strigores in Ne<lei carmine> (5) pro st>ri-
gosis positum <invenitur, id est dens>a-
rum virium ho<minibus, « strig>ores
exerenti>.

(Paul.) Strigores, id est densarum vi-
rium homines.

Stri<gae> appellantu>r ordines rerum <in-
ter se contin>uate conlocata<rum, a
stringe>ndo dictae.

(Paul.) Strigae appellantur ordines
rerum inter se continuate conlo-
catum, a stringendo dictae.

Stri<gem> ?> ..(5 litt.).. ius, Graeci στρίγγα
ap<pellant, und>e maleficiis mulieribus
nomen inditum est, quas volaticas etiam
vocant. Itaque solent his verbis eas veluti
avertere Graeci :

συρρντ (στρίγγ') ἀπο<πέ>μπε[ε]ν
νυκτικόμεαν

στρηντ (στρίγγ') ατο(ἀπό) λαον(-όν)

δρην ανωνύμιον

ώκυπρους ἐπὶ νῆας.

Statu liber est qui testamento certa condi-
tione proposita iubetur esse liber : Et
si per heredem est (stet ?) quo minus
statu liber praestare possit quod
praestare debet, nihilominus liber esse
videtur.

Status dies <cum hoste> vocatur qui iudicii
causa est constitutus cum peregrino ;
eius enim generis ab antiquis hostes
appellabantur, quod erant pari iure cum

LATRONES. Cf. supra, s. v. (105,27).

STIPES. hostium] ostium Scal. valido] Supplent docti : <percussit stipite> parmam.

STRITTAVUM. non Strit<avum> ; nam non sic dividitur inter duos versus vocabulum.
|| ut stiles] Cf. supra, s. v. Strenam (410,21 veluti trenam, praeposita S littera, ut in loco et
lite solebant antiqui).

STRIGORES. Nelei] de Naevio etiam cogitari potest. Qua via ab hoc lemmate ad lem-
mata Strigae et Strigem progredi potuerit Verrius, disce a Charisio (109,14 K.) : Strigem
hanc in significatione avis dicas ; striga autem castrense est vocabulum intervallum tur-
marum significans, in quo equi stringuntur ; unde et strigosi dicuntur corpore macilento.

STRIGEM (vel -gam). vel ἀποπομπεῖν (cf. Hesych. 'Αποπομπεῖν : ἀποπέμψασθαι). Hinc
Gloss. Philox. ST 87 Striga : λωστρυγών (?) καὶ γυνή φαρμακίς. Supple aut Stri<gem> ge-
nus a>vis, aut Stri<gem> ait Verr>ius.

STATU LIBER. Hincine Gloss. Philox. ST 22 Statu liber : ἐλεύθερος χρόνῳ κατὰ δια0-
ήκην ἀφεθείς ?

HOSTES. Cf. supra, s. v. Hostis (91,7).

populo Romano ; atque *hostire* ponebatur pro aequare. Plautus in *Curculio* ne (5) :

si status condictus cum hoste intercedit dies,

tamen est eundum quo imperant ingrati<i>s.

(Paul.) Status dies vocatur iudicii causa constitutus.

Stagnum quidam dici putant quod in eo aqua perpetuo stet. Ali quod is locus a Graecis στεγνός dicitur, quia bene contineat aquam.

Satura et cibi genus ex variis rebus conditum est, et lex <mul>tis alis legibus conferta. Itaque in sanctione legum adscribitur : Neve per saturam abrogato aut derogato. T. Annius Luscus in ea quam dixit adversus Ti. Gracchum : Imperium quod plebes per saturam dederat id abrogatum est. Et C. Laelius in ea quam pro se dixit ** (Sall. Iug. 29,5) : Dein postero die quasi per saturam sententis exquisitis in deditonem accipitur.

(Paul.) *Satura* et cibi genus dicitur ex variis rebus conditum, et lex multis aliis conferta legibus, et genus carminis ubi de multis rebus disputatur.

Statae Matris simulacrum in Foro colebatur ; postquam id colla (Cotta?) stravit ne lapides igne corrumpere qui plurimis (-mus) ibi fiebat nocturno tempore, magna pars populi in suos quique v<i>-cos rettulerunt ei<u>s deae cultum.

(Paul.) *Statae Matris* simulacrum in Foro colebatur.

Stalagmium genus inaurium videtur significare Caecilius in *Karine* cum ait (106) :

ium (tum ? iam ?) ex aure eius stalagmium domi habeo.

(Paul.) *Stalagmium* genus inaurium. Caecilius « ex aure eius stalagmium domi habeo ».

Stolidus stultus. Ennius lib. I (Ann. 105) : nam vi depugnare sues stolidi soliti sunt,

et in *Alexandro* (36) :

hominem appellat : Quid lascivia, stolide ? Non intellegit,

et Caecilius in *Hypobolimaeco* (77) :

abi hinc tu, stolide : illi<c> ut tibi sit pater ?

et in *Androgyno* (9) :

sed ego stolidus ; gratulatum me<d> oportetat prius.

(Paul.) *Stolidus* stultus.

Stuprum pro turpitudine antiquos dixisse apparet in *Nelei carmine* (2) :

foede stupreque castigor cotidie,

et in *Appi sententis* (1) : Qui animi compo tem esse, ne quid fraudis stuprique ferocia pariat. Naevius (Bell. Pun. 42) :

seseque i perire mavolunt ibidem quam oum stupro redire ad suos popularis,

item (43) :

sin illos deserant fortissimos viros, magnum stuprum populo fieri per gentis.

(Paul.) *Stuprum* pro turpitudine antiqui dixerunt ; unde est in *carmine* « foede stupreque castigor cotidie ».

Stuppam linum inpolitum appellant Graeci *Dorii[s]*

Stura flumen in agro Laurenti est quod quidam *Asturam* vo<cant>. **

HOSTIRE. Cf. supra, s. v. *Hostimentum* (91,8).

SATURA. dixit] Intercedisse aliquae videntur. [et gen.. disp.] Haec Pauli unde sunt ? An et lex mult. al. leg. conf. <et carmen similiter multis rebus confertum> ? Hincine Gloss. Philox. SA 152 *Satura* : νόμος πολλὰ περιέχων ?

STATAE MATRIS. Cotta Huschke : Sulla Jordan.

STUPRUM. <ae>qui an. comp. esse vel qui an. comp. sese (vel se) docti.

STURA. Cf. Serv. Aen. 7, 801 : Haud longe a Terracina oppidum est *Astura* et cognominis fluvius.

(Paul.) Stura flumen in agro Laurenti est.

<Suber> ac suberies q<ua natabant in > thermi<s>.

Ste<rilam mulierem appella>bant quam G<raeci στειραν dicunt> quae non cipi (cepit) <semen genitale>.

(Paul.) Sterilam sterilem.

<Sep>lasi<a> aut Se<pladium vicum Campanum> memoraba<nt ubi sunt unguentari>. In Adelphi<is> (com. inc. Ad. 1) :

** feri Anti<pho> .. 15 litt.).. tum sit q.. (20 litt.)..

Unde ungu<entaris Seplasiari nomen> est. Stulto<rum feriae appellaban>tur Quirina<lia, qui erat dies festus> Quirini, quod eo die omnes sa<crificant i q<ui sollemni die aut> non potuerunt rem divinam face<re aut ign>oraverunt sollemnem> Fornacaliu<msuorum diem> commissumque< piaculum expiabant ex> more at.. (20 litt.).. quibus p.. (20 litt.)..

(Paul.) Stultorum feriae appellabantur Quirinalia quod eo die sacrificant hi qui sollemni die aut non potuerunt rem divinam facere aut ignoraverunt.

Sanctum <ait diei Opillus Aure>lius quod n<ec sacrum sit nec religiosum>. At. Aelius s.. (19 litt.).. videatur ea .. (17 litt.).. Plerique autem q<uod qui violaverit, ei> poena sit multa<ve sancita>.. (5 litt.).. se ponetur pro .. (15 litt.).. et sanctio dicta .. (13 litt.).. et rogatio : qui con.. (12 litt.)..

Sanqualis avis ap<pellatur in com>mentaris augura<libus quae ossifraga>ga dicitur, quia in <Sancus dei> tutela est.

(Paul.) Sanqualis avis quae ossifraga dicitur.

Sacco m (n?) .. (29 litt.).. m Pomponius (inc. xiii) .. (13 litt.).. tor quod ficus ea .. (18 litt.).. nomen per M .. (16 litt.).. ductum est <io> .. (18 litt.).. dem modo so.. .. (17 litt.).. « tu es Apollo **

SUBER. Cf. supra, s. v. Suberies (376,21 arboris genus ex qua cortex natatorius extrahitur ; Lucilius etc.).

SEPLASIA. Cf. infra, s. v. Seplasia (458,22 in quo plurimi unguentari erant, cuius meminit Cicero « Seplasia.. te.. Campanum consulem repudiavit »). Hinc nimirum Gloss. Corp. (= Abol.) S 218 Sepladium : vicus in Campania ubi sunt unguentari ; < Seplasiari : qui ibi sunt>. Haec fere supplent docti :

<di te perdant in>feri, Anti<pho>.

unde allatum unguen>tum sit q<uid quaeris ? ex Seplasia>.

STULTORUM FERIAE. Cf. supra, s. v. Quirinalia (304,6 idem Stultorum feriae appellantur quod qui diem suorum Fornacalium sacrorum ignorant eo potissimum rem divinam faciunt). Haec supplent docti : quibus p<ermittebantur post ferias feriari>.

SANCTUM. Cf. supra, s. v. Religiosus (348,33 Inter sacrum autem et sanctum et religiosum differentias bellissime refert Gallus Aelius... siquidem quod sacrum est, idem lege aut instituto maiorum sanctum esse putat, ut violari id sine poena non possit, etc.) ; infra, s. v. Sacer (424,14 Gallus Aelius ait sacrum esse, etc.). Isidorus etymon ' sanguis ' (Etym. 10, 241) ex Servio hausit (ad Aen. 12,200 Sancire autem proprie est sanctum aliquid, id est consecratum, facere fuso sanguine hostiae ; et dictum ' sanctum ' quasi sanguine consecratum). ||Aelius S<tilo> Reitzenstein (Verr. Forsch. 89).

SANQUALIS. Vide ea quae scripsi ad Alites (3,10). Cf. infra, s. v. Sanqualis Porta (464, 20 proxima aedi Sancus, ideoque eodem est nomine <avis>).

SACCO. An Sanco n<on Sancu> etc. (cf. fico et ficu) ? Supplent haec docti : Saccoom<o>rum genus est arboris quam dicta>m Pomp. <ait>, etc. Adducor magis ut de Carmine Saliari cogitem.

Sacrem <porcum dici ait Verri>us ubi iam
..(18 litt.).. ure appel<la> ..(15 litt.).. t
ita id a di ..(16 litt.).. <s>umsit voca-
<bulum Plautus> (Men. 289) :

<adu>lescens, qui<bus hic pretiis
porci> veneunt

sa<res sinceri ? Nummi>s. Num-
mum <a me accipe,

iube t>e piari de mea <pecunia> ,

<et in Rudent>e (1208) :

sunt domi <agni et porci sacres> .

<C>ato adver<sus Q. Minucium The>r-
mum post <censuram> (2) : <Porcum
sa>crem in sin ..(17 litt.).. quando pro
..(17 litt.).. me sacrem.. (17 litt.).. pri-
mis fiet **

<S>acrima est, <ut> ..(7 litt.).. <et Clo>-
atius dicunt, <mustum indi>tum in
amphoram <Meditrinalibus sacr>ifici
causa pro <vineis, vasis et vino>, quae
quasi sacra <ea re fiunt quod Li>be-
ro fit, ut pra<metium, quod Cereri> .

(Paul.) Sacrima appellabant mustum
quod Libero sacrificabant pro vi-
neis et vasis et ipso vino conser-
vandis ; sicut praemetium de spi-
cis quas primum messuissent sa-
crificabant Cereri.

Sacrificulus <rex appellatur> qui ea sacra
quae <reges facere a>ssueverant facit.
<Quem creasse dicit>ur post reges
ex<pulsos Iunius Br>utus.

(Paul.) Sacrificulus rex appellatus est

qui ea sacra quae reges facere ad-
sueverant fecisset.

Sacella di<cuntur loc>a dis sacrata sine
tecto.

(Paul.) Sacella dicuntur loca dis sa-
crata sine tecto.

Sacrosanctum dicitur quod iure iurando
interposito est institutum si quis id
violasset, ut morte poenas penderet.
Cuius generis sunt tribuni plebis aedi-
lesque eiusdem ordinis ; quod adfir-
mat M. Cato in ea quam scripsit aedilis
plebis sacrosanctos esse (1).

(Paul.) Sacrosanctum dicebatur quod
iureiurando interposito erat insti-
tutum ut, si quis id violasset,
morte poenas penderet.

Sacratae leges sunt quibus sanctum est qui
quid adversus eas fecerit, sacer alicui
deorum sicut (sit cum ?) familia pecu-
niaque. Sunt qui esse dicant sacratas
quas plebes iurata in monte Sacro sci-
verit.

(Paul.) Sacratae leges dicebantur qui-
bus sanctum erat ut, si quis adver-
sum eas fecisset, sacer alicui deo-
rum esset cum familia pecuniaque.

Seclusa sacra dicebantur quae Graeci mys-
teria appellant.

(Paul.) Seclusa sacra dicebant quae
Graeci mysteria appellant.

Scena ab alis, a quibusdam *sacena* appella-
tur dolabra pontificalis.

SACREM. An ita id a di<vinarum rerum sermone s>umsit voc. Pl. ? Cf. Varr. R. R. 2, 4, 16 : Cum porci depulsi sunt a mamma, a quibusdam delici appellantur neque iam lactantes dicuntur, qui a partu decimo die habentur puri et ab eo appellantur ab antiquis sacres quod tum ad sacrificium idonei dicuntur primum ; itaque apud Plautum in Menaechmis, etc. ; R. R. 2, 1, 20 : Fere ad duo menses a mamma non diiunguntur porci, e quis, quoniam puri sunt ad sacrificium ut immolentur, olim appellati sacres ; quos appellat Plautus cum ait « quanti sunt porci sacres ? ». Cf. supra, in parte II D -capituli s. v. Delicis.

SACRIMA. Meditr.] Cf. supra, s. v. Meditrinalia (110,21). Hinc Gloss. Philox. SA 19 Sacrima : ἀπαρχὴ γλεύκους.

PRAEMETIUM. De suo addidisse Paulus videtur, neque enim e priore loco (s. v. 266,8) hausit.

SACROSANCTUM, SACRATAE LEGES. Cf. Rosenberg (Herm. 48,359).

SCENA. Cf. infra, s. v. (444, 7).

(Paul.) *Scena* sive *sacena* *delabra* pontificalis.

Sarisa est hastae Macedonicae genus.

(Paul.) *Sarisa* hasta Macedonica.

Sacer mons appellatur trans Anienem paullo ultra tertium miliarium quod eum plebes. cum secessisset a patribus, creatis tribunis plebis qui sibi essent auxilio, discedentes Iovi consecraverunt. At homo *sacer* is est quem populus iudicavit ob maleficium; neque fas est eum immolari, sed qui occidit parricidi non damnatur; nam lege tribunicia prima cavetur: Si quis eum qui eo plebei scito *sacer* sit occiderit, parricida ne sit. Ex quo quivis homo malus atque inprobus *sacer* appellari solet. Gallus Aelius (18) ait sacrum esse quocumque (quodo. ?) modo atque instituto civitatis consecratum sit, sive aedis sive ara sive signum sive locus sive pecunia, sive quid aliud quod dis dedicatum atque consecratum sit; quod autem privati suae religionis causa aliquid earum rerum deo dedicent, id pontifices Romanos non existimare sacrum. At si qua sacra privata suscepta sunt quae ex instituto pontificum stato die aut certo loco facienda sint, ea sacra appellari tamquam sacrificium; ille locus ubi ea sacra privata facienda sunt vix videtur *sacer* esse.

(Paul.) *Sacer mons* trans Anienem fluvium ultra tertium miliarium appellatur quia Iovi fuerat consecratus. *Sacrani* appellati sunt Reate orti qui ex Septimontio Ligures Siculosque exegerunt; nam vere sacro nati erant.

(Paul.) *Sacrani* appellati sunt Reate orti qui ex Septimontio Ligures Siculosque exegerunt, dicti *Sacrani* quod vere sacro sint nati.

Sagmina vocantur *verbenae*, id est herbae purae, quia ex loco sancto arcebantur (?) a consule praetoreve legatis proficiscentibus ad foedus faciendum bellumque indicendum; vel a sanciendo, id est confirmando. Naevius (Bell. Pun. 31):

<scopas atque verbenas sagmina sumpserunt>

** (trag. inc. 219)

ius sacratum Iovis iurandum sagmine.

(Paul.) *Sagmina* dicebant herbas verbenas quia ex loco sancto arcebantur legatis proficiscentibus ad foedus faciendum bellumque indicendum; vel a sanciendo, id est confirmando. Naevius « scopas atque verbenas sagmina sumpserunt ».

Sagaces appellantur multi ac sollertis acuminis. Afranius in Brundisina (15): quis tam sagaci corde atque ingenio unico?

Lucretius lib. II (840)

nec minus haec animum cognoscere
<posse sagacem>.

<Sagacem> etiam canem <indagatorem
Ennius> (Ann. 533):

invictus ca<nis nare sagax et vi>ribus fretus.

(Paul.) *Sagaces* appellantur sollertis acuminis; unde etiam canes indagatores sagaces sunt appellati.

<*Saga* quoque dicitur> mulier per<ta sacrorum, et *sagus*> sapiens, pro<ducta

SARISA. Hincine Gloss. Cyrill. (=Philox.) *Sarisa*: ἀκόντιον Μακεδονικόν; Gloss. Abba (=Abol.) *Sarissa*: genus teli Macedonici?

SACER. quoc. modo] quodcumque more Lachmann. Cf. supra, s. v. Religiosus (348,33 Inter sacrum autem et sanctum et religiosum differentias bellissime refert Gallus Aelius, etc.).

SACRANI. Aliter Servius Aen. 7, 796 (*Sacranae acies*):... alii *Sacranas acies* Ardeatun volunt, qui etc.

SAGMINA. arceb.] arcessebantur Mesk: carpebantur Mercklin. Hincine Gloss. Philox. SA 4 *Sagmina*: θάλλος σπονδαία ἀρχαίως?

SAGACES, SAGA. Unum lemma? Cf. supra, s. v. Praesagitio (302,10).

prima syllaba> forsitan prop<ter am-
biguitatem> evitandam.

(Paul.) Saga quoque dicitur mulier pe-
rita sacrorum, et vir sapiens, pro-
ducta prima syllaba propter ambi-
guitatem evitandam.

<Sanales, id est sana>ti, appellat<i qua-
si sanatae mentis. Ser.> Sulpicius <Ru-
fus> (8) .. (12 litt.).. et Opillus <Aure-
lius ita existimant> dici inferio<ris
superiorisque loci>, ut Tiburtes <supra
Romam aliosque qui cum> populo Tibur-
<ti>.. (8 litt.).. <in agro> Tiburti idem..
(11 litt.).. <inferiorisque loci> ..(15
litt.).. in XII (1,5) : « Nex<i>.. (17 litt.)..
Forti Sanatique ..(14 litt.).. », id est
bonor<um et qui defecerant sociorum.
Sunt>qui et inf. ..(18 litt.).. que sunt ;
..(14 litt.).. <pris>cos Latinos ..(16 litt.)..
egerit secundum ..(11 litt.).. <in>fra
Romam in e.. (16 litt.).. eosqu[a]e
sanati.. (14 litt.).. praeter opinion<em
eos debellavis>set sanavisse<t> q<ue
ac cum is pa>cisci potuisset, no ..(11
litt.).. Cincius lib. II d<icit> <Officio Iuris-
con>sulti (9). Ne Valerius <quidem Mes-
salla> in XII Explanatio<ne rem expe-
dit. Hic ta>men in eo libro quem <de
Dictis In>volute inscribi<t> fore<tos
sanatisque> duas gentis finitimas <fuisse
censet de quibus l>egem hanc scrip<tam
esse qua cautu>m ut id ius man<cipi

nexique quod populu>s Romanus habe-
rent, <neque alios quam fo>retos et
sana<tes eam legem sig>nificare exis-
<timat hoc signific>atu. Multi sunt
<quibus id quod his pl>acuit displi-
<ceat> ..(10 litt.).. ut sant (sani ?)
foreti ..(14 litt.).. <s>anati insani.

<Sarpta vinea putata, i>d est pura <facta ;
virgulae enim re>lictas inpe<dimenta
vitibus so>lent esse, quae <ideo absci-
duntur>r ; inde etiam <sarmenta scrip-
t>ores dici pu<tant. Sarpere enim a>n-
tiqui pro pur<gare ponebant>.

(Paul.) Sarpta vinea putata, id est pu-
ra facta ; unde et virgulae abscisae
sarmenta. Sarpere enim antiqui
pro purgare ponebant.

<Sa>rte in augu<ralibus pro inte>gro
ponitur : <Sane sarctequ>e audire vi-
<dereque>. <Ob quam causa>m opera
pu<blica quae locantur ut i>ntegra
praes<tentur sarcta tecta v>ocantur ;
et<enim sarcire est integr>a facere.

(Paul.) Sarte ponebant pro integre.
Ob quam causam opera publica
quae locantur ut integra praes-
tentur sarcta tecta vocantur. Ete-
nim sarcire est integrum facere.

(Charis. 220, 18 K., s. v. Sarcte) ut,
Porphyrio ex Verrio et Festo « in
auguralibus » inquit « libris ita
est : Sane sarctequ...

SANATES. Forti] vel Foreti. Cf. supra, s. v. Forctes (74,14) ; Horetum et Foretum (91,14).
Cf. infra, s. v. (474, 22 dicti sunt qui supra infraque Romam habitaverunt. Quod nomen is
fuit quia cum defecissent a Romanis, brevi post redierunt in amicitiam, quasi sanata mente.
Itaque in XII cautum est ut idem iuris esset Sanatibus quod Foretibus, id est bonis et qui
numquam defecerant a populo Romano). Messalla] Cf. supra, s. v. Marspedis (154,1 in
precatione solitaurilium quid significet ne Messalla quidem augur in Explanacione Augu-
riorum reperire se potuisse ait). Haec supplent docti : <Hinc> in XII nex<i> mancipique
cum P. R. idem> fo. sa. <supra infra ius esto>.. eosque Sanati<s quod Priscus> praet...
no<minatos esse, ut ait> Cinc... <quasi dictum esset ' s>anati insani '. Cf. Rosenberg
(Herm. 54, 128).

SARPTA. Alterum XII Tabularum vocabulum. Cf. infra, s. v. Sarpuntur Vineae (474,
15 id est putantur, ut in XII : Quandoque sarpta, donec dempta erunt). Aut hinc aut inde
nimirum Gloss. Cyrill. (=Philox.) Sarpo : κλαδεύω ἀμπέλους.

SARMENTA. Hincine Gloss. Philox. SA 134 Sarmenta : κλήματα ἢ φρύγανα ?

<Sarra insula erat q>uae nunc Epiros
(Tyros ?) <facta est>.

(Paul.) Sarra Epiros insula.

<Sardare> intellegere <significavit Nae>-
vius Belli Pu<nici libro> (55) :

..<quo>d bruti nec satis <sardare
queunt>.

(Paul.) Sardare intellegere. Naevius
« quod bruti nec satis sardare
queunt ».

« *Sardi venales*, <alius alio neq>uior » ex
hoc natum <proverbium vi>detur quod
ludis <Capitolinis qui> fiunt a vicinis
(-canis) <praetextatis a>uctio Veien-
tium <fieri solet>, in qua novissimus
<idemque dete>rminus producit <a
praecon>e senex cum toga praetexta
bullaque aurea ; quo cultu reges soliti
sunt esse E<trus>corum, qui Sardi
appellantur quia *Etrusca gens* orta est
Sardibus ex Lydia. Tyrrhenus enim inde
profectus cum magna manu eorum occu-
pavit eam partem Italiae quae nunc
vocatur Etruria. At Sinnius Capito ait
Ti. Gracchum consulem, collegam P. Va-
leri Faltonis, Sardiniam Corsicamque
subegisse nec praedae quicquam aliud
quam mancipia captum, quorum vilis-
sima multitudo fuerit

« *Sarcito* » in XII (8, 9) Ser. Sulpicius (10)

ait significare damnum solvito, praestato.

(Paul.) Sarcito damnum solvito.

Sardanapallus rex Assyriorum fuit unicae
luxuriae inter mulieres epulasque ver-
satus semper atque omni tempore.

Sargus piscis genus qui in Aegypt<i>o
mari fere nascitur. Lucilius (1276) :

quem praeclarus helops, quem Ae-
gypto sargus movebit.

(Paul.) Sargus piscis genus in mari
Aegyptio.

Saturnia Italia, et mons qui nunc est Capi-
tolinus *Saturnius* appellabatur, quod
in tutela Saturni esse existimantur.
Saturni<i> quoque dicebantur qui cas-
trum in imo clivo Capitolino incolebant,
ubi ara dicata ei deo ante bellum Troia-
num videtur, quia apud eam supplicant
apertis capitibus. Nam Italici auctore
Aenea *velant capita* quod is, cum rem
divinam faceret in litore Laurentis agri
Veneri matri, ne ab Ulixee cognitus inter-
rumperet sacrificium, caput adoperuit
atque ita conspectum hostis evitavit.

Saturno dies festus celebratur mense De-
cembre quod eo aedis est dedicata ; et is
culturae agrorum praesidere videtur,
quo etiam falx est ei insigne. Versus
quoque antiquissimi quibus Faunus fata
cecinnisse hominibus videtur *Saturnii*

SARRA. Epiros] Cf. Serv. Geo. 2, 506 : Quae enim nunc Tyros dicitur, olim Sarra voca-
batur.

SARDARE. nec ji. e. non. Cf. Varr. L. L. 7, 108 : Apud Naevium .. in Bello Punico « nec
satis sardare » ab serare dictum, id est aperire ; hinc etiam sera, qua remota fores panduntur.

SARDI VENALES. Capitol.] Cf. Plutarch. Rom. Quaest. 53 ; Romul. 25,7. Cf. Hoff-
mann (Rhein. Mus. 50, 486).

SARCITO. Hincine Gloss. AA (= Abol.) Sarcito : reficito, restituito, praestato ? Sed cum
glossae Glossarii Abavus Maioris saepe sint fidei suspectae, nolo sequi eius glossam,
Noxam sarcito : damnum solvito.

SARGUS. Aegyptio sar.] scil. ex Aegyptio, ut Enn. Hedyph. 1 : Clipea mustela marina.

SATURNIA. Cf. Varr. L. L. 5, 42 : Hunc autem montem Saturnium appellatum prodi-
derunt et ab eo late Saturniam terram, ut etiam Ennius appellat ; antiquum oppidum in
hac fuisse Saturnia scribitur. etc. || apert. cap.] Cf. supra, s. v. Lucem Facere (106,19 dicun-
tur Saturno sacrificantes, id est capita detegere) ; infra, s. v. Saturno Sacrificium (462,
29 fit capite aperto, etc.).

SATURNO. Cf. supra, s. v. Opima Spolia (202,16).

SATURNII. Faun.] Itidem Ennius (Ann. 214) de Naevio « versibus quos olim Fauni

appellantur. Quibus et a Naevio bellum Punicum scriptum est et a multis aliis plura composita sunt. Qui deus in Saliaribus *Sat<e>urnus* (Saetu- ?) nominatur, videlicet a sationibus.

(Paul.) Sateurnus Saturnus.

Sas Verrius putat significare eas teste Ennio qui dicat in lib. I (101) :

virgines (-nis ?) ; nam sibi quisque domi Romanus habet sas.

— cum suas magis videatur significare —, sicuti eiusdem lib. VII fatendum est eam significari cum ait (218) :

nec quisquam [philo]sophiam

— quae doctrina Latina lingua non (nomen) habet —

sapientia quae perhibetur,

in somnis vidit prius quam sam discere coepit.

Idem cum ait *sapsam*, pro ipsa nec alia ponit in lib. XVI (430) :

quo res sapsa loco sese ostentatque iubetque.

Et Pacuvius in Teucro (324) : Nam Teucrum regi sapsa res restibilet.

(Paul.) Sas suas Ennius « virgines nam sibi quisque domi Romanus habet sas. »

Sam eam idem Ennius « nequisquam philosophiam in somnis vidit prius quam sam discere coepit. »

Sapsa ipsa idem Ennius « quo res sapsa loco sese ostentat ».

Scaevam volgus quidem et in bona et in mala re vocat cum aiunt « bonam et malam <scaevam> ». At scriptores in mala pone<re> consueverunt, ut> apud Graecos σ<κατόν> invenitur positum>. Pro sinistro sca<evum> usurpavit Hos>. tius in belli Hi<strici libro> (7) :

..(8 litt.).. sentit scaev **

** obit penitus o ..(8 litt.).

(Paul.) Scaeva res dicitur mala, quasi sinistra ; σ<κατόν> enim Graece sinistrum dicitur.

<*Saperdam*> genus pessimi pi<scis> Varro>.. (7 litt.).. significat cu<m> ait (Men.312)· *Videmur belli*>, saperdae cum <simus> σ<απρότ>.

(Paul.) Saperda genus pessimi piscis.

Sandaracam <dicat> coloris genus> quod Graeci σα<νδράχην> vocant> Naevius (oom. 123) :

meru<la> sandaracino ore>.

(Paul.) Sandaraca coloris genus. Naevius « merula sandaracino ore ».

« *Sabini quod <volunt> somniant> » proverbium e ..(14 litt.).. Sinnius Capit<u>.. (8 litt.).. <sacri>ficium propte<r> viam>.. (11 litt.).. Sabinum at (ad ?) <illud> adhibere solebant> ; nam [h]is pro<mittebat> se pro illis somniatu>rum, idemq<ue> postquam evigilasset sacra > facientibus*

vatesque canebant » (cf. Varr. L. L. 7, 36). Aliter ps. -Placidus, Fauniorum modorum : antiquissimorum versuum quibus Faunum celebrabant. Cf. Leo (Gesch. röm. Litteratur I 14 adn.) || Saet.] Cf. Herbig (Philolog. 74, 446).

SAS. quae doct... hab.] secl. docti. Cf. supra, s. v. Callim (41,6 antiqui dicebant pro clam ut... sam pro suam, im pro eum).

SAPSAM. Hinc gl. corrupta AA (=Abol.) Sapsa res : ipsa [vel] inequalis (neque alia).

SCAEVAM. Cf. Varr. L. L. 7, 97 : Pueris turpicula res in collo quaedam suspenditur ne quid obsit, bonae scaevae causa scaevola appellata ; ea dicta ab scaeva, id est sinistra, quod quae sinistra sunt bona auspicia existimantur.. id a Graeco est, quod hi sinistram vocant σ<καίαν>.

SAPERDA. cum] Potest a Graeca littera Sigma (non a Romana C) incipere. Stnlte Non. 176, 19 : Saperdae quasi sapientes vel elegantes Varro Modio « omnes videmur nobis esse belli festivi saperdae, cum simus σ<απρότ> ».

SANDARACAM. σα<νδ>.] vel-ά<χην> : sandycem docti. Hinc Gloss. Abol. SA 3 Sandaraca : genus coloris.

<narrat omne quicquid> in quiete vi-
<disset>.. (10 litt.).. fici religione. <Unde
venisse dicitur> in proverbium <Sabi-
nos solitos quod> vellent somn<iare.
Sed quia propter avidi>tatem bibendi
q<uaedam anus mulieres> id somnium
cap<tabant, vulgatum est> illud quo-
que « anus <quod vult som>niat ». Fere enim quo<d vigilantes> animo
volvimus <idem dormientibus ap>pa-
rere solet.

Samb<uca est organi> genus a quo samby-
<cistriae> dicuntur. Per similitu<dinem
ita> eam machinam appella<ri qua
urbs expugnatur>.. (9 litt.).. it ; nam ut
in <organo chordae, sic in m>achina
funes <intenduntur>.

(Paul.) Sambuca organi genus a quo
sambycistriae dicuntur. Machina
quoque qua urbs expugnatur simi-
liter vocatur. Nam ut in organo
chordae, sic in machina intendun-
tur funes.

<Sa>mnitibus nomen <esse ait> ..(5 litt.)..
s propter genus <hastae quas σαῦν>α
appellent <Graeci. Ali dicunt e>x
Sabinis vere <sacro natos circite>r homi-
num <septem milia duce> Com<in>-
io Castronio <profectos in o>ollem cui
nomen <erat Samnio>.

(Paul.) Samnites ab hastis appellati
sunt quas Graeci σαῦντα appel-
lant ; has enim ferre adsueta erant.
Sive a colle Samnio, ubi ex Sabi-
nis adventantes consederunt.

(Schol. Isid.) Samnitibus nomen est
inditum propter genus hastae
quas saunia appellabant, quibus
uti solebant. Alii dicunt ex Sa-

binis vere sacro natos circiter
hominum septem milia duce Co-
minio Castronio profectos occu-
passe collem cui nomen erat
Samnio indeque traxisse voca-
bulum.

<Salar>iam viam <incipere ait a port>a
quae nunc Col<lina a colle Quirina>li
dicitur. <Salaria autem propterea a>p-
pellabatur ..(14 litt.).. ut ea liceret <a
mari in Sabinos sal>em portari.

(Paul.) Salaria via Romae est appellata
quia per eam Sabini sal a mari
deferebant.

<Salacia dicta est quod> salum ciet An-
<phitrite ; quo> vocabulo poe<tae pro
aqua usi sunt.> Pacuvius ..(6 litt.)..

<hinc saeviti>am Salaciae (-ai) <fu-
gimus>

** veseimur ..(20 litt.).. mo ut me ..
(18 litt.).. um saeptam **

(Paul.) Salaciam dicebant deam aquae
quam putabant salum ciere (hoc
est mare movere ; unde Ovidius
« Nymphaeque salaces ») ; quo
vocabulo poetae pro aqua usi
sunt. Pacuvius « hinc saevitiam
Salaciae fugimus ».

<Salutari>s porta ap<pellata est ab aede
S>alutis, quod ei <proxima est, vel ob
sa>lutationes.

(Paul.) Salutaris porta appellata est
ab aede Salutis, quae ei proxima fuit.

<Saltationes ?> vo<cabantur qui n>unc
ludi ; scenicos <autem ludo>s primum
fecisse C ..(12 litt.).. alium M. Popilium
M. <f. curules a>ediles memoriae <pro-
diderunt> historici. Solebant <enim
saltare> in o<re>hestra dum <in scae-

SALARIAM. Haec fere supplent docti : app. <quod inpetratum sit>ut, etc.

SALACIA. Hinc nimirum Gloss. Philox. SA 50, 60 Salacia : 'Αμπεριτή Νηρεΐς.
Fortasse etiam Gloss. Ansil. (=Abol.) SA 166 Salacia : dea Paganorum, quasi mariti-
ma. [hoc est.. salaces] Pauli sunt haec, non Festi. Vide supra ad Barbari (32,16).

SALUTARIS PORTA. Si mecum agnoscis lacunam propter homeon, supple, si placet,
ad finem ex loco priore s. v. Praetor Ad Portam Nunc Salutatur (276,15).

SALTATIONES. prim.] Cf. Liv. 7, 2. De toto loco disputavit Reitzenstein (Verrianis-
che Forschungen 100).

na actus fa>bulae componeren<tur, eum gestibus ob>scaenis.

• *Salva res* <est ; saltat> *senex* », quare parasi Apollonis in scaena dicitent causam Verrius in lib. V quorum prima est P littera reddidit, quod C. Sulpicio C. Fulvio eos., M. Calpurnio Pisone praetore urb. faciente ludos subito ad arma exierint nuntiat[i]o adventu[s] hostium victoresque in theatrum redierint solliciti ne intermissi religionem adferrent instaurati qui (-randique) essent ; inventum esse ibi C. Pomponium libertinum mimum magno natu qui ad tibicinem saltaret. Itaque gaudio non interruptae religionis editam vocem nunc quoque celebrari. At in hoc libro refert Sinni Capitonis verba quibus eos ludos Apollinares Claudio et Fulvio eos. factos dicit ex libris Sibyllinis et vaticinio Marci vatis institutos, nec nominatur ullus Pomponius. Riddleque de ip<sa> appellatione *parasitorum Apollinis* hic causam reddit, cum in eo praeterisset. Ait enim ita appellari quod C. Volumnius, qui ad tibicinem saltarit, secundarum partium fuerit, qui fere omnibus mimis parasitus inducatur. Quam inconstantiam Verri nostri non sine rubore rettuli. *Salios* a saliendo et saltando dictos esse quamvis dubitari non debeat, tamen Polumen ait Arcada quandam fuisse nomine Salium quem Aeneas a Mantinea in Italiam deduxerit, qui iuvenes Italicos

ἐνόπλιον saltationem docuerit. At Critolaus Saonem ex Samothrace, cum Aenea deos Penates qui Lavinium transporterit, Saliare genus saltandi instituisse ; a quo appellatos Salios. Quibus per omnis dies, ubicumque manent, quia amplae ponuntur cena<e>, siquae aliae magnae dum (dicuntur ?), *Saliare*s appellantur.

Salmacis nomine nymphea Caeli et Terrae filia fertur causa fontis Halicarnasi aquae appellandae fuisse Salmacidis ; quam qui bibisset vitio impudicitiae mollesceret. Ob eam rem quid (quod) eius aditus angustatus parietibus occasionem largitur iuvenibus petulantibus antecedentium puerorum puellarumque violandarum, quia non pate<t re>fugium Ennius (trag. 338) :

Salmacida spolia sine sanguine et sudore (si. su. et sa.).

Salias virgines Cincius (30) ait esse conducticias quae ad Salios adhibeantur cum apicibus paludatas ; quas Aelius Stilo scribit sacrificium facere in Regia cum pontifice paludatas cum apicibus in modum Saliorum.

Spondere Verrius putat dictum quod sponte sua, id est voluntate, promittatur. Deinde oblitus inferiore capite *sponsum* et *sponsam* ex Graeco dicta[m] ait quod ἰσπονδάς interpositis rebus divinis faciant.

(Paul.) *Spondere* putatur dictum quod sponte sua, id est voluntate, promittatur.

SALVA RES EST, SALTAT SENEX. Cf. Servii duas explanationes, ad Aen. 3, 279 (.. unde et natum proverbium est « omnia secunda ; saltat senex ») ; ad Aen. 8, 110 (.. dictum est hoc proverbium « salva res est ; saltat senex »). || *parasiti* Ap.] Cf. Alb. Müller (Philol. 63, 342). || Apollonis] Haec declinatio etiam supra (138,33 Apolloni).

SALIOS. Isidorum. (Etym. 18,50) ex Donato in Aen. 8, 663 (cf. Serv. auct. ad loc.) haurisse credo ; potuisse tamen Donatum ex Verrio haurire.

SALIARES CENAE. Hincine gl. Abol. (SA 16), cuius vera forma in aliquot codd. Glossarii AA apparet, Saliare cenae : sumptuosas, quae fiunt Saliis ? dum] dicuntur (per compendium d script.) conieci: sunt docti.

SALIAS. Regia] Cf. supra, s. v. (346, 37).

SPONDERE. Cf. infra, s. v. (462,22 antique ponebatur pro dicere, etc.). Cf. Varr. L. L. 6, 69. *Spondere* est dicere ' spondeo ', a sponte, nam id valet [et] a voluntate... ab eadem sponte.. et sponsa, etc.

Salicem idem virgulti genus, non arboris dicit, et ridicule interpretatur dictam quod ea celeritate crescat ut salire videatur.

Salinum in mensa pro aquali solitum esse poni ait cum patella quia nihil aliud sit sal quam aqua.

Salentinos a salo dictos, Cretas et Illyrios qui cum Locrensibus navigantes societatem fecerint eius regionis Italiae quam d*icunt de is*.

(Paul.) Salentini a salo sunt appellati. <*Saeculares ludi*> Tarquini Superbi regis i<n agro quem> ..(10 litt.,.. Marti consecravit <P. Claudius Pulcher> eos,, quod populus Romanus in l.. (23 litt.,.. aram quoque Diti ac <Proserpinae> .. (10 litt.,.. <in> extremo Mart<io campo qui locus Tarentum ap>pellatur, demissam <infra terram pedes circiter> viginti, in qua.. (22 litt.,.. <populus> Romanus facere sac<a> ..(18 litt.,.. <nono> et nonagensi<mo anno ante M. Valerio Cor-

vino et M.> Popilio Laenate <consulibus> ..(17 litt.,.. <ho>stis furvis est .. (7 litt.,.. <tribus diebus totidem>que noctibus, ac de<inde institutum est deinceps cen>tum post annos ut ..(20 litt.,.. <sae>culares appella<ti quod centum annorum spatium> saeculi habetur.

(Paul.) Saeculares ludi apud Romanos post centum annos fiebant quia saeculum centum annos extendi existimabant.

<*Sc>uti<lum tenue et macrum> ..(8 litt.,.. <ex> Graeco, ut cum dicim<us scutulum hominem esse, exi>lem aliquem demo<nstramus, pelliculam tantum. In> pompa aliud de ..(20 litt.,.. <scu>tilum de scrutis ..(22 litt.,.. qui virtute po ..(24 litt.,.. scutilo cum cor ***

(Paul.) Scutulum tenue et macrum, et in quo tantum exilis pellicula cernitur.

<*Squalidum in>cultum et sord<idum> ..(18 litt.,.. <die>tum, quod proxime <squa-*

SALICEM. Aut hinc aut ex scholio ad Geo 2, 110 Isidorus (Etym. 17,7, 47) : Salix dicta quod celeriter saliat, hoc est velociter crescat.

SALENTINOS. Cf. Varr. Rer. Hum. III (ap. Prob. Ecl. 6, 31) : Salentini dicti quod in salo amicitiam fecerint, etc.

SAECULARES LUDI Cf. ps.— Acr. Carm. Saec. 8 : Verrius Flaccus refert carmen saeculare et sacrificium inter annos centum et decem Diti et Proserpinae constitutum bello Punico primo ex responso decemvirorum, cum füssi essent libros Sibyllinos inspicere ob prodigium quod eo bello accidit — nam pars murorum Urbis fulmine icta ruit—; atque ita responderunt, bellum adversus Carthaginienses prospere geri posse si Diti et Proserpinae triduo, id est tribus diebus et tribus noctibus, ludi fuissent celebrati et carmen cantatum inter sacrificia ; hoc accidit consulibus P. Claudio Pulchro ; L. Iunio Pulchro ; Censorin. 17,8 : Varro de Scaenicis Originibus lib. I ita scriptum reliquit .. uti Diti et Proserpinae ludi Tarentini in campo Martio fierent tribus noctibus et hostiae furvae immolarentur utique ludi centesimo quoque anno fierent.

TARENTUM. Cf. infra, s. v. (478, 16 in campo Martio locus, etc.).

SCUTILUM. Graec.] i. e. σκῦτρος ? i. e. σκῦταλον ? de scrut.] Aliena, ni fallor, sunt ea quae infra sunt (448,10). In Gloss. Abol. duae glossae conflatae sunt ita ut maneat nonnisi lemma alterius, alterius interpretatio, (SC 38-39) Scrufertarii : viles atque contempti Verane forma fuit Strufertarii : sacrificia ad arbores fulguritas facientes (cf. infra, 376,14), Scrutuli : viles atque contempti ? Si fuit, habes quod suppleas, ut puta : <In> pompa aliud de<monstramus cum dicimus scu>tilum, de scrutis, <id est vilem atque contemptum> qui virtute po<stponitur>, etc. Sed incertis incertiora haec omnia esse non est cur moneam. Sunt saltem supplemento Muelleriano non deteriora.

SQUALIDUM. Hinc Gloss. Abol. SQ 2 (cf. Aff. = Abol.) Squalidus : sordidus, incultus.

mae ad similitudinem pi>seium accedit ;
in **.

**diti paludum squ.. (17 litt.)..

<Ennius> in Telepho (287) :

quam ve<stitus, squalida saeptus>
stola.

(Paul.) Squalidum incultum et sordidum,
quod proxime similitudinem habeat squamae piscium sic appellatum.

Squarrosos <ab eadem squamarum>
..(7 litt.).. similitudine ait dic<tos quorum
cutis exsur>git ob adsiduam inlu-
<viem. Lucilius (1121) :

varo>num ac rupicum squarr<osa in-
condita> rostra.

(Paul.) Squarrosi ab eadem squamarum
similitudine dicti quorum cutis exsurgit
ob assiduam inluviem. Lucilius « varonum
ac rupicum squarrosa incondita rostra ».

Schoeniculas app<ellavit mere>trices Plautus
propter usum ung<uenti schoeni>,
quod est pessimi generis. Itaque <dixit>
(Cist. 407) .

<diobolares schoeniculae> miraculae
cum extertis <talibus, cum todillis crus-
culis.>

Idem (Poen. 266) :

prosedas pistorum <amicas, reliquias ali-
carias>
miseras schoeno dili<butas servilicolas
sordid>as.

(Paul.) Schoeniculae appellantur mere-
trices propter usum unguenti

schoeni, quod est pessimi generis.

Scorta appel<lantur meretrices ex<cons>ue-
tutine rusticorum ..(22 litt.).. quos
solebant di<cere> ..(15 litt.).. delicu-
larum (pellic- ?). Omnia <namque ex
pellibus facta scorte>a appellantur.<Scor-
tes, id est pelles testium ari>etinorum,
ab isdem <pellibus> ..(7 litt.)...<dicta>s
esse ait.

(Paul.) Scorta appellantur meretrices
quia ut pelliculae subiguntur. Omnia
namque ex pellibus facta scortea
appellantur.

Soortes, id est pelles testium arie-
tinorum, ab eisdem pellibus dicti.

Scandu<laca genus herbae frugibus> ini-
mice quod eas <velut hedera impli-
cando> necat.

(Paul.) Scandulaca, genus herbae, fru-
gibus inimica quod eas velut edera
implicando necat.

Scapten<sula locus ubi effoditur argen>tum
in Macedonia <dictus a fodiendo>, quod
est Graece σκάπ<τερον. Lucretius> (6,
810) :

<qu>alis exspiret Scap<tensula sub-
ter odores>.

(Paul.) Scaptensula locus ubi argen-
tum effoditur in Macedonia, dictus
a fodiendo. Σκάπ<τερον namque
Graece fodere dicitur. Lucretius
« quales expiret Scaptensula sub-
ter odores ».

<S>pa<ra> parvissimi <generis iacula
ab eo quod> spargantur dicta ..(15 litt.)..

SCHOENICULAS. Cist.] Vide ad Diobolares Meretrices (65,8). Poen.] Vide ad Crocotillum (46,6).

SCORTA. Cf. Varr. L. L. 7, 84 : Scortari est saepius meretriculam ducere, quae dicta a pelle ; id enim non solum antiqui dicebant scortum sed etiam nunc dicimus scortea ea quae e corio ac pellibus sunt facta ... in Atellanis licet animadvertere rusticos dicere se adduxisse pro scorto, ' pelliculam '. Cf. infra, s. v. Scrautum (448, 28). Haec supplent docti : rust. <qui, ut est in Atellanis apud anti>quos.

SCORTEA. Hincine Gloss. Philox. SC 57 Scorteum : σκαυτών, δερματινόν ?

SCAPTENSULA. Hincine Gloss. Abol. SC 17 Scaptensulas : argentifodinas ?

SPARA. Cf. Serv. auct. Aen. 11, 682 : Varro ait sparum telum missile a piscium ductum similitudine qui spari vocantur ; alii sparos a spargendo dici putant. Vide supra, ad Rumex (332,3 genus teli simile spari Gallici].

<Lucilius> (1815) : tum spara, tum ru-
<mices portantur, tragula> porro.

(Paul.) Spara parvissimi generis ia-
cula, a spargendo dicta. Lucilius
« tum spara, tum murices portan-
tur, tragula porro ».

Scitum populi <est quod cum magistr>atus
patricius <rogavit populusque suis su>f-
fragis iussit ..(22 litt.).. us ex patribus
et ..(22 litt.).. iam leges scrib<tae>..
(17 litt.).. <*Plebisci*>tum est quod tri-
bunus <aedillsve plebis eam ro>gavit,
id est consu<luit, plebesque scivit>.
Plebes autem est <populus Romanus
universus> praeter patricios.

<*Scitae* alias quae sunt> bona facie, aas
bonis <artibus mulieres a> poetis
usurpantur. Te<rentius in Phormion>e
(110 :

satis, inquit, scita,

et <in Heautontimoro>umeno (764) :

at si scias quam scite <in mentem ve-
ne>rit,

Ennius in lib. <X>VI (438) :

lumen ..(16 litt.).. scitus agaso.

Scenam genus ..(16 litt.).. manifestum est ;
sed utrum securis an dolabra sit ambigitur.
Quam Cincius in libro qui est ei (II ?)
de Verbis Priscis (16) dolabram ait esse
pontificiam. Livius in Lydio (com. 2) :
corrui quasi ictus scena, haut multo
seous.

SEX POMPEI FESTI DE VERBORUM
SIGNIFICAT. LIB. XVIII. INCIPIT
LIB. XVIII.

Scirpus est id quod in palustribus locis
nascitur leve et procerum, unde tegetes

fiunt. Inde proverbium est in eas natum
res quae nullius impedimenti sunt « *in
scirpo nodum quaerere* ». Ennius (Sat. 70) :
quaerunt in scirpo, soliti quod dicere,
nodum,

et Plautus in Aulularia (595) :

quasi pueri qui nare discunt scirpo
(-pea ?) induetur (-uitur) ratis,

Novius in Phoenissis 79) :

sume arma ; iam te occidam clava
scirpla.

Spira dicitur et basis columnae unius
tori aut duorum, et genus operis pistori,
et funis nauticus in orbem convolutus,
ab eadem omnes similitudine. Pacuvius
(385) :

quid cessatis, socii, eloere spiras spar-
teas ?

Ennius quidem hominum multitudinem
ita appellat cum ait (Ann. 510) :

spiras legionibus nexit.

(Paul.) Spira dicitur et basis columnae
unius tori aut duorum, et genus
operis pistori, et funis nauticus
in orbem convolutus, ab eadem
omnes similitudine. Ennius vero
hominum multitudinem spiram
vocabit.

Spectu sine praepositione Pacuvius in
Duloreste usus est cum ait (147) :

amplius rubicundo colore et spectu
protervo ferox.

(Paul.) Specto sine praepositione Pa-
cuvius posuit.

Spe<o>tile vocatur infra umbilicum suis
quod est carnis proprii cuiusdam habitus,
exos, qua etiam antiqui per se utebantur.

PLEBI SCITUM. Cf. supra, s. v. Populi Commune Suffragium (264,17.. at cum plebes
sine patribus Tributis Comitibus convenit, quod plebes scivit plebiscitum, non populi suffra-
gium appellatur) ; s. v. Scita Plebei (372,20 appellantur ea quae plebs suo suffragio sine
patribus iussit, plebeo magistratu rogante).

SCENAM. Cf. supra, s. v. (422, 33 ab alis, a quibusdam sacena appellatur dolabra ponti-
ficalis).

SCIRPUS. Plaut. iterum citatus s. v. Nare (168,1), ubi ' scirpea induitur '.

SPIRA. Ex scholio Vergiliano Donati (?) ad Aen. 2, 217 vel 12, 848 (cf. Gloss. Ansil.
SP 185) Isidorus (Etym. 19. 4, 2) hausit.

SPECTU, SPICIT. Cf. infra, s. v. Spiciunt (466, 14).

Plautus enumerandis suillis obsonis in Carbonaria sic meminit (49) :

ego pernam, sumen aueres (-ris ?), spectile, galium (callum ?), glandia.

(Paul.) Spetile [caro quaedam] proprii cuiusdam habitus infra umbilicum suis.

Spicit quoque sine praepositione dixerunt antiqui. Plautus (Mil. 694) :

flagitium est si nihil mittetur quae superoilio spicit,

Et spexit, Ennius lib. XVI (Ann. 421) :

quos ubi rex <E>pulo spexit de co[n]-tibus celsis.

(Paul.) Spicit quoque sine praepositione dixerunt antiqui.

Spirillum vocari ait Opill[i]us Aurelius caprae barbam.

(Paul.) Spirillum barba caprae appellatur.

Spintyrnix (-urn-) est avis genus turpis figurae (carm. inc. p. 52)

occursatrix artificum perdita spinturnix.

Ea Graece dicitur, ut ait Santra, στυνθάρξ.

(Paul.) Spintyrnix genus avis turpis figurae. Ea Graece dicitur στυνθάρξ.

Spicum masculinae antiqui dicebant, ut hunc stirpem et hanc amnem. Versus est antiquus (com. inc. 68) :

quasi messor per messim unumquemque spicum collegit.

Speres antiqui pluraliter dicebant, ut Ennius lib. II (128) :

et simul effugit speres ita funditus nostras,

et lib. XVI (429) :

spero, si speres quicquam prodesse potis sunt.

Spectio in auguralibus ponitur pro aspectione et nuntiato, quia omne ius sacrorum habent auguribus. Spectio dumtaxat quorum consilio rem gerent magistratus, non ut possent impedire nuntiando quae, cum (quaecumque ?) vidissent ; at is spectio sine nuntiatione data est ut ipsi auspicio rem gerent, non ut alios impedirent nuntiando.

Scripturarius ager publicus appellatur in quo ut pecora pascantur certum aes est, quia publicanus scribendo conficit rationem cum pastore.

Scribas proprio nomine antiqui et librarios et poetas vocabant ; at nunc dicuntur scribae equidem librari qui rationes publicas scribunt in tabulis. Itaque cum Livius Andronicus bello Punico secundo scribisset carmen quod a virginibus est cantatum, quia prosperius res publica populi Romani geri coepta est, publice adtributa est et (ei ?) in Aventino aedis Minervae in qua liceret scribis histrionibusque consistere ac dona ponere ; in honorem Livi quia is et scribebat fabulas et agebat.

Scrattae dicebantur nugatoriae ac despicendae mulieres, ut ait unus (Verrius ?), ab is quae *screa* idem appellabant, id est quae quis excreare solet quatenus id faciendo se purgaret. Titinius in Prilia (74) :

rectius mecastor Piculetæ (?) Postumae lectum hodie stratum vidi scratt[i]ae muli<eris>.

SPIRILLUM. Aliam formam ' stirillum ' (cf. stiria) testari videtur gl. Abstr. (ex schol. Vergiliano, fortasse ad Geo. 3. 366, hausta) (ST 12) Sterillum : barba de capra † iocai †. Cf. Mountford (Quotations in Latin Glossaries, p. 127).

SPINTURNIX. Cf. Weihrich (Wien. Stud. 31, 144).

SPICUM. Cf. supra, s. v. Restibilis Ager (352.22).

STIRPEM. Cf. supra, s. v. (412,13).

AMNEM. Cf. supra, s. v. Corius (53,4) ; s. v. Petronia Amnis (296,26).

SCRATTAE. Scriptae cod., Nonius 169,9. Hinc Gloss. Ansil. (= Abol.) SC 303 Scrattae : despectae, nugatoriae. Cf. Varro L. L. 7,65 ; Ab excreando scrattae siccas significat. Vide supra ad Diobolares Meretrices (65,8).

(Paul.) Sartae nugatoriae ac despicendae mulieres.

<Scrutillus (-um ?) appel>labatur venter suillus eo<ndita farte expletus>. Plautus (inc. frag. 43) :

venter suillus. Di b<oni> ..(14 litt.).. in illum ;

ego me hodie e ..(15 litt.).. <com>esa farte

biberem ir<neam>.. (20 litt.)..

(Paul.) Scrutillus venter suillus condita farte expletus.

Spinther vocabatur <armillae genus quod mulie>res antiquae gere<re solebant brachio summo> sinistro.

Plautus (Men. 527) :

iu<beasque spinther novum> reconcinnarier.

(Paul.) Spinter armillae genus quo mulieres utebantur brachio summo sinistro.

<Scrupi ** aspera> saxa et diffiili<a attractu> ..(10 litt.).. ri insuetae aut.. (23 litt.).. lere. Ennius in An<dromeda> (100) :

<scrupeo inves>tita saxo atque ost<reis squamae scabrent>.

Unde *scrupulosam* <rem dicimus quae aliquid habet> in se asperi. Cornel<ius

Sisenna Histor. lib.> IIII (124) : Histum iniectus <est levis scrupulus> et quaedam dubitatio **.

(Paul) Scrupi dicuntur aspera saxa et difficilia attractu ; unde scrupulosam rem dicimus quae aliquid in se habet asperi.

<Scrau>tum vocabatur p<elliceum in quo sagittae> reconduntur ab ead<em causa qua scortum>, quia pellibus nomen a σκ<υρος>. (14 litt.).. <unde> scuticæ et scuta, qui<a non sine pellibus sunt>.

(Paul.) Scrautum pelliceum in quo sagittae reconduntur, appellatum ab eadem causa qua scortum. Σκ<υρος> enim Graece pellis dicitur ; unde scyticæ et scuta, quia non sine pellibus sunt.

Sceleratus campus app<ellatur proxime portam Col>linam, in quo virgin<es Vestales quae incestum> fecerunt defossae sunt v<ivae>.

(Paul.) Sceleratus campus appellatur proxime portam Collinam, in quo virgines Vestales quae incestum fecerunt defossae sunt.

<Scribonianum ap>pellatur ante atria <puteal quod fecit Scri>bonius, cui

SCREA. crea ps. Plac. (Crea : stercus. Unde nos ea quae ore abicimus excreare dicimus, id est expuere).

SCRUTILLUS. Supple, si libet : di b<oni, modo mi esset aditus> in illum ! ego me ho. e<xplerem, scrutillique omni>com>esa farte. (Cf. Class. Quart. 7, 119.) Et crede mecum Plautum hoc vocabulum diminutive ab eo quod est scrutum finxisse neque in ullo alio versu adhibuisse. Nam in indicibus quae hic versus praebet tota glossographorum commentatio nititur.

SCRUPI. Cf. Varro L. L. 7, 65 : In Cistellaria « scrattae scrupedae strittabillae tantulae ; ... scrupedam .. Valerius a pede ac scrupea ; ex eo Acci positum pro curiosa ; itaque est in Melanippo « reicis abs te religionem, scrupeam imponas ». Fortasse igitur sic supplend. : attr. <et scrupedae ama>ri ins. aut <nimis difficiles videntur va>lere. Vide supra ad Diobolares Meretrices (65,8).

SCRAUTUM. scort. Cf. supra, s. v. Scorta (442,23). Hinc Gloss. Philox. ST 75 Scrautum θήκη δερματινή βελών.

SCELERATUS CAMPUS. Cf. supra, s. v. Probrum Virginis Vestalis (277, [10]. port Coll.) Cf. Liv. 22, 57, 2 : Duae Vestales eo anno (a. 538), Opimia et Floronia, stupri comperatae ; altera sub terra, ut mos est, ad portam Collinam necata.

SCRIBONIANUM. Cf. Schol. Pers. 4 49 : Faeneratores ad puteal Scribonii Libonis

negotium da<tum a senatu fuerat ut>
conquereret sacella att<acta>.. (10 litt.)..
<pro>curavit, quia in eo loco ..(19 litt.)..
sacellum fuit quod igno ..(19 litt.).. ut
quidam fulgur conditum, quod..(16 litt.)..
<ne>fas est integri : semper foramin<e>..
..(9 litt.).. <aper>to caelum patet.

Sceleratus vi<cus> appellatur> octus (quod
cum ?) Tarquinius Superbus interfici<en-
dum curas>set Servium Tullium regem
soce<rum suum, corpus eius iacens filia
carp>ento supervectast, pro<perans in
possession>em domus paternae.

(Paul.) Sceleratus vicus Romae appel-
latur quod cum Tarquinius Super-
bus interficiendum curasset Ser-
vium regem socerum suum, cor-
pus eius iacens filia carpento super-
vecta sit, properans in possessio-
nem domus paternae.

Scele<rata porta> .. (9 litt.).. <app>el-
latur a quibusdam ; <quae et Carmen-
tali>s dicitur quod ei proximum Car-
<mentae sacellum fuit ; scele>rata
autem quod per eam <sex et trecenti
Fabii c>um clientium millibus <quinque
egressi adversus E>truscos ad amnem
<Cremeram omnes sunt inter>fecti.
Qua ex cau<sa> factum est ut ea porta

in>trare egredive <religioni quibusdam
sit>.

(Paul.) Scelerata porta, quae et Car-
mentalis dicitur, vocata quod per
eam sex et trecenti Favii cum
clientium millibus quinque egressi
adversus Etruscos ad amnem
Cremeram omnes sunt interfecti.

<*Schedi>a* genus navigii <inconditum,
trabibus tantum inter> se conexis fac-
<tum, quo mercimonia circu>mferunt
post amissam <navem> ..(10 litt.)..
<Lucili>us quoque poemata <mala et
versus non sa>tis perfecti[s] qui essent..
(14 litt.).. cum dixit (1279) :

qui schedium fa<ciam>.. (20 litt.)..

(Paul.) Schedia genus navigii incon-
ditum, id est trabibus tantum
inter se nexis factum ; unde mala
poemata schedia appellantur.

Sexagenarios <de> ponte olim deiciebant> ,
cuius causam mani ..(18 litt.).. <Roma>m
qui incoluerint <primi Aborigines ali-
quem> hominem sexaginta <annorum
qui esset immola>re Diti patri quot
<annis soliti fuerint>, quod facere eos
de<stitisse adventu Her>culis ; sed
religio ..(18 litt.).. scirpeas hominum
ef<figies de ponte in Tiberim antiquo>

quod est in porticu Iulia ad Fabianum arcum, consistere solebant. Scrib.] Fortasse L.
Scribonius Libo, praetor anno 550 A. U. C. (Cf. Liv. 29, 9, 11).

SCELERATUS VICUS. Cf. supra, s. v. Orbius Clivus (196, 1). Cf. Varr. L. L. 5, 159 :
Vicus Sceleratus dictus a Tullia Tarquinii Superbi uxore, quod ibi cum iaceret pater occisus,
supra eum carpentum mulio ut inigeret iussit.

SCELERATA PORTA. Cf. supra, s. v. Religioni Est Quibusdam (358, 1 porta Carmen-
tali egredi.. quod ea egressi sex et trecenti Fabii apud Cremeram omnes interfecti sunt).

SCHEDIA. Lucil.] Cf. Petron. 4 : Sed ne me putes improbasse schedium Lucilianae im-
probitatis, quod sentio et ipse carmine effingam ; Apul. Socr. praef. : Sed ut me omnifa-
riam noveritis, etiam in isto, ut ait Lucilius, schedio <vitioso> et incondito experimini.
Haec suppleant docti : <navem. Eodem vocabulo Lucili>us. ||qui|| nom. ? abl. ?

SEXAGENARIOS DE PONTE. Cf. supra, s. v. Argeos (14, 22 vocabant scirpeas effi-
gies quae per virgines Vestales annis singulis iaciebantur in Tiberim). Quod lemma prae-
cedit lemmati Arcere (14, 24 prohibere est, etc.). Cf. etiam supra, s. v. Depontani (66, 5
senes appellabantur qui sexagenarii de ponte deiciebantur).

cu. cau. Mani<lius> (Monum. 10) hanc refert quod **Roma>m docti. religi<onis>**
observatione postea> scirp. docti.

modo mittere <instituisse. Ali dioun>t morante in Italia <Hercule, quod quidam e>ius comitum habitave<rint> ..(16 litt.).. am haberi atque Arga<ei a patria vocati> fuerint arvi (Argis ?), quorum pro<pagatam memori>am reintegrari eo ge<nere sacri, Alii a Graeci>a legatum quondam Arga<eum>.. (14 litt.)..ssi Romae moratum esse : is ut <ex vita excesseri>t, institutum a sacerdotibus ut .. (14 litt.)..<s>cirpea ex omnibus, cumque publicae (-ce?).. (14 litt.) ..<nu>ntiavisset, per flumen ac mare in patriam remitteretur. Sunt qui dicant post Urbem a Gallis liberatam, ob inopiam cibatus coeptos sexaginta annorum homines iaci in Tiberim, ex quo numero unus filii pietate, occultatus saepe profuerit <pa>triae consilio sub persona filii. Id ut sit cognitum, ei iuveni esse ignotum et sexsagenaris vita concessa. Latebras autem eius quibus ar<uerit> senem, id est cohibuerit et celaverit, sanctitate dignas esse visas ideoque *Arcaeae* appellata. Sed exploratissimum illud est causae : quo tempore primum per pontem coeperunt comitiis suffragium ferre, iuniores conclamaverunt ut de ponte deicerentur sexagenari qui iam nullo publico munere fungerentur, ut-

ipsi potius sibi quam illi deligerent imperatorem ; cuius sententiae est etiam Sennius Capito. Vanam autem opinionem de ponti Tiberino confirmavit Afranius in Repudiato (fr. 8).

Secus aliter significat, <et> *sexu*, natura habitusque ; ex Graeco, quam illi vocant *ἑξω*, Afranius in Privigno sic ait (240) : orbus virili sexu adoptavit sibi,

Pacuvius in Atalanta (68) :

triplicem virili sexu partem procreat.
(Paul.) Sexus natura vel habitus ex Graeco *exin* vocatur.

Simpludiarea funera sunt quibus adhibentur dumtaxat ludi corbitoresque. Quidam ea dixerunt esse quibus neutrum genus interesset lud<i>orum ; nam *indictiva* sunt quibus adhibentur non ludi modo sed etiam desultores, quae sunt amplissima.

(Paul.) *Simpludiarea funera* quibus ludos adhibebant.

Sex suffragia appellantur in equitum centuriis quae sunt adiectae ei numero centuriarum quas Priscus Tarquinius rex constituit.

Sertertius dicitur quarta pars denari quo tempore is decusis valebat, id est dupundius <et semis tertius> **

(Paul.) Sestertius dicitur quarta pars

ARCAEA. Cf. supra, s. v. Argea (18,5 loca Romae appellantur quod in his sepulti essent quidam Argivorum illustres viri).

Sinn. Cap.] Cf. Varr. Vit. Pop. Rom. II (ap. Non. 523, 22) : Ideo in proverbium quidam putant venisse ut diceretur sexagenarios de ponte deici oportere, id est quod suffragium non ferant, quod per pontem ferebant

SECUS. et] supplevi ; sed vide ne plura interciderint. aliter] Cf. supra, s. v. 379, 1 (Secus Valgius putat ex Graeco quod est *ἑξας* dictum ; absurde scilicet ; significat enim aperte aliter, <hau secus non aliter>, exemplis omnium fere qui eam vocem usurpant.) Ad vocem ' virile secus ' spectare Festum non possum non credere.

INDICTIVA. Cf. supra, s. v. Indictivum Funus (94,17 ad quod per praeconem evocabantur).

SESTERTIUS. Post hoc lemma folium unum excidit e cod. || quo temp.] Cf. supra, s. v. Grave Aes (87,8). Cf. infra, s. v. Trientem Tertium (498,9 duas libras pondo et trientem ; qua consuetudine hodieque utimur ..cum sestertium dicimus, id est duos asses et semissem tertium, etc.) ; s. v. Sesterti Nota (470, 26 dicitur signa continere dupundii et semissis, etc.). Cf. Varr. L. L. 5, 173 : Denarii quod denos aeris valebant, quinarii quod quinos, sestertius quod semis tertius ; dupondius enim et semis antiquus sestertius est, etc.

denarii quo tempore is decusis
valebat, id est dupondius et semis
tertius.

(Paul.) *Sex milium et ducentorum hominum
legionem* primus Gaius Marius conscrip-
sit, cum antea quattuor milium fuisset ;
unde etiam *quadrata* appellabatur.

(Paul.) *Sibus* callidus sive acutus.

(Paul.) *Se[d]* pro sine inveniuntur posuisse
antiqui.

(Paul.) *Sybinam* appellant Illyri telum
venabuli simile. Ennius (Ann. 504) .

Illyrii restant sicis sybinisque fodentes
(-dant-).

(Paul.) *Sedunculum* sedile. *Suduculum* genus
flagelli, dictum quod vapulantes sudantes
facit.

(Paul.) *Sectarius* verber qui gregem agno-
rum praecedens ducit.

(Paul.) *Secespitam* alii securim, alii dola-
bram aeneam, alii cultellum esse putant.

(Paul.) *Si<ci>ucum* dictum quod semun-
ciam seceat.

(Paul.) *Secessiones* narrationes.

(Paul.) *Sicules* hastarum spicula lata. Ennius
(Ann. 507) :
incedit veles vulgo sicilibus latis.

(Paul.) *Sectro* persecutio iuris.

(Paul.) *Secundae* res non a numero dicun-
tur sed quia, ut velimus, sequantur.

(Paul.) *Sincinium* cationem solitariam.

(Paul.) *Sectores* et qui secant dicuntur et
qui empti sua persequuntur.

(Paul.) *Sicyonia* genus calciamenti. Luci-
lius (1161) :
et pedibus laeva Sicyonia demit ho-
nesta.

(Paul.) *Simultas*, id est odium, dicta ex con-
trario, quia minime sint odientes se simul.
Potest et a simulatione dicta existimari,
quia simulata loquuntur ad invicem.

SIBUS. Cf. supra, s. v. Persibus (298, 20 peracutum significare videtur)

SE. Cf. supra, s. v. Socordiam (374, 17 compositum autem videtur ex se, quod est sine,
et corde) ; s. v. Sudum (377, 1 itaque sudum quasi 'seudum', id est sine udo, ut securus
sine cura) ; infra, s. v. Segnitia (456, 31 dicitur quod sit sine nitendo quid utile aut honestum.
Terentius « enimvero, Dave, nil loci est segnitiae neque socordiae »).

SYBINAM. Cf. Jacobsohn Herm. 45, 214. fod.] Cf. supra, s. v. Fodare (74, 13 tonere).

SEDICULUM, SUDUCULUM. Varias lectiones, ni fallor, in Plaut. Pers. 419 (suduculum
flagri). Hinc illud extra litterarum ordinem sud-

SECTARIUS. Alterum lemma Plautinum. Cf. Capt. 820 : Qui Petroni nomen induit
verveci sectario.

SECESPITAM. Cf. infra, s. v. (472, 19 esse Antistius Labeo ait cultrum, etc.) ; supra,
s. v. Soenam (444, 8 utrum securis an dolabra sit ambigitur).

SECESSIONES. Itidem Gellius cognatam vocem antiquam interpretatur (18, 9) : ' In-
sectiones ' narrationes sermonesque.

SECTIO. Cf. infra, s. v. Sectores.

SINCINIUM. -iam codd. Pauli : sic- codd. Isidori (Etym. 6, 19, 6), sed sine- in eo codice
Isidori quo usus est Ansileubus (Gloss. Ansil. Sl 383). Aliud videtur esse 'siccinnium' ap-
Gell. 20. 3 (genus veteris saltationis) et ad Graecum quod est σικιννίς revocandum. Sed res
obscura est.

SECTORES. Hincine Gloss. Ansil. (= Abol.) SE 63 Sectores proprie dicuntur qui bona
proscriptorum dividunt et secant ? Cf. supra, s. v. Sectio.

Paul.) *Sementivae feriae* fuerant institutae quasi (ut ?) ex [h]is fruges grandescere possint.

Paul.) *Simpulum* (-puum ?) vas parvulum non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur ; unde et mulieres rebus divinis deditae *simpulatrices*.

(Paul.) *Senaculum* locus senatorum.

Sinistrae aves sinistrumque e[s]t *sinistimum* auspiciū, id est quod sinat fieri. Varro lib. V Epistolicarum Quaestionum ait : « A deorum sede cum in meridiem spectes, ad sinistram sunt parte<s> mundi exorientes, ad dexteram occidentes ; factum arbitror ut sinistra meliora auspicia quam dextra esse existimentur » Idem fere sentiunt Sinnius Capito et Cincius (31).

Sentinare satagere, dictum a sentina quam multae aquae navis cum recipit, periclitatur. Caecilius in Aethrione (4) : cum Mercurio capit consilium postquam sentinat satis.

(Paul.) *Sentinare* satagere, dictum a sentina navis quam quis, ut aqua liberet, evacuare contendit ; itaque *sentinare* est suptiliter periculum

vitare. Caecilius « capit consilium postquam sentinat satis ».

Senatores a senectute dici satis constat ; quos initio Romulus elegit centum, quorum consilio rempublicam administraret. Itaque etiam *patres* appellati sunt ; et nunc cum senatores adesse iubentur, « quibusque in senatu[m] sententiam dicere licet » ; quia [h]i qui post lustrum conditum ex iunioribus magistratum ceperunt et in senatu sententiam dicunt et non vocantur senatores ante quam in senioribus sunt censi.

Senatus decretum a consulto Aelius Gallus (19) sic distinguit ut id dicat particulam quandam esse *senatus consulti*, ut cum provincia alicui decernitur, quod tamen ipsum senatus consulti est.

Senis crinibus nubentes ornantur quod [h]is ornatus vetustissimus fuit. Quidam quod eo Vestales virgines ornentur, quarum castitatem viris suis sponoe (spondeant ?) a ceteris.

Sentes cum constet esse spinas et Afranius in Abducta dixerit (1) :

quam senticosa verba pertorquet turba (?) !

pro spinosis accipi debet.

(Paul.) *Sentes spinæ*. Afranius « quam

SEMENTIVAE. Cf. supra, s. v. Conceptivæ Ferae (55,1). Cf. Varro L. L. 6, 26 : *Sementivae feriae* dies is qui a pontificibus dictus, appellatus a semente, quod sationis causa susceptae.

SIMPULUM. Hinc Gloss. Philox. SI 53 *Simpulum* : *κύθος*, unde *simulator*. Fortasse etiam Schol. Iuv. 6, 342 (*simpuvium* ridere Numa) : *Simpuvium* vas sacrificiis aptum in quo pontifices libare solebant .inde *simpuviatrix* illa dicitur quae porrigit poculum ipsum. *simpulatricem*] Cf. supra, s. v. *Piatrix* (232,32). Cf. Varro. L. L. 5, 124 : Qui vinum dabant ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt ; qui sumebant minutatim, a sumendo *simpuium* nominarunt

SENACULUM. Cf. infra, ad *Senacula Tria* (470,5). Cf. Varr. L. L. 5, 156 : *Senaculum* supra *graecostasim*, ubi aedis *Concordiae* et basilica *Opimia* ; *senaculum* vocatum ubi *senatus* aut ubi seniores consistent, dictum ut *γερουσία* apud Graecos. Cf. supra, s. v. *Gerusia* (83, 27 curia, ab aetatis vocabulo dicta).

SENATORES. Cf. Gell. 3, 18,7 : Verba edicti haec sunt « *senatores* quibusque in senatu sententiam dicere licet ». Festum videtur adhibere Schol. Isid. : *Senatores* primum Romulus centum elegit ad consilium tribuendum, quos et a senectute *senatores* vocavit.

PATRES. Cf. supra, s. v. (288, 12).

sentiosa verba pertorquet turba ! », hoc est spinosa.

Senium a senili acerbitate et vitiis dictum posuit Caecilius in Hymnide (73) :

sine suam senectutem ducat utique ad senium sorbitio (-bilo ?).

Senonas Gallos Verrius ait existimari appellari quia novi venerint ex Transalpina regione.. (15 litt.).. ξένους, postea Senon<as>.

<*Septentriones*> septem stellae appel<antur, ut quae sint pro bu>bus iunctis, quos trio<nes a terra rustici> appellent quod iunc<ti terram arare soleant>, quasi 'terrones'. <Et Plaustrum appellantur> quod id astrum Graec<i ἄμαξαν> dicunt ; idque habet> partem quandam <temonis speciei>. Ennius (tr. 178) superat <stellas temo>.. (10 litt.)..

Et physici eum summ ..(20 litt.).. contendent> temp<ore>.. (19 litt.).. aiunt,

quod ita sunt <septem stellae sitae> ut ternae proximae <quaeque efficiant tria> trigona.

Scensas <Sabini dicebant quas> nunc cenas. Quae autem <nunc prandia cenas> habebant et pro ceni<s vespernas dicebant>.

(Paul.) Scensas Sabini cenas dicebant. Quae autem nunc prandiae sunt cenas habebant et pro cenis vespernas appellabant.

Signa, ut rerum, ita d<icuntur epistolarum> ; aut lapides aut fi<ctiles effigies aut si> adhuc aliqua ex <diversa materie> scul>pantur etiam sed po<sita in honorem alicuius> simulacra ad effigi<em eius statuae>.

<*Sequester*> is dicitur qui inter aliquos c<ertantes medius, sicut> inter eos convenerit, <ita tenet depositum ali>quid ut ei reddat qui (cui) id <deberi> iure sibi

SENIUM. Cf. supra, s. v. Anatem (26, 25 senium morbum senum).

SENONAS. Aliter Serv. auct. Aen. 8, 656 : Senones, qui Senones dicti sunt quod Liberum patrem hospitio recepissent.

SEPTENTRIONES. Hinc Gloss. Philox. TR 118-119 Triones : "Ἀμαξᾶ, βόες ἀρχαῖως. Fortasse etiam Gloss. Abol. TRI 13 Trionibus : bubus. Cf. Varr. L. L. 7, 73-75. « Quid noctis videtur ? In altisono caeli clipeo temo superat stellas sublime agens etiam atque etiam noctis iter ». has septem stellas Graeci, ut Homerus, vocant "ἄμαξαν, .. nostri.. triones et temonem .. triones enim et boves appellantur a bubulcis etiam nunc, maxime cum arant terram .. omnes qui terram arabant a terra 'terrones', unde triones ut dicerentur de tritu.. possunt triones dicti, VII quod ita sitae stellae ut ternae trigona faciant aliquod ; Gell. 2, 21, 8-10 : Sed ego quidem cum L. Aelio et M. Varrone sentio qui triones rustico cetera vocabulo boves appellatos scribunt, quasi quosdam 'terrones', hoc est arandae colendaeque terrae idoneos ; itaque hoc sidus, quod .. antiqui Graecorum ἄμαξαν dixerunt, nostri quoque veteres a bubus iunctis septentriones appellarunt, id est septem stellis, ex quibus quasi iuncti triones figurantur .. Varro addit dubitare sese an propterea magis hae septem stellae triones appellatae sint, quia ita sunt sitae ut ternae stellae proximae quaeque inter se faciant trigona, id est triquetras figuras ; Gloss. Ansil. (ex Schol. Vergil.) TR 329 Triones : Aboriginum lingua aratores boves triones, quasi 'terrones', dicebantur.

SCENSAS. A voce antiqua Romanorum 'cesna' (cf. supra, 222, 26 ; 228, 10) aliena haec vox Sabina esse videtur. Cf. supra, s. v. Cena (47,8 apud antiquos dicebatur quod nunc est prandium, vespurna quam nunc cenam appellamus) ; s. v. Prandium (249, 13 ex Graeco προένδιον est dictum ; nam meridianum cibum cenam vocabant) ; infra, s. v. Vespurna (505, 26 apud Plautum cena intellegitur). Etiam s. v. Merendam (111, 4 antiqui dicebant pro prandio quod scilicet medio die caperetur) ; s. v. Prandicula (296, 21 antiqui dicebant quae nunc ientacula) ; s. v. Silatum (472,6).

SIGNA. Hincine Gloss. Philox. SI 23 Signa : ζῷδια καὶ σημεῖα καὶ σφραγίδες ?

con>stiterit. Cato in ea ora<tione quam habuit> de Indigitibus (1) : « Sinunt ..(18 litt.).. ut bona rapiant, aut ..(18 litt.)... sequestro dent ». Et Pla<utus in Mercatore> (737) :

<immo> sic ; sequestro mihi data <est. Intellego>

<Sepul>chrum est, ut ait Gallus Aeli<us (20), locus in quo> mortuus sepultus est, quod anti<qui bustum appel>labant ; [h]isquae cippis aut ali<qua alia re mor>tui causa designatus est intra <quos fines se>pultura est facta.

Segnitia <dicitur quod sit sine nitendo quid utile aut> honestum. Terentius (Andr. 206) :

<enimvero, Dave, nihil loci> est segnitiae neque socor<diae>.

(Paul.) Segnitia dicitur quod sit sine nitendo quid utile aut honestum. Terentius « enimvero, Dave, nihil loci est segnitiae neque socordiae ».

<Signare> ..(8 litt.).. men dicitur signis notare <pecora>.. (11 litt.).. sed antiqui eo pro scribe<re utebantur ; unde et subsigna>re et consignare ..(14 litt.).. <pro subscribere> et conscribere>.

(Paul.) Signare significat modo scribere, modo anulo signa inpri-

mere, modo pecora signis notare.

<Septimontium dies ap>pellatur mense <Decembri post eum qui dicitur in> Fastis Agonalia, <quod eo die septem m>ontibus fiunt sa<crificia : Palatio, Velia, F>agutali, Subura, <Cermallo, Caelio, Oppio> et Cispio.

(Paul.) Septimontium appellabant diem festum, quod in septem locis faciebant sacrificium : Palatio, Velia, Fagutalia, Subura, Cermallo, Caelio, Oppio et Cispio.

Sifus ..(18 litt.).. cis ipsis, id quod Graece <σῖφος> ..(9 litt.).. <le>ge rivalicia sic est ..(14 litt.).. <« rogant>[a]e populum Ser. Sulpi<cio>.. (14 litt.).. <mon>tani paganive si<fis aquam dividunt>o, donec eam inter se <diviserint, praetori>s iudicatio esto ».

Si<parium, quo in scaena mimi> utuntur, dictum ait <Verrius a puellari vesti>mento quod vocetur <supparu.. Siparum ap>pellant dolonem, <velum minus in navi, ut> acation maius. <Siparum autem dictum ait Sinniu>s Capito velut se<paratum, scilicet a reg>ione interioris <navis>

(Paul.) Siparium genus veli mimicum. <« Sepultum m>orte meroque » cum ait

BUSTUM. Cf. supra, s. v. (29,10 modo busta sepulera appellamus).

SEGNITIA. quasi se-gnitia. Cf. supra, s. v. Se (453,9 pro sine inveniuntur posuisse antiqui).

SIGNARE. Cf. supra, s. v. Resignare (352, 4 antiqui pro rescribere ponebant, ut adhuc subsignare dicimus pro subscribere) ; s v. Resignatum Aes (353, 20 signare enim antiqui pro scribere interdum ponebant). An <Signamus anulo ; ta>men dic. sig. not. <pecora signare illa> ; sed, etc. ?

SEPTIMONTIUM. Hincine Gloss. Abba (= Abol.) Septimontium : dies festus urbis Romanae quia supra septem montes sedet ? Cf. Varr. L. L. 6, 24 : Dies Septimontium nominatus ab his septem montibus in quibus sita Urbs est, etc. Cf. infra, s. v. Septimontio (476 1 ut ait Antistius Labeo, hisce montibus feriae : Palatio etc.), ubi ' montibus ' dat. casu. Agonalia]. Cf. supra, s. v. Agonium (9, 15).

SIPARIUM, SUPPARUS, SIPARUM. De his vocabulis cf. Housman (Class. Quart. 13, 149).

SUPPARUS. Cf. supra, s. v. (406, 8 puellare dicebatur vestimentum, etc.).

SIPARUM. Hincine Isidorus (Etym. 19, 3, 4) Siparum .. quod a separatione existinant nominatum ?

SEPULTUM MORTE MEROQUE. Tuscivie.] Cf. Cichorius (Untersuch. z. Lucil. 355).

<Luilius> (dub. 1374).. (10 litt.).. c
L. Terentio Tuscivi<cano> ..(13 litt.)..
vivum de saxo Tarpeio <desiluisse, cum
eo> venisset com[m]isatum, quod <vini
vi facere es>set coactus.

Seplasia <vicus Campanus in q>uo plu-
rimi unguenta<ri> ..(13 litt.).. cuius me-
minit Cicero (Pis. 24) : *Seplasia*[m]
<mehercule, ut dici> audiebam, te ut
primum aspe<xit Campanum> consu-
lem repudiavit.

Sati<cula oppid>um in Samnio captum
est ; quo <postea colon>iam deduxerunt
triumviri M. Valerius Corvus, Iunius
Scaeva, P. Fulvius Longus ex senatus
consulto Kal. Ianuaris P. Papirio Cur-
sore, C. Iunio II cos.

Segesta, quae nunc appellatur, oppidum in
Sicilia est quod videtur Aeneas condi-
disse praeposito ibi Egesto, qui eam *Eges-
tam* nominavit. Sed praeposita est ei
S littera ne obsceno nomine appellaretur,
ut factum est in *Malevento*, quod *Bene-
ventum* dictum est, et in *Epidamno*, quod
usurparunt *Dyrachium*.

Seliquastra (sil- ?) sedilia antiqui generis
appellantur D littera in L conversa, ut
etiam in *sella* factum est et *subsellio* et
solio, quae non minus a sedendo dicta
sunt.

(Paul.) *Seliquastra* genus sedilium.

Silus appellatur naso susus versus repando.
Unde galeae quoque a similitudine *silae*
dicebantur.

(Paul.) *Silus* appellatur naso sursum

versus et repandus. Unde galeae
quoque a similitudine *silae* dic-
tae sunt.

Silvi sunt appellati Albani reges a *Laviniae*
filio, quem post excessum Aeneae gra-
vida relicta, timens periculum et suae
vitae et eius quem utero gerebat, in sil-
vis latens enixa est. Qui restitutus in
regnum est post mortem Ascani, praelatus
Iulo fratris filio cum inter eos de regno
ambigeretur.

Sertorem quidam putant dictum a pren-
dendo, quia <cum> cuipiam adserat ma-
num educendi eius gratia ex servitute in
libertatem vocetur *adsertor* ; cum veri
similius sit dictum qui sereret quid, ac
potius *adsertorem* a serendo cepisse no-
men cum aliquem *serat* petendo in liber-
tatem eandem qua ipse sit, id est iungat ;
quia fruges cum seruntur terrae iungit.
Quod totum Verrius ἀπὸ θάως intro-
dixit. *Seges* dicitur ea pars agri quae
arata et consita est ; a serendo videlicet.

Serilia Verrius appellari putat navigia
Histrica ac Liburnica quae lino ac sparto
condensantur, a conserendo et conte-
xendo dicta, quia dicat Pacuvius in *Nip-
tris* (250) :

nec ulla sub<s>cus cohibet conpagem
alvei,

sed suta lino et sparteis serilibus ;

cum περιφραστὴς et ficto vocabulo
usus sit pro funiculis, qui sparto conse-
runtur.

(Paul.) *Serilla* navigia Histrica quae

SEPLASIA. Cf. supra, s. v. (418, 27 aut *Seplasion*, etc.).

BENEVENTUM. Cf. supra, s. v. (31, 17).

SELIQUASTRA. Cf. Varr. L. L. 5, 128 : Ab sedendo appellatae sedes, sedile, solium,
sellae, siliquastrum ; deinde ab his subsellium. Hinc Gloss. Abol. SI 33 Siliquastrum : sel-
lae genus.

SELLA. Cf. Serv. Ecl. 1, 2 : Sella pro ' sedda ' dicitur a sedendo.

SOLIO. Cf. supra, s. v. *Sodia* (?) (370, 7).

SILVII. Cf. Serv. Aen. 6, 760.

ADSSERTOR. Cf. supra, s. v. Adserere Manum (23, 26).

SEGES. Cf. Varr. L. L. 5, 37 : Seges ab satu, id est semine ; R. R. 1, 29, 1 : Seges dicitur
quod aratum satum est.

SERILIA. Pacuv.] Cf. supra, s. v. Subscudes (400, 1).

lino ac sparto condensatur, a conserendo et contexendo dicta.

Servorum dies festus vulgo existimatur Idus Aug., quod eo die Ser. Tullius natus servus aedem Dianae dedicaverit in Aventino, cuius tutelae sint cervi; a quo (-orum ?) celeritate fugitivos vocent *cervos*.

(Paul.) *Servorum dies festus* erat Idibus Augusti, quia eo die rex Tullius filius ancillae aedem Dianae dedicavit.

« *Sero sapiunt Phryges* » proverbium est natum a Troianis, qui decimo denique anno velle coeperant Helenam quaeque cum ea erant rapta reddere Achivis.

Sispitem Iunonem, quam vulgo *Sospitem* (-tam ?) appellant, antiqui usurpabant, cum ea vox ex Graeco videatur sumpta quod est σῶζεν.

Sultis si vultis significat composito vocabulo, ita ut alia sunt: <*sodes*> si audes; *sis* si vis; plicet (*ilico*) in loco; *scilicet* scias licet; *equidem* egoquidem. Ennius (Ann. 532):

pandite sulti<s> genas et corde relinquite somnum.

(Paul.) *Sultis* si vultis. Ennius « pandite sulti genas et corde relinquite somnum ».

Setius a sero videtur dictum. Accius in *Amphitryone* (93):

si forte paulo quam tu veniam setius.

(Paul.) *Setius Accius* a sero comparavit; ait enim « ne (!) si forte paulo quam tu veniam setius ».

Sedum, alii *sadum* appellant herbam quam *Opill[ius] Aurelius sesuvium* vocari ait eamque in tegulis seri, nec quamobrem id fiat indicat.

Specus feminino genere pronuntiabant antiqui, ut *metus* et *nepos*, — tam hercules quam masculino *stirp[is]* ut (et) *frons* — ut Ennius (Ann. 440):

tum cau[s]a sub monte (-ti) alte (late) specus intus patebat,

et Pacuvius in *Chryse* (99):

est ibi sub eo saxo penitus strata harum ingens specus.

Spondere antea ponebatur pro dicere, unde et *respondere* adhuc manet, sed postea usurpari coeptum est d<e promissu ex interrogatio> ne alterius.

(Paul.) *Spondere* ponebatur pro dicere, unde et *respondere* adhuc manet, sed postea usurpari coeptum est in promissu.

Subditus dicitur is qui in demor<tui iudicis locum iudex> datur [h]is qui eum hab<uerant iudicem, dumta>xat in eandem rem <vel litem>.

(Paul.) *Subditus iudex* dicitur qui loco mortui datur is qui eum habuerant iudicem in aliqua re vel lite.

<*Saturno*> sacrificium fit cap<ite aperto>.. (10 litt.).. Metellus pontifex <maximus

SERVORUM DIES FESTUS. post *Stiricidium* (465, 7) Paul.

SERO SAPIUNT. Cf. Cic. Fam. 7, 16: In Equo Troiano scis esse in extremo « sero sapiunt ».

SISPITEM. Cf. C. I. L. XIV 2090 Iunone Seispitei Matri Reginae; Ephem. Epigr. IX 605 Iunoni Sispit(i). Cf. supra, s. v. Sospes (388, 25). Hincine Gloss. AA (= Abol.) Sispes: sospes, id est beatus?

SULTIS. Vide supra ad Genas (83, 15). Cf. supra, s. v. Cumulter (44, 1 significat cum altero, dictum ab antiquis ita brevitatis causa, ut *sodes* pro si audes, scilicet pro scias licet, *sis* pro si vis); s. v. *Sodes* (382, 22 si audes, uti *sis* pro si vis, et *ilico* pro in loco).

SEDUM. Nescio an huc revocanda gl. Corp. S 300 Sedulium: (anglosaxonice) 'raegu'.

SPECUS Vide supra, s. v. Corius (53, 1). tam herc.. frons] Festo adscribit Reitzenstein (Verrianiische Forschungen 106).

SPONDERE. Cf. supra, s. v. (440, 1).

SATURNO SACRIFICIUM. Cf. supra, s. v. Saturnia (432, 1).

Claudium augurem iussis>set adesse[t], ut eum ..(17 litt.).. <Sul>pici Ser. f. inaug-
<urationi adhiberet, Claudius excusa>ret se, sacra sibi fam<iliaria esse Saturni, ob quae sibi sup>plicandum esset ca-
pite <aperto ; itaque, si ad iussum ad>-
esset, futurum ut cum ap<erto capite inaugurationi> facienda esset ; pontif<ex eum multavit ; > Claudius provocavit ;
<populus negavit ius pon>tifici esset (esse ut) Claudius fl ..(13 litt.).. Saturno sacra fecit rem **

<Sa>xum Tarpeum appell<atam aiunt partem mon>tis qui ob sepultam Ta<r-
peiam ibi virginem, quae> eum mon-tem Sabinis pro<dere pacta erat, ita> nominatus est ; vel i<nde quod quidam nomine> L. Tarpeius Romulo <regi, cum propter rap>tas virgines adversa-
<retur, in ea parte qua sa>xum est de noxi<o>poen<a>egr<avessumptaesunt. Ergo> noluerunt funestum locum r<eli-
quis cum partibus> Capitoli coniungi.

S<captia tribus a no>mine urbis Scaptiae a<ppellatur, quam Latini> incolebant. Stollatin<a tribus dicta non a campo> eo qui in Campania est, sed eo qui <prope abest ab urbe Ca>pena, ex quo Tusci profecti St<ellatinum illum> campum appellaverunt. Sabatin<a a lacu Saba>te.

Paul.) Scaptia tribus a nomine urbis Scaptiae appellatur. Sabatina a lacu Sabate dicta.

Sabini dicti, ut ait Varro, <pro 'Sebini'> quod ea gens populi (?) praecipue colat de<os, id est ἀπό τοῦ σέβεσθαι.

(Paul.) Sabini a cultura deorum dicti, id est ἀπό τοῦ σέβεσθαι.

Sanqualis porta a<ppellata est proxima aedi Sancus, id>eoque eodem est no-
mine **

(Paul.) Sanqualis porta appellatur pro-
xima aedi Sancus.

Silere tangere (tacere) <significat, ficto verbo> a S littera quae ini<tium et nota silenti est> :

(Paul.) Silere tacere significat, ficto verbo a S littera quae initium et nota silentii est.

Sellae curulis locus <in Circo datus est Va-
lerio dic>tatori posterif[u]sque <eius> .. (16 litt.).. nime sacellum Mur<ciae> .. (16 litt.).. aciebant spectra **

<Sontica> causa dicitur a morbo <sontico propter quam quod est> gerendum agere <desistimus. M. Porci>us Cato de re A. Atili (1) : « ..(20 litt.).. tisse timidus ne ..(19 litt.).. ibi causam sonticam. »

<Stiricidium q>uasi 'stillicidium', cum stil<lae concretae frigore c>adunt. Cato

SAXUM TARPEIUM. Cf. infra, s. v. Tarpeiae Effigiem (496, 22) ; Varr. L. L. 5, 41 : Hic mons ante Tarpeius dictus a virgine Vestale Tarpeia, quae ibi ab Sabinis necata armis et sepulta ; cuius nominis monumentum relictum quod etiam nunc eius rupes Tarpeium appellatur saxum.

SABINI. Var. <quasi 'Sebini'> qu. **Kriegshammer**. Cf. Plin. N. H. 3, 108 ; Sabini. ut quidam existimavere, a religione et deum cultu 'Sebini' appellati. || populi scripsi : pp cod. (cf. 519, 17 ubi propter aliquot Pauli codd. pro populo) : vix proprios.

SANQUALIS PORTA post lemma Silere Paul. Cf. supra, s. v. Sanqualis Avis (420, 16).

SILERE. Hinc Gloss. Abol. SI 4 Silere : tacere.

SELLAE CURULIS LOCUS. Sac. Murc.] Cf. supra, s. v. Murciae Deae Sacellum (134, 14). Haec fere supplent docti : <eius, honoris causa, pro>xime sac. Mur<ciae> || Valer.] scil. M' Valerio Maximo (cf. Liv. 2, 31, 3 ; C. I. L. 11, 1826.)

SONTICA CAUSA. Haec supplent docti : < quid dicam causae exti>tisse tim ne <sis ? an impedimento t>ibi cau. son. <fuisse ?>.

SONTICO MORBO. Cf. supra, s. v. Insons (99, 15 a quo dici morbus quoque existimatur sonticus, quia perpetuo noceat) ; s. v. Sonticum Morbum (372, 3).

STIRICIDIUM. Cf. Serv. auct. Geo. 3, 366 : Stillicidium congelatum stiriam dicit. Quod

pro C. ** (1) : « nihil minus voluit semper ..(17 litt.).. bus re praesenti cognosce <re atque statu>ere ».

(Paul.) Stircidium, quasi 'stillicidium', cum stillae concretae frigore cadunt. Stiria enim principale est, stilla deminutivum.

Sacramento dicitur quod <iuris iurandi sacratio>ne interposita actum <est. Unde quis sacra>mento dicitur interrogari, quia.. (18 litt.).. <Cato> in Q. Thermum de X <hominibus> (4): « ..(18 litt.).. erant, ne mala ..(16 litt.).. t, scelera nefaria fie ..(11 litt.).. <sacrame>nto traderetur lege est.. (8 litt.) ».

(Paul.) Sacramentum dicitur quod iurisiurandi sacratione interposita geritur.

<*Siremps*> ponitur pro eadem, vel proinde <atque ea, quasi similis res ips>a. Cato in dissuadendo le<gem> ** (1) : « ** licita est, et praeterea rogas.. (15 litt.).. ea si populus condempnave<rit, uti siremps lex> siet, quasi adversus le **. »

(Paul.) Siremps dicitur quasi similis res ipsa. Habetur hoc in libris Catonis.

Spiciunt antiquos di<xisse sine praepos>itione testis est Cato in ea quam <habuit in Q. Thermum> de VII (X) hominibus (5) : Ut solent, ..(9 litt.).. <son>ivios, nisi qui sempiterni sunt quos ..(14 litt.).. rant, ne<c> spiciunt neque ratos <existimant> ».

<*Spa>tiatorem* erratorem Cato in M. Caecilium si se appellavisset (3) : In coloniam

mercules (meherc- ?) scribere nolim, si trium virum sim, spatiatorem atque fescenninum.

(Paul.) Spatiatorem pro erratorem Cato posuit.

Stata sacrificia sunt quae certis diebus fieri debent. Cato in ea quam scribit de L. Veturio, de sacrificio commissio cum ei equum ademit (2) : « Quod tu, quod in te fuit, sacra stata, sollemnia, capite sancta deseruisti ». *Sollemnia sacra* dicuntur quae certis temporibus annisque fieri solent.

(Paul.) Stata dicebantur sacrificia quae certis diebus fiebant. Cato « sacra stata, sollemnia, sancta deseruisti. »

Sollemnia sacra dicuntur quae certis temporibus fiunt.

Serra proeliari dicitur cum assidue acceditur recediturque neque ullo consistitur tempore. Cato de re militari (11) : Sive forte opus sit cuneo aut globo aut forcipe aut turribus aut serra uti adoriare.

(Paul.) Serra proeliari dicitur cum assidue acceditur recediturque neque ullo consistitur tempore.

Stercus ex aede Vestae XVII Kal. Iul. deferitur in angiportum medium fere clivi Capitolini qui locus clauditur porta Stercoraria. Tanta sanctitatis maiores vestri esse iudicaverunt.

Summiorem aliis aedem Honoris et Virtutis C. Marius fecit ne, si forte officeret auspiciis publicis, augures eam demoliri cogerent.

Donati (?) scholium plenius servavit Gloss. Ansil. ST 225-227 (228 ?).|| stiria en... dem. Pauli haec sunt, non Festi.

SACRAMENTO. vel <Cato in ea quam habuit> in, etc. Haec supplent docti : quia <iurandum interponitur. Cato>.. <atque etiam ad>erant, ne ma.<fide apparere>t sc. nef. fie<ri, poscentes ut sacrame>nto tradere<n>tur lege <a>est<imarentur>.

SPICIUNT. Cf. supra, ad Auspicium (2,8).

SOLLEMNIA SACRA. Cf. supra, s. v. Sollo (384, 36 Sollemne quod omnibus annis praestari debet).

STERCUS EX AEDE VESTAE. Cf. supra, s. v. Q. S. D. F. (310, 21 quando stercus delatum fas, etc.).

Sex Vestae sacerdotes constitutae sunt ut populus pro sua quaque parte haberet ministram sacrorum, quia civitas Romana in sex est distributa partis : in primos secundosque *Titienses, Ramnes, Luceres*.

(Paul.) *Sex Vestae sacerdotes* constitutae erant ut populus pro sua quisque parte haberet ministram sacrorum, quia civitas Romana in sex erat distributa partes : in primos secundosque *Titienses, Ramnes, Luceres*.

Salinum cum sale in mensa ponere figulis religioni habetur quod quondam in Esquilina regione figulo, cum fornax plena vasorum coqueretur atque ille proxime eam convivatus super modum potus somno esset oppressus cum convivis suis, praeteriens quidam petulans ostio patiente ex mensa salinum coiecit in fornacem, atque ita incendio excitato figulus cum suis concrematus est.

Sacramentum aes significat quod poenae nomine penditur, sive eo quis interrogatur sive contendit[ur]. Id in aliis rebus quinquaginta assium est, in aliis rebus quingentorum inter eos qui iudicio inter se contenderent. Qua de re lege L. Papiri tribuni plebis sanctum est his verbis : « Quicumque praetor post hoc (hac ?) factus erit qui inter cives ius dicet, tres viros capitales populum rogato, [h]ique tres viri <capitales> quicumque <posthac fa>cti erunt sacramenta ex<igunto>

iudicantoque eodemque iure sunt uti ex legibus plebeiisque scitis exigere iudicareque [esse] esseque oportet ». Sacramenti autem nomine id aes dici coeptum est quod et propter aerari inopiam et sacrorum publicorum multitudinem consumebatur id in rebus divinis.

(Paul.) Sacramentum aes significat quod poenae nomine penditur.

Sextantari asses in usu esse coeperunt ex eo tempore quo[d] propter bellum Punicum secundum, quod cum Hannibale gestum est, decreverunt patres ut ex assibus, quibus erant librari, fierent sextantari ; per quos cum solvi coeptum esset, et populus aere alieno liberaretur et privati, quibus debitum publice solvi oportebat, non magno detrimento adficerentur.

Septuennio <septimo> quoque anno usus est ut priore numero, sed id non permanens in usu nec amplius processit in maiorem.

Senacula tria fuisse Romae in quibus senatus haberi solitus sit memoriae prodidit Nicostratus in libro qui inscribitur de Senatu Habendo ; unum ubi nunc est aedis Concordiae inter Capitolium et Forum, in quo solebant magistratus dumtaxat cum senioribus deliberare ; alterum ad portam Capenam ; tertium citra aedem Bellonae, in quo exterarum nationum legatis, quos in Urbem admittere nolebant, senatus dabatur.

Scholae dictae sunt non ab otio ac vaca-

SEX VESTAE SACERDOTES. post Serpsit (475,4) Paul.

SACRAMENTUM. Cf. Varr. L. L. 5, 180 : Ea pecunia quae in iudicium venit in litibus sacramentum, a sacro ; qui petebat et qui infitabatur de aliis rebus uterque quingenos aeris ad pontificem deponebant, de aliis rebus item certo alio legitimo numero assum ; qui iudicio vicerat, suum sacramentum e sacro auferebat, victi ad aerarium redibat.

SEXTANTARI ASSES. Cf. supra, s. v. Grave Aes (87,8).

SEPTUENNIO. pri. num. ji. e. sexennio.

SENACULA. Cf. supra, s. v. Senaculum (455, 17 locus senatorum), quod lemma potest non Festinum esse, sed a Paulo illuc hinc translatus. Nicostr.] Cf. Cichorius Röm. Stud. 66). aed Concord.] Iniuria hinc colligi Verrium sub Tiberio principe haec scripsisse monet Cichorius (Röm. Stud. 60).

SCHOLAE. ludi] Cf. supra, s. v. Militem (109, 23 sic ludum dicimus in quo minime luditur).

tione omni, sed quod caeteris rebus omnis vacare liberalibus studis pueri debent; ut etiam *ludi* appellantur in quibus minime luditur ne tristi aliquo nomine fug< iant pueri suo fungi mu> nere.

(Paul.) Scholae dictae sunt ex Graeco, a vacatione, quod ceteris rebus omissis vacare liberalibus studiis pueri debent.

Subici (-gi ?) *ar<ies* dicitur qui pro occiso datur>, quod fit, ut ait Cincius <in libro de Officio Iuris> consulti (10), exemplo At<heniensium apud quos> expiandi gratia aries in<igitur ab eo qui invitatus sce>lus admisit poen<a>e p<endendae loco>.

<*Speciem*> quam nos dicimus εἶδος <Graeci dixerunt; Pla>ton quidem idean; n<obis species pro eadem po>nitur.

Sesterti not<a dicitur signa continere> dupundi et semisis, q<uare sestertius dictus quasi 'semis>tertius'; sed aucto sesqu.. (14 litt.).. Apud antiquos autem <denari denorum assium e>rant et valebant d<ecusis, qui tum dicebantur quadriga>ti, bigati; quinquessis q.. (17 litt.).. est numerum aeris perduct<um> esse ad XVI asses lege Fla>minia minus

solvendi a<rgenti cum penuria preme>re>tur populus Romanus.

Solida sella ad<sidere auspex> iubetur cum mane surg<ens auspicandi gratia evigi>lavit, quod antiqui expres<s>e <nec superiore nec infe>riore parte excavat<as ad auspiciorum usum fa>ciebant sedes. Quas s<edes ob eam causam quod>in [h]is nihil erat constr<ictum ita appella>bant, inquit Verrius, quod <solidum idem est quod totum>. Absurde, ut mihi videtur, < siquidem omne quod>sit totum ait dictum solidum.

<*Silatium* antiqui> pro eo quod nunc ientaculum dicim<us appellabant> quia ieiuni vinum sili cond<itum ante meridiem> obsorbebant.

(Paul.) *Silatium* antiqui pro eo quod nunc ientaculum dicimus appellabant quia ieiuni vinum sili conditum ante meridiem obsorbebant.

Suffragato<res dicebantur apud> maiores [h]i qui vulgo in usu <erant candidatis. Nam quo meli>us apparerent iuncta suffra<gia, suffragator> quem quisque fieri vellet notabat <apposito pun>cto scribitis candidatorum hominu<m nominibus>. Varro in lib. VII Rerum Humanarum <haec tradit>.

SUBICII ARIES. Cf. infra, s. v. Subigere Arietem (476, 19 Antiscius esse ait dare arietem qui pro se agatur, caedatur). Cf. Serv. auct. Ecl. 4, 43: In Numae legibus cautum est ut, siquis imprudens occidisset hominem, pro capite occisi agnatis eius in cautione offerret arietem.

SPECIEM. Cf. Cic. Acad. 1, 30: Hanc illi τῆς αὐτῆς appellant, iam a Platone ita nominatam, nos recte speciem possumus dicere.

SESTERTI quinquessis q<uinar..> vel quinquessisq<ue quinar..> docti. <auctor> est docti. Cf. supra, ad Sestertius (452, 36 dicitur quarta pars denari quo tempore is decusis valebat, id est dupundius et semis tertius); ad Grave Aes (87,8 dictum a pondere quia deni asses, singuli pondo libras, efficiebant denarium ab hoc ipso numero dictum; sed bello Punico populus Romanus pressus aere alieno ex singulis assibus librariis senos fecit qui tantumdem ut illi valerent; item nummi quadrigati et bigati a figura caelaturae dicti).

SOLIDA SELLA. Cf. infra, s. v. Silentio Surgere (474,7 ubi qui post mediam noctem auspicandi causa ex lectulo suo silens surrexit et liberatus a lecto in solido se posuit sedetque, etc.).

SILATUM. Vide supra ad Scensas (456, 12). Cf. supra, s. v. Prandicula (296, 21 antiqui dicebant quae nunc ientacula).

Struppi vocantur in pulvinaribus <fasciculi de verbenis facti qui pro deorum capitibus ponuntur.

(Paul.) *Struppi* vocabantur in pulvinaribus fasciculi de verbenis facti qui pro deorum capitibus ponebantur.

<*Septimanae*> (?) ..(10 litt.).. bem calo Antistius <Labeo> (12) ..(10 litt.)..

<ma>gistratum publicum **

<*S*>*ecespitam* esse Antisti<us Labeo (11) ait cultrum> ferreum oblongum manubrio eburneo rotundo solido, vincto ad capulum argento auroque>, fixum clavis aeneisae<re Cyprio, quo flamines, flaminicae, virgines pontificesque ad sacrificia utuntur. Ea ..(16 litt.).. a in sacro utuntur ..(15 litt.).. pro aediculo (-la ?) aeneo (-ea ?) olim ..(16 litt.).. tubae relictas sunt ..(15 litt.).. am tangere licet, est ..(11 litt.).. sed et aliis in locis et .. (12 litt.).. quemdam ita secespitae dicebantur. *Secivum libum*> est quod secespita secatur <libum sen placenta q>uae soleat necessaris sacrificiis adhiberi>.

(Paul.) *Secespita* cultrum ferreum oblongum manubrio eburneo ro-

tundo, solido, vincto ad capulum argento auroque, fixum clavis aeneis aere Cyprio, quo flamines flaminicae virgines pontificesque ad sacrificia utebantur. Dicta autem est secespita a secando.

Secivum libum est quod secespita secatur

<*S*>*uffimenta* sunt quae <faciebant ex faba milio>que molito mulso spar<so. Ea dis dabantur eo tempore quo uvae calcatae <prelo premebantur>.

(Paul.) *Suffimenta* dicebant quae faciebant ex faba milioque molito mulso sparsa. Ea dis eo tempore dabantur quo uvae calcatae prelo premebantur.

<*Serpsi*> antiqui pro serpserit <usi sunt. Inde *serpulae* dictae, quas nunc serpentes dicimus ex Graeco>; quia illi ἐπερά, nos <pro aspiratione eorum> *S littera* posita, ut <ἐξ sex, ἐπτά septem>.

(Paul.) *Serpsit* antiqui pro serpserit usi sunt. Inde *serpulae* dictae, quas nunc serpentes dicimus ex Graeco>; quia illi ἐπερά, nos pro aspiratione eorum *S littera* posita, ut ἐξ sex, ἐπτά septem.

STRUPPI. Cf. supra, s. v. Stroppus (410, 15... et a Tusculanis quod in pulvinari inponatur Castoris struppum vocari); s. v. Capita Deorum (56, 12 appellabantur fasciculi facti ex verbenis).

SEPTIMANAE (?). Cf. Varr. L. L. 6, 27 : Primi dies mensium nominati Kalendae quod his diebus calantur eius mensis nonae a pontificibus, quintanae an septimanae sint futurae, in Capitolio in curia Calabra, sic dicto quinquies « kalo Iuno Covella », septies dicto « kalo Iuno Covella ».

An <Septies proclamare ver>bum calo Ant. Labeo <ait solere> mag. publ. <si Nonae Septimanae futurae sunt> ?

SECESPITAM. Cf. supra, s. v. (453, 16). Cf. Serv. auct. Aen. 4, 262 : *Secespita* autem est culter oblongus ferreus manubrio eburneo rotundo solido, vincto ad capulum argento auroque, fixo clavis aeneis quo <flamines> flaminicae virgines pontificesque ad sacrificia utuntur, eaque iam sacra est ; appellatur autem secespita a secando.

In fine supple, si libet : et <a secando, ut scena> quondam ita sec. dic.

SERPISIT, SERPULAE. Cf. infra, s. v. « *Serpula Serpsit* » (476, 23 ait idem Messala, serpens inrepsit).

S LITTERA. Cf. supra, s. v. Semis (374, 20 etiam alia quae *S litteram* pro aspiratione eorum positam habent, ut ἐπερά septem, ὕλαι silvae).

<S>*uffibulum* est vestimentum al<bum praetextum quā>drangulum oblongum quod in ca<pite virgines Ve>stales cum sacrificant semper <habere solent, i>d-que fibula comprehenditur.

(Paul.) Suffibulum vestimentum album praetextum quadrangulum oblongum quod in capite Vestales virgines sacrificantes habebant, id-que fibula comprehendebatur.

<Silentio surgere sole>t dici ubi qui post mediam <noctem auspi>candi causa ex lectulo suo si<lens surr>exit et liberatus a lecto in solido <se posuit se>detque, ne quid eo tempore deiciat <cavens, donec s>e in lectum reposuit. Hoc enim est <proprie sil>entium, omnis vitii in auspiciis vacuitas. Veranius (2) ait non utique ex lecto, sed ex cubili, ne<c> rursus se in lectum reponere necesse esse.

<Sar>puntur vineae, id est putantur, ut in XII (6,8) ; Quandoque sarpta, donec dempta erunt.

Summanalia liba farinacea in modum rotae fincta.

(Paul.) Summanalia liba farinacea in modum rotae fincta.

Suffuerat sub eodem tecto fuerat.

Scribunt lapidem esse ait et ita vocari Antistius Labeo (13) in agro Menullino (?) ** divinam rem faceret.

Se quamque (quaque ?) seorsum quamque (quaque ?).

Sanates dicti sunt qui supra infraque Romanam habitaverunt. Quod nomen [h]is fuit quia cum defecissent a Romanis, brevi post redierunt in amicitiam quasi sanata mente. Itaque in XII (1,5) cautum est ut idem iuris esset Sanatibus quod *Fortibus*, id est bonis et qui numquam defecerant a populo Romano.

(Paul.) Sanates dicti sunt qui supra infraque Romanam habitaverunt. Quod nomen ideo his est inditum quia, cum defecissent a Romanis, brevi post in amicitiam, quasi sanata mente, redierunt.

Sublucare arbores est ramos earum supputare et veluti supptus lucem mittere ; *conlucare* autem succisis arboribus locum implere luce.

(Paul.) Sublucare arbores est ramos earum supputare et veluti subptus lucem mittere ; conlucare autem succisis arboribus locum luce implere.

Spurcum vinum est, quod sacris adhiberi non licet, ut ait Labeo Antistius lib. X Commentarii Iuris Pontifici (2), cui aqua admixta est defru[c]tumve, aut igne tactum est, mustumve ante quam deferrescat.

(Paul.) Spurcum vinum dicebant cui

SUFFIBULUM. Cf. Varr. L. L. 6, 21 : « Is (sc. sacerdos publicus) cum eat, suffibulum ut habeat » scriptum ; id dicturne ab suffiundo subligaculum ? Cf. Dragendorff (Rhein. Mus. 51, 285).

SILENTIO SURGERE. Cf. supra, s. v. Caduca Auspicia (56, 17 dicunt cum aliquid in templo excidit, velut virga e manu) ; infra, s. v. Sinistrum (476, 30). Coniunge cum Cubans Auspicatur (58, 4).

SARPUNTUR VINEAE. Cf. supra, s. v. Sarpta Vineae (428, 19).

SCRIBTUM LAPIDEM. Medullino in quo div. rem facerent **Huschke**.

SE QUAMQUE. Hinc gl. truncata (nam deest interpretatio) AA (= Abol.) Se quaque. Cf. supra, s. v. Sed (453,9 pro sine inveniuntur posuisse antiqui).

SANATES. Cf. supra, s. v. (426, 18).

CONLUCARE. Cf. Act. Arv. Cf. supra, s. v. (33, 21 dicebant cum profanae silvae rami deciderentur officientes lumini).

SPURCUM VINUM. Hinc Isidorus (Etym. 20, 3, 7) : Spurcum vinum quod offerri non licet aut cui aqua admixta est, quasi spurium, hoc est immundum. Cf. Plin. N. H. 14, 119.

aqua admixta, aut igne tactum erat, mustumve antequam deferrescat.

Septimontio, ut ait Antistius Labeo (14), hisce montibus feriae: Palatio, cui sacrificium quod fit, *Palatuar* dicitur; Veliae, cui item sacrificium; Fagu<t>ali, Suburae, Cermalò, Oppio, Caelio monti, Cispio monti. *Oppius* autem appellatus est, ut ait Varro Rerum Humanarum lib. VIII, ab Opitro Oppio Tusculano, qui cum praesidio Tusculanorum missus ad Romam tuendam, dum Tullus Hostilius Veios oppugnaret, consederat in Carinis et ibi castra habuerat. Similiter *Cispium* a Laevo Cispio Anagnino, qui eiusdem rei causa eam partem Esquiliarum quae iacet ad vicum patricium versus, in qua regione est aedis Mefitis, tuitus est.

(Paul.) Sacrificium quod fiebat Romae in monte Palatio *Palatuar* dicebatur.

Sistere fana cum in urbe condenda dicitur significat loca in oppido futurorum fanorum constituere, quam<quam> Antistius Labeo ait in Commentario XV Iuris Pontifici (4) fana sistere esse lectisternia certis locis et dis habere.

(Paul.) Sistere fana cum dicerent significabatur lectisternia certis in fano locis componere.

Subigere arietem in eodem libro Antistius (5) esse ait dare arietem qui pro se agatur, caedatur.

« *Bene sponsis beneque volueris* (?) » in precatione augurali Messalla augur (4) ait significare spononderis, volueris.

« *Serpula serps[er]it* », ait idem Messalla (5), serpens inrepsit.

(Paul.) « *Serpula serpsit* » cum legitur apud Messallam (!) significat serpens inrepsit.

Solino idem (6) ait esse consulo.

(Paul.) Solino intellegitur consulo.

« *Suad ted* » (?) idem (7) ait esse sic te.

Stellam significare ait Ateius Capito (21) laetum et prosperum, auctoritatem secutus P. Servili auguris <ob> stellam quae ex lamella aerea adsimilis (-li ?) stellae locis inauguratis infigatur.

Sinistrum in auspicando significare ait Ateius Capito (20) laetum et prosperum auspicium; a[u]t *silentium* [d] ubi dumtaxat vacat vitio. Igitur *silentio surgere* cum dicitur significat non interpellari, quo minus rem gerat. At *sinistrum* hortari quoque auspicia (-cium ?) ad agendum quod animo quis proposuerit.

Satis verbum Verrio melius fuit praetere, ut mihi videtur, quam tam absurriqui (-rdas) opiniones suas de eo <p>r<a>estare; quas sciens praeteri

SEPTIMONTIO. Cf. supra, s. v. (453,1). montibus] Dativo casu. Cf. Wissowa (Gesamm. Abhandl. 247).

PALATUAR. Cf. supra, s. v. Palatualis Flamen (284, 3).

CISPIUM. Cf. supra, s. v. Cispus Mons (37, 13).

SISTERE FANA. quamquam Huschke.

SUBIGERE ARIETEM. Cf. supra, s. v. Subigi Aries (470, 19).

BENE SPONSIS. b. vol.] beneque volsis Anspach (Deut. Litztg. 1913, p. 3042).

Cf. supra, s. v. Spondere (462, 22 antea ponebatur pro dicere).

SERPULA SERPSIT. Cf. supra, s. v. Serpsit (472, 36 antiqui pro serpsit usi sunt; inde serpulæ dictae; quas nunc serpentes dicimus ex Graeco, quia illi ἐρπετά, nos pro aspiratione eorum S littera posita, ut ἑξ sex, ἑπτά septem).

SOLINO (immo -nunt). cons.] Aliter supra, s. v. Nequinont (160, 3 pro nequeunt, ut solinunt ferinunt pro solent et feriunt dicebant antiqui). Debet esse, ni fallor, Solinunt.. consulunt. De his formis 3 plur. praes. ind. vide supra ad Explenunt (70,3).

SINISTRUM. Cf. supra, s. v. Sinistrae Aves (454,1).

SILENTIO SURGERE. Cf. supra, s. v. (474, 7).

tam hercules quam de *scabro*, quod proximum sequebatur.

Stipatores ait dictos a stipe quam mercedis nomine accipiant custodes cuiusque corporis. Unde et *stipam* qua amphorae cum extruuntur firmari solent; etiam *stipites* qui ob eandem causam destituantur (?).

(Paul.) *Stipatores*, id est custodes cuiusque corporis, dicti sunt a stipe quam accipiebant mercedis nomine.

Sollicitare quidam dictum putant velut solo *citare*, id est >ex suo loco ac sententia <movere. *Solum* autem> quin significet locum quis <dubitet, cum *exsules*> quoque dicantur loco pa<triae suae pulsi ?>

(Paul.) *Sollicitare* est solo *citare*, id est ex suo loco movere. *Solum* autem quin significet locum quis dubitet, cum *exsules* quoque dicantur loco patriae suae pulsi ?

positum a semis et pulchro, eo quod superficie pulchrum, intus ossibus plenum. Sed pulchrum Varro negat aspirari debere, ne duabus consonantibus media intercedat aspiratio; quod minime ab antiquis videtur secutum.

(Gloss. AA) *Sol*: ideo sol appellatur quia obscuratis sideribus solus paret, ut Cicero (Deor. Nat. 2,68) dixit.

? (Gloss. Philox. SO 23) *Solivago*: μονήρις (-πει ?).

(Gloss. Abol. ST 23) *Stolones*: ramuli maioribus succrescentes ita dicuntur a Sabinis. (Gloss. Philox. ST 112) *Stolo*: παραφυάς.

(Gloss. Abol. ST 25) *Strabo*: qui unum oculum tortum habet.

(Gloss. Ansil. ST 301) *Strabus*: strambus Graece.

(Gloss. Abol. 59) *Subaquilus*: subniger.

T

II. EX GLOSSARIIS ET SCHOLIIS.

(Gloss. Philox. SA 47) *Sepia*: σπηία, πόρνη ἀκάθαρτος, ἀπὸ τοῦ συγχῶς ἀσελγαίνειν.

? (Gloss. AA) *Sepulchrum* placet aliis com-

I. EX CODICE FESTI; EX APOGRAPHIS;
EX PAULO.

Tap[p]ete ex Graeco sum<pserunt sub vario genere poe>tae, Ennius cum ait (inc. 38): t.. (17 litt.).

STIPATORES. Cf. supra, s. v. (412, 30).

STIPAM. Cf. Serv. Aen. 1, 433: Stipant densent; translatio a navibus, in quibus stipula interponitur vasis quam stipam dicunt; 3, 465 Stipat denset; unde stipatores dicuntur qui in navibus componunt, a stipa; 5, 682. Cf. Heraeus (Philol. 59, 318).

? SEPULCHRUM. Si Festina est glossa, vide ne lemma fuerit Pulchrum et in P-capitulo steterit. Ex eodem fonte Charisius 73, 18: Pulchrum Varro adspirari debere negat, ne duabus consonantibus media intercedat adspiratio; quod minime rectum antiquis videbatur; unde et sepulchrum hodieque manet, quod sit seorsum a pulchro propter recordationem doloris.

SOL. Eadem hausit Isidorus (Etym. 3, 71,1): Sol appellatus eo quod solus appareat, obscuratis fulgore suo cunctis sideribus.

STOLONES. Philoxeni glossam male Latine vertit Gloss. Corp. S 561 Stolones: frutices radicum arborum.

SUBAQUILUS. Potest etiam ad A-capitulum assignari, s. v. Aquilus (20,7 color est fuscus et subniger). Vide ne versus Plautinus citatus fuerit (Rud. 422):

subvulturium — illud quidem 'subaquilum' volui dicere.

TAPPETE. Cf. Serv. Aen. 7, 277 (tapetis): Tertio declinatur hoc nomen, tapetum

<Turpi>lius in Demetrio (37) :

lec<ti glabrum tapetem et>veterem.

Sic tap[p]et<is et tapetibus >.

<Tarentum> in campo Martio loc<us ideo putatur ' Terentum ' > dicendum fuisse quod te<rra ibi per ludos> Secularis Ditis patris <aram occultens tera>tur ab equis quadrigaris, <ut eorum levis mo>tilitas (-bil-) aequiperet mo<tus solis atque lu>nae. Quod quam aniliter relat<um sit cui>vis manifestum est.

(Paul.) Terentum locus in campo Martio dictus quod eo loco ara Ditis patris terra occultaretur.

Tau<ri ludi> in>stituti dis inferis ex li<bris Sibyllinis> Tarquinio regnante, cum m<agna incidisset> pestilentia in mulieres g<ravidas atque earum> fetus[i], facti sunt ex carn<e divendita populo> taurorum immolatorum. Ob <hoc ludi Tauri> appellati sunt ; et fiunt <in circo Flaminio, ne> intra muros evocentur d<i inferi.>

(Paul.) Tauri appellabantur ludi in honorem deorum inferorum facti. Instituti autem videntur haec de causa. Regnante Superbo Tarquinio cum magna incidisset pestilentia in mulieres gravidas, quae fuerat facta ex carne diu vendita populo taurorum, ob hoc

dis inferis instituti et Tauri vocati sunt.

<Talarios> (?) ludos Varro ait vocari quod.. (10 litt.).. <ta>lus pendens a doctore incr.. (12 litt.).. solitus sit impelli atque us<que eo> ..(10 litt.).. docere quoad consistet<et atque virtu>te talorum constaret pedu<m firmitas>.

<Talas>sionem in nuptiis Varro ait <signum esse lani>fici, τάλαιον, id est quas[s]illum ; i<nde enim so>litum appellari Talassionem. <Sed Cn. Gellius> historiarum scribtor Talassium <ait nomine> virum rapta virgine unicae p<ulehritu>dinis, quod ei id coniugium fuerit f<elix, boni> [h]ominis gratia nunc reintegrari.

(Paul.) Talassionem in nuptiis Varro ait signum esse lanificii. Talassionem enim vocabant quasillum, qui alio modo appellatur calathus, vas utique lanificiis aptum.

<Triginta lictoribus> (?) l>ex Curiata fertur quo<d> Hanni<bal in vicinitate> Romae cum esset nec ex praesidi<is tuto decedi posset> Q. Fabius Maximus Veru<cosus, M. Claudius Ma>rcellus eos. facere in (?)

(?) <« Transque dato » nota>vit Aelius in XII signi<ficare traditoque>.

<T>risulcum fulgur fuit..(17 litt.).. quia id aut incendit a<ut discutit aut te>rebrat.

tapeti, ut templum templi, unde est « his tapetis » hoc loco ; item hoc tapete huius tapetis, ut sedile sedilis, unde est (9, 323) « qui forte tapetibus altis exstructus » ; declinatur et Graece ὁ τάρης τοῦ τάρητος, unde est (9, 356) « pulchrosque tapetas », τοὺς τάρητας ; Nonius 542,15 : Turpilius « glabrum tapete » ; Serg. gram. 541, 26, etc.

TARENTUM. Cf. supra, s. v. Saeculares Ludi (440, 13). Cf. Cichorius (Röm. Stud. p. 1).

TAURII LUDI. circ. Flam.] Cf. Varr. L. L. 5, 154 : Ibi (sc. in circo Flaminio) quoque ludis Tauriis equi circum metas currunt.

TALARIOS LUDOS. Cf. Hauler (Wien Stud. 39, 173).

TALASSIONEM. Aliter Serv. Aen. 1, 651.

TRIG. LICT. LEX. Translatione lex Bergk : Transit imperium neque denuo lex Momms.

TRANSQUE DATO. Cf. supra, s. v. Sub Vos Placo (402, 33 ut in legibus transque dato et endoque plorato).

TRISULCUM FULGUR. Cf. Senec. Nat. 2, 40 : Fulminum genera sunt illa, quod terebrat, quod discutit, quod urit.

Togatarum ..(17 litt.).. omnium fastigi, quae <praetextae vocantur> quod togis praetextis rem ..(17 litt.).. tur *tabernarium*, quia <in is cum hominibus excellentibus etiam humiles <inducuntur, ut, fures, p>lagiari, servi denique et <omnes qui ex tab>ernis honeste prodeant ..(12 litt.)..

<Ta>uras vaccas steriles ap<pellari ait> .. (7 litt.).. s quae non magis raptant (pariant) <quam tauri. Sed veri> similis sit ex Graeco die<tas, quia steriles vaccas ταύρας appellant.

(Paul.) Tauras vaccas steriles dici existimatur hac de causa quod non magis pariant quam tauri.

Todi sunt <aviculae crure gracili>i, quarum meminit Plautus in Sy<ra> (Cist. 408) : <cum extor>tis talis, cum todillis crusc<ulis>.

(Paul.) *Todi* genus avium parvarum. Plautus « cum extortis talis, cum todillis crusculis »

<*Tubilustria*> quibus diebus adscriptum in <Fastis est in atr>io Sutorio agna tubae <lustrantur, quae> tubos appellant. Quod genus <lustrationis ex Ar>cadia Pallanteo trans<latum esse dicunt>.

(Paul.) *Tubilustria* dies appellabant in quibus agna tubas lustrabant.

<T>uditantes tudentes <negotium, id est ag>entes, significare ait Cincius <de Verbis Priscis (20). E>nnius lib. II (135) : haec inter se <se ?> totum <tempus tuditan>tes,

et Lucretius item lib. II (1136) :

nec <tuditantia> rem cessant extrinsecus ullam. <Tudites mall>eos appellant antiqui a tunden<do> .. (6 litt.).. isali cruribus tudites. Inde Ateius <Philolog>us existimat *Tuditano* cognomen <fuisse quod> caput malleoli simile habuerit.

(Paul.) *Tuditantes* significat negotium tudentes, id est agentes. Lucre-

TOGATARUM. Vix fastigi<orum> (quasi ordinum). omn.] vel <h>ominum. Cf. supra, s. v. Praetextae (249, 14 appellantur quae res gestas Romanorum continent scriptae). Supple, si libet : Tog. <fabularum toga est> omnium vestitus. Quae <praetextae vocantur> quod to. pr. rem <agunt. Genus appella>tur tab. Cf. Diomed. p. 489 ; Varr. L. L. 6, 18.

TRISULCUM. Cf. supra, s. v. Sulci (392, 21 fulmen quoque, qua eius vestigium, similiter appellatur).

TAURAS. Hincine Gloss. Abba (= Abol.) Taura : sterilis ? Cf. Varr. R. R. 2, 5, 6 : Quae sterilis est vacca, taura appellata ; quae praegnas, horda ; ab eo in fastis dies Hordicalia nominantur quod tum hordae boves inmolantur.

TODI. Plaut.] Cf. supra, s. v. Succrotilla (390, 6 Plautus in describendis mulierum cruribus gracilibus in Sym (?) « <cum extertis> talis, cum todellis crusculis », belle, quae non pedibus valent). Cf. gl. corrupta Philox. TU 16 Tudos, tudeculus : ἐπιθαξος. Cf. infra, s. v. Tuditantes, Tudites (480, 35 vel a tudiculi cruribus tudites ?).

TUBILUSTRIA. Cf. Fast. Praenest. ((ad a. d. X Kal. Apr.) : Hic dies appellatur ita quod in atrio Sutorio tubi lustrantur quibus in sacris utuntur ; Varr. L. L. 5, 117 : Tubae ab tubis quos etiam nunc ita appellant tubicines (-nis ??) sacrorum. Cf. infra, s. v. Tubicines (482, 27) ; supra, s. v. Armilustrium (17, 28).

TUDITANTES. Hinc Gloss. Corp. (= Abol.) T 333 Tu[n]ditantes : saepe tudentes. Quam glossam in mea editione Glossarii Abolita (teste a, non tamen v) non debui post TO 16 praetermittere (Tond. s. tond. a, Ansil.).

TUDITES, quamvis ali a tudibus tudites Scal. : an vel a tudiculi cruribus tudites ? Cf. supra, s. v. Todi, ubi citatur Gloss. Philox. TU 16 Tudos (todus ?), tudeculus (-dic-) : ἐπιθαξος.

tius « nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam ».

Tudites mallei, a tundendo dicti. Inde et cuidam cognomen Tuditano fuit quod caput malleo simile habuerit.

<Tullios a>li dixerunt esse silanos, alii rivos, alii vehementes proiectiones sanguinis arcuatim fluentis, quales sunt Tiburi in Aniense. Ennius in Aiaee (18) :

Ajax ; misso sangui[ne] tepido tul efflantes volant.

(Paul.) Tullios alii dixerunt esse silanos, alii rivos, alii vehementes proiectiones sanguinis arcuatim fluentis, quales sunt Tiburi in Aniense. Ennius « sanguine tepido tullii efflantes volant ».

Topper significare ait Artorius cito, fortasse, celeriter, temere. Cito ; sic in Nelei carmine (3) :

topper fortunae commutantur hominibus.

Citius ; sic C<n.> Naevi<us> (Bell. Pun. 63) :

<topper saevi> capesset flamma[m] Volcani.

Cito ; sic in eodem (Liv. Odyss. 20) :

namque nullum peius macerat humanum

quamde mare saevum, vir(vis) et cui sunt magnae ;

topper confringent infortunae undae.

Fortasse ; sic Coelius lib. VII (47) : Ita uti sese quisque vobis studeat aemulari in statu fortunae rei publicae eadem re gesta, topper nihilo minore negotio acto gratia minor esset.

Fortasse ; sic Accius in Io (387) :

topper, ut fit, patris te eicit ira.

Sinnius vero sic : « Topper fortasse valet in Enni et Pacui scriptis ; apud Ennium est (scaen. 428) :

topper quam nemo melius scit ;

Pacuvius (424) :

topper tecum sit potestas faxsit, si mecum velit ;

at in antiquissimis scriptis celeriter ac mature ; in Odyssia vetere (27) :

topper facit homines utrius (ut prius) fuerint (-runt ? -rant ?) ; (26) :

topper citi ad aedis venimus Circae (-cai),

simul duona eorum portant ad navis, millia alia in isdem inseriuntur.

(Paul.) Topper cito, ut illud Nelei « topper fortunae commutantur hominibus ».

Tubicines etiam hi appellantur qui sacerdotes viri speciosi publice sacra faciunt tubarum lustrandarum gratia.

Torrens participialiter pro exurens ponitur, ut est apud Pacuvium in Antiopa (13) : flammeo vapore torrens terrae fetum exusserit.

TULLIOS. tullii ef. cod. (pro tullii, i. e. tullii). Unam L habuit etiam ille Festi codex quo conditor Glossarii Abolita usus est ; cf. Gloss. AA (= Abol.) Tulei : rivuli. Ex Festo etiam nimirum Isid. Nat. 44,5 : Tulli aquarum proiectus quales sunt in Aniense flumine quam maxime praecipite. Sed v. d. Sigwart (Glotta 8, 141), dum Etruscum etymum ponit, non nisi obscurem per obscurius illustrare conatur.

TOPPER. sic Cn. Naevius etc. corr. Havet (Saturn. 307), Cichorius (Röm. Stud. 42) : sic<in Livio (39 M.) topper>saevi Morel. vis et] vires docti. iras Ennius cod. : ira S. Ennius Funaioli (Gramm. Rom. frag. 1, 102). sim. duon... inser. Naevio dat Havet.

TUBICINES. Cf. supra, s. v. Tubilustria (480, 25).

TORRENS. Hincine gl. corrupta Ansil. (= Abol.) FL 278 Flumen, torrens : quia flumen proprie dicitur et ipsa aqua quando crescit, differentia est ? Etiamne Gloss. Ansil. (= Abol.) TO 106 Torrens : fluvijs subitis imbris fractus praecipit ? Ex Festo, ni fallor (nisi potius ex Verrio per Sueton. Prat.), Isid. Nat. 44,5 : Flumen omnis humor qui vel modice fluit ; torrens fluvijs qui pluvia crescit, siccitate torrescit, id est arecit ; de quo Pacuvius « flammeo vapore torrens torret (sic) » ?

Significat etiam fluvium subitis imbribus concitatum qui alioqui siccitatibus exarescit ; quius (cuius) aquam ipsam quae fluit *flumen* recte dici ait Aelius Gallus lib. II <Significationum ?> quae ad Ius Pertinent (4), ceterum volgi consuetudine utrumque iam dici flumen, et perennem fluvium et torrentem.

(Paul.) Torrens et participium est et nomen.

Torum, ut significet torridum, aridum, per unum quidem R antiqua consuetudine scribitur ; sed quasi per duo R scribatur pronuntiari oportet. Nam antiqui nec mutas nec semivocales litteras geminabant, ut fit in Ennio, Arrio, Annio.

(Paul.) Torrum torridum, aridum.

Turmam equitum dictam esse ait Curiatius quae 'terimam', quod ter deni equites ex tribus tribubus Titensium, Ramnium, Lucerum fiebant. Itaque primi singularum decuriarum *decuriones* dicti ; qui ex eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni.

(Paul.) Turma equitum dicta quasi 'terima', quod ter deni equites ex tribus tribubus Titensium, Ramnium, Lucerum fiebant. Itaque primi singularum decuriarum *decuriones* dicti ; qui ex eo singulis turmis sunt etiam nunc terni.

Torrere a torro deductum proprie significat ~ siccare atque arefacere, sed usurpatum est iam pro eo quod sit igne urere. Plautus (Cas. 309) :

[in] una edet (edepol) opera in furnum calidum condito

atque ibi torreto.

(Paul.) Torreri a torro deductum pro-

prie significat siccare atque arefacere, sed usurpatum est iam pro eo quod sit igne urere.

Tur<r>annos (-enn- ?) Etruscos appellari solitos ait Verrius a Turreno duce Lydorum ; a cuius gentis praecipua crudelitate etiam *tyrannos* dictos.

(Paul.) Turrani Etrusci dicti a Turreno duce Lydorum ; a cuius gentis praecipua crudelitate etiam tyranni sunt dicti.

« *Tyria maria* » in proverbium deductum est quod Tyro oriundi Poeni adeo potentes maris fuerunt ut omnibus mortalibus navigatio esset periculosa. Afranius in Epistula (112) :

hunc Serrium autem maria Tyria conciet (-ent ?).

Torvitas a ferocia taurorum dicta est. Pacuvius in *Armorum Iudicio* (37) :

feroci ingenio torvus praegrandi gradu, et (36) :

cum recorder eius ferocem et torvam confidentiam.

(Paul.) Torvitas a ferocia taurorum, quasi tauri acervitas, est vocata.

Turbelas dixisse antiquos quas nunc turbas appellamus testis est Plautus in *Pseudolo* (110) :

quo pacto et quantas soleam turbelas dare.

(Paul.) Turbelas apud Plautum turbas significat.

Tutulum vocari aiunt flaminicarum capitis ornamentum quod fiat vitta purpurea innexa crinibus et exstructum in altitudinem. Quidam pilleum lanatum forma metalli figuratum quo flamines ac pon-

TORUM. litteras gemin.] Cf. supra, s. v. Anus (5, 26). Victorinus grammaticus (8, 1) his exemplis utitur : Annius, Lucullus, Marcellus, Memmius.

TURMAM. Cf. Varr. L. L. 5, 91 : Turma 'terima' — E in U abiit — quod ter deni equites ex tribus tribubus Titensium, Ramnium, Lucerum fiebant ; itaque primi singularum decuriarum *decuriones* dicti ; qui ab eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni.

TORRERE. -ri cod. Hinc Gloss. Abol. TO 5 Torretur : uritur vel siccatur.

TORVITAS. acervitas]. i. e. -rbitas.

TUTULUM. Cf. Varr. L. L. 7, 44.

tifices utantur eodem nomine vocari.
Ennius (Ann. 121) :

libaque, fictores, Argaeos et <tutula-
tos>.

(Paul.) Tutulum dicebant flami-
narum capitis ornamentum vitta
purpurea innexa crinibus et in
altitudine exstructum. Ennius « fic-
tores, Argeos et tutulatos ».

<Tuor> video, tueor defendo ..(17 litt.).. sed
iam promiscue utuntur <et ponitur tue>-
or pro video et contueor <pro conspicio>.

(Paul.) Tuor video, tueor defendo.

<Tuguria> a tecto appellantur <hos-
pitia modica et> sordida. Afranius in
D<ivortio> (402) :

..(7 litt.).. tugurium est turpe ;

<Caecilius in Hypo>bolimaeo (82) :

habitaba<t in tuguriolo pau>perculo.

Quo nomine <Messala in explana>tione
XII ait etiam ..(14 litt.).. <vo>cari.

Tusculum vicum con<plures scrip>tores dic-
tum aiunt ab <is qui Porsena rege> dece-
dente ab obsi<dione e> Tuscis remanse-
rint> Romae locoque [h]is dato <habi-
taverint ; aut quod Volci>entes fratres
Caeles et Vibenn<a>, ..(9 litt.).. <regem>

Tarquinius Romam secum max<ime
adduxisse, colue>rint. M. Varro, quod
ex Cael<io monte illuc deducti>sint.

(Paul.) Tusculum vicus Romae est dictus
quod ibi habitaverunt Tusci qui
recedente ab obsidione Porsena
remanserunt.

Toxicum dicitur cervari<um venenum
quo> quidam perunguere sagitta<s soliti
fuissent>. Caecilius in Gamo (53) :
ut hom<inem amoris> toxico transe-
gerit ;

Afra<nus in> ..(6 litt.).. (407) :

uxorium istud toxicum mit.. (6 litt.)..

<Tuscos> quidam dictos aiunt a Tusco
<rege Hercu>lis filio. Ali quod unici
studi si<nt sacrificiorum> ; ex Graeco.
velut Θυσκοί.

(Paul.) Tusci a Tusco rege filio Her-
culis sunt dicti ; vel a sacrificando
studiosé, ex Graeco, velut Θυσκοί.

T<usculum vel> ab eadem causa sacrifi-
ciorum v<el quod aditum dif>ficilem
habeat, id est δύσκολον.

(Paul.) Tusculum dictum quod aditum
difficilem habeat, id est δύσκολον.

<Tumulum> Aelius (Ael. Gallus 22 ^a)

TUOR. Cf. supra, s. v. Optutu (202, 11 quasi optuitu, a verbo quod est tuor et significat
video). Hinc, ni fallor, Gloss. Cyrill. (=Philox.) Tuor : ἐνωρῶ, Tueor : φυλάττω. Cf.
Varr. L. L. 7, 12.

TUGURIA. An etiam <cellas servorum vo>cari ? Hincine Gloss. Abba (=Abol.) Tu-
gurium : hospitium modicum a tela (aut cella ? a tegula ?) ? Cf. Pompon. Digest. L. 16, 180.

TUSCUM VICUM. Cael. et <A.> Vibenn <ae quos dicunt ad regem> Tar. Ro. se cum
Max<tarna contulisse, eum incolue>rint Garrucci : Cael. Vibenn<ae qui patria expulsi
ad regem> Tar. Ro. se cum Max<tarna contulerunt, eum colue>rint Gardthausen. Cf. De
Sanctis (Klio 2, 98) : Muenzer (Rhein. Mus. 53, 603). Cf. Varr. L. L. 5, 46 : Caelius mons,
a Caele Vibenna Tusco duce nobili, qui cum sua manu dicitur Romulo venisse auxilio con-
tra Tatium regem ; hinc post Caelis obitum, quod nimis munita loca tenerent neque sine
suspensione essent, deducti dicuntur in planum ; ab eis dictus vicus Tuscus ; Varr. ap.
Serv. Aen. 5, 560 : Varro tamen dicit Romulum dimicantem contra Titum Tatium a Lucumo-
nibus, hoc est Tuscis, auxilia postulasse ; unde quidam venit cum exercitu, cui recepto iam
Tatio pars Urbis est data ; a quo in Urbe Tuscus dictus est vicus. Cf. supra, s. v. Caelius
Mons (38, 26) ; Lucomedi (107,3).

TOXICUM. Hincine Acron Epod. 17,61 : Toxicum est venenum efficax, eo quod sagittae
inde tinguntur ? || mit<tas mihi> docti.

TUSCOS. Cf. Serv. auct. Aen. 10, 164 : Tusci a frequenti sacrificio sunt dicti, ἀπὸ τοῦ
θύειν (unde Isid. Etym. 9, 2, 86).

sic definit : Tumulus e<st cumulus are>-
nae editus secundum mare fluctibus in
<altum ele>vatus ; unde similiter et
manu fac<tus et na>turalis proprie
dici potest.

Tumult<uari> milites dicuntur lecti ob
subitum ti<morem ; un>de etiam *tumul-*
tum dici ait Verrius quia <non aliunde>
is oriatur quam ab Italicis et Gallicis
h<ominibus qui immin>ent Italiae ;
itaque nullum <vocari umqu>am quam
Gallicum aut domesti<cum bellum>.

<Thomices Graeco> nomine appellantur
<ex cannabi inpolita> et sparto leviter
tortae <restes, ex quibus funes> fiunt.
Lucilius (1324) :

vidimus <vinctum>

<thomice cann> abina.

Op[p]illus Aure<lius>.. (8 litt.).. <mol>-
lem pulvillum quem in <collo habent ne
restis> laedat tomicem vo<car>i.

(Paul.) Thomices Graeco nomine appel-
lantur ex cannabi inpolita[e] et
sparto leviter tortae restes, ex
quibus funes fiunt. Pulvilli quo-
que quos in collo habent ne a resti
laedantur thomices vocantur.

<Tongere Aelius Sti>lo ait noscere esse,
<quod Praenestini tongi>tionem dicant

pro no<tionem>, ..(7 litt.).. tius domi-
nari. Ennius ..(4 litt.).. (var. 28) :

<alii rhetorica> tongent

et vincere **

i videtur significare **

(Paul.) Tongere nosse est, nam Praes-
nestini tongitionem dicunt notio-
nem. Ennius « alii rhetorica ton-
gent ».

<Tesca sun>t loca augurio desig<nata,
quo sit term>ino finis in terra auguri.
Op<[p]illus autem Aure>lius loca con-
secrata ad.. (15 litt.).. sit, sed sancta loca
undique ..(12 litt.).. nt pontifici[s] libri,
in quibus <scribuntur est> : « templum>que
sedemque tescumque, <sive deo sive
deae> dedicaverit, ubi eos ac<cipiat
volentes> propitiosque ». Hostius Belli
<Histrici lib.> (6) :

per gentis alt (ait) aetherias atque <ar-
dua tesca>.

i (?)

violabis (vol- ?) templa antiqua..
(5 litt.)..

<Cic>ero aspera, difficilia aditu <ait
esse> (Enn. trag. 342) :

<lo>ca aspera, saxa

tesca tuor ;

<Accius in Philo>cteta (554) :

THOMICES. Hinc Gloss. Abba (= Abol.) Thomix : restis leviter torta.

TONGERE. rhet.] i. e. rhetorica. Nisi Sotadicum mavis versum agnoscere.

Si mecum credis verbi unici interpretationem in hoc solo versu niti, lege mecum : <at Cu-
ria>tius dom. Enn. <lib... « alii rh.> t. et vicere <forum... » Ub>i vid. sig. <aut hoc aut
illud>. Haec fere suppleunt docti : Et vincere <praeterea alib>i vid. sign.

TESCA. ait] alte docti. Post ait esse vide ne exciderint aliqua verba. Haec suppleunt docti :
ad <augurandum scrib>sit sed san. lo. und. <saepta doce>nt. Utrum hinc an ex Scholio
Horatiano (Epp. 1, 14, 19) provenit gl. corrupta Philox. TE 122 Tesqua : *κατάχρημοι καὶ*
βάχεις καὶ ἐρημοὶ τόποι ὑπερς (in Persio ?) tescua ? Utrum hinc (per Gloss. Abol.) an ex
Philoxeno provenit Gloss. Abba Tesqua : deserta, aspera ? Mire Isidorus (Etyim. 15 12,
3) : Tescua quidam putant esse tuguria (!), quidam loca praerupta et aspera.
Gf. Varr. L. L. 7, 10: Quod addit templa ut sint tesca, aiunt sancta esse qui glossas scrip-
serunt ; id est falsum nam, etc... loca quaedam agrestia, quod alicuius dei sunt, dicuntur
tesca ; nam apud Accium in Philocteta Lemnio « quis tu es mortalis qui in deserta et tesca
te apportas loca »... haec quod tesca dixit non erravit, neque ideo quod sancta, sed quod
ubi mysteria fiunt aut tuentur, ' tuesca ' dicta. Ad Glossarium Abstrusa et schol. Verg.
(Donati ?) revoco miram gl. Ansil. TE 564 Tescua : loca in quibus pecora castrantur ; unde
et castratores tescuatores dicuntur.

quis tu es mortalís <qui in desert>a
 et tesqua te adportas loca ?
 (Paul.) Tesca loca augurio designata.
 Cicero aspera ait esse et difficilia.
 <Tonsillam ait> esse Verrius palum dolatum
 <in acumen et> cuspidē praeferratum,
 ut existi<mat, qu>em cumfigi
 (conf-) in litore navis re<ligandae> causa.
 Pacuvius in Medo (218) :
 accesi Aea>eam et tonsillam pegi
 laeto in litore ;
 <Accius in> Phinidis (574) :
 tacete et tonsillas lito<re in laeto>
 edite.
 (Paul.) Tonsilla palus dolatus in acu-
 men et cuspidē praeferratus qui
 navis religandae causa in litore
 figitur. Accius « tacete et tonsillas
 litore in leda (?) edite ».
 Tonsam Ennius significat remum, quod
 quasi tondeatur ferro, cum ait lib. VII
 (230) :
 poste recumbite vestraque pectora
 pellite tonsis,
 item (231) :
 pone petunt, exim referunt ad pectora
 tonsas,
 et in [na] Sota (27) :
 alius in mari vult magno tenere ton-
 sam.
 (Paul.) Tonsa remus, quod quasi ton-
 deatur ferro. Ennius « pone petunt,

exim referunt ad pectora tonsas ».
 Thymbreum Apollinem Vergilius (Aen. 3,
 85) a monte Thymbreo appellavit, qui
 est in agro Troiano.
 (Paul.) Tymbreus Apollo a monte Tym-
 breo dictus, qui est in agro Troia-
 no.
 Toleno (?) est genus machinae quo tra-
 hitur aqua alteram partem praegra-
 vante pondere, dictus a tollendo.
 Tolerare patienter ferre. Accius in Neop-
 tolemo (466) :
 aut (haut ?) quisquam potis est tole-
 rare acritudinem ;
 Ennius lib. II (134) :
 ferro se caede<i> quam dictis his tole-
 raret.
 Toles tumor in faucibus, quae per demin-
 tionem tonsillae dicuntur.
 (Paul.) Toles tumor faucium, quae per
 deminutionem dicuntur tonsillae.
 Tullianum, quod dicitur pars quaedam car-
 ceris, Ser. Tullium regem aedificasse
 aiunt.
 Taxat verbum ponitur in [h]is quae finiun-
 tur quoad tangi liceat ; in litibus quoque,
 arbitrove cum proscribitur (prae- ?)
 quoad ei ius sit statuendi, taxatio dicitur
 quae fit certae summae. A tangendo au-
 tem dici etiam scaenici testimonio sunt,
 qui taxatores dicuntur quod alter alterum
 maledictis tangit.

TONSILLAM. Cf. supra, s. v. Prymnesium (251, 9 palus ad quem funis nauticus reli-
 gatur ; quem alii tonsillam dicunt).

TOLENNO. Hinc Gloss. Philox. (cf. Cyrill., etc.) TO 8 Tolleno : κλώνειον φρέατος ;
 Gloss. Abol. TO 19 Toleno : genus machinae aquariae, ita dictum quod alternis adtollitur
 vel quod tollit haustam aquam. Male Isidorus (Etym. 20, 15, 3) : Telonem hortulani vocant
 lignum longum quo auriunt aquam ; et dictum telonem a longitudine ; τήλόν enim dici-
 tur iuxta Graecos quicquid longum est ; unde et mustelam vocant quasi mus longus. Cf.
 supra (342, 17).

TOLES. Hinc Gloss. Philox. TO 11 ; 19 Tolès, tonsillae : περίσθμια (unde Gloss. Corp. T
 225 Toles : membra sunt circa uvam). Ex detruncata glossae forma (Toles : membra) exce-
 perunt Famina Hesperica mirum illud toles ' membra ' Gradatim igitur processit inter-
 pretatio : ' tumor in faucibus ', περίσθμια, ' membra circa uvam ', ' membra '.

TULLIANUM. Cf. Varr. L. L. 5, 151 : In hoc (sc. carcere) pars quae sub terra Tullia-
 num, ideo quod additum a Tullio rege.

TAXAT. Hincine Gloss. Abol. TA 2 Taxat : tangit ?

(Paul.) *Taxat* et *taxatio* a verbo *tango* dicuntur ; unde et *taxatores* a scenicis dicuntur qui alterutrum maledictis tangunt.

Tabernacula dicuntur a similitudine *tabernarum* ; quae ipsae quod ex tabulis olim fiebant dictae sunt, non ut quidam putant, quod tabulis cludantur.

Tagit Pacuvius in Teucro (344) :

ut ego, si quisquam me *tagit*,
et *tagam* idem in *Hermiona* (165) :

aut non cernam, nisi *tagam*,
sine dubio antiqua consuetudine usurpavit.

Nam nunc ea sine praepositionibus non dicuntur, ut *contigit*, *attigit*.

(Paul.) *Tagit* simpliciter dicitur quod *attigit*, *contigit* facit compositum.

Tablinum proxime atrium locus dicitur quod antiqui magistratus in suo imperio tabulis rationum ibi habebant publicarum rationum causa factum locum.

(Paul.) *Tablinum* locus proximus atrio, a tabulis appellatus.

Tabem eam, quae faceret *tabescere*, apud antiquos usurpatam Sallustius quoque frequenter, ut in *Catilina* cum ait (36) « uti *tabes* plerosque civium animos invaserat », et in lib. IV *Historiarum* (46) « qui quidem mos, ut *tabes*, in Urbem coiectus » ; et *Corvin[ius]* pro *Liburnia* « propter hanc *tabem* atque perniciem domus totius ».

Tabellis pro chartis utebantur antiqui, quibus ultro citro, sive privatim sive

publice opus erat, certiores absentes faciebant. Unde adhuc *tabellari* dicuntur et *tabellae missae* ab imperatoribus.

Tagax furunculus a *ta<n>gendo* ; cuius vocabuli *Lucilius* meminit (1031) :

et *Muttonis* manum perscribere posse *tagacem*.

(Paul.) *Tagas* furunculus a *tangendo* dictus. *Lucilius* « et *Muttonis* manum perscribere posse *tagacem* ».

Tages nomine *geni* filius, nepos *Iovis*, puer dicitur disciplinam *haruspicii* didisse duodecim populis *Etruriae*.

Taminia uva silvestris generis videtur *Verrio* dicta quod tam mira (?) sit quam *minium*.

(Paul.) *Taminia uva* silvestris dicta quod tam mira sit quam *minium*.

Talus in *Sabinorum* nominibus praenominis loco videtur fuisse.

(Paul.) *Talus* praenomen erat *Sabinorum*.

Talentorum non unum genus. *Atticum* est sex milium *denarium* ; *Rhodium* et *cistophorum* quattuor milium et quingentorum *denarium* ; *Alexandrinum* XII *denarium* ; *Neapolitanum* sex *denarium* ; *Syracusanum* trium *denarium* ; *Reginum* victoriatum.

Tanne eo usque, ut *Aelius Stilo* et *Opillus Aurelius* interpretantur. Itaque *Afranius* (410) :

tanne arcula

TABERNACULA, TABERNARUM. Cf. supra, s. v. *Adtibernalis* (11, 12) ; *Contubernales* (11,4).

TABLINUM. imp. tabulis] deficit codex ; incipiunt apographa. De quorum testimonio vide ea quae dixi supra ad 114,5. Cf. *Varr. Vit. Pop. Rom.* I (ap. *Non.* 83, 16) : *cenitabant in Urbe in tabulino*, [quod *maenianum* possumus intellegere tabulis fabricatum]. Verba quae inclusi, possunt *Nonii*, non *Varronis* esse.

TABEM eam] scil. non tabum id. *Hincine Gloss. Philox.* TA 6-7 *Tabes* : *τῆξεδων*, *Ta-bescit* : *τῆχεται*, *φθίνει* ?

TAGAX. *Hinc Gloss. Abol.* TO 10 *Tagax* : furunculus.

TALUS. *Tallus Dion. Halic.* 2, 46, 3.

TALENTORUM. Cf. supra, s. v. *Euboicum Talentum* (69,3 nummo Graeco septem milium et quingentorum *cistophorum* est, nostro quattuor milium *denariorum*).

TANNE. Vide infra ad *Tanne* (494,6).

tua plena est araneorum ?

(Paul.) Tanne eo usque. Afranius
« tanne arcula tua plena est araneorum ? »

Thaleae nomen dictum [alii] ab aetatis flore aiunt ; alii quod carmina semper florent.

Talipedare antiqui dicebant pro vac[c]illare pedibus lassitudine, qua qui<s> trahit pedes ut talis videatur insistere ; aut identidem tollere pedes.

(Paul.) Talipedare est vacillare pedibus et quasi talis insistere.

<Tam>modo antiqui ponebant <promodo>. Accius in <Armorum Iudicio> (163 *) : <tammodo He>ctor lux Dardaniae ** in tenebris **

(Paul.) Tammodo antiqui dicebant pro modo.

Tallam alii folliculum cepae ** *Talam* Cornificius posuit ** unde et *Talassus* (-ssio ?).

(Paul.) Talia folliculum cepae.

Taurium aes appellant quod in ludos Taurios consumitur.

<Tarmes (-us ?) > **

(Paul.) Tarmes genus vermiculi carnem exedens.

(Gloss. Leid. 67 E = Abol.) Tarmus :

vermis in carne, Tereido : vermis in ligno.

Tamperon (?) soliti sunt ap<pellare Graeci> genus scribendi deor<sum> versus, ut nuno> dextrosum scribimus.

(Paul.) Taenpoton appellarunt Graeci genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrosum scribimus.

Tame (?) ** in carmine positum est <pro tam (?) > **

<Tarta>rino cum dixit Ennius (Ann. 521) ** <horrendo et terribili>. Verrius vult accipi a Tar<taro qui est> locus apud inferos <tenebris confusus, ubi impiorum animae detruduntur>.

(Paul.) Tartarino horrendo et terribili.

(Gloss. Abol. TA 9) Tartarus : locus apud inferos tenebris confusus, ubi impiorum animae detruduntur.

Tutum (tantum ?) frequenter dicitur maxime **. Varro in Europa :

** <tutum> sub sede fuissent.

<LIB. XX INCIPIT.>

Tam <significationem ha>bet cum ponimus <propositivam quan>dam cui subiungimus <quam, aut cum dicimus tam egregium opus tam parvo> pretio venisse, id est sic, ita ; ut apud Graecos quoque

TAMMODO. <nunc idem> in ten. <situs> **Buecheler.**

TALLAM. Hinc Gloss. Philox. TA 44 Talla : κρομμύου λέπυρον.

TALASSUS. Cf. supra, s. v. Talassionem (478, 35). De Hymenaeo (ab eo quod est ὑμήν) et Thalassione cf. Serv. Aen. 1, 651.

TAURIUM AES Cf. supra, s. v. Taurii Ludi (478, 22). Haec si in exteriori paginae columella erant in codice, continua in apographis scriptura fallax est. Puta : Tau. aes app. .. (17 litt.).. ludos Taur. cons.

TARMUS. Gloss.] Cf. Gloss. Ansil. (= Abol.) TU 224, TE 436 Tarmus : vermis in carne, Tereido : vermis in ligno. Hucine revocand. Gloss. Philox. TI 6 Tilans : πέρνης σκώληξ ; Isid. Etym. 12, 5, 18 Tereido in ligno, tarmus in lardo ?

TAMPERON. Θαιρηδόν **Mercklin** Ταυνηδόν **Mesk** (Phil. Woch. 43, 144).

TAME. carm.] scil. Saliari ? (Cf. supra, s. v. Tanne (492, 18 eo usque), ubi duo interpretes carminis Saliaris citantur, Aelius Stilo et Opillus Aurelius.

TARTARINO. horr.] vix formidoloso. Hinc enim Gloss. AA (= Abol.) Tartarinum : terribilem, formidolosum. Cf. Varr. L. L. 7, 37 : « Corpore Tartarino prognata Paluda virago » Tartarino dictum a Tartaro. Vide Norden (Enn. u. Verg. 10).

οὐτως ἀγαθόν. Item ex contrario ei dicimus : Quam malus (bonus) Homerus tam bonus (malus) Choerilus poeta est. At antiqui tam etiam pro tamen usi sunt, ut Naeuius (com. 180) :

quid si taceat ? dum videat, tam sciat quid scriptum sit ;

Ennius (trag. 329) :

ille meae tam potis pacis potiri ;

Titinius (156) :

bene cum facimus, tam male subimus (sapimus), ut quidem perhibent viri ; item (157) :

quamquam estis nihili, tam ecaster simul vobis consului.

(Paul.) Tam significationem habet propositivam, cui subiungamus quam ut : Tam bonus Choerilus quam malus Homerus. Tam etiam pro tamen usi sunt.

Tandem cum significat aliquando, interdum tamen ex supervacuo ponitur, ut apud Terentium in Phormione cum ait (231) : itane tandem uxorem duxit Antipho iniussu meo ?

Non enim hic tempus ullum significat. At Cicero etiam duplicat temporalem significationem cum ait (Cat. 2,1) « tandem aliquando ».

(Paul.) Tandem cum significet aliquando, interdum tamen pro supervacuo ponitur, ut ait Terentius « itane tandem uxorem duxit ? » Cicero etiam duplicat temporalem

significationem cum ait « tandem aliquando ».

« *Tauri verbenaeque* » in Commentario Sacerorum significat ficta farinacea.

Tama dicitur cum labore viae sanguis in crura descendit et tumorem facit. Lucilius (1195) :

ingenue ne existat, papulae, tama, ne boa noxat.

(Paul.) Tama dicitur cum labore viae sanguis in crura descendit et tumorem facit. Lucretius « ingenue ne existat, papulae, tama, ne boa noxat ».

Taenias Graecam vocem sic interpretatur Verrius ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati, ut sit apud Caecilium in Androgyno (7) :

sepulchrum plenum taeniarum, ita ut solet,

et alias (275) :

dum taeniam qui volnus vinciret petit ;

Ennius in Alexandro (33) :

volans de caelo cum corona et taeniis ;

Accius in Neoptolemo (472) :

decorare est satius quam verbenae et taeniis.

Taedulum antiqui interdum pro fastidioso, interdum quod omnibus taedio esset ponere soliti sunt.

(Paul.) Taedulum, fastidiosum, sive quod omnibus est taedium.

Tatium occisum ait Lavini ab amicis eorum legatorum quos interfecerant Titini la-

TANDEM. Hincine Gloss. Ansil. (= Abol.) TA 168-9. Tandem : tamen, Tandem : aliquando ?

TAMA. Hunc ipsum, neque alium locum Festinum refinxit, ni fallor, Gloss. Abol. (praef. p. 94). T[r]ama : tumor <in> crure et duritia et intentio nervorum ex lassitudine. Cf. supra, s. v. Flemina (79,14 dicuntur cum ex labore viae sanguis defluit circa talos) ; s. v. Bova (27,28 Crurum quoque tumor viae labore collectus bova appellatur).

TAENIAS. Ex alio loco Festino Gloss. Abol. TE 22 Taenias : vittae sacerdotum ; apud Praenestinos flagra. Aut hinc aut illinc Gloss. Cyrill. (= Philox.) Taenia : παρὰ τοῦ ἀρχαίου καλεῖται fascia.

TAEDULUM. Cf. Heraeus (Arch. lat. Lex. 13, 54).

TATIUM. ait] scil. Verrius. Aven.] An -tinensi (ut supra, 164,2) ? Sed cf. Heraeus (Philol. 59, 431). Cf. Varr. L. L. 5, 152.

trones, sea sepultum in Aventiniensi laureto. Quod ad significationem verborum non magis pertinet quam plurima alia et praeterita iam et deinceps quae referuntur.

Taurorum specie simulacra fluminum, id est cum cornibus, formantur quod sunt atrocitas ut tauri.

Talionis mentionem fieri in XII (8,2) ait Verrius hoc modo, « si membrum rapsit (rup-), ni cum eo pacit, talio esto ». Neque id quid significet indicat, puto quia notum est ; permittit enim lex parem vindictam.

Tarquitas scalas, quas Tarquinius Superbus fecerit, abominandi eius nominis gratia ita appellatas esse ait volgo existimari.

Tarpeiae effigiem esse <et> ita appellari putant quidam in aede Iovis Metellinae, eius videlicet in memoriam virginis quae, pacta a Sabinis hostibus ea quae in sinistris manibus haberent ut sibi darent, intro miserit eos cum rege Tatius ; qui postea in pace facienda caverit a Romulo ut ea Sabinis semper pateret.

« *Tam perit quam extrema faba* » in proverbio est quod ea plerumque aut proteritur aut decerpitur a praetereuntibus.

Tappulam legem convivalem ficto nomine conscripsit iocoso carmine Valerius Valentinus, cuius meminit Lucilius hoc modo (1307) :

Tappulam rident legem, conterunt Opimi.

(Paul.) Tappula dicta est lex quaedam de conviviis.

Termonem Ennius Graeca consuetudine dixit quem nos nunc terminum, hoc modo (Ann. 479) :

ingenti vadit cursu qua redditus termino est,

et (Ann. 480) :

hortatore bono prius quam iam finibus termino.

(Paul.) Termonem Ennius terminum dixit.

Trientem tertium pondo coronam auream dedisse se Iovi donum scripsit T. Quintus dictator, cum per novem dies totidem urbes et decimam Praeneste cepisset. Id significare ait Cincius in Μουστρογυκων lib. II (11) duas libras pondo et trientem ; qua consuetudine hodieque utimur cum lignum *bes alterum* dicimus, id est pedem et besem latitudinis habens, et *sestertium*, id est duos asses et semissem tertium. Item si tres asses sunt et quartus quadrans.

Tersum diem pro sereno dictum ab antiquis nec se habere rei auctorem ait.

(Paul.) Tersum diem serenum.

< *Teres* in longitu > dine rotundatum quales < sunt columnae vel quos > asseres natura minist<rat> **

TALIONIS. pacit] cf. Gloss. Ansil. PA 440 Pacit : pactum fecerit. Hincine Gloss. Ansil. (= Abol.) TA 112 Talio : similis vindieta, ut taliter quis patiatur ut fecit.

TARPEIAE. esse eff. vel eff. (om. esse) codd. Metell.] scil. porticus. Cf. supra, s. v. Saxum Tarpeium (464,4).

TAPPULAM LEGEM. Opimi] i. e. -mii. Cf. Marx ad loc. cit.

TERMONEM. Cf. Varr. L. L. 5, 21.: In Latio aliquot locis dicitur, ut apud Accium (p. 262, R.) non terminus sed termen hoc, Graeci quod τέμνον ; pote vel illinc ; Evander enim, qui venit in Palatium, e Graecia Arcas.

TRIENTEM TERTIUM. Cf. Liv. 6,29.

SESTERTIUM. Cf. supra, s. v. 452, 36.

TERSUM DIEM. vel nec se ha<bere rei auctorem ait>.

TERES. Addidi ex gl. Ansil. TE 457 Teres enim aliquid rotundum cum proceritate ut columna. Quae tamen potest Glossarii Abstrusa esse non Abolita, et ex scholio Vergiliano non ex Festo sumpta.

(Paul.) Teres rotundus in longitudine.

Terpsicore nomen Musae ** <quae> deos hominesque delectat.

Tertium quartum differre ** ait a tertio quarto [quintus] ** quod quid factum sit significat **

<*Termentum*> pro eo quod nunc dicitur detri<mentum *usurpat*> Plautus in *Bacchidibus* (929) :

<non pedibus termento fuit>.

(Paul.) Termentum apud Plautum detrimentum.

Teretina t<r>ibus a flumine <Terede dicta exi>stima[n]tur, et syllaba ei<us *tertia* mu>tata, et pro Terede ' Ter<ete> facto'.

Tripudium ** <au>spiciis in exultatione ** tripudia[t], < ut ' terri-puvia ', > a terra pavienda sunt di<cta> ** nam pavire e<s>t ferire ** a quo et pavimenta ** Id ex Graeco quod illi πατεω ** quod nos ferire ** <pri>mum in castis usur<patum est> **

Templi figura ** <in diffinitione> augurii.

<*Tempestatem* pro tempore frequenter> antiqui dicebant. <*Intempesta* nox in<tempesta> **

(Paul.) Tempestatem pro tempore frequenter dixerunt antiqui.

Tempesta tempesta

<*Tinia* (?)> **

(Paul.) Tinia vasa vinaria.

Tensam ait vocari Sennius Capito vehiculum quo exuviae deorum ludicris Circensibus in Circum ad pulvinar vehuntur. Fuit et ex ebore, ut apud Titinium in Barbato (13 a) ** et ex argento.

(Paul.) Tensa vehiculum argenteum quo exuviae deorum ludis Circensibus in Circum ad pulvinar vehuntur.

Temerare violare ** et contaminare, dictum videlicet ** <a teme>ritate.

(Paul.) Temerare violare sacra et contaminare, dictum videlicet a temeritate.

Temetum vinum. Plautus in *Aulularia* (354) :

TERPSICHORE. Hincine Gloss. Abba (= Abol.) Terpsichore : Μυσα quinta ?

TERTIUM. Supple, si libet : significat illud, hoc quando quid>.

TERMENTUM. Aliena est gl. Abstr. (ex scholio Vergiliano sumpta?) TE 52. Terimentum : nutrimentum (scil. flammae).

TERETINA. Teretinatibus a fl. Te. dicti exist. et syll. eius tert. mut. et pro Terete Teram scribi debuisse Itali.

TRIPUDIUM. Cf. supra, s. v. Puls (284, 23 potissimum datur pullis in auspiciis quia ex ea necesse est aliquid decidere quod tripudium faciat, id est ' terri-puvium ' ; pavire enim ferire est). Hincine Gloss. Philox. TR 125 Tripudiatio : χορεία ἑρπῶς περὶ τὸν βωμόν ?

TEMPESTATEM. Cf. supra, s. v. Intempesta Noctem (98, 15 dicimus pro incertiore tempore, quia non tam facile noctis horae quam diei possint intellegi ; tempestatem enim antiqui pro tempore posuere).

TINIA. an tinas ? cf. Varr. Vit. Pop. Rom. I (ap. Non. 544, 3) : Antiquissimi in conviviis utres vini primo, postea tinas ponebant — id est oris longi cum operculo — aut cupas, tertio amphoras.

TENSAM. Vix post Temerare collocand. Nolo credere versum Titinii non a Festo plene citatum esse. Lacunosa igitur erat summa pagina. Hincine Gloss. Philox. TH 5 Thensae : ἀρμα θεῶν ? Illud ' et ex arg. ' non omni suspitione caret. Potest enim e Paulo esse haustum.

TEMETUM. Hinc Gloss. Philox. (cf. Gloss. Serv. Gramm.) TE 26 Temetum : οἶνος ἀρχαῖος In fine Plautinae citationis adde <intellego>, siquidem codex hac in parte aut lacunosus erat aut lectu difficilior.

qui ? Quia temeti nihil allatum ;
 Pomponius in Decima (39) :
 non multi ** plurimi ;
 Novius in Duobus Dossennis (17) :
 sequimini ; <i> prae, mi nate ; sequere,
 temeti timor ;
 idem in Funere (36) :
 agite, exite, temulentam tollite,
 et [s]in[e] Surdo (85) :
 filias habeo temulentas ; sed eccas
 video incedere ;
 Afranius in Consobrinis (35) :
 pol magis istius temulentae, futilis.
 (Paul.) Temetum vinum ; unde temu-
 lentia et temulentus.
Tintinnire est apud Naevium hoc modo
 (com. 114) :
 tantum ibi molae crepitum faciebant,
 tintinnabant compedes ;
 et apud Afranium (392) :
 ostiari impedimenta tintinnire audio.
 (Paul.) Tintinnire et tintinnabant
 Naevius dixit pro sonitu tintin-
 nabuli.
Tributorum conlationem cum sit alia in
 capita, illud ex censu, dicit[ur] etiam quod-
 dam temerarium, ut post Urbem a
 Gallis captam conlatum est, quia pro-
 ximis XV annis census alius (?) non erat.
 Item bello Punico secundo M. Valerio
 Laevino, M. Claudio Marcello eos., cum
 et senatus et populus in aerarium quod
 habuit detulit.

Tentipellium Artorius putat esse calcia-
 mentum ferratum quo pelles extenduntur,
 indeque Afranium dixisse in Promo
 (281) :

pro manibus credo habere ego illos
 tentipellium.

Titinium autem (ait ?) Verrius existimare
 id medicamentum esse quo rugae exten-
 dantur cum dicat (173) :

tentipellium inducitur, rugae in ore
 extenduntur,

— cum ille τροπικῶς dixerit.

(Paul.) Tentipellium genus calciamenti
 ferratum quo pelles extenduntur.

Tignum non solum in aedificiis quo utuntur
 appellatur, sed etiam in vineis, ut est in
 XII (6, 7) : Tignum iunctum aedibus
 vineave et concepit (?) ne solvito.

Tela proprie dici videntur ea quae missilia
 sunt, ex Graeco videlicet translato eorum
 nomine, quoniam illi τηλόθεν missa
 dicunt quae nos eminus ; sicut *arma* ea
 quae ab humeris dependentia retinentur
 manibus, quoniam quidem non minus
 in nobis eam partem corporis *armum*
 vocari existimandum est quam <in
 pecudibus mutis> **.

(Gloss. Abol. TE 27) Tela : arma, a
 tendo (τηλόθεν ?) dicta ; nam tela
 sunt quae mittuntur, arma quae
 muniunt.

Tigillum sororium **

TINTINNIRE. Afran.] Cf. Non. 40, 13 : Afranius Vopisco « tintinnire ianitoris impedi-
 menta audio ».

TRIBUTORUM CONLATIONEM. temer.] Cf. supra, s. v. Matronis Aurum Reddittum
 (138, 27). Cf. Liv. 26, 36.

TENTIPELLIUM. Hinc Glos. Philox. TE 73 Tentipellium : φάρμακον πρὸς ῥυτίδας.

TELA. Hincine Gloss. Philox. TE 20 Telum : ἀκόντιον, τὸ μακρόθεν βαλλόμενον δῖπλον ?
 tendo] vel tenendo (sed cf. 506, 26) vel tendendo. Cf. supra, s. v. Arma (3, 24 proprie
 dicuntur ab armis, id est humeris, dependentia, ut scutum gladius pugio sica ; ut ea quibus
 procul proeliamur tela). in pec. mut. addidi (ex Isid. Etym. 11, 1, 62 : Umeri dicti quasi armi
 ad distinctionem hominis a pecudibus mutis, ut hi humeros, illi armos habere dicantur).
 Cf. Serv. Aen. 11, 644 (per armos) : abusive, nam proprie armi quadrupedum sunt.

TIGILLUM SORORIUM. Cf. supra, s. v. Sororium Tigillum (380, 5).

Hic sex folia deesse testatur apogr. Post Tig. Sor. deficiunt apographa usque ad
 Vicani.

(Paul.) *Tegillum* cucullionoulum ex scirpo factum. Plautus (Rud. 576) :

tegillum <eccillud> ; mihi <unum id> aret ; id, si vis, dabo.

(Paul.) *Tiberis* fluvius dictus a Tiberino rege Albanorum, quod in eo cecidisset. *Tybris* a Tybri rege Tuscorum.

(Gloss. AA = Abol.) *Tiberis* a Tiberino rege sic nominatus est, cum prius Albola vocaretur.

(Paul.) *Tibicines* in aedificiis dici existimantur a similitudine tibiis canentium, qui ut cantantes sustineant, ita illi aedificiorum tecta.

(Paul.) *Tippula* bestiolae genus sex pedes habentis, sed tantae levitatis ut super aquam currens non desidat. Plautus (Pers. 244) :

neque tippulae levius pondus est (-dust) quam fides lenonia.

(Paul.) *Testiculari* est iumentis maribus

feminas vel mares feminis admovere ; licet alii dicant *testilari*.

(Paul.) *Tifata* iliceta. Romae autem *Tifata Curia*. *Tifata* etiam locus iuxta Capuam.

(Paul.) *Thiasitas* sodalitas (-les ?).

(Paul.) *Tituli* milites appellantur quasi ' tutuli ' quod patriam tuerentur. Unde et *Titi* praenomen ortum est.

(Paul.) *Titiensis* tribus a praenomine Tati regis appellata esse videtur.

(Paul.) *Titia curia* quoque ab eodem rege est dicta.

(Paul.) *Tetini* pro tenui.

(Paul.) *Thraeces* gladiatores appellantur a similitudine parmularum Thraciarum.

(Paul.) *Tryga* (τρύγα) antiqui vinum appellabant ; unde *trygetus* (τρύγητος) adhuc dicitur.

(Paul.) *Tittibilicium* nullius significationis est, ut apud Graecos βλίτουρι et σπινδαφός. Plautus (Cas. 347) :

TIGILLUM, TEGILLUM. Hucine redit Gloss. Ansil. (= Abol.) TI 41-42 Tigillum : trabem, Tigillum : tegula ; sed tegula primae positionis nomen, cuius diminutivum tigillum ?

TIBERIS. Cf. supra, s. v. Albula (4, 16 Tiberis fluvius dictus est ab albo aquae colore ; Tiberis autem a Tiberi<n>o Silvio rege Albanorum, quod is in eo extinctus est). Plenius Serv. Aen. 3, 500. Cf. Varr. L. L. 5, 30 : De Tiberis nomine anceps historia ; nam et suum Etruria et Latium suum esse credit, etc.

TIBICINES. Hinc nimirum (non ex Schol. Verg.) gl. corrupta Philox. TU 9 Tibicines : in berro (muro ?) ἀντηρίδες δόκοι. (Noli igitur emendare ' in versu ' ; cf. Serv. Aen. 6, 186.)

TIPPULA. Hincine Gloss. Philox. TI 10 Timulus : ἐφουδρίς, ἐξάπουσ, ἐπινηχόμενον τῷ νότῳ ?

TIFATA CURIA. Vide supra, ad Curia Tifata (43, 13 a Curio dicta est qui eo loco domum habuerat).

TITULI. Cf. Heraeus (Arch. lat. Lex. 12, 272).

TITI. Cf. Lib. de Praen. 6 : Titus e Sabino nomine Tito (?) fluxit, Appius ab Atto eiusdem regionis praenomine.

TITIENSIS TRIBUS. Cf. Varro L. L. 5, 55 : Nominatae -ut ait Ennius -Titienses ab Tatio, Ramnenses ab Romulo, etc. Coniunge cum Lucereses Et Luceres (106, 13 quae pars tertia populi Romani est distributa a Tatio et Romulo, appellati sunt a Lucero Ardeae rege qui auxilio fuit Romulo adversus Tatium bellanti).

TITIA CURIA. quo. cur. codd.

TETINI. Hinc Gloss. Abba (= Abol.) Tetini : tenui, habui. Cf. supra, s. v. Purime Teti-nero (300, 31 purissime tenuero).

TITTIBILICIUM. Festinane verba excerpit (et detorsit) Fulgentius (Serm. Ant. 20).

- non ego istud verbum empsi[eu]m tittivilicio.
- (Paul.) *Trabs* proprie dicitur duo ligna compacta.
- (Paul.) *Tragus* genus conchae mali saporis.
- (Paul.) *Trabica* navis, quod sit trabibus confixa. Pacuvius (405) « labitur <carina> trabica in alveos ».
- (Paul.) *Trachali* appellantur muricum ac purpurae superiores partes. Unde Arimineses maritimi homines cognomen traxerunt Trachali.
- (Paul.) *Troia* et regio Priami et lusus puerorum equestris dicitur, et locus in agro Laurente quo primum Italiae Aeneas cum suis constitit.
- (Paul.) *Trifax* telum longitudinis trium oubitorum quod catapultam mittitur. Ennius (Ann. 594) :
aut permarceret paries percussus trifaci.
- (Paul.) *Tributum* dictum quia ex privato in publicum tribuitur.
- (Paul.) *Thocum* (θῶκος ?) genus sellae habetur apud Plautum (frag. inc. 44).
- (Paul.) *Tritogenia* Minerva a ripa Tritonis fluminis dicta, quod ibi primitus sit visa.
- (Paul.) *Truo* avis onocrotalus. Caecilius inridens magnitudinem nasi (270) :
pro di immortales, unde prorepsit truo ?
- (Paul.) *Trepit* (τρέπτει ?) vertit ; unde *trepido* et trepidatio, quia turbatione mens vertitur.
- (Paul.) *Triumphales coronae* sunt quae imperatori victori aureae praeferuntur ; quae temporibus antiquis propter paupertatem laureae fuerunt.
- (Paul.) *Templum* significat et aedificium deo sacratum et tignum quod in aedificio transversum ponitur.
- (Paul.) *Transtra* et tabulae navium dicuntur et tigna quae ex pariete in parietem porriguntur.
- (Paul.) *Tromentina tribus* a campo Tromento dicta.

Tittivilicium dici voluerunt fila putrida quae de telis cadunt; ut Plautus in Cassina ait « non ego hoc verbum emsim tittivilicio », id est re admodum vilissima ; nam et Marcus Cornutus in satyra sic ait « tittiviles, Flacce, do tibi » ?

TRABICA. Cf. supra, s. v. Caudicariae Naves (40, 13 ex tabulis grossioribus factae). Hinc nimirum Gloss. Abba (= Abol.) Trabica carina : tabula <ta>. Nescio an huc etiam revocand. Gloss. Ansil. (= Abol.) TR 1 Trabaria : navicula est quam in fluviis utuntur. Etiam Isid. Etym. 19, 1, 27 : Trabariae amnicae naves quae ex singulis trabibus cavantur, etc.

TRACHALI. Cf. Hesych. Τραχῆλους : τὰς πορφύρας, ἐντοὶ τοὺς σπονδύλους τῶν κογχυλίων.

TROIA. lus. puer.] Cf. Serv. ad Aen. 5, 602 : Ut ait Suetonius Tranquillus lusus ipse, quem vulgo pyrricham appellant, Troia vocatur ; cuius originem expressit in libro de puerorum lusibus. [loc.] Cf. Serv. Aen. 9, 47 (urbi) : Troiae quam fecerat Aeneas castrorum in morem.

TRITOGENIA. Cf. Serv. auct. Aen. 2, 171 (Tritonia) : a Tritone amne Boeotiae, etc. Nescio an Glossarii sit Abstrusa (ex scholio Vergiliano) an Abolita (ex Festo) gl. Ansil. TR 404 Triton : palus Africae circa quam Minervam editam Pindarus (Pyth. 4, 35) canit ; alii dicunt Boeotiae fluvium isto nomine dici.

TRUO. Hinc gl. corrupta Philox. TR 101 Tr[ib]uo : ὀνοκρόταλον.

TRIUMPHALES CORONAE. Verrii vestigia premere in coronis tractandis Gellium supra monui, s. v. Civicam Coronam (37, 20). Cf. Gell. 5, 6, 5 : Triumphales coronae sunt aureae quae imperatoribus ob honorem triumphi mittuntur ; id vulgo dicitur aurum coronarium ; haec antiquitus e lauru erant, post fieri ex auro coeptae.

(Paul.) *Tragula* genus teli <ponderis vasti> dicta quod scuto infixata trahatur.

(Paul.) *Themis* deam [putabant esse] quae praeciperet hominibus id petere quod fas esset eamque id esse [existimabant] quod et fas est.

(Paul.) *Termes* ramus desectus ex arbore nec foliis repletus nec nimis glaber.

(Paul.) *Tenus* significat fine[m], ut cum dicimus *hactenus*.

(Paul.) *Trossuli* equites <Romani cum equis publicis>, dicti quod oppidum Tuscorum Trossulum sine opera peditum ceperint.

(Paul.) *Taciturnus* qui facile tacet; *tacitus* etiam argutus qui[a] potest aliquando tacere.

(Paul.) *Tenitae* [credebantur esse] sortium deae dictae quod tenendi haberent potestatem.

(Paul.) *Termino* sacra faciebant quod in

eius tutela fines agrorum esse<nt> [putabant]. Denique Numa Pompilius (16) statuit eum qui terminum exarasset et ipsum et boves sacros esse.

Terminus quo loco colebatur super eum foramen patebat in tecto quod nefas esse<t> [putarent] Terminum intra tectum consistere.

II. EX GLOSSARIIS ET SCHOLIIS.

? (Gloss. Ansil. TA 178) *Tantalus avis* est quam quidam ardeam nominant.

(Gloss. Fest.) *Taurus* dicitur locus inter inguina et podicem medius.

(Gloss. Abol. TE 41) *Tegellaria*: malefica (vel venef-), quod supra tegulas sacrificiet.

(Gloss. Abol. TE 23) *Tegitacula* (-get-); tectorium iunctum (-neo) tectum (text-).

? (Gloss. Abol. TE 47) *Tergiversator* dicitur quod animum quasi tergum versat huc et illuc, ut non facile intellegatur.

TRAGULA. inf.] scil. ab hoste. Hinc nimirum Gloss. Abol. TRI 5 *Tragula* est telum ponderis vasti. Aliter Varro L. L. 5, 115: *Tragula* a traiciendo. Vide supra ad *Rumex* (332,3). Et nosce differentiam: *Spara* parvissimi generis iacula, etc., *Tragula* genus teli ponderis vasti, etc.

TERMES. Vix audeo huc revocare Gloss. Abol. TE 4 *Termes*: oleaster. Nam gl. Philox. TE 92, quia tota Latina est, Horatiana potius est, ex adnotatione marginali in *Epod.* 16, 45 sumpta.

TENUS. Cf. supra, s. v. *Quatenus* (312, 26 significat qua fine, ut *hactenus* hac fine). Aliena est gl. Corp. T 83 *Tenus*: extrema pars arcus. Est enim Gloss. xrii *Abstrusa* et ex schol. Verg. (*Aen.* 6, 62) provenit.

TROSSULI. Hinc Gloss. Abba (= Abol.) *Trossuli*: equites Romani cum equis publicis. Cf. Junius Gracchanus ap. Plin. N. H. 33, 36: Quod ad equestrem ordinem attinet, antea *trossulos* vocabant, nunc equites vocant ideo quia non intellegunt *trossulos* nomen quid valeat, multosque pudet eo nomine appellari. *trossuli*, cum oppidum in Tuscis citra *Vulsinius* p. VIII millia sine ullo peditum adiumento cepissent. Cf. supra, s. v. *Celeres* (48,2).

TANTALUS. Cf. Isid. Etym. 12, 7, 21: *Ardea* .. hanc multi *tantalum* nominant. Vide ea quae scripsi ad Gloss. Corp. interp. 325.

TAURUS. Cf. supra, s. v. *Solitaurilia* (372, 33 *tauri*, quae pars scilicet caeditur in castratione).

TERGIVERSATOR. Cf. Isid. Etym. 10, 271: *Tergiversator*, quod animum quasi tergum vertat huc et illuc nec facile qualis sit intellegitur.

(Gloss. Abol. TE 26) *Tesserarius* : praepositus cursorum qui bellum (vel bella) nuntiat (vel nuntiant).

? (Gloss. Abol. TE 17) *Testudo* : ordo militum scutis artificialiter testus ; aliter genus reptilis testu contextae.

(Gloss. Philox. TI 25) *Titia* : κρέα νηπίων, δ λέγουσι ζιζει.

(Gloss. AA) *Titensis clangor* : sonitus cum tumultu. (?)

(Gloss. Philox. TO 14) *Toluberna* (?) : ad-secula, παράσιτος εὐτράπελος.

(Gloss. Abol. TO 18) *Tongiliatim loqui* : pravis verbis ; a Tongilio parasito qui hoc invenerat risus aucupium ut salutanti convicium responderet, male dicentem blandissime salutaret.

(Gloss. Philox. TO 15) *Torarius* : ὠλενοτρόφος.

(Gloss. Philox. TR 156) *Torunda* : κολλύρα, ἐκκόλλουρα.

(Gloss. Abol. TRO 9) *Trabea* : vestis senatoria ex purpura et cocco, unde *trabeatus* dicitur qui ea utitur ; dicta autem trabea quod in maiori gloria hominem transbeat (-beat), hoc est in posterum ampliori dignitate et honore beatum faci[a]t.

? (Gloss. Abol. TRI 4) *Tramites* : viae incertae ; a transmeando.

(Gloss. Philox. TE 40) *Transenna* : δσπληξ, ἀπαλλαγή, μαπαρίου σημεῖον.

(Gloss. Abol. TRI 18) *Trassennam* dicit tegulas per quas lumen admittitur *Luce<ilius>* ; a transeundo appellatas.

(Gloss. Abba ; Gloss. AA) *Triarii* : portitores signorum, qui tertio loco constituuntur in exercitu.

(Schol. Isid.) *Tribuni plebis* vocati quia eos sibi, dum a senatu et populo premeretur (-mitur ?), ob defensionem sui plebs creavit.

(Gloss. Abol. TRI 14) *Trimastigia* : triverbero.

(Gloss. Philox. TR 90) *Trepallus* : Πρίαπος.

(Gloss. Ansil. TR 428) *Trochlae* vocatae quod rotulas habeant per quas funes trahuntur ; τροχός enim Graece rota dicitur

(Gloss. Abol. TRO 6) *Trochus* : rotae genus ad lusum.

? (Gloss. Abol. TU 1) *Turpisculum* (-pic- ?) : turpe diminutive.

(Gloss. Abol. TU 26) *Turturilla* : ita dictus locus in quo corruptelae fiebant quod ibi *turturi* opera daretur, id est peni.

TESSERARIUS. Vide Thomson (Class. Rev. 38, 14).

TITIENSIS CLANGOR. Mira sane et perdubia glossa, de qua disputavi alibi (Class. Quart. 11, 197).

TORARIUS. Cf. Goetz ad Plaut. Mil. 696 (succenset toraria).

TRABEA. Cf. Isid. Etym. 19, 24, 8. : Trabea erat togae species ex purpura et cocco qua operti Romanorum reges initio procedebant ; hanc primum Romulus adinvenisse perhibetur ad discretionem regii habitus ; trabea autem dicta quod in maiori gloria hominem transbeat, hoc est ultra et in posterum ampliori dignitate honoris beatum faceret.

TRAMITES. Cf. Varr. L. L. 7, 62 : In Parasito Pigro « domum ire coepi tramiti dextra via » ; trames a transversó dictus.

TREPALLUS. i. e. Triphallus.

TROCHLIAE. Cf. Isid. Etym. 19, 2, 9-10 : Carchesia sunt a cacumine arboris (i. e. mali navis) trochleae... ; trochleae autem vocatae quod rotulas habeant ; τροχός enim Graece rota dicitur.

TURTURILLA. Cf. supra in parte II P-capituli, s. v. Purpurilla. Cf. Buecheler (Arch. Lat. Lexik. 2, 117) ; Heraeus (ibid. 12, 265).

U. V.

I. EX PAULO ; EX FESTI APOGRAPHIS.

(Paul.) *Vicinia* vic[ini]orum conversatio.

(Paul.) *Vesperna* apud Plautum (frag. inc. 45) cena intellegitur.

(Paul.) *Vesticeps* puer qui iam vestitus est pubertate ; econtra *investis* qui necdum pubertate vestitus est.

(Paul.) *Veia* apud Oscos dicebatur plastrum ; inde *veiari* stipites in plastro et vectura *veiatura*.

(Paul.) *Urbanas tribus* appellabant in quas Urbs erat dispartita a Servio Tullio rege : id est *Suburana*, *Palatina*, *Aesquilina*, *Collina*.

(Paul.) *Vestis* generaliter dicitur, ut stragula forensis muliebris ; *vestimentum* pars aliqua, ut pallium tunica paenula.

(Paul.) *Vescus* fastidiosus. *Ve* enim pro pusillo utebantur. Lucretius vescum dixit edacem cum ait (1, 321) : Nec mare quae independent vesco sale saxa peresa. *Vescor* pascor.

VICINIA. Cf. Isid. Etym. 15, 2, 22 : Vicus ipsae habitationes urbis sunt ; unde et vicini dicti.

VESPERNA. Cf. supra, s. v. Scensas (456, 11 Sabini dicebant quas nunc cenas ; quae autem nunc prandia cenas habebant, et pro cenis vespernas) ; Cena (47, 8 Cena apud antiquos dicebatur quod nunc est prandium, vespurna quam nunc cenam appellamus). Festum adhibitum esse credo ab Isidoro (Etym. 20, 2, 14) : Est autem cena vespertinum cibum, quam vespurnam antiqui dicebant ; in usu enim non erant prandia.

VESTICEPS. Ad hoc vocabulum antiqui iuris spectasse antiquitatis amantem Vergilium (Aen. 8, 659 ; 6, 445) crediderunt commentatores. Ad scholium Vergilianum (Donati ?) redit gl. Abstrusa VE 49 Vesticeps : pubescens.

INVESTIS. Hinc Gloss. Philox. (cum Cyrill.) IN 723 Investis : impubes, ἀφθορος. Ps. -Placidus in scriptore antiquo invenit accus. casum 'investem' cum adnotatione marginali 'impubem, sine barba'. Cum eius interpretationes, quarum fons ultimus glossographorum vetustorum doctrina erat, saepe ad Festum (i. e. Verrium) quadrent, licet suspicari in I-capitulo quoque fuisse hanc vocem tractatam. Aliud vocis etymon praebet (e suo ?) Nonius (45, 27 : Sed melius intellegi potest investes appellatos quasi 'in Vesta', id est in pudicitia et castitate), rursus aliud Isidorus (Etym. 10, 152).

VEIA. Sunt qui credant sic emendandam esse corruptelam in codicibus recentioribus (nam Florentinus deest) Varr. L. L. 5, 140 : † brevi † est vehiculum dictum ; est aliis † vel † arcera. Sunt qui credant Paulum I pro L scripsisse conferantque Varr. R. R. 1, 2, 14 : Rustici etiam nunc quoque viam veham appellant propter vecturas et vellam non villam, quo vehunt et unde vehunt ; item dicuntur qui vecturis vivunt velaturam facere ; L. L. 5, 44 : Velabrum a vehendo ; velaturam facere etiam nunc dicuntur qui id mercede faciunt.

URBANAS TRIBUS. Cf. Varro L. L. 5, 56 : Ab hoc (scil. Servio Tullio) quattuor quoque partes Urbis tribus dictae ab locis, Suburana Palatina Esquilina Collina, quinta — quod sub Roma — Romilia ; sic reliquae triginta ab his rebus quibus in Tribum libro scripsi.

SUBURANA. Cf. supra, s. v. (390, 31) ; s. v. Suburam (402, 5).

VESCUS. Hinc Gloss. Cyrill. (= Philox.) Vescus : δλιγούσιτος, δλιγοδεής ; Gloss. AA (= Abol.) Vescus : non appetens cibos. Cf. Gell. 16, 5, 5-10 : Quod Sulpicium autem Apollinarem meminisse dicere, virum eleganti scientia ornatum, huiusmodi est : Ve particula, sicuti quaedam alia, tum intentionem significat, tum minutionem ; nam vetus et vehemens.. vescum autem, quod ex ve particula et esca copulatum est, utriusque diversae significationis vim capit ; aliter enim Lucretius vescum salem dicit ex edendi intentione, aliter

(Paul.) *Vesperugo* Vesper stella. Plautus (Amph. 275) :

nec *Vesperugo* nec *Vergiliae* occidunt.

(Paul.) [*Vespa* et] *vespillones* dicuntur qui funerandis corporibus officium gerunt non a minutis illis volueribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt qui fue-nebri pompa duci propter inopiam ne-queunt. Hi etiam *vespulae* vocantur. Mar-tialis (1, 30, 1) :

qui fuerat medicus nunc est vispillo
Diaulus.

(Paul.) *Vespices* (?) frutecta densa dicta a similitudine vestis (!).

(Paul.) *Velati* appellabantur vestiti et iner-mes qui exercitum sequebantur quique

in mortuorum militum loco substituebantur. Ipsi sunt et *ferentarii* qui fundis ac lapidibus pugnabant, quae tela feruntur, non tenentur. Cato eos ferentarios dixit qui tela ac potiones militibus proelian-tibus ministrabant.

(Paul.) *Velitatio* dicta est ultro citroque probrorum obiectatio, ab exemplo veli-taris pugnae. Plautus (Men. 778) :

nescio quid <vos> velitati estis inter
vos <duo>.

(Paul.) *Veternosus* dicitur qui gravi premi-tur somno. Cato *veternosum* hydropi-cum intellegi voluit cum ait (inc. 5) :
Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit.

(Paul.) *Veteratores* callidi dicti a multa

Lucilius (602) *vescum* appellat cum edendi fastidio.. vestibula appellata sunt. Quae verba ad Verrium aliquatenus saltem redire videntur ; fortasse etiam verba Servii auct. Geo. 3, 175 (*vescas* salicum frondes) : *Vescas* teneras et exiles, nam *vescum* apud antiquos signifi-cabat macrum et quasi quod escam non reciperet ; Afranius in Sororibus « an puer est ves-cus, inbecillus viribus » ; sed vide ne *vescas* appetibiles dixerit ; Lucretius certe pro edace posuit, ut « *vesco* sale saxa peresa ». Cf. infra, s. v. *Vesculi* (519, 21).

VESPERUGO. Hinc Gloss. Philox. VE 147 *Vesperugo* : « Ἐσπερος. Cf. Varr. L. L. 6,6 : Cum stella prima exorta — eum Graeci vocant Ἐσπερον, nostri *Vesperuginem* ut Plautus « neque *Vesperugo* neque *Vergiliae* occidunt » — id tempus dictum a Graecis ἑσπέρας, Latine *vesper* ; 7, 50 : Apud Plautum « neque *Iugula* neque *Vesperugo* neque *Vergiliae* occidunt ».. *Vesperugo* stella quae vespere oritur, a quo eam Opillus scribit *Vesperum* ; itaque dicitur « alterum *Vesper* adest », quem Graeci dicunt ἑσπέρειον. Cf. supra, s. v. *Iugula* (92, 16) ; infra, s. v. *Vergiliae* (510, 15).

VESPILLONES. An *Vesperones* et ? Cf. Serv. auct. Aen. 11, 143 : Qui funeri praeerant a *vespera* primum ' *vesperones* ', deinde *vespillones* dicti videntur. Hinc Gloss. Philox. BI 57 *Vispillones* : νεκροθάπται κοπιᾶται ? Ad scholium Vergilianum redire videtur Gloss. Abstr. VE 58 *Vespillo* : sepulchrorum violator. Cf. Fulg. Sermon. 2. || hi etiam] scil. minuti volucres *vespae* ? || Mart.] Miror esse qui negent Martialem a Festo citari potuisse. Cf. Thomson (Class. Quart. 22, 24), et vide supra ad *Bardum* (31,4).

VELATI. Vide supra, ad *Adscripticii* (13, 23 qui supplendis legionibus adscribebantur ; hos et accensos dicebant .. quidam *velatos* quia vestiti inermes sequerentur exercitum ; nonnulli *ferentarios* quod fundis lapidibusque proeliaturi ea modo ferrent quae in hostes iacerent ; alii *rorarios*, etc.).

FERENTARII. Cf. supra, s. v. (75, 14 *auxiliares* in bello, a ferendo auxilio dicti vel quia fundis et lapidibus pugnabant, quae tela feruntur non tenentur, ita appellati) ; (83, 2 *levis armaturae* pugnatōres).

VELITATIO. Cf. supra, s. v. Sub *Vitem Hastas* *Iacere* (404, 35 dicitur *veles*, etc.) ; s. v. *Advelitatio* (vel *Ad Velitationem*) (26,11).

VETERATORES. Gann.] nimirum orator antiquus. Nam orationes Catonis, Gracchi, etc. huic capituli particulae materiem praebent.

rerum agendarum vetustate. Gannius (Canianus ?) : Mulieri non astutae facile veterator persuasit.

(Paul.) *Veterinam bestiam* iumentum Cato appellavit a vehendo. Opillus veterinam dici vult [quasi 've<n>terinam'] velut 'uterinam', quod ad ventrem onus reliatum gerat.

(Paul.) *Vitulans* laetans gaudio, ut partu. Ennius (trag. 339) :
is habet coronam vitulans victoria.

(Paul.) *Viduertas* calamitas, dicta quod viduet bonis.

(Paul.) *Vitiligo* in corpore hominis macula alba quam Graeci ἀλφόν vocant, a quo nos album, <et ψάρον>; sive a vitio dicta — etiamsi non laedit — sive a vitulo, propter eius membranae candorem qua nascitur involutus. Lucilius (1185) :
haec odiosa mihi vitiligo est. Num dolet ? inquit.

(Paul.) *Vel* conligatio quidem est disiunctiva, sed non earum rerum quae natura disiuncta sunt, in quibus aut coniunctione rectius utimur, ut « aut dies est aut nox » ; sed earum quae non sunt contra, e quibus quae eligatur nihil interest, ut Ennius (var. 4) :

vel tu dictator vel equorum equitumque magister
esto vel consul.

(Paul.) *Vibices* plagae verberum in corpore humano, dictae quod vi fiunt.

(Paul.) *Vibracae* pili in naribus hominum, dicti quod [h]is evulsis caput vibratur.

(Paul.) *Vibrissare* est vocem in cantando crispare. Titinius (170) « si erit tibi cantandum, facito usque exvibrisses ».

<Vicani> ** cipiunt ex agris qui ibi villas non habent, ut Marsi aut Peligni. Sed ex vicis partim habent rempublicam et ius dicitur, partim nihil eorum et tamen ibi nundinae aguntur negoti gerendi

VETERINAM BESTIAM. Hinc Gloss. Philox. VI 162 Veterina besvia : ὑποζύγιον.

VITULANS. Hincine Gloss. Abba (=Abol.) Vitulans : lascivus, gaudens, cum exultatione laetans ? Cf. Varr. L. L. 7, 107 : In Clastidio (trag. praet. fr.1) vitulantes, a Vitula ; Rer. Div. XV (ap. Macr. 3, 2, 11) : Pontifex in sacris quibusdam vitulari solet, quod Graeci παλαιζεν vocant ; Macr. 3, 2, 13 : Hyllus libro quem de Dis composuit ait Vitulam vocari deam quae laetitiae praeest ; Piso ait vitulam victoriam nominari, etc. || ut partu] scil. quasi vitulans ! Vide ne Paulo sit haec stultitia imputanda.

VIDUERTAS. Cf. Cato R.R. 141 : Sic dicito : Mars pater, te precor quaesoque.. uti tu morbos visos invisosque viduertatem vastitudinemque calamitates intemperiasque prohibeas defendas averuncesque. Cf. supra, s. v. Pesestas (230, 26).

VITILIGO. Hinc Gloss. Philox. VI 126 Vitiligo : ἀλφός, ἀλωπηρία ; Gloss. Abol. VI 39 Vitiligo : macula alba in corpore ; ἀλφόν Graeci et ψάρον vocant. Cf. Jacobsohn (Herm. 45, 217).

ALBUM. Cf. supra, s. v. (4, 8 quod nos dicimus, a Graeco quod est ἀλφόν est appellatum) ; 28, 14.

VIBICES. Hincine Gloss. Abol. VI 32 Vibices : plagae in corpore sine sanguine ; Gloss. Philox. VI 146 Vibices : μώλωπες ἀπὸ πληγῶν ? Cf. Varr. L. L. 7, 63 : In Fugitivis « age age specta, vide vibices quantas. Iam inspexi ; quid est ? » vibices a vi, excitatum verberibus corpus.

VIBRACAE. Hinc Gloss. Philox. : VI 9 Vibracae : τρίχες ῥινόες.

VIBRISSARE. Hucine revocand. Gloss. Serv. Gramm. (=Philox.) Vibrissa : σεισπορυγίς (nimirum avium genus) ?

VICANI. Iterum incipiunt apographa.

causa et magistri vici, item magistri pagi quotannis fiunt. Altero, cum id genus aedificiorum definitur quae continentia sunt [h]is oppidis quae ** itineribus regionibusque distributa inter se distant nominibusque dissimilibus discriminis causa sunt dispartita. Tertio, cum id genus aedificiorum definitur quae in oppido privi in suo quisque loco proprio ita aedificantur ut in eo aedificio pervium sit, quo itinere habitatores ad suam quisque habitationem habeant accessum. Qui non dicuntur vicani sicut [h]i qui aut in oppidi vicis aut [h]i qui in agris sunt vicani appellantur. *Viget* dictum videtur a vi agendo; sed non in agendis <hostilibus rebus>, verum [h]is quae celebrantur et concitato animo ad bonam frugem tendunt. **

(Paul.) *Viget* dictum a vi agendo; sed non in agendis hostilibus rebus, verum his quae concitato animo ad bonum tendunt.

Voisgram (?) avem quae se vellit augures ** eandem fucillanem (?) appellant **.

« *Viginti quinque poenae* » in XII (8,4) significat viginti quinque asses.

Victimam Aelius Stilo esse ait vitulum ob eius vigorem. Alii aut quae vineta adducatur ad altare, aut quae ob hostis victos immoletur.

Vectigal aes appellatur quod ob tributum.

tum et stipendium et aes equestre et hordiarium populo debetur.

Viae sunt et publicae per quas iter faceretur omnibus licet, et privatae quibus neminem uti concessum est praeter eorum quorum sunt. Et ita privatae VIII pedes in latitudine fure et lege, publicae quantum ratio utilitatis permittit. Lex iubet XVI in anfractu flexuque pedes esse vias ut (?) qui (?) .. (10 litt. ?).. (XII Tab. 7, 7) « vias muniunt .. (15 litt. ?) .. o ni sam dilapidassunt .. (12 litt. ?).. qua volet iumento agito ».

Viatores appellantur qui magistratibus apparent eo quia initio, omnium tribuum cum agri in propinquo erant Urbis atque adsidue homines rusticabantur, crebrior opera eorum erat in via quam Urbe, quod ex agris plerumque homines evocabantur a magistratibus.

(Paul.) *Viatores* appellabantur qui magistratibus parebant eo quod plerumque ex agris homines evocabantur a magistratibus et frequens eorum erat ab agris ad Urbem via.

Verticulas Ateius eandem esse atque articulos dixit. <Quod confirmat> cum ait Lucilius (161) :

<haeret verticulis adfixum in posteriore

parte atque articulis; nam ut nobis talus genusque est>

VICIS. Cf. Zeller (Arch. lat. Lex. 14, 301).

VIGINTI QUINQUE POENAE. Cf. Gell. 20, 1, 12 : Ita (scil. in XII) de iniuria poenienda scriptum est « si iniuriam alteri faxsit, viginti quinque aeris poenae sunt », etc.

VICTIMA. Hincine Gloss. Philox. VI 21 Victimae : τὰ μέγιστα θύματα; Isid. Etym. 6, 19, 34 : Erant victimae maiora sacrificia quam hostiae; victimam dictam putaverunt quia ioto percussa cadebat, vel quia vineta ad aras ducebatur ?

VIAE. Cf. Digest. VIII iii 8 : Viae latitudo ex lege Duodecim Tabularum in porrectum octo pedes habet, in anfractum — id est ubi flexum est — sedecim; Cic. Caec. 54 : Si via sit immunita, iubet qua velit agere iumentum.

VERTICULAS, VERTEBRAS. Hincine Gloss. (cum Serv. Gramm.) Philox. VE 127-8 Verticula : σφόνδυλος, Vertebrae : σφόνδυλοι, περόναι ? Vel etiam Gloss. Ansil. (= Abol.) VE 408-9 Vertibula, vertibella : cardines ? Et Gloss. Philox. VE 98 Vermiculi : βάλανοι ἐπὶ τοῦ κλειθροῦ καὶ ὀβελοῖς ?

** ita appellavit **

(Paul.) Verticulas Lucilius cum dixit articulos intellegi voluit.

Vertebras **

(Paul.) *Volae vestigium* medii pedis concavum ; sed et palma manus vola dicitur, <unde involare>.

(Paul.) *Volones* dicti sunt milites qui post Cannensem cladem usque ad octo milia cum essent servi, voluntarie se ad militiam optulere.

(Paul.) *Versuti* dicuntur quorum mentes crebro ad malitiam vertuntur.

Vernae qui in villis vere nati, quod tempus duce natura feturae est, et (ut ?) tunc rem divinam instituerit Marti Numa Pompilius pacis concordiae obtinendae gratia inter Sabinos Romanosque « ut vernae viverent, ne vincerent ». Romanos enim vernas appellabant, id est ibidem natos, quos vincere perniciosum arbitrium Sabinis, qui coniuncti erant cum populo Romano.

(Paul.) Vernae appellantur ex ancillis civium Romanorum vere nati, quod tempus anni maxime naturalis feturae est.

Virgiliae dictae quod earum ortu ver finitur et aestas incipit **

(Paul.) *Virgiliae* dictae quod earum ortu ver finem facit.

(Paul.) *Viritanus ager* dicitur qui viritim populo distribuitur.

(Paul.) *Verruncent* vertant. Pacuvius (112) : di monerint meliora atque amentiam averruncassent tuam, id est avertissent. <*Averrunco* avertō>.

<*Vastum*> ** vexatum. Accius (668) : iam hanc urbem ferro vastam faciet Peleus,

et Pacuvius (314) :

squales scabresque inculta vastitudine.

(Paul.) *Vastum* praemagnum ; ponitur tamen et pro inani. Accius

« hanc urbem ferro vastam faciet » ; unde *vastitas* et *vastitudo*.

« *Vae victis* » in proverbium venisse existimatur cum Roma capta Senonibus Gallis aurum ex conventionem et pacto adpen<deretur> ut recederent. Quod iniquis ponderibus ex<igi> a barbaris querente Ap. Claudio Brennus rex Gallorum ad pondera adiecit gladium et dixit : *Vae victis* ! Quem postea persecutus Furius Camillus, cum insidiis circumventum concideret, et quereretur contra foedus fieri, eadem voce remunerasse dicitur.

Vegrande significare alii aiunt male grande,

VOLA. Hinc nimirum Gloss. (cum Serv. Gramm.) Philox. VO 32 *Vola* : θέναρ, το κοῖλον τῆς χειρός. *Vola* : κοῖλον ποδός ; Gloss. Abol. VO 6 *Vola* : pars manus cava in medio ; unde et involare (vel unde involare dicitur). Cf. supra in I-cap. parte ii. s. v. Involare.

VOLONES. Cf. Liv. 24, 14.

VERSUTI. Citavitne Festus eum Plauti versum quem citavit Serv. auct. Aen. 2, 62 (et Isid. Etym. 10, 277). Plaut. Epid. 371 « vorsutior es quam rota figularis » ?

VERNAE. ne vinc.] neu vincerentur docti. Sed ne antiquitus idem valet atque non. arb.] scil. fore.

VERRUNCENT. Hinc Gloss. Cyrill. (=Philox.) *Averrunco* : ἀποτρέπω ; Gloss. Abol. AD 14 *Averrunco* : avertit, alienat. Cf. Varr. L. L. 7, 102 : Apud Pacium « di monerint meliora atque amentiam averruncassint tuam » ; ab avertendo averruncare, ut deus qui in eis rebus praestitit *Averrunco*, itaque ab eo precari solent ut pericula avertat.

VASTUM. Hinc Gloss. Ansil. (=Abol.) VA 17-19 *Vasta* : vacua, magna, inanis ?

VEGRANDE. Cf. infra, s. v. *Vesculi* (519, 21 male curati et graciles homines ; ve enim syllabam rei parvae praeponebant, unde *Vediovem* parvum Iovem et *vegrandem* fabam minutam dicebant) ; supra, s. v. *Vescus* (506, 10).

ut vecors *vesanus* mali cordis maleque sanus. Alii parvum minutum, ut eum dicimus « *vegrande frumentum* » et Plautus in *Cistellaria* (378) :

quin is, si itura es ? nimium is *vegrandi* gradu. *Vecors* est turbati et malicordis. Pacuvius in *Iliona* (216) :

paelici superstitiosae cum vecordi coniuge,

et Novius in *Hercule Coactore* (40) :

tristimoniam ex animo deturbat et vecordiam.

(Paul.) *Vegrande* significat male grande et vecors *vesanus* mali cordis maleque sanus. Alii parvum sive minutum intellegunt, ut *vegrande frumentum*.

Vecors est turbati ac mali cordis.

« *Vapula, Papiria* », in proverbio fuit antiquis, de quo Sinnius Capito sic refert : tum dici solitum est cum vellent minantibus <s>ibi significare se eos negligere et non curare fretos iure libertatis. Plautus in *Feneratrice* (72) :

heus tu ! in barbaria quod fecisse dicatur

libertus suae patronae, id e<g>o dico <tibi> :

« Libertas, salve ; vapula, *Papiria* ».

In *barbaria* est in Italia. Aelius hoc loco vapula posi<tum> ** ait pro dole ; Varro pro peri, teste Terentio in *Phormione* (850) :

<vapula. Id quidem tibi iam fiet, nisi> resistis, verbero,

et Plautus in *Curculione* (566) :

reddin an non mulierem

prius quam te huic meae machaerae obicio, mastigia ?

Vapula ergo ; te vehementer iubeo ; ne me territes.

Vacerram et Aelius et alii complures vocari aiunt stipitem ..(12 litt. ?) .. ices solent religari ..(12 litt. ?).. Ateius vero Philologus ..(12 litt. ?) .. um ad male dicendum <magnae acerbitatis> ** <vecors et *vesanus*>, teste Livio qui dicit <hoc modo> (com. 6) :

<vacerra> corde et malefica vecordia- (Paul.) *Vacerram* dicunt stipitem ad

quem equos soleant religare. Alii dicunt maledic[t]um hoc nomine significari magnae acerbitatis, ut sit vecors et *vesanus*.

Vagorem pro vagitu Ennius lib. XVI (422) : qui clamos oppugnantis vagore volanti ; Lucretius lib. II (576) :

et superantur item : miscetur funere vagor.

(Paul.) *Vagorem* pro vagitu Ennius posuit.

Valvoli fabae folliculi appellati sunt quasi ' valli-voli ', quia vallo factis (?) excutiantur.

(Paul.) *Valvoli* folliculi fabae.

Vagulatio in XII (2,3) significat quaestio cum convicio : Cui testimonium defuerit, is tertis diebus ob portum obvagulatum ito.

Valgos Opillus Aurelius aliique complures aiunt dici qui diversas suras habeant. Plautus in *Milite Glorioso* [qui talos vitiosos], (94) :

BARBARIA. Cf. supra, s. v. Barbari (32, 14).

VACERRAM. An stip. <ad quem verb>ices sol. rel. <vel etiam equi>. An Phil. <hominem pron>um .. <aut quasi ' ve-acrem ', id est magnae acerbitatis, aut quasi ' vecerram ', ut sit vecors et *vesanus*>.

VALVOLI. Hinc Gloss. Abba (= Abol.) Valvolum : fabae corium. Utrum vallo (neut.) facti an vallo (fem.) iacti an vallo (fem.) fabis ?

VAGULATIO. Vide supra ad Pipatio (235,11). || vel questio. || tertis] Festi orthographia, non legis XII Tab.

VALGOS. Hinc, ni fallor, Gloss. Abol. VA 13-14 Valgis : foras versus tumentibus, Vatia : diversis plantis.

maiores partem videas valgis talis
(savis),

<id est foras versus tumentibus>,
et in Sitellitergo (118):

fit (sic?) ea mihi insignitos pueros pa-
riat postea,

aut varum aut valgum aut compernem
aut paetum aut broechum filium ** <Va-
rus> ** <Vatia> **

(Paul.) Valgos Aurelius intellegi vult
qui diversas suras habent; sicut
e contrario vari dicuntur incurva
crura habentes.

Viere alligare significat, ut hic versus de-
monstrat (Ennius var. 25):

ibant malaci viere Veneriam corollam.
Unde *vimina*, et *vasa viminea* quae vin-
ciuntur ligam <entis tortis, id est>
σπρόφοι <ς. Σπρόφοι etiam> *vermina*
dicuntur <dolores corporis cum> quo-
dam minuto motu quasi <a vermibus
scindatur> **

(Paul.) Viere alligare; unde *vimina* et
vasa viminea.

Vermina dicuntur dolores corpo-
ris cum quodam minuto motu quasi
a vermibus scindatur. Hic Graece
dolor σπρόφος dicitur.

Urvat Ennius in Andromeda significat cir-

cumdat, ab eo sulco qui fit in urbe con-
denda *urvo* aratri, quae (quod) fit forma
simillima uncini curvatione buris et
dentis, cui praefigitur vomer. Ait autem
(102): circum sese urvat ad pedes a
terra quadri[n]gentos caput.
(Paul.) Vervat circumdat.

<Ungulus Oseorum lingua anulus, ut> **
(Atell. inc. 6).

si quid monumenti nacta est qui e[o-
r]um requireret.

Est ungulus quem ei detraxit ebrio;
Pacuvius in *Iliona* (215):

repugnanti ego porro hunc vi detraxi
ungulum,

et in *Atalanta* (64):

suspensum in laevo brachio ostendo
ungulum.

(Paul.) Ungulum Oseorum lingua si-
gnificat anulum.

Unciaria lex appellari coepta est quam L. Sul-
la et Q. Pom<peius Rufus> ** tulerunt
qua sanctum est ut debi<tores duodeci-
mam partem> **

(Paul.) *Vinalia* diem festum habebant, quo
die novum vinum Iovi libabant.

(Paul.) *Venerari* verbum compositum ex
venia et orando.

VIERE. Cf. Varr. L. L. 5, 62: Vieri, id est vinciri; a quo est in Sota Enni «ibant malaci viere Veneriam corollam»; frag. 92: Viere enim conectere est; unde vimen dictum virgulti species et viti in rotis; Don. Eun. 688: Viere ligare dicitur quia vietis virgis ligare possumus quidlibet. Vix audeo huc revocare gl. Ansil. VI 443 Viticella: herba est quae sicut vitis quaeque proxima habuerit vinciendo circumligat. Nam potest Glossarii Abstrusa esse, ex scholio Vergiliano hausta. Ex eodem fonte, seu Festo seu schol. Verg., Isid. Etym. 17, 9, 92: Viticella herba a Latinis appellata quod sicut vitis quidquid proximum habuerit adprehendat corymbis, quos anulos appellamus (cf. 17, 5, 12).

URVO. Hucine redit Gloss. Abol. UR 3 Urvus: circuitus civitatis? Cf. Varr. L. L. 5, 135: Qui quasi temo est inter boves bura, a bubus; alii hoc a curvo urvum appellant; 5, 127: Ab urvo, quod ita flexum ut redeat sursum versus, ut in aratro quod est urvum.

VINALIA. Cf. supra, s. v. Rustica Vinalia (322, 14 appellantur mense Augusto XIV Kal. Sept., Iovis dies festus quia Latini bellum gerentes adversus Mezentium omnis vini libationem deo dedicaverunt); s. v. Calpar (57, 18 vinum novum quod ex dolio demitur sacrificii causa antequam gustetur; Iovi enim prius sua vina libabant, quae appellabant festa Vinalia). Cf. Varr. L. L. 6, 16.

<Venenatum dice>bant antiqui cuius color inficiendo mutabatur, ut Ennius cum ait (Ann. 535) :

cum illud quo iam semel est imbuta veneno.

Ventabam di<xisse antiquos veri>simile est cum et prae<positione adiecta> ** adventabam.

(Paul.) Ventabam dicebant antiqui ; unde praepositione adiecta fit adventabam.

Vesat (Ἰαδεῖς ?) upum (?) est vel. (15 litt. ?) .. quod Graeci ὕειν dicunt.

Vend<itiones dicebantur> censorum locationes .. (15 litt. ?) .. quod vel<ut fr>uctus locorum publicorum venibant.

Viminalis et porta et collis appellantur quod ibi viminum fuisse videtur silva, ubi est et ara Iovi Vimino consecrata.

(Paul.) Viminalis porta et collis appellantur quod ibi viminum fuisse silva videtur.

Vindex ab eo quod vindicat quo minus is qui prensus est ab aliquo teneatur.

Vineae, ut Verrius praecipit, quod vini feraces sint. Etiam militares quaedam machinationes a similitudine appellantur.

Vivatus et vividus a poetis dicuntur a vi magna.

(Paul.) Vivatus et vividus a vi magna dicuntur.

Vindiciae appellantur res eae de quibus controversia est, quod potius dicitur ius quia fit inter eos qui contendunt. Cato in ea quam scribit L. Furio de aqua (6) : .. (6 litt. ?).. s praetores secundum populum vindicias dicunt. <Et> Lucilius (1219) :

nemo hic vindicias neque sacra .. en (sacramenta ?) veretur.

De quo verbo Cincius sic ait (32) : Vindiciae olim dicebantur illae quae ex fundo sumptae in ius adlatas erant. At Ser. Sulpicius (7) <hocet> iam singulariter formato vindiciam esse ait, <siq>ua de re controversia est, ab eo quod vindicatur, <ut in> XII (12,3) : Si vindiciam falsam tulit, si velit is, < prae>tor arbitros tris dato ; eorum arbitrio <tum> fructus duplione damnum decido.

(Paul.) Umbrae vocabantur Neptunalibus casae frondeae pro tabernaculis.

(Paul.) Vallesit (?) perierit, dictum a vallo

VENENATUM. Hincine Gloss. Abba (=Abol.) Venenatus : qui venenum accepit ? Cf. Serv. auct. Aen. 4, 137 : Venenatum autem infectum .. Flaminicam habere praecipitur arculum, ricam, venenatum, etc.

ἸΑΔΕΕΣ. upum] an ἀπὸ τοῦ ὕδός (cf. Serv. Aen. 1, 744) ? Cf. supra, s. v. Sucula (390, 15 eodem nomine etiam stellas quinque dicunt, proprie Vergilias, quas a pluvia Hyadas Graeci). Cf. Hygin. Fab. 192 : Hyades, easdem Latine Suculas vocant ; quidam aiunt in modum Y litterae positas, inde Hyadas diei, nonnulli quod cum oriuntur pluvias efficiunt ; est autem Graece ὕειν pluere.

VIMINALIS. Cf. Varr. L. L. 5, 51 : Collis Viminalis a Iove Vimino, quod ibi ara eius ; sunt qui quod ibi vimineta fuerint. Vimino] Cf. Bickel (Rhein. Mus. 71, 570).

VIVATUS. Hinc nimirum Gloss. AA (=Abol.) Vivatus : vegetus, fortis, Vox Lucretiana est (ex Ennio hausta ?).

VINDICIAE. Hincine Gloss. Philox. VI 64 Vindigestae (-diciae) : τὰ ἐν ἀμφοβητήσιν πράγματα ? dic. illae <glebae> quae docti.

UMBRAE. Nept.] festis aestivis, die 28 mensis Iulii celebratis.

VALLESTI. (i. e. -essit ?). Obscurum per obscurius adiuvere volunt qui duas corruptas (vel potius unam) citant gl. Ansil. GA 68-69 Galit : periit, Galivit : perivit. Malo citare verbum evallare (Non. 102, 1 excludere et quasi extra vallum mittere) ; nam cum activa forma 'vallare' consentit passiva forma 'vallere'.

militari quod fit circa castra, quod qui eo eiciuntur pro perditis habentur.

(Paul.) *Vexillum* deminutivum est a velo.

(Paul.) *Vinnulus* dicitur molliter se gerens et minime quid viriliter faciens.

(Paul.) *Vietus* languidus, sine vi et naturalibus privatus viribus.

(Gloss. Fest.) *Vietus* : senex marcenti corpore ; unde et poma vieta dicuntur, id est marcida.

(Paul.) *Ungustus* (?) fustis uncus.

(Paul.) *Vadem* sponsorem significat datum in re capitali.

(Paul.) *Vecticularia vita* dicitur eorum qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi gratia. Cato (orat. inc. 13) : *Vecticulariam vitam vivere, repente largiter habere, repente nihil.*

(Paul.) *Viritim* dicitur dari quod datur per singulos viros. Cato (inc. 6) : *Praeda quae capta est viritim divisa.*

(Paul.) *Uzorium* pependisse dicitur qui,

quod uxorem non habuerit, res populo dedit.

(Paul.) *Uls* Cato pro ultra posuit.

(Paul.) *Volturnalia* Volturmo [suo] deo sacra [faciebant], cuius sacerdotem *Volturnalem* (Vol-) vocabant <Ennius (?) > (ap. Varr. L. L. 7, 45) :

<*Volturnalem, Palatnalem, Furinalem, Floralem, Falacrem et Pomonalem facit idem*>.

(Paul.) *Vesculi* male curati et graciles homines. *Ve* enim syllabam rei parvae praeponebant ; unde *Vediovem* parvum Iovem et *vegrandem fabam* minutam dicebant.

(Paul.) *Vaticanus collis* appellatus est quod eo potitus sit populus Romanus vatium responso expulsus Etruscis.

(Paul.) *Vivissimus* (vid- ?) superlativus a vivo.

(Paul.) *Ungulatos* (-astros ?) ungues magnos atque asperos Cato appellavit.

(Paul.) *Verberitare* idem Cato frequentative ab eo quod est verbero dicit.

VEXILLUM. Cf. Serv. Aen. 8, 1 : *Vexillum*, quod est tractum a veli diminutione, ut 'velum vexillum'. Aut a Servio aut a Festo hausit Isidorus (Etym. 18, 3, 5). Potest tamen Festus etiam diversam explanationem protulisse. Cf. Gloss. Abol. VE 49 *Vexillum* : a vendo dictum, id est portatorium.

VINNULUS. Hincine Gloss. Philox. VI 67 *Vinnicus* (-nnulus ?) : *ωαχελής* ? Hinc nimirum Gloss. Abba (= Abol.) *Vinnulus* : mollis. Citavitne Festus Plaut. Asin. 223 ? osculando, oratione *vinnula* venustula.

VIETUS. Docetne gl. Fest. citatum esse a Festo Ter. Eun. 688 ? « hic est vietus vetus veterosus senex ». Utrum Festina est an Terentiana gl. Abol. VI 36 *Vietos* : marcentes, seniles ?

VADEM. Cf. supra, s. v. *Iustum Vadem* (100, 21 idoneum sponsorem).

UXORIUM. Cf. Valer. Max. 2, 9, 1. Vox videtur fuisse a Catone usurpata, cum haec glossa inter glossas Catonianas stet.

VOLTURNALEM. Cf. supra, s. v. *Palatualis Flamen* (284,3).

VESCULI. Cf. supra, s. v. *Vescus* (506, 10 ve enim pro pusillo utebantur, etc.) ; s. v. *Ve grande* (512, 9 parvom, minutum, etc.). *vegr. fab.* Cur Goetz commemoret (C. G. L. VII 396) illam praeposteram gl. Scal., hinc natam, 'Vefaba' non intellego.

VATICANUS COLLIS. Cf. supra, s. v. *Ianiculum* (93, 1). Cf. Plin. N. H. 16, 237 : *Vetusior autem Urbe in Vaticano illex in qua titulus aereis litteris Etruscis religione arborem iam tum dignam fuisse significat.*

UNGULASTROS. Cf. Studemund (Arch. lat. Lex. 1, 116).

(Paul.) *Vopte* (?) pro vos ipsi Cato posuit.

(Paul.) *Ver sacrum* vovendi mos fuit Italis. Magnis enim periculis adducti vovebant quaecumque proximo vere nata essent apud se animalia immolatu-
ros. Sed cum crudele videretur pueros ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam aetatem velabant atque ita extra fines suos exigebant.

(Paul.) *Versuram facere* mutuam pecuniam sumere ex eo dictum est quod initio qui mutuabantur ab aliis, non ut domum ferrent sed ut aliis solverent, velut verterent creditorem.

(Paul.) « *Vae vobis* » dicebatur ab antiquis et « *ni nobis* ».

(Paul.) *Vinciam* (?) dicebant continentem.

(Paul.) *Vernisera* (?) messalia (Messalla ?)
(8) auguria.

II. EX GLOSSARIIS ET SCHOLIIS.

(Gloss. Abol. VA 15) *Vacillat* qui non firmis nec stabilitis vestigiis gradiens baculo innititur.

(Gloss. Abol. VA 6) *Vacurrit* : per otium vacat.

(Gloss. Abol. VA 12) *Vafrum* valde Afrum est.

(Gloss. Abol. VA 11) « *Varam vibia* » [na] : perticae duae inter se conligatae quae asserem sustinent ; unde proverbium « sequitur vibia varam ».

(Gloss. Philox. BA 36) *Vardaei* : Ἰλλύριοι δοῦλοι οἱ καὶ ἀγωνισάμενοι ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας κατὰ Κίβνου καὶ Μαρίνου στρατευσάμενοι καὶ ἐκ τούτου τυραννῆσαι κατὰ τῶν δεσποτῶν... τούτους Σεργάριος δόλῳ περικυκλῆσας ἀναιρεῖ.

(Gloss. Abol. VE 40) *Veiegorum* (?) : genus fluvialium navium apud Gallos.

? (Gloss. AA) *Vemarum* (?) : herbae genus quod in locis humidis nascitur.

? (Gloss. Philox. VE 77) *Verbenna* .. <*Ver-vactum*> : terra proscissa aratro, <veru>, id est vomere, actum.

? (Gloss. Ansil. VI 65) *Victitantem* : viventem ; « nitidule sumtuose victitantem », dictum de femina.

? (Gloss. AA) *Vitilegant* : vituperant.

(Schol. Isid.) *Ulula* : nos oloccum vocamus.

(Gloss. Ansil. VU 12) *Vulcanalia* : festivitas erat [Paganorum] quod Graeci Hephaestia vocaverunt.

VOPTE. Cf. supra, s. v. Suopte (408, 4 suo ipsius, ut meopte meo ipsius tuopte tuo ipsius).

VER SACRUM. Cf. supra, s. v. Mamertini (150, 19 ver sacrum voverent, id est quaecumque vere proximo nata essent immolatu-
ros).

VAE VOBIS. i. e. « vae vobis, ni nobis » (sc. satis feceritis) ? *Vix* nis <pro> nobis (cf. 41, 6).

VINCIAM. An male extract. ex ' provincia ' ? An legend. ' vicinam ' ?

VACURRIT. Vagurrit per ot. vagatur aliquot codd.

VAFRUM. Ita Nonius (Tubursicensis) 19, 30 : Vafrum est callidum et quasi valde Afrum et urbanum.

VARDAEI. Ba -cod. Cf. Plut. Mar. 43.

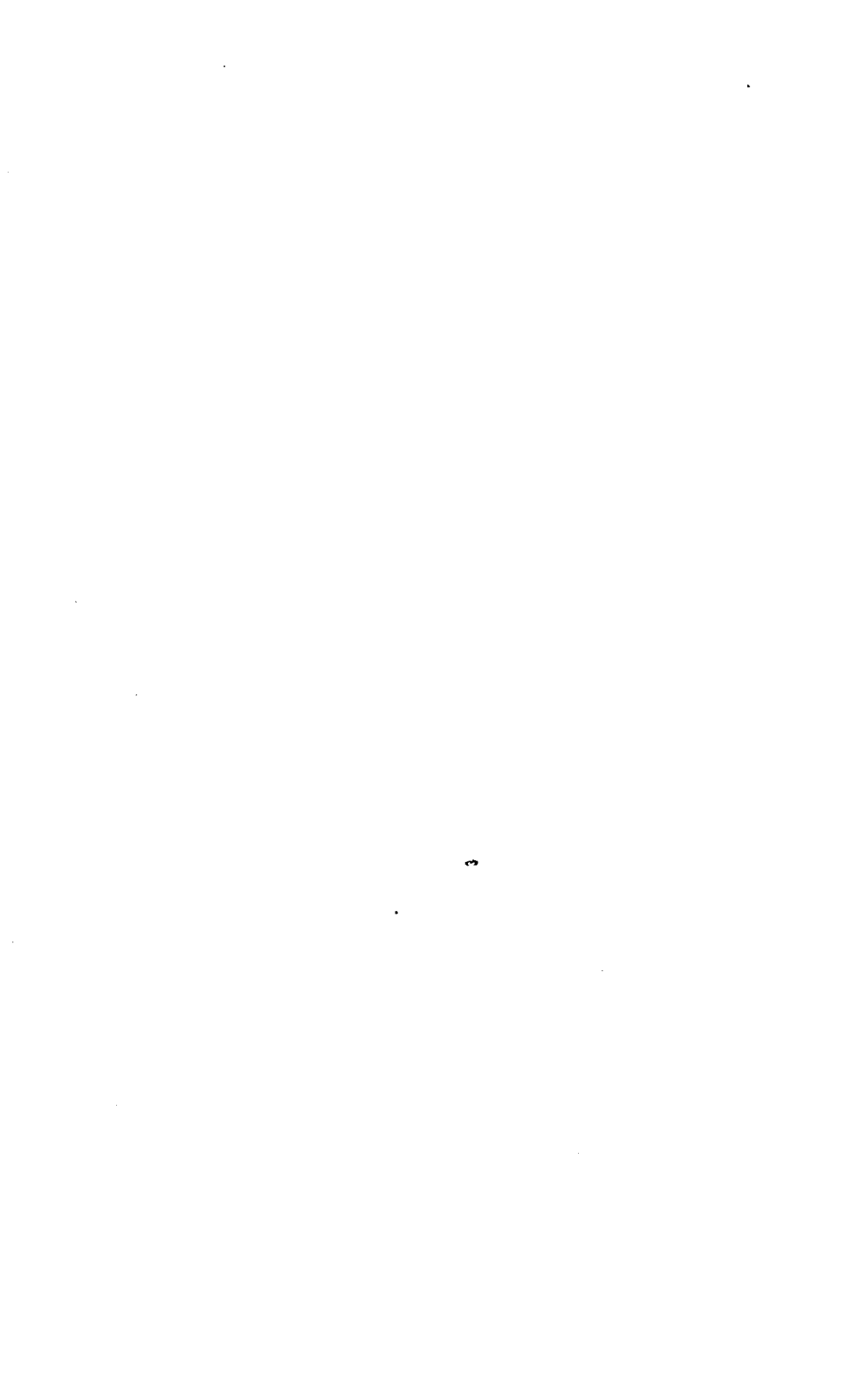
VERVACTUM. Quae omnino Latinae (non Latino-Graecae) in Glossario Philoxeni sunt glossae, eae ex adnotatione marginali ad Horatium provenire videntur, non ex Festo.

VICTITANTEM. Cf. Mountford (Class. Quart. 16, 104).

VITILEGANT. Vitilitigant Loewe (Prodr. 5 ; Gloss. Nom.).

ULULA. Cf. Serv. auct. Ecl. 8, 55 Ululae, quas vulgo ulucos vocant.

VULCANALIA. Cf. Varr. L. L. 6, 20 : Vulcanalia a Volcano, quod ei tum feriae et quod eo die populus pro se in ignem animalia mittit.

INDEX VERBORUM IN FESTUM

Citantur paginae huius editionis, quarum numeri in exterioribus marginibus paginarum extra uncinos scripti sunt*.

A		
A et U 381	Aclassis 116	Adorare 114
Ab oloes 114	Actuosi 113	Adoriam 'laudem' 95
Abacti 119	Actus 112	(Adp-) v. App-
Abalienatus 122	Acuere, acumen 122	Adpromissor 109
Abambulant 124	Acupedius 103	Adrumavit 103
Abarcet 110; 123	Acus 102; 122	Adsciscere 108
Abavus 107	Ad 107	Adscripti 108
Abditivi 119	Ad caprae paludes 171	Adscripticii 108
Abemito 97	Ad exitam aetatem 125	Adserere manum 123; 431
(Aberrigines) v. Aborigines	Ad rudus 370	Adsertor 431
Abercet 123; 110	Adagia 106	Adsidelae 115
Abgregare 120	Adasia 107	Adsiduus 102; assiduus 102
Abietaria negotia 124	Adaxint 125	Adsipere 118
Abisse 124	Addicere 107	Adtegrare 106
Abitionem 119	Addubanum 118	Adtestata fulgura 106
Ablegmina 117	Addues 124	Adtibernalis 106
Abnutare 125	Adeo 115	Adtritum 106
Aborigines 114; 372	Adfabrum 125	Adulari 118
Abortum 127	(Adfatim) v. Affatim	(Adulescens) v. Adulescens
Abrogare 107	Adfecta 93	Adulter, -ra 118
Abs 119	Adfectare 93	Adulterina signa 125
Acation 430	Adfines 105	Adultus 98; 405
Accensi 113; 108; 309	Adgregare 120	(Aduncantur) v. Angulus
(Accentus) v. Quando	Adgretus 98; 192	Advelitatio 126
Accommodare 273	Adigas 122	Adversus 109
Aceratum 116; 301	Aditulum 126	Advosem 123
-osus 301	Adlecti 100	Ae syllabam 123
Acerra 113	Adlicit 124; 94; 242	Aedificare 107
Acetare 'agitare' 120	Adlivescit 125	Aedilatus 107
Achilles Romanus 305	Admissivae aves 118	Aedilis 107
Acieris 103	Adnictat 126	Aedis 107; summissiorem
Acies 122; (?) 102	Adolescens 98; 405	ae. 434 (cf. Honoris et
	Adolescit 98	
	Adoptaticius 126	
	Ador 95	

*) Ne quis erret, sciat intra uncinos numeros scriptos esse paginarum editionis Teubnerianae ab ipso Lindaio anno 1913 emissae; in marginibus interioribus numeros paginarum editionis O. Muelleri (1880) quae ad F(estum) quaeque ad P(aulum) pertinent. A. Th.

- Virtutis; cf. Concordiae; cf. Bellonae; cf. Mefitis)
 Aedituus 107; aeditimus 107
 Aegeum mare 121
 Aegrum 99
 Aegyptinos 126
 Aegyptius bos 374
 Aemidum 121
 Aemiliam gentem 121
 Aemylus 121
 Aenariam 116
 Aenatores 116
 Aeneolo 125
 Aenesi 116
 Aenulum 125
 Aequidiale 121
 Aequilavium 121
 Aequinoctiale 121
 Aerarii tribuni 93
 Aerarium 93
 Aeribus 124
 Aerosam 116
 Aerumaeruma 123
 Aerumnae 121
 Aerumnulas 121
 Aeruscare 121
 Aes 124; 237; nexum
 a. 282; piscatorium
 a. 317; prolato a. 348;
 resignatum a. 386;
 dirutum aere 179
 Aestimata poena 121
 Aestimias 124
 Aevolunt 123
 Aevum 107
 (Aff-) v. Adf-
 Affatim 105
 Africa 94; (A. verba)
 v. Verba
 (Afvolant) v. Aevolunt
 Agasones 122
 Agea 104
 Agedum 120
 Agere 119; axit 95
 Agina 103
 Aginatores 103
 Agipes 317
 Agna 316
 Agnus 99; 108; 388
 (Agoea) v. Agea
 Agolum 127
 Agonalia 104; 430
 Agonensis 'porta Collina' 104
 (Agones) v. Agonus
 Agonias 'hostias' 104
 Agonium 'dies sacrificii' 104; Agonia 'sacrificia' 104
 Agonium 'ludum' 104
 Agonius deus 104
 Agonus 'mons' 104
 Agonus 'mons Quirinalis' 104; 361
 Albenses 96
 Albesia scuta 96
 Albiona 96
 Albogalerus 104
 Albula 96
 Album 96; 460
 Alcedo 100
 Alebria 122
 Aleonem 126
 Aletudo 124
 Alexandrinum talentum 448
 Algeo 98
 Aliae rei 125
 Alica 100
 Alicariae 100
 Alienatus 122
 Aliesis dies 99; 382
 Alimodi 125
 Aliorsum 124
 Aliter 'male' 99
 Alites 95; 308
 Aliuta 98
 (All-) v. Adl-
 (Alliensis dies) v. Aliesis
 Allus 101; Hallus 224
 Alma 100
 Almities 101
 Alpes 96
 Alpius 113
 Alpus 'albus' Sabine 96
 Altaria 98; 127
 Altellus 100
 (Alter) v. Alterum
 Alteras 124
 Altercatio 100
 Alternatio 100
 Alterplicem 100
 Alterta 100
 Alterum 99; 'non bonum' 99; a avis 99; bes. a. 451
 Altus 100
 Alucinatio 121
 Alumento 113
 Alveolum 101
 Alvus 101
 Am 97; 111; 122
 Amasso 125
 Amatio 125
 Ambactus 97
 Ambarvales hostiae 97;
 ambarvalia 112
 Ambiaxioque circum-
 euntes 123
 Ambegni 97
 Ambest 97
 Ambidens 97
 Ambiguum 111
 Ambitio 111
 Ambitus 97; 111
 Ambo 96
 Ambrices 111
 Ambrones 111
 Ambulacra 117
 Amburbiales 97
 Amburbium 112
 Ambustus 97
 Ameci, -cae 109
 Amens 120; 276
 Amenta 106
 Ameria 117
 Amian 117
 Amicinum 109
 Amicire 112
 Amicitiae 109
 Amiculum 125;
 a. Iunonis 202

(Amicus) v. Ameci
 Amita 107
 Amites 117
 Amneses 112
 Amnis 111; 166; 356;
 423
 Amoena 94
 Amosio 123
 Ampendices 117
 Amphora 366
 Amplexus 112
 Amplustria 103
 Amptermi 112
 Amputata 122
 Amsegetes 117
 (Amptermi) v. Amp-
 termi
 Amussim 98; -is 195
 Anatem 127
 (Anaxare) v. Axare
 Ancaesa 115
 Anceps 115
 Ancillae 115
 Anclabris mensa 105;
 192; a. vasa 105
 Anclare 105; 192;
 ancolare 115
 Anctos 127
 Anculi, -lae 115
 Ancunulenta 105
 Ancus 115
 Andron 118
 Andruare 102; Antro-
 are 102
 Angeronae deae 112;
 Angeronalia 112
 Angina 101; 112;
 a. vinariam 125
 Angiortus 112
 Angor 101
 Angulus 105
 Animula 122
 (Annales) v. Maximi
 Annaria lex 124
 Annus 99
 Anquirere 118
 Antae 111
 Antarium bellum 101
 Antefixa 101

Antehac 101
 Antemnae 112
 Antes 111
 Antebana 101
 Antiae 112
 Anticus 325; 123;
 (v. Antiquum)
 Antigero 101
 Antipagmenta 101
 Antiquare 124
 Antiquum 123
 Antras 105
 Antroare 102; Andru-
 are 102
 Anus 98; a. quod vult
 somniat 418
 (Anxare) v. Axare
 Anxur 118
 Ape 119; apere 113
 (cf. aptus)
 Apellinem 119
 Aperta 119
 Aperto capite sup-
 plicare 416; 432
 (cf. lucem facere)
 Apex 113
 Apica 123
 Apiculum 119
 Apisci (cf. aptus) 104
 Apluda 104
 Aplustria 103
 Apollinares ludos 119
 Apollinis parasiti 419
 Apor 123
 Appellitavisse 124
 Appendices 117
 Appingo 'adfigo' 101
 Appia via et aqua 122
 (Appromissor) v. Ad-
 promissor
 Apricum 94
 Aptus 104; 113 (cf.
 apere, apisci)
 Apua 119
 Apud 107; 118
 Aqua 94; 118; a. et
 igni 94
 Aquaelcium 94
 Aquagium 94

Aquarioli 119
 Aquila 118; 95
 Aquilius 124
 Aquilo 118
 Aquilus 118
 Aquipenser 119
 (Ar 'ad') v. Arvocat
 Ara maxima 343
 Arabice ole 125
 Arbilla 117
 Arbiter 109; -trium 109;
 -trarium 109
 Arbosum 109; 347;
 sublucare arbores 438;
 conlucare a. 138; 438
 Arca 122; 110
 Arcani 110
 (Arcera) v. Arcirma
 Arcere 110 (bis); 426
 Arcirma 109
 Arcubii 122
 Arcula (avis) 110
 Arcula, arcella 122
 Arculata 110
 Arculum 110
 Arculus (deus) 110
 Arcus 109
 Area 104
 Arferia 105
 Argea 115
 Argennon 109
 Arg(a) eos 109; 426
 Argus oculus 125
 Argutum iri 124
 Aridum 104
 (Aries) v. Subici,
 v. Subigere
 Arrillator 116
 Ariminum 122
 Aristophorum 124
 Arma 96; 122; 453
 Armentum 96; -tae 96
 Armillas 122
 Armillum 93
 Armilustrium 115
 Armita 96
 Armus 453; 122; 93; 96
 Arni caput 116
 Arquites 117

INDEX VERBORUM IN FESTUM

Arse 'averte' Tusce 114
 Arseverse 114
 Arsineum 116
 Artaena 117
 Artes 117
 Artifices 117
 Artitus 116
 Artus 116; 117
 Arvina 117
 Arvocatit 124
 Arvum 123
 Arytaenam 117
 As 159; sextantari a. 435;
 librari a. 435
 Asparagus 115
 Aspiratio dempta 181;
 a. graeca pro S 392;
 393; 437
 (Ass-) v. Ads-
 Assa 127
 Assaratum 110
 Asseres 110
 Assiduus 102
 Assipondium 183
 Assyr 'sanguis' 110
 Ast 98
 Astasent 123
 Astu 98
 Astura 411
 Astutus 98
 At 107
 Atanuvium 113
 Atavus 107
 Atellani 321
 Ater 126; a. dies 294;
 382
 Atrabilis 126
 Atria 107
 Atricapillae 252
 Atriplexum 126
 Atritas 126
 Atrium 107
 Atroces 114
 Attae 106
 Attam 106; 107
 (Attanuvium) v. Ata-
 (Attestata) v. Adte-
 stata
 Atticissat 126

Atticum talentum 448
 (Attin) v. Attam
 Attinge 'attingam' 124
 Attus Navius 286
 AU et U 381
 Auata 'saepe aucta' 123
 Auctarium 108
 Auctor 126
 Auctum 109
 Audacia 116
 Audacias 124
 Audax, audaculus 124
 Audivitavi 125
 Augur 93
 Auguraculum 114
 Augurium 93; cae-
 lestia a. 170
 Augustus 93
 Aulai 123
 Aulas 'ollas' 120
 Aulicocia (exta) 120
 Aureas 'frenos' 124;
 101; oreae 299; 101
 Aureax 101
 Aureliam 120
 Aurichalcum 102; ori-
 chalcum 102
 Auricula, oricula 298
 Auritus 102
 Aurum 102; nequam a.
 281; 282; orum 298;
 a. putatum 322; 323
 v. puri
 Aurunca 113
 Ausculari 125
 Auseli 120
 Ausis 124
 Ausoniam 113
 Auspiciu 93; 95;
 pedestria a. 351;
 piacularia a. 351;
 pestifera a. 351;
 proptervia a. 351;
 peremne a. 350; 356
 Ausum 'aurum' Sa-
 bine 102
 Aut 460
 Autumnum 120
 Auxiliares 113

Auxilla 122
 Aventinus 114
 Avere 108
 Averruncare 462
 Aves 127; praepetes a.
 351
 Avidus 120; 108; 116
 Avillus (-as) 108
 Avita 108
 Avunculus 107
 Avus 107
 Axamenta 95
 Axare 101
 Axis 95; -e adglome-
 rati universi stantes
 123
 Axit 95
 Axites 95
 Axitiosi 94; 95

B

B pro π , φ 130
 Babylonica solitaria 398
 Bacar 130; Bucar 136
 Bacchanalia 130
 Bacrionem 130
 Baiulos, -lari 135
 Balare 129
 Balatrones 133
 Ballenam 129; -nae 130
 Barathrum 130
 Barba promissa 330
 Barbari 136; -ria 463
 Barbaricum 131
 Bardus 134 (bis)
 Barium 132
 Barrire 129
 (Barritum) v. Barba-
 ricum
 Basilica 130
 Basilicum 130
 Basiliscus 131
 Batus 130
 Bellarium 135
 Belle 135
 Bellica columella 133
 Bellicrepam saltatio-
 nem 135

Bellitudinem 135
 Bellona 133; -nae aedes 435
 Bellule 136
 Bellum 132
 Belutus 134
 Bene sponsis etc. 439
 Beneficarii 133
 Beneventum 135; 431; Maleventani 288
 Benignus 133
 Benna 132
 Berbix 149
 Besem 132; b. alterum 451
 (Bibesiam) v. Perediam
 Bibliothecae 134
 Bidens 97; 133; bovem bidentem 135
 Bidental 133
 Bigati 218; 436
 Bigenera 133
 Bignae 133
 Bilbit 134
 Bilingues Bruttaces 135
 Billis 133
 Binominis 136
 Bipennes secures 115
 Bisaeta 133
 Bitienses 135
 Blandicella 135
 Blateas 134
 Blatterare 133
 Blennos 136
 Blitum 134
 Boare 129
 Boarium forum 129
 Bocas 129
 Boiae 135
 Boicus ager 136
 Bombizatio 129
 Bona 128
 (Bos pulcher) v. pulcher; bovem bidentem 135; b. Aegyptius 374
 Botulus 135
 Bova 130
 Bovinatur 130
 Brachium 131

Brassica 131
 (Brendam) v. Brundisium
 Breve 131
 Bruma 131
 Brundisium 133
 Brutiani 131; -nae parmae 131; 345
 (Bruttaces) v. Bilingues
 Brutum 131; 301
 Bu 232
 Bubinare 131
 Bubeum 132
 Bucar 136; Bacar 130
 Bucephalus 132
 Bucerum pecus 131
 Bucina 132
 Bulgas 135
 Bulimum 132
 Bulla aurea 136
 Burranica potio 136
 Burranicum 136
 Burrum 130; 136
 Bustum 132; 430
 Buteo 132; 95
 Buttubatta 136
 Buxum 130

C

C et G 311; 334
 Cacula 148; 332
 Caculatum 150
 Cadmea 151
 Caduca auspica 170
 Caduceatores 151
 Caecilii 146
 Caecultare 147; -ant 167
 Caeculus 146
 Caecum vallum 146
 Caedem 147
 Caediciae tabernae 148
 Caelare 115
 Caelestia auguria 170
 Caelibari hasta 168
 Caelibem 146
 Caelius mons 146; 430; 439
 Caenina 147
 Caerimoniarum 146
 Caerulus 388
 (Caesa) v. Ruta
 Caesar 162
 Caesariati 147
 (Caesnas) v. Cesnas
 Caesones 162
 Caespes 147
 Caesticillus 147
 Caestus 148
 Caesullae 378
 Calabra curia 154
 Calasis 157
 Calathos 151; 441
 Calatores 139; 332
 Calbeos 150; galbeum 216
 (Calcendix) v. Clacendix
 Calces 150; c., calculi 149
 (Calendae) v. Kalendae
 Calicata 151; -tis 165
 Caliptra 151
 Calix 151
 Callim 151
 Calones 150; 168; 332
 Calpar 150; 171
 Calpurni 151
 Calumnia 332
 Camara 145
 Camelis virginibus 169
 Camenae 145; (cf. Casm-)
 Camillum 169
 Camillus 145; 212; κάσμιλος 169; flaminus c. 212
 Cammensem cursorem 164
 Campas 'marinos equos' 145
 Camur 395 (?); c. boves 145
 Cana 148
 Canalicolae 148
 Cancrī 'cancelli' 149
 Candela 160
 Candelabrum 149; 144
 Canentas 149
 Canicae 148

Canifera 171
 Canistra, canistella 148
 Canitudinem 167
 Canta 149
 Cantherius 149; rideo
 . . canterio 385
 Cantilena 296
 Canturnus 165
 Canua 171
 (Capere) v. Capsit,
 v. Captus
 Caperratum 152
 Capidulum 153; -lae 354
 Capillatam, -arem
 arborem 163
 Capis 152
 Capital 153; 162; -lis
 lucus 172
 Capitarium aes 171
 Capo 149
 (Cappas) v. Campas
 Caprae 153; ad c. pa-
 ludes 171
 Capralia 171
 Capreoli 163
 Capronae 153
 Caprunculum 153
 Capsae 153
 Capsit 163
 Captus locus 171;
 mente c. 276
 Capuam 145
 Capularis 167
 Capulum 167
 Caput 152; capite de-
 minutus 180; c. aper-
 to supplicare 416;
 432; 433; -ta deorum
 169; c. detegere 245
 Carcer 364
 Cardo 182
 (Cariensem) v. Cam-
 mensem
 Carina 151
 Carinantes 151
 Carissam 146
 Carmentalis porta 425
 Carnificis 169
 Caro 395

Casa 151
 Casaria 152
 Cascum 151
 Caseus 152
 Casilam 152
 Casinam 167
 Casmenae 177; 312
 Casnar 151
 Cassabundus 152
 Cassia via 152
 Cassiculum 152
 (Cassilam) v. Casilam
 Casta mola 170
 Castella 180
 Castigatio 182
 Castrensi corona 162
 Casus 164
 Catachresin 164
 Catamitum 146; 100; 113
 Catampo 146
 Catax 147
 Cati fons 148
 Catillatio 146
 Catillones 146; 208
 Catularia porta 147
 Catulinam carnem
 estavisse 147
 Catulus 'genus vinculi'
 147
 Caudeae 150
 Caudicariae 149
 Caulae 150
 Caviae 163
 Caviares hostiae 163
 Cavillatio 148; cavi-
 lum 149
 Cavitionem 166
 Cavum 150
 Celassis 167
 Celer, interfecto Remi
 160
 Celeres 160
 Cella 172
 Cellere 307 (? os cellant)
 Celsus 160
 Cena 159; 328; 429
 (cf. cesna)
 Cenacula 159
 Censere 159 (cf. censui)

Censio 171; c. hasta-
 ria 159; c. facere 159
 Censores 164; 171
 Censui censendo 163;
 pro censu 353
 Centaurion 159
 Centenariae 159
 Centenas pondo 165
 Centumviralia iudicia
 159; 170
 Centuria 159; Niquis
 scivit c. 292; prae-
 rogativae c. 353
 Centuriata 159
 Centuriatus ager 159
 Centurionus 155
 Centussis 121; 159
 Cercolopis 159
 Cercopa 161
 Cereos 160
 Ceres Libyssa 247
 Cermalus 160; 430; 439
 Cernere 158
 Cernuus 160
 Cerritus 159
 Cerrones 141
 Cerus manus 249
 Cervaria 162; 171
 Cervus 160; 'fugitivus'
 432
 Cesna 'cena' 315
 Chalcidicum 157
 Chaos 157
 Chilo 145
 Choenica 157
 Choragium 157
 Cibisis 143
 Cibus 143
 Cicatricare 171
 Ciccum 143
 Cicindela 144
 Cicuma 140
 Cicur 230; 133
 Ciere 172
 Cilium 144; 402
 Cillibae 145
 Cilo 145
 Cimbri 144
 Cimmeri 144

Cincia 162; 369
 Cincta 171
 Cingillo 168
 Cingulos 145
 Cingulum 169
 (cf. cingillo)
 Cinxiae Junonis 169
 Cipius 288
 Circanea avis 144
 Circites 144
 Circumluvium 170
 Cis 145; citra, citimus
 144 (v. citimus)
 Cispinus mons 144; 430;
 439
 Cisterna 145
 Cistophorum 448
 Citare 331
 Citeria 165
 Citimus 144
 Citior 167
 Citrosa vestis 144
 (Citum) v. Erctum
 Civicam coronam 144;
 305
 Clacendix 150
 Clam 172
 Claritudinem 164
 Classici testes 162
 Classis 331;
 c. procincta 161; 331;
 c. clipeatas 161;
 infra c. 237;
 Quintanam c. 364;
 sex. c. 435
 Claudere 161
 Claudiana tonitrua 162
 Clausula 161
 Clava 168
 Clavata 161
 Clavator 168
 Clavis 161; -im mulie-
 ribus donare 161
 Clavus annalis 161
 Clientam 167
 Clingere 169
 (Clipeatas) v. Classis
 Clipeum 161
 Clitellae 165

Clivi 170
 Clivia auspicia 170
 (Clivus) v. Publicius
 Cloacae 160; 172
 Cloacale flumen 165
 Cloeare (-oaca-) 172
 Cloelia familia 161;
 Cl. fossae 161
 Clonius 161
 Clucidatum 161; glu-
 cidatum 219
 Clumae 161
 Clunaculum 155
 Clunes 167
 Cluras 160
 Clutum 161
 (Clypeum) v. Clipeum
 Cnasonas 157
 Cnephosum 156;
 gnephosum 215
 Coangustatum 171
 Cocetum 140
 Coclaeae 140
 Coctiones 156; 116
 Coctum 139
 Cocula 139
 Cocum 164
 Codeta 139; 163
 (Coel-) v. Cael-
 (Coena) v. Cena
 Coepiam 165; -pere 165
 Coercere 110
 Cogitatum 167
 Cogitatio 172
 Cognitor 162
 Cognitu 165
 Cognomines 141
 Cohors 266
 Cohum 139 (bis)
 Coinquere 171
 Colere 304
 (Coll-) v. Conl-
 Collina porta 418; 104;
 C. tribus 458
 (Coloniae) v. Priscae
 latinae
 Colophon 138
 Colossus 163
 Columbaria 285

Columnae 160
 Columna 137
 Comae 169
 Comangustatum 171
 Comauditum 171
 Combennones 132
 Comedum 163; -do 163
 Comis 169
 Comitiales dies 139;
 c. morbus 342
 Comitium 139; prohibere
 comitia 342
 Commear, -atus 380
 (Commetaculum) v.
 Commoet-
 Commissatio 142
 Committere 142
 Commodus, -are 278
 Commoetaculum 162;
 -la 170
 Commugento 171
 Communicarius 326
 Commutare 320
 Comoedias 140
 Comoedice 167
 Comparsit 166
 Compasculus ager 140
 Compendium 183
 Compensata 183
 Comperce 166; com-
 parsit 166
 (Comperendinata) v. Res
 Compernes 141
 Compescere 140; 183;
 c. lucum 171
 Compilare 141; 313
 Compitalia 140; 248; 344
 Compluriens 165
 Compluvium 231
 Compraes 140
 Comptum 141 (bis)
 Comptus 169
 (Conauditum) v. Com-
 auditum
 Concalare 138
 Conceptivae feriae 168
 Conciliabulum 138
 Conciliatrix 168
 Concilium 138

Concinere 138
 Concinnare 138
 (Concio) v. Contio
 Concipilavisti 168
 Conclavatae 163
 Conclavia 138
 Concordiae aedes 435
 Concutere 367
 Condalium 139
 Condere 142; 162; 379
 Condicere 170
 Conductio 172
 Conductum 139
 Condulus 139
 Confecerunt 164
 Confeta 163
 Conflages 141
 Confoedusti 142
 (Confrages) v. Conflages
 Confugelam 140
 Congerrae 397
 Congruere 140; 217
 Coniector 166
 Coninquare 169
 (Conitum) v. Comptum
 Coniuges 226
 Conivola 167; -li 143
 Conlatia 137
 Conlatina porta 137
 Conlativum sacrificium 138; c. ventrem 164
 Conliciae 237
 Conlucare 138; 438
 Conlularis 162
 (Conp-) v. Comp-
 Conregione 172
 Conruspari 167
 Consalutare 306
 Conscripti 142; 100;
 qui patres qui c. 362
 Consentia sacra 171
 Considerare 143; 187
 Consignare 430
 Consilium 142
 (cf. Concilium)
 Consiluire 164
 Consiptum 168; 170
 Consiva 302

(Consonantum geminatio) v. Gem-
 Consortes 396
 Consponsor 165
 Consposos 142
 Consternatio 143
 Constitutus 143
 Consualia 142
 Consus 143
 Consuetionem 166
 (Consul) v. Maior
 Consulas 142
 (Consultum) v. Senatus
 Contagionem 165
 Contemplari 138
 Contestari 139;
 c. litem 163
 Contignum 171
 Contio 138; 172;
 -nem 165;
 in conventionem 236
 Contrarium aes 170
 Contubernales 138
 Contubernium 138
 Contueor 445
 (Contuoli) v. Coniuoli
 Convallis 143
 Conventae condicio 168
 (Conventio) v. In conventionem
 Conventus 143
 Convexum 164
 Convicium 143
 Convoti 143
 Copona 141
 Coquitare 167
 Corbitae 137
 Corculum 166
 Corda frumenta 171
 Corgo 137
 Corinthienses 166
 Corius 166
 Corniscarum divarum 170
 Cornua (Liberi patris) 137
 Corolla 169
 Corona 137;
 c. castrensis 162;
 c. donaticae 178;

c. Larum 179;
 sub corona 404
 Corpulentis 168
 Cosmittere 177
 Cossi 142
 Cothones 137
 Coturnix 137
 (Colum) v. Cohum
 Cracentes 158
 Craticulum 159
 Crebrisuro 165
 Creduas 166
 Crepa 'capra' 153
 Creperum 157; 181
 Crepidines 160
 Crepitulum 158
 Crepos 162
 Crepusculum 181
 Crescere 158
 Creterrae 158
 Crevi 158
 Crines 158; senis crinibus 428
 Crocatio 158
 Cro[co]tillum 158; 400
 Crocotinum 158
 Crucium 158
 Crumina 166
 Crusculum 158
 Crustariae 158
 Crustumina 160
 Crux 268
 Cuhans auspicatur 172
 Cubiculum 170
 Cudere 167
 Culcita 156
 Culcitula 156
 Culigna 156; 170
 Culina 171
 Culleus 156
 Culliola 156
 Cullus 166
 Cum imperio est 155;
 c. potestate est 155
 Cum populo agere 156
 (Cumalter) v. Cumulter
 Cumbam 156; 170
 Cumeram 169; 155
 Cumerum 155

Cumulter 156
 Cuncti 156
 Cuniculum 155
 Cunire 156
 Cuppes, cupedia 153; 348;
 cupedinis forum 153
 (Cupralia) v. Capra-
 lia
 Cupressi 169
 Cura 155
 Curatores 153
 Cures oppidum 154
 Curia 153; 159
 c. novae 291;
 c. Calabra 154
 Curia tifata 454
 Curiae virgines 154
 Curiales 154;
 c. flamines 169;
 c. mensae 170
 Curiata 155; 159
 Curionem 165;
 maximus c. 255
 Curionia sacra 168
 Curionium 154
 Curionus 155
 Curis 154; 170
 Curitum Iunonem 154;
 168
 Curriculo 154
 Curriculus 154
 Curti lacum 154
 Curules magistratus 154;
 currules equi 154
 Cussilirem 156
 Custodelam 156
 Custoditio 167
 Cutiliae 156
 Cutis 156
 Cuturnium 156
 Cybebe 157
 Cybele 157
 Cybios 157
 Cybium 157
 Cyllenius 157
 Cymbium 156
 Cynthus 157
 Cyparissiae 157; 169
 Cypria 157

Cyprio bovi meren-
 dam 165
 Cytherea 157

D

D et L 115; 252; 266;
 295; 431
 Dacrimas 178
 Daedalam 178
 Dagnades 178
 Dalivum 177
 Damia 178;
 damiatrix 178;
 damium 178
 Danistae 178
 Danunt 178
 Dapaticae, -cus 178
 Daps 177
 Dare; dasi 178;
 danunt 178
 Daunia 178
 Dautia 178
 Deactio 186
 Deblaterare 182
 Decalcatum 188
 Decermina 183
 Decima quaeque 182
 (Decimanus) v. Decum-
 Decimatus 362
 Decotes 182
 Decrepitus 181
 (Decretum) v. Senatus
 Decultarunt (-lc- ?) 188
 Decumanus limes 182;
 d. ova 182;
 d. fluctus 182; 96;
 d. scuta 96
 Decures 182; 187
 Decuriones 182; 444
 Decurionus 155
 Decussis 121
 Dedicare 180
 (cf. delicare)
 Dedita 180
 Defomitatum 187
 Deforma 199
 Defrensam 186
 Defrui 180

Degere 184
 Degunere 182
 Deinceps 181
 Deincipem 187
 Deinde 186
 Delaniare 185
 Delapidata 185
 Delectare 242
 Delibare 184
 Deliberare 185
 Delibratum 184
 Delicare 184; -ata 179
 Delicatus 179
 Delicia 184
 Deliciares tegulae 184;
 -atum tectum 184
 (Delicuum) v. Deliquum
 Delicta 185
 Delinquere 185
 Deliquium 185
 Deliquum 185
 Delubrum 184
 Deluit 185
 Demagis 181
 Demens 276
 Deminutus capite 180
 Demoe (δῆμος) 183
 Demum, -mus 180
 Denariae 181
 Denicales feriae 180;
 348
 Deorata 186
 Depeculatus 187
 Deperire 180
 Depilati 313
 Depolitus 182
 Depontani 187
 Deprensa 182
 Depubem 182
 Depuvere 180
 Derogare 179
 (Derrhis) v. Δέρρις
 Derunciunt 179
 Desiderare 187
 Desivare 184
 Despretus 183
 Deteriae 184
 Detestatio 301
 Detrectare 185

Detudes 185
 Deunx 185
 Deus 181
 Leversus 181
 Devitare 181
 Dextans 185
 Dextera auspicia 185;
 d. tibiarius 185
 Dextimum 185
 Diabathra 186
 (Dialis) v. Flamen
 Dianius 186
 Dicearchia 183; 249
 Dicassit 188
 Dice 'dicam' 183
 Dici mos erat etc. 177
 Dictynna 182
 Directum 179
 Dies 186; referri d.
 predictam 389
 Diffarreatio 186
 Difficultas 204
 (Dignationis maximae)
 v. max. dign.
 Dignorant 184
 Dilectus 185
 (Diligere) v. Dirigere
 (Diluit) v. Deluit
 Diobolares meretrices 186
 Diomedia 187
 Diomedis campi 187
 Diox 187
 Dirigere 179
 Dirus 179
 Dirutum aere 179
 Disertim 184
 Disertiones 183
 Disertus 184
 Dispendium 183
 Dispensata 183
 Dispensatores 183
 Dispescere 183
 Dissipare 227; 235; 407
 Dissulcus 184
 Distisum 184
 Dium 181; 186;
 d. fulgur 188
 Dius 186; 205

Dius fidius 345
 Dividiam 180
 Dividicula 180
 (Do) v. Danunt, v. Dasi
 Doli 179
 Doliola 179
 (Dolium) v. Pertusum
 Dolo 'velum' 430
 (Domus) v. Dumus
 Donaticae coronae 178
 Donum 178
 Dorsum 178
 Dotem 179
 Dracones 177
 Drua 102; trua 102
 Dubat 177
 Dubenus 177
 Duco 176
 Duellum 176
 Duere 'solvere' 375
 Duicensus 176
 Duidens 176
 Duis 176
 Dumecta 177
 Dumosa 177
 Dumus 177
 Duodeviginti 177; 185
 Duonum 177
 Duplabis 177
 (Duplicatio consonantum)
 v. Geminatio
 Duplionem 176
 Dupondium 183
 Dusmo in loco 177
 Dyrrachium 431

E

Eamus 193
 Eapse 192
 Eccere 192
 Edeatroae 198
 Edecimata 195
 (Ederam) v. Hederam
 (Edor) v. Ador
 Effafilatum 199
 Effari 197; effata 195
 (Effigies) v. Porci
 Egens 192

(Egesta) v. Segesta
 (Ego) v. Me
 Egeriae nymphae 192
 Egregius 120; 196
 Egretus 192
 Eiuratio 192
 Elacatena 190
 Elaudare 189
 Elecebrae argentariae 189
 Electabo 190
 Elices 189
 Elinguem 190
 Elixia 191
 Elucum 189; helucus 221
 Elumbun 190
 Em 'tum' 190; 'eum' 191;
 im 151; 225
 Emancipati 191
 Emem 190
 Emere 189; 97; 374
 Empanda 190
 Emptivum militem 191
 Emussitata 190
 Endoitium 190
 Endoplorato 191; 405
 Endo procinctu 191
 Ennam 189
 Enubro 190
 Enumquam 190
 (Eo) v. Ire
 Epeus 198
 Epicrocum 198
 Epidamnum 431
 Epilimma 198
 Epistylum 198
 Epolonos 'epulones' 193
 Epulam 198
 Epulares 198
 Epulationes 203
 Equestre aes 197
 Equidem 432
 Equirine 197
 Equirria 197; 257
 Equitare 197
 Equus Marti immolabatur
 197; e. vehi 197
 Ercisci 198; ertum
 citumque 198
 Erebum 199

Ergo 198
 Eritudo 199
 (Erogare) v. Exrogare
 Erugere, eructare 199
 Ervum, ervilia 198
 Escariae 192
 Escendere 194
 Escit 192; super e. 402
 Esquilina tribus 458
 Etrusci 416 (cf. Tuscii)
 Etymologicus iocus 388
 Euboicum talentum 193
 Eudiaeon 193
 Eum 'eorum' 191 (cf. is)
 Europam 193
 Evelatum 192
 (Everriae) v. Exverriae
 Everriator 192
 Exagogen 196
 Examen 195
 Examussum 195
 Exanclare 195
 Exbures, -rae 194
 Excellere 379
 Excisionem 195
 Exciet 194
 Excipuum 194
 Excudere 194
 (Exdecimata) v. Edecimata
 Exdorsua 194
 Exdutae 194
 Exemplum, exemplar 198
 Exercirent 196
 Exercitionem exerciti 196
 Exercitiorem, -tissimum 196
 Exercitus 196
 Exesto 198
 Exfir 194
 Exfuti 196
 Exgregiae 196
 Exhaustant 198
 Exiles 196
 Exilica causa 196
 Eximium 197
 Exin 192; exinde 186; 192
 Exinfulabat 197

Existimare 197
 (Exitam aetatem)
 v. Ad ex. aet.
 Exitium, exitus 196
 Exodium 196
 Exoletus 195; 98
 Exomides 196
 Exordia 300
 Exoriri 196
 Expapillato 194
 Expatiari 194
 Expectorat 195
 Expensa 183
 Expergitus 195
 Experitos 194
 Experrectus 193; 195
 Expiatrix 318
 Explenunt 194
 Explorare 194
 Explorator 194
 Exporgere 195
 Expreta 194
 Exrogare 197
 (Exscendere) v. Escendere
 Exta 193
 Externus 193
 Exterraneus 193 (bis)
 Extimum 193
 Extrarium, -aneum 193
 Exul 440
 Exurguentes 196
 Exuviae 196
 Exverriae 192

F

Fabam 204; f. fresa 210
 (cf. tam perit)
 Facem 204; -es 204
 Facessere 203
 (Facile) v. Facul
 Facilitas 204
 Factio, factiosus 203
 Facul 204; 320
 Facultas 320; 321
 Faculter 204
 Faedum 'haedum' 200
 (Faenum) v. Fenum

Fagus 204
 Fagutal 214; 430; 439
 Falado 206
 Falae 206
 Falarica 206
 Falco (= Capys) 145;
 -nes 206
 Faleri 210
 Falsius, -ior 211
 Fama 203
 Famel 204
 Famella 205
 Famicosam 204
 Familia 203; 204
 Familiares 203; -ris
 Romanus 212
 Famino 204
 Famuletium 204
 Famuli 204;
 famel Osce 204
 Fanatica 212
 Fanum 205; -na 212;
 sistere f. 439
 Farcimen 394
 Farfenum (-rum?) 206
 (Fari) v. Famino
 Farrago 210
 Farreum 206;
 f. 'horreum' 224
 Fartores 206
 Fas 206
 Fascinum 206
 Fastigium 205
 Fastorum libri 205;
 f. dies 205;
 f. diebus 213
 Fatantur 206
 Faustulum porcillum 212
 Faventia 206
 Favere 206
 Favi 205
 Faviani luperci 205
 (Favii) v. Fovii
 Favisae 205
 (Fax) v. Rapi
 Februa 202
 Februare 202
 Februarius 202

Februata, Februalis,
 Februlis Iuno 202;
 februatum 202;
 -tus dies 202
 (Fedum) v. Faedum
 Felicata 203
 Felices arbores 211
 Felicones 203
 (Feminina) v. Masculina et f.
 Femur, femē 211
 Fenebris 203; 213
 Feneratores 203
 Fenero, fenerator 211
 Fenum 203; -nus 213
 Fenus 203, 213;
 f. 'fenum' 213
 Ferialia 202
 Ferctum 202; 394
 Ferentarii 202; 212;
 108; 459
 Feretrius 210
 Feria 202; f. statae 211;
 -as, fesias 203
 Ferire 203; ferinunt 281;
 387
 Ferocit 211
 Ferus 203
 Fescennini 202;
 fescemnoe (-enin) 203
 Fesias 203; 371
 Festinare 341
 Festram 209
 Festuca 203
 Fetiales 210
 Fiber 208
 Fibrae 208
 Ficana 357
 Ficolea 212
 Ficus Navia 286
 Fides, fidicula 208
 (Fidius) v. Dius fidius
 Fidusta 208
 (Filicata) v. Felicata
 Fimbriae 208
 (Firctum) v. Ferctum
 Firmum 210
 Fiscellus 208
 Fivere 211

Fixulas 208
 Flagratores 207
 Flamen Dialis 205; 104;
 186; f. Portunalis 321
 Flaminica 208; 211
 Flaminius circus 207;
 -nia 212; via 207; -us
 camillus 212; lictor
 212; -ae aedes 207
 Flammearii 207
 Flammeo 208; 211
 Flator 207
 Flemina 207
 Florifertum 210
 Flumen 444
 Flumentana 208
 Fluoniam Junonem 211
 Flustra 207
 Focilationes 201
 Foculi 201
 Focus 201
 Fodare 201
 Foedus 200
 Folium 201
 Folliculare 202;
 -ris vita 202
 Folus 'holus' 200
 Fomenta 201
 Fomites 201; 187
 Fons 201; manalis f. 274
 Fontinalia 201;
 -lis pōrta 201
 Forago 209
 Forare 201
 Foras 201
 Forbeam 200
 Forcipes 200;
 formucapes 210
 Forctes 201; 415; 438;
 forctum, horctum 224
 Fordicidis boves fordāe
 200
 Foreculae 201
 Fores, foras 201
 Forma 199; 200; 210
 Formiae 199
 Formucapes 210
 Fornacalia 199; 212
 (Fortunae) v. Primi-

 geniae
 (Fortes) v. forctes
 Foruli 201
 Forum 201
 (Fossae) v. Quiritium
 Fostia 'hostia' 200
 Fostis 'hostis' 200
 Fovere 202
 Fovii 204
 Fracebunt 209
 (Fracilli) v. Fratilli
 Frater 208
 Fraterculare 396
 Fratilli (-ac-) 209
 Fratrare 209
 Fratria 208
 (Fratrari) v. Fratrare
 Fraus erit 210
 Fraxare 210
 Fregellae 209
 Fremitum 209
 Frendere, fresa faba 210
 Frequentarium 212
 Frigere, frictum 209
 Friguttire 209
 Fringilla 209
 Frivola 208
 Frontem 209; 268; 269;
 432; 166;
 recto f. 388
 Fructam, fructum 211
 Frugamenta 210
 Fruniscor, frunitum 211
 Frutinal 209
 Frux 211
 Fucilis 211
 Fucillans 461
 Fulgēre 212
 Fulguritum 212
 Fulgus 201; 212;
 Jupiter Fulgur 334
 Fulgo 201
 Fulmen 212
 Fumus 201
 Fundus 206
 Funebres tibiae 212
 Funus 201;
 indictivum f. 229; 426;
 simpludiareum f. 426

Furcilles, -la 206
 Furiae 201
 Furnalial 206
 Furnus 201
 Furum 211
 Furvum 201; 212
 Futare 207
 Futiles 207; -lia vasa 207

G

(G et C) v. C et G
 Gabinus cinctus 331
 (Gaesum) v. Gesum
 Gaia Caecilia 215
 Gaipor 363
 Galbeum 216; calbeos 150
 Galearia 216
 Gallam bibere ac rugas
 conducere ventri 215
 Galli 215; G. (murmil-
 lones) 386
 (Gallica) v. Verba
 (Gamelis virginibus)
 v. Camelis
 Ganeum 216
 Gannitio 219; 292
 Gaudium 219
 Gaulus 216
 Geminatio consonantum
 98; 201; 312; 324;
 339; 393; 444
 Gemursa 214
 Genas 213
 Geniales deos 215;
 g. lectus 214
 Genium 214
 Gens Ae(mi)lia 214
 Gentilis 214
 Genuini dentes 214
 Genus 219
 (cf. masculina)
 Germani 214
 Germen 214
 Gerrae 213; 141; 397
 Geruli 215
 Gerusia 214
 Gestit 216
 Gestus 214

Gesum 219
 (Gigeria) v. Gizeria
 (Gingriator) v. Gizeriator
 Gingrire, gingrinae 214
 Gizeria 215; -ator 214
 Glamae 216
 Glires 382
 Gliscerae 218
 Gliscere 218
 Glittis 218
 Glocidare 218
 Glomus 218
 Gloria 219
 Glos 218
 Glubere 218
 Glucidatum 219;
 clucidatum 161
 Gluma 218
 Gluttire 218
 Glutto 235
 Gnaeus 216
 Gnarigavit, gnarivisse 215
 Gnarus 215
 Gnephosum 215;
 cnephosum 156
 Gnitor, gnixus 216
 (Gnobilem) v. Nobilem
 Gnotu 216
 (Gomia) v. Gumia
 Gracchuris 217
 (Gracentes) v. Cracentes
 Graculi 218
 Gradi 217
 Gradivus 217
 Graeca sacra 217
 Graii 388
 Grallatores 217
 Gramiae 216
 Grando 219
 Grassari 217
 Gravastellus 216
 Grave aes 218
 Gravida 218
 Greges 218
 (Gremium) v. Nec mulieri
 Gricenea 219
 Groma 217
 Gruere 217
 Grumus 217

Grunnire 217
 Gulliocae 219
 Gulo 235
 Gumia 235
 Gurgulio 235
 Gurgustium 219
 Guttur, -rosus 235
 Guturnium 219
 Gynaecium 118

H

(H) v. Aspiratio
 Habitior 223
 Habitudo 223
 Hactenus 456
 (Haedus) v. Faedus
 Halapanta 223
 (Hallucinatio) v. Alu-
 cinatio
 Hallus 224; allus 101
 Halo (?) 189
 Hammo 224
 Hamotrahones 224
 Hanula 225
 Hariuga 229
 Hastae 223; 168;
 h. caelibari 168
 Hausecus 395 inf.
 Hebes 221
 Hecate 220
 Hedera 221; -am 198
 Heliconides 221
 Helucus 221; elucum 189
 Heluo 220
 Helus, helusa 221
 Helvacea 220
 Helvella 225
 Helvus 220
 Hemina 221
 Hemona 221
 Hemonem 221
 Herbam do 220;
 h. victoriae signum 305
 Herbilis anser 221
 Hercius 222
 Herculanus nodus 169
 Hercules astrologus 221
 Here 220

Hereditas sine sacris 391
 Heredium 220
 Herem Marteam 221
 Heres 220
 (Heritudo) v. Eritudo
 Herma 220
 Hermes 220
 Herna 'saxa' 222
 Hernici 222
 Hetta 220
 Heus 221
 Hiare 157
 Hilarodos 223
 Hilla 222
 Hilum 222
 Hinnitus 129
 Hippacare 222
 Hippagines 222
 Hippicus 223
 Hippocoum 223
 Hira 222
 (Hirpices) v. Irpices
 (Hirpini) v. Irpini
 (Hirpus) v. Irpus
 Hirquitalli 222;
 irquitallus 227
 Hirrire 223
 Hirtipili 222
 Hispanenses 166
 Histriones 222
 Hodoedocos 225
 Holus; folus 200;
 helus, helusa 221
 Homeltium 225
 Honorarios 225
 Honoris et Virtutis
 aedes 434
 Horctum, forctum 224;
 forctes 201
 Horda 225
 Hordiarium aes 224
 Hordicidia 225
 Horreum 224;
 Sempronia h. 392
 Hortus 224
 Hostia 224; fostia 200;
 maximam h. 254;
 optima h. 302;
 optima h. 302

Hosticapas 224
 Hostiliis Laribus 223
 Hostimentum 224
 Hostire 224; 375; 411
 Hostis 224; 410;
 fostis 200;
 h. vinctus mulier virgo
 exesto 198
 Humanum 225
 Hyades 400; 465 (?)
 Hyperborei 225
 Hyperionem 225

I

I pro AE 118; 322;
 I et U 203
 Iambi 227
 Ianeus 225
 Ianiculum 227
 (Iantaculum) v. Ien-
 anual 227
 Ianuli 95
 Ianus 157
 Ibi, ibidem 227
 Icadion 228; Rhondes
 I.que 374
 Icit 227
 Idea 436
 Idulis ovis 227
 Iduum 294
 Iecunānum 238
 Ieiunum 222
 Ientaculum 356; 436
 Igitur 227
 Ignia 227
 Ignem 228;
 ignis Vestae 228;
 aqua et i. 94
 Ignitabulum 227
 Ignominia 182
 Ilia 196; 227
 Ilcet 227
 Illico 397; 432
 (Ille) v. Ab oloes;
 v. Ollic
 Illorsum 124
 Ilurcis (urbs) 217
 Im 'eum' 225; 151;

em 191
 Imago 235
 (Imb-) v. Inb-
 Imbrex 232
 Imbrica tempestate 232
 (Imm-) v. Inm.
 (Imp-) v. Inp.
 Impetrare 334
 Impetum 316
 (Impite) v. Inipite
 Impune 316
 In 232; 233; 161; 238
 In conventionem 236
 In copte 233
 In insula 233
 In mundo 232
 In pelle lanata 238
 In procinctu 232
 Ina 196; 227
 Inarcum 237
 Inbarbescere 232
 Inbelliam 238
 Inbulbitare 131
 Inbutum 232
 Incalanto 238;
 -tiones 230; -tivae 237
 Incavillatio 230
 Incensit 230
 Inceps 230
 Incepit 230
 Incessere 230
 Incestus 230
 Inchoare 229
 Incicorem 230
 Inciens 218
 Incilia 229
 Incita 229
 Incitega 229
 Inclamare 230; 233; 238
 Inclutus 229; 161
 Incoctae 230
 Incomitem 230
 Incomitari 229
 Inconciliasti 229
 Inconditum 230
 Inconspretum 230
 Increpitare 229; 238;
 157; -ato 238
 Incudis 194

- Incuria 230
 (Incus) v. Incudis
 Indepisci 229
 Indeptare 229
 Indictivum funus 229;
 426
 Indiges, -getis 228;
 i. di 228
 Indigitanto 237;
 -tamenta 238
 Indoles 228; 405
 Indostruus 229
 Indulgens 316
 Industrium 229; 316; 408
 Inebrae 233; -ra 233;
 enubro 190
 Inercta 233
 Inermat 233
 Iners 233
 (Infantium) v. Verba
 Infectores 236
 Infelices arbores 211
 Inferiae 236
 Inferium vinum 236
 Infibulati 237
 Infindere 235
 Infit 236
 Infiteri 236
 Infitiari 236
 Infra classem 237
 Infrequens 236
 Infrunitus 211
 Infulae 236; 197
 Ingens 238
 Ingenui 346
 Ingluvies 235; -iosus 235
 Inhibere 233
 Inigere 233
 Inipite 232
 Init 233
 Initium 233
 Iniuges boves 237
 Iniurum 233
 Inlaqueatum 236
 Inlecebrae 236
 Inlectare 242
 Inlex 236
 Inlicere 125
 Inlices 236
 Inlicitator 237
 Inlicivum 237;
 inlicium vocare 236
 Inlitterata pax 236
 Inmanis 235; 266
 Inmolare 233
 Inmunis 233; 262; 316
 Inmusulus 235; 237; 95
 Inolevit 98
 Inops 304
 Inori 238
 Inostentum 310
 Inpages 230
 Inparem numerum 232;
 -res tibiae 232
 Inparentem 232
 Inpelimenta 231
 Inpenetrare 232
 (Inpennatas) v.
 Pennatas
 Inpensam stipem 231
 Inpercito 231
 (Inperium) v. Cum i. est
 Inpescere 231
 Inpetix 232
 Inpetrare 334
 Inpetritum 231
 Inpiatus 232
 Inplexum 232
 Inplorare 232; 191; 337;
 endo plorato 191; 405
 Inpluvium 231
 Inpolitias 230
 Inpomenta 231
 Inporcitor 231
 Inportunum 231
 Inpos 232
 Inprolus, -lis 231
 Inpudicatus 232
 Inputatum 231
 Inquilinus 229
 Inquinare 156;
 inquinamentum 105
 Insanum 237
 Inscitia 235
 Insecta 235
 Inseptum 235
 Inseque 235; insexit 235
 Insessores 235
 Insignis 235;
 -nes boves 238
 Insimulare 234
 (Insipare) v. insupare
 Insipere far in olam
 227; 407
 Insitum 234
 Insons 235; 397
 Instaurari 234
 Instigare 234
 Insuasum 234;
 suasum 401; 402
 Insulae 234; in insula 233
 Insupare 235; 407
 (cf. insipere)
 Integrare 106
 Intempestam noctem 233
 Inter cutem flagitatos 234
 Interamniae 112
 Interatim 234
 Intercapedo 234
 Intercutitus 237
 Interdiu 181
 Interduatim 234
 Interemere 321
 Intergerivi 234
 Internecio 234
 Internecivum testamen-
 tum 238
 Interregnum 233
 Intrahere 234
 Inunt 387
 Investis 458
 Invocare 230; 238
 Involare 230
 Involvus (-volus) 236
 Ioviste (-es-) 227
 (Ipse); eapse 192;
 in eoite 233
 Ipsilles 404;
 ipsullices 227
 Ipsippe 227
 Ipsus 166
 Iracundia 228
 Irceus 227; -ei 237
 (Ire) v. Inunt
 Irnela 227
 Irpices 227
 Irpini 228

Irpus 'lupus' 228
 Irquitallus 227;
 hirquitalli 222
 (Is) v. eum; v. em; v. im;
 v. necerim
 (Ita Castor, ita me Her-
 cules) v. Mecastor
 Italia 228; (Italorum)
 v. Verba
 Italus 'bos' 228
 Itonida 227
 Iubar 226
 Iubere 225
 Iubilare 226
 (Iudex) v. Subditus
 (Iuga) v. Iuno Iuga
 Iugarius 226
 Iugere 226
 Iuges 226 (bis)
 Iugala 226
 Iugulanda 284
 Iugum 226
 Iulium 225
 Iulus 121
 Iunium, Iunonium,
 Iunonalem 225
 Iunonii 95
 Iuna Iuga 226
 Iuppiter Latiaris 307
 Iurare 226
 Iurgatio 225
 Iusa 225
 Iusti dies 225;
 -um vadem 236;
 ioviste (-es-) 227
 Iuvenalia 226
 Iuventutis sacra 226

K

Kalendae 332; -da-
 rum 294

L

(L pro D) v. D et L
 Labes 247
 Laccobrigae 243
 Lacer 243

Lacerare 243
 Lacerna 243
 Laccessere 242
 Lacinia 185; 243
 Lacit 241; 242, 125
 Lactaria 243
 Lactare 242
 Lacuna 242
 Lacus Lucrinus 248;
 Servilius l. 392
 Laena 242
 Laetrosum 242
 Laetrum 242
 Laeva 242
 Laevir 240
 (Laevorsum) v. Laetrosum
 Lama 242
 Lamberat 243
 (Lanata pellis) v. In
 pelle l.
 Lance et licio 241
 Lancea 243
 Laneae effigies 248;
 l. coronae 239
 (Lanerum) v. Laverum
 Lanigerum genus
 piscibus pascit 165
 Lanius 158; 243
 Lanoculus 243
 (Lanuvina) v. Verba
 Lapidicinae 243
 Lapis 346;
 -dem silicem 239; 210;
 manalem l. 255; 94;
 scriptum l. 438
 Lapid 243
 Larentalia 244
 Larvati 244
 Lasibus 371
 Latex 244
 Latiaris Iuppiter 307
 (Latinae coloniae) v.
 Priscae
 Latine 244
 Latitaverunt 247
 Latrare 247
 Latrones 244; 410
 (Latus) v. stlatta
 Laudare 243

Laureati 242
 Laurus 242
 Lautia 178
 Lauticia 243
 Lautitia 242
 Lautulae 243
 (Lautum) v. Pure
 Lautumias 242
 Laverna 242;
 -lis porta 243
 Laverniones 242
 Laverum 243
 Lax 'fraus' 241
 Lectosia 240
 Lectus 239
 Legati 309
 Legimus 240
 Legio inuenta 240;
 l. quadrata 427
 Lemnisci 239
 Lemonia tribus 240;
 -us pagus 240
 Lenones 240
 Leopardalis 133
 Lepareses 247
 Lepista 239
 Leria 240
 Lesbium 240
 Letum 240
 (Leucosia) v. Lectosia
 Lex 371
 Levir 240
 Libella 241
 Liber 'Bacchus' 240;
 loebesum 247
 Liberales 247
 Liberalia 240; 225
 Liberata 247;
 -tus a lecto 438
 Libertatis templum 247;
 loebertatem 247
 Libitina 370
 Librari asses 435
 Librile 240; -lia 240
 (Libum) v. Secivum;
 v. Punicum, v. Sum-
 manalia
 Libycus 247
 Libyssa 247

Lichas 241
 Licitati 241
 Lictores 240
 Limaces 240
 Limina 240
 Limis 240
 Limites 240;
 -tatus ager 240
 Limus 324
 Lingua 247
 Lingula 241
 Lingulaca 241
 (Linteata) v. Legio
 (Liparenses) v. Lepareses
 Liquitur 241
 Litatum 240
 Liticen 241
 Litis cedisisse 241
 (cf. stlis)
 (Litterarum geminatio)
 v. Gem.
 Lituus 241
 Lixabundus 241
 Lixae 240
 Locatum 244
 Locupletes 244
 (Locus) v. Stlocus
 Loebesum, loeberta-
 tem 247
 Longitrosus 246
 Lotos 244; -tophagi 244
 Lucani 245
 Lucar 245; -caris 244
 Lucaria 245
 Lucellum 116
 Lucem facere 245
 Lucereses, Luceres 245;
 435; 444
 Lucetium 239
 Lucifer 226
 Lucina 403
 Lucius 245; 268
 Lucomedi 245
 Lucomones 245
 Lucretilis 245
 (Lucrinus) v. Lacus Lucr.
 Lucrio 162
 Luctus 246; l. minuitur
 populo 272

Luculentus 246
 Lucuntem 245
 Ludii statua 392
 Ludus 249; 436
 (cf. Magnos; cf. Pis-
 catorii; cf. Romani;
 cf. Saeculares;
 cf. Taurii; cf. Talarios)
 (Luere) v. Duere
 Lues 246
 Lugere 246
 Luma 246
 Lumbago 246
 Lupercalia 202
 (Luperci) v. Quintiliani
 Lupus 99; 166; 269; 388
 Lura 247
 Lurcones 247
 Luridi 247
 Luscitio 246
 Lustra 246; 242
 Lustrici 247
 Lutum 246
 Luxa 245
 Luxantur 246
 Luxuriosus 245
 Lycii oraculum 245
 Lycophos 247
 Lymphae 246
 Lymphatici 246
 Lyrnesiades 247

M

(M finalis) v. Attinge,
 v. Dice, v. Ostende,
 v. Recipie
 Ma . . . 274
 Macellum 253
 Macellus (adj.) 100
 Macilenti 253
 Mactus 253
 Madulsa 254
 Maeandrum 259
 Maecia tribus 259
 Maeniana 258
 Maesius 259
 Maeson 258
 Magis 254

Magisterare 254;
 -trare 270
 Magisteria 271
 Magistratus 254
 Magistri 254
 Magmentum 254
 Magnificius 271;
 -cissima 268
 Magnum annum 265;
 m. socerum 254;
 m. socrus 254;
 m. matertera 259;
 m. ludos 248
 Maialis 149
 Maiestas 259
 Mais idibus 267
 Maiores, minores 249;
 maior amita 259;
 m. auspicia 274;
 m. avunculus 259;
 m. consul 277;
 m. flamines 268;
 m. Graecia 259;
 m. magistratus 259;
 m. morbus 342;
 m. patruus 259;
 m. praetor 277;
 m. socer 259;
 m. socrus 259
 Maiosibus 370
 Maius mensis 259
 Maledictores 271
 Maleventum 431;
 -tani 288
 Malevoli Mercurii 277
 Malleoli 258
 Malluvium 277;
 -viae 277; 314
 Malo cruce 268
 Malta 258
 Mamercus 256
 Mamers 256 (ter); 276
 Mamertini 276; 257
 Mamilia turris 257
 Mamiliorum 257
 Mamphula 262
 Mamphur 257
 Mamuri Veturi 256
 Manalem fontem 255

Manalem lapidem 255; 94
 Manalis fons 274
 Manare 255;
 m. solem 276
 Manceps 256; 268
 Mancina tifata 256
 Mancipatus 270
 Manduci 256
 Mane 253; 249; 276; 278
 Manes 274; 249; 266;
 -nis 278
 Manias 255; 256; 263;
 -ae 263
 Maniolae 256
 Manius 268;
 M. Egerius 263
 Manliae gentis 268
 M. Manlium 253
 Mansues 271
 Mansuetum 257
 Mantare 257; 304
 Mantelum 258
 Manticulari 257
 Manticularia 258
 Manticularum 257
 Mantisa 258
 Manubiae 255; -ia 321
 Manum adserere 123;
 431; m. et mentum 266
 Manumitti 275
 Manus 'bonus' 276; 249;
 253; -nuos 266;
 -nues 266
 Mapalia 266
 Marcipor 363
 Marculus 253
 (Mariani Muli) v. Muli
 Ma.
 (Mars) v. Mavortem;
 v. Mamers
 Marspedis 277
 (Marsica) v. Verba
 Martialis campus 257
 Martias kalendas 265;
 -us mensis 268
 Mas, masculus 259
 Masculina et fem. 167;
 270; 346;
 -no genere 268; 388

(cf. amnis; cf. stirpem;
 cf. spicum; cf. specus;
 cf. nepos; cf. frons)
 Maspedis 277
 Masucium 259
 Matellio 254
 Mater 278;
 m. familiae 253; 278;
 -as 278; M. Ma-
 tuta 278; 253 (bis) 276;
 -rem Matutam 248;
 Statae Matris 411
 Materiaria negotiatio 124
 Matertera 259 (bis); 278
 Matralia 253
 Matrices 278
 Matrimes ac patrimēs
 254; p. et m. 212;
 (cf. patrimi et matrimi)
 Matronae 272; -as 253;
 -nis aurum redditum
 270
 Mattici 253
 Matula 254
 Maturus 249; 253; 276;
 278
 (Matuta) v. Mater Ma.
 Mavortem 265
 Maximum praetorem 277;
 -mus curio 255;
 m. pontifex 254;
 m. minōrum pontifi-
 cum 277;
 m. annales 254;
 m. dignationis 272;
 m. ara 343;
 m. hostiam 254;
 m. multam 263
 Me 'mihi' 277
 Meatus 252
 Mecastor 252
 Meddix 250
 Medialem 251
 Medibile 251
 Mediocriculo 272;
 -lus 272
 Medioximum 250
 Mediterream 251
 Meditrinalia 250;

-trina 250
 Meditullium 251
 Medius fidius 266
 Medullitus 250
 Mefitis aedes 439
 Megalesia 252
 Mehercules 252
 Melancoryphi 252
 Melandrea 190
 Melia 252
 Meliboea purpura 252
 Melicae 252
 Meliosibus 370;
 371 cf. Meltom
 Melo 'Nilus' 252;
 100; 113
 Melos 252
 † Meltom 248
 Membrum abscidi
 mortuo 267
 Memorare 252
 Memoriosus, -sior, -sius,
 -sissime 252
 Mendicum 277;
 m. velum 252
 Mensae 275
 -sa frugibusque
 iurato 252;
 migrare mensa 275
 Mensarii 252
 Mente captus 276
 Mentum 252
 Menzanae Iovi 296
 Meopte 407
 Mercedituum 251
 Mercedonios 251
 Mercurius 251;
 malevoli M. 277
 Merendam 251
 Mergae 251
 Meritavere 271
 Mertat 251; 196
 Merula 251
 Merum 251
 Mesancylum 252
 Messapia 253
 Meta . . . 269
 Metalli 266

- Metaphoram 269
 Metaplasticos 269
 Metari 250
 Metelli 266
 Metonymia 269
 Metus 250; 166; 269;
 388; 432
 Migrare mensa 275
 Mhipte 271 (bis)
 Militares (plutei) 337 (bis)
 Militem 249;
 (militum) v. verba
 Milium 273
 Mille 270
 Millus 268
 Milvina 250
 Minam (mammam) 249
 Minerrimus 249
 Minerva 249;
 sus minervam 407
 Minervii 95
 Minime gentium 249
 Miniscitur 249
 Minores, maiores 249;
 m. praetores 277;
 min. flamines 268;
 min. Delum 249;
 m. auspicia 274;
 m. templa 274;
 m. pontificum maxi-
 mus 277;
 minimus 277
 Minotauri 267
 Minucia porta 249; 265
 Minuere, -utum 249
 Minuitur populo
 luctus 272
 Minurritiones 249
 Minusculae quinqu-
 trus 267
 Minyae 249
 Miracidion 250
 Miracula 250
 Mirior 250
 Miscelliones 250
 Misenum 250
 Miseratur 250
 Miseret 250;
- tur 250
 Moderatio 278
 Modestia 278
 Modice 278
 Modificatio 278
 Modo 260; 278
 Moenia 264; 268;
 -ne 263
 (Moesius) v. Maesius
 (Moeson) v. Maeson
 Mola 261; (m. castam)
 v. cas. mo.;
 m. salsa 95; 233
 Moles 261
 Moliri 261
 Molitiones 261
 Mollestras 258
 Molucrum 261
 Momar 260
 Momen 260
 Monile 260
 Monimentum 260
 Monitio 308
 Monitores 260
 Monodus 267
 Monstrum 260;
 -ra 274; 349
 Moracias 260
 Moracillum 260
 Morbosum 259
 Morbus comitalis,
 maior 342
 Mortem obisse 266
 Mortis causa stipu-
 latio 277
 Mortuae pecudis 277
 Mortuus 259
 Mos 273;
 receptus m. 389 (bis)
 Moscillis 275 (bis)
 Mox 259; 366; 367
 Mucia prata 265
 Muger 276
 Muginari 265
 Mugionia porta 265
 Mugitus 129
 Mulcere 263
 Mulciber 263
- (Mulier) v. Nec mulieri
 Mullare 263
 Mulleos 263; -i 263
 Multam 263; 311; 412;
 maximam m. 263;
 suprema m. 318; 403
 Multi Mani Ariciae 263
 Multifacere 270; 271;
 Multifarium 263
 Mulus 267; 133;
 -lis 266;
 -li Mariani 267; 121
 Mummiana 261
 Mundus 261; 273;
 -dum 273
 Munem 262
 Muneralis lex 262
 Munia 268
 Municas 270
 Municeps 262
 Municipalia sacra 273
 Municipium 278
 Munifices 133
 Munificior 271
 Munnitio 262
 Munus 261
 Murciae deae 267
 Murcus mons 267
 Murgisonem 264
 Muries 276
 Muriola 264
 Murmillonica scuta 264
 Murrata potione 276
 Murratum 264
 Murricidum 253
 Murrina 264
 (Murriola) v. Muriola
 Murtea corona 265
 (Murtiae) v. Murciae
 Musai 123
 Muscerdas 266
 Mussare 265; 398
 Mustricula 265
 Mutae 269; 262;
 -tas 262; 275;
 -ta 270; m. exta 274
 Mutini Titini 272
 Muttire 263; 98

Mydion 265
 Myoparo 265; 328
 (Myrmillonica) v. Murm.
 (Myrtea) v. Murt.
 Mysteria 413

N

N. 'nefasti' 283; 381;
 N. P. 283; 381
 Naccae 284
 (Naenia) v. Nenia
 Naevia silva 286
 Nancisci, nactus 381
 Nancitor 285
 Nanum 293
 Napuras 286; 281
 Nare 285; 111
 Nares 284
 Narita 284; 285 (-ca)
 Nassa 285; 286
 Nassiterna 285
 Natate 285
 Natinatio 284
 Natinatores 284
 Natio 283; 284
 Naucum 284; 292
 (Nautas) v. Navitas
 Nauscit 286
 Naustibulum 286
 Nauteam 283
 Nautiorum 284
 Navali corona 279;
 n. porta 294;
 n. scriba 285
 Navia 286
 Navitas 286
 Navos 293;
 -us 285
 Neapolitanum talen-
 tum 448
 (Nebrundines) v. Ne-
 frundines
 Nebulo 282
 Nec 280 (cf. necerim;
 cf. neceunt)
 Nec mulieri,
 nec gremio 282

(Nec umquem)
 v. Necumquem
 Necatus 295
 Necem 293 (cf. neci)
 Necerim 280
 Necessarium 280;
 -rii 280
 Neceunt 279
 Neci datus 280
 (cf. necem)
 Neclegens 280
 Nectar 281
 Nectere 281
 Necumquem 281
 Nefasti dies 283;
 213; 381
 Nefrendes 279; 280
 Nefrones 280
 Nefrundines 379;
 nebrundines 280
 Negibundum 282
 (Neglegens)
 v. Neclegens
 Negotium 293
 Negritu 282
 Negumate 282
 Nemo 280;
 -minis 280
 Nemora 280
 Nemut 280
 Nenia 278;
 -ae deae 279
 Nepa 282; 283
 Nepos 282; 283; 388;
 432; nepotes 282; 283;
 Nepus 283
 Nequalia 281
 Nequam aurum 281;
 282
 Nequinates 293
 (Nequire) v. Neceunt;
 nequinont 281; 387
 Nequiquam 281
 Nequitum,
 nequitur 281
 Nervum 282
 Nesi 283

(Neumquam)
 v. Necumquem
 Neutiquam 282
 (Nex) v. Necem, v. Neci
 Nexum 282; n. aes 282
 Ni nobis 467;
 niquis 292; 293
 Nictare 292;
 nictatio, nictus 292
 Nictit 292
 Niger lapis 293
 Nihil. nihilum 222
 Nihili 290
 Ningulus 293
 Niquis scivit 292
 Nis 'nobis' 151
 (Nisi) v. Nesi;
 v. Quid nisi
 (Nittit) v. Nictit
 Nivem 293
 Nixi di 292
 Nobilem 291
 Noctipugam 290;
 Noctiugam 290
 Noctua 290
 Nodum in scirpo 422
 Noegeum 292
 Nomen 290
 Non hettae te facio 220
 Non omnibus dormio 288
 Non pridem 281
 Nonarum 294;
 Nonas 289;
 Nounae 289
 Noneola 290
 Nonuncium 290
 Nota 291
 Nothum 291
 Nova via 291; 392;
 n. curiae 291;
 n. tabernae 337
 Novalem agrum 291
 Novem (combusti) 291
 Novendiales 294
 Noverca 290
 Noxa 291
 Noxia 291

Nuces 290;
 n. mitti 293
 Nuculas 'Praenestinos'
 289
 Nudius tertius 286; 287
 Numam Pompilium 290
 Numellae 289; 290
 Numen 289
 Numera Senatum 288
 Numerius 288
 Numero 287
 Numidas 290; -dae 293
 Nummum 289
 Nuncupata pecunia 288;
 n. vota 288
 Nundinalem cocum 289
 Nundinas 289; 203
 Nuntiatio 423
 Nuntius 289
 Nuper 289
 Nuptam 287;
 n. verba 288
 Nuptias 288; 300
 Nuscitosum 288; 289
 Nyctegresia 192

O

O et AU 298
 O O, clamor militum 306
 O et U 311
 Ob 294; 310;
 ob os 266; 304; 310;
 ob vos sacro 304
 Obacerare 301
 Obacerbat 301
 Obambulare 301
 Obbrutuit 301
 Obcensi 310
 Obdere 304
 Obeo: obinunt 303
 Obescet (-it) 303
 Obesus 303
 (Obf-) v. Off-
 Obherbescere 304
 Obiacuisse 311;
 -ent 310
 Obices 301

Obiectus 310
 Obigitat 303
 Obinunt 303
 (Obisse) v. Mortem o.
 Obitu 303
 Obiurare 303
 Obiurgatio 308
 Oblectare 125; 242
 Oblitteratum 301
 Oblucuiasse 301
 Obmanens 309;
 ommomentans 304
 Obmoveto 311
 Obnectere 304
 Obnoxius 303
 Obnubit 300; 288
 Oboedire 301
 Oboritur 304
 Obperiri 301
 Obprobrare 301
 Obpuiat 304
 Obrogare 301
 Obsalutare 306
 Obsatullent 305
 Obscatae 303
 Obscena 303; 309; 310
 Obscum 302; 303;
 Opsci 309
 Obsecrare 303;
 ob vos sacro 304
 Obsequela 306
 Obsequium 332
 Observasse 304
 Obsidionalis corona 305
 Obsidionem 309
 Obsidium 305
 Obsipare 227; 407;
 obsipa pullis escam 227
 Obsonitavere 310
 Obstinato 305; -at 305
 Obstinet 307
 Obstipum 305
 Obstitum 305; 306
 Obstrudant,
 obsatullent 305
 Obstrudulentum 305
 Obtestatio 301
 Obtrectat 301; -tator 308

Obturare 300
 Obtutu 301
 Obvagulatum 339
 Obvaricator 307
 Obviam 266
 Occare, -atorem 296;
 297
 Occasio 295
 Occasus 295
 Occedamus 296
 Occensi 310
 Occentassint 296;
 -are 296
 Occisitantur 310
 Occisum 295
 Occultum offerre 311
 Occupaticius ager 297
 Occuro 310
 Ocimum 297
 Ocious, ocissime 297;
 oxime 306
 Ocreae 296
 Ocrem 296
 Octaviae porticus 295
 October equus 295; 296
 Oculationum 294
 Oculissimum 294
 Oculitus 295
 (Odi) v. Osi
 Cdefacit 295
 Oenigenos 306
 Oestrum 306
 Ofens 307
 (Ofentina) v. Ouf-
 Offa 348; o. penita 338;
 348
 Offectores 306; 236
 Offendices 311
 Offendimentum 311
 Offerre 310;
 occultum o. 311
 Offerumenta 303
 Officiosus 306
 Offringi 309
 Offucare 306
 Offucias 306
 Ogygia moenia 295
 Oleagineis coronis 306

Olentica 306
 Olescere 98; 405
 Oletum 310
 Olivetam 306; 311
 Olivitas 311
 Ollic 308; ollus (?) 361;
 ab oloes 114
 Olvatum 311
 Omen 306
 Ommmentans 304;
 obmanens 309
 Omnes 156
 Opaca 300
 Opalia 300
 Opertat 303
 Opicum 303
 Opigenam Iunonem 310
 Opilio 304
 Opima spolia 302;
 o. hostiae 302
 Opiparum 303
 Opiter 300
 Opitulus 300; -lator 300
 (Opp-) v. Obp-
 Oppido 300
 Oppidum 300; 311;
 -dorum 311
 Oppius mons 430; 439
 Opportune 304
 Ops 304; 305;
 O. dea 302;
 Opis 302
 (Opscum) v. Obscum
 Optatam hostiam 302
 Optima lex 309; 302
 Optima hostia 302
 Optio 300; 309
 Optionatus 310
 (Optutu) v. Obtutu
 Opulentus 302
 Opunculo 304
 Orae 299
 Orare 309; 298
 Orata 298
 Oratio 298
 Oratores 298; 114; 309
 Orba 297; 298
 Orbius clivus 298

Orca 297
 Orchestra 297; 418
 Orchitis 297
 Orcum 311
 Ordinarium 299
 Ordiri 300
 Ordo sacerdotum 299
 Oreades 299
 Oreae 299;
 aureas 101; 124
 Oreos 299
 Orestiadēs 299
 Orichalcum 102
 Oricula 298 (bis)
 Originum libros 309
 Oriri 297
 Ornatus 299
 Ortygia 298
 Orum 'aurum' 298
 (Oscus) v. Obscum,
 v. Opicum, v. Verba
 Oscillantes 307
 Oscillum 307
 Oscines 308;
 -um tripudium 307
 Ostor 259
 Oscos 309; 259
 Osculana pugna 308
 Osculum 308;
 ausculari 125
 Osi sunt 310
 Osorem 308
 Ossifraga 235; 412
 Ostende 310
 Ostentas 310
 Ostentum 307; 310;
 260; 249
 Ostiam 308; 362
 (Ostinet) v. Obstinet
 Oufentinae tribus 307
 Ovalis corona 306
 Ovantes 306
 Ovem 306; 388;
 o. duabus 310; 306
 Ovicerda 400
 Ovinia lex 353
 Oxime 306

P

Pa 'parte' 312
 Pacem 338
 Pacinates 328
 Pacionem 356; 357
 Paeana 328
 Paedidos 328
 (Paelices) v. Pel.
 (Paeligni) v. Pel.
 (Paenuria) v. Pen.
 Pagani 327
 Pagi 327;
 p. Succusanus 401; 405-
 Paginae 327
 Palaemon 347
 Palanto 325
 Palare 325
 Palatium,
 -tina tribus 325; 430;
 439; 458
 Palatualis flamen 349
 Palatuar 439
 Pales 328, Palilia,
 Parilia 352; 328;
 -libus 343
 Pallas 325
 Palmata (tunica) 315
 Palmites 325
 Palmulae 325
 Palpari 326
 Paludamenta 357
 Paludati 357
 Pancarpiae 326
 Pandana porta 326
 Pandiculari 326
 Pandicularis 326
 Pangere 319; 230; 327
 Panibus 326
 Pantices 354
 Panus 326;
 panucula 326
 Papillae 326
 Papiria tribus 339;
 (cf. Vapula);
 Papisios 120; 347 (?)
 Pappi 325
 Parare inter se
 munus 340

Pararhencon 288
 Pararium aes 327
 Parasangae 327
 Parasiti Apollinis 419
 Parcere (cf. parsi);
 parcito linguam 328
 Parens 327; 268
 Parere 327
 (Paret) v. Parret
 Paribus equis 327
 Paricidas 327
 Parilia 352; 328;
 -libus 343
 Parmulis 345
 Parones 328; 265
 Paros (insula) 388
 Parret 327; 339
 (Parricida) v. Paricidas
 Parricidi quaestores 327
 Parsi 348
 Participia 346
 Partus 328
 Parum cavisse videri 345
 Parumper 327
 Pascalis 347
 Passales 328
 Passer marinus 328
 Pastales 347
 Pastillum 357; -us 328
 Patagium 326; pata-
 giarii, patagiata 326
 Patagus 326
 Patellae 354
 Pater; patris familiae
 nomen 348; p. patri-
 mus 341; patres 353;
 100; 428; qui p. qui
 conscripti 362
 Pateram perplovare 357
 Patrare 322
 Patricios 346;
 p. vicus 327
 Patrimus (pater) 341;
 p. et matrimi pueri
 349; -mes et -mes 212;
 matrimus ac patri-
 mes 254; (virgines)
 390

Patrocinia 339
 Patr <onus> 359
 Patulum bovem 326;
 334
 Pauciens 326
 Pauperies 326
 Paveri frumenta 357
 Pavimenta 304; 452;
 p. Poenica 348
 Pavire 350; 452;
 puv- 304
 (Pax) v. Pacem
 Pectenatum tectum 318
 Pectuscum 318
 Peculatus 318; 342; 311
 Peculium 353; 120
 Pecunia 358; 120;
 318; 353, p. sacri-
 fium fieri 351
 Pecuum 353;
 pecoris 353
 Pedam 317
 Pedarium 317
 Pedem struit 317
 Pedes 317
 Pedestria auspicia 351
 Pedibus obsitum 317
 Pedicosus 317
 Pedulla 338
 Pedum 317; 354
 (Pegasides) v. Pegnides
 Pegasus 323; 223
 Pegnides 319
 Peligni 328
 Pelamys 314
 Pelices 327
 (Pellates) v. Pilates
 Pellem 314
 Pellexit 314;
 pellicere 347
 Pellicator 313
 Pelliculationem 347
 Pellirem 313
 (Pellis lanata)
 v. In pelle l.
 Pelluviae 314; 277;
 -ium 352
 Pelta 314

Pelvis 352
 Penarius 316
 Penatis 357
 Penatores 342
 Pendere poenas 316
 Penem 338; 316
 Penes 118; 356
 Penetrare sacrificium
 356; -lia 316; 356;
 -lis deus 222
 Penetrare 316
 Peniculi 316; 338
 Penitam offam 348; 338
 Pennas 315 (cf. pesna)
 Pennatas 316
 Penora 316
 Pensiones 316
 Pentathlum 316
 Penuria 327
 Penus 355; 356
 Pepteides 319
 (Perbibesiam) v. Per-
 ediam
 Perbitere 320
 (Perculi) v. Plaustrum
 Percunctatio,
 percontatio 320
 Percunctatum patris
 familiae nomen 348
 Perditum 320
 Perduellio 176; 224
 Perediam et bibesiam 321
 Peregrina sacra 342;
 p. ager 350
 Peremere 321; 350;
 -mit 354; perempta
 et interempta 321;
 354
 Peremne 350; 356
 Peremptalia fulgura 321;
 350
 Perfacul 320
 Perfines 312
 Perfugam 320
 Pergere 320;
 pergite 320
 Pergraecare 320
 Periculatus sum 348

- Perihodos 321
 (Perimit) v. Peremit
 Perinde 186
 Permissus 320
 Permutatur 320
 Perosi 310
 Perpetem 321
 Perpetrare 334;
 -trat 321; -tat 322
 Perplexa 337
 (Perplovere) v. Pateram
 Perpulit 322
 Persalutare 306
 Persibus 321;
 persicum 321
 Persicum portum 321
 Persillum 321
 Personata 321
 Pertisum 184; 322; 375
 Pertusum dolium 347
 Pedem struit 317; 408
 Pescia 317
 Pesestas 317
 Pesnis 'pennis' 312; 315
 Pestifera auspicia 351;
 p. fulgur 317;
 -ra 350
 Petauristas 315
 Petilam 313
 Petimina 315
 Petissere 314; 315; 320
 (Petora) v. pitora
 Petoritum 315
 Petrarum 314
 Petreia 347
 Petrones 315
 Petronia (amnis) 356
 Petulantes, petulci 314
 Phascolia 328
 Philologam 346
 (Phryges) v. Sero
 sapiunt
 Piacularia auspicia 351;
 p. porca 319;
 p. porta 319
 Piamenta 319
 Piari 318
 Piatrix 318; 319
- Picati 314
 Picena regio 320
 Picta (toga) 315
 Pictor Zeuxis 315
 Picum avem 316;
 (regem) 352; 316
 Pierides 320
 Pietati 316
 Pigere 319
 Pignosa 318
 Pila 313; -lae 343
 Pilani 313
 Pilare 313
 Pilat 313
 Pilates 342
 Pilentum 313; -tis et
 carpentis 349
 Pillea 314
 Pilumnoe poploe 313
 (Pimpleides) v. Pep-
 teides
 (Pinarium) v. Potitium;
 P. tribus 339
 (Pinso) v. Pistum
 Pipatio 319
 Pipulum 358
 Pisatitem 317
 Piscatorii ludi 318; 345;
 p. aes 317
 Piscinae publicae 318
 Pistum 317
 Pitora 315
 Pitpit 320
 Plancae 336; 337
 Planci 336; 337
 Planipedes 297; 379
 Planta oliaginea 356
 Plantae 336
 Plaustrum perculi 337
 Plauti 336
 Plautus 344
 Plebei (aediles) 337;
 -ae pudicitiae 343;
 -as tabernas 337;
 -um magistratum 337
 Plebes 422; -hi scita 392;
 293; 422
 Plena sue 344
- Plentur 337
 Plera 337
 Plexa 337
 Plisima 312
 Plorare 337
 Plotos 344
 Ploxinum 337
 Plutei 337
 Po 'potissimum' 312
 Poena 342; poenas
 pendere 347; viginti
 quinque p. 461
 Poeni 346; -nica
 (v. Punica)
 Polet 312
 Polimenta 341
 Politiones 182; 341
 Pollit 347; -et (v. Polet)
 Pollucere 357
 Polteo 312
 Polubrum 356
 Pomerium 355
 Pomonal 356
 Pomptina 339
 (Pondera) v. Publica p.
 Pondo 352;
 centenas p. 165
 Pone 354
 Pons Publicius 393
 Pontifex maximus 254;
 maximus minorum
 p. 277
 Popillia tribus 339
 Popularia sacra 357
 Populi comm <une suffra-
 gium> 339; p. scitum
 422
 Populo Romano Qui-
 ritibusque 177
 Porcae 324; 231; -am,
 -as 345; -am auream
 345
 Porcere 110; 324
 Porcus 388;
 -ci effigies 340;
 propudialis p. 345
 Porciam 324

- Porigam 324;
 porgam 324
 Portenta 349 (bis);
 350; 351; 260
 Portisculus 341
 Portorium 343
 Portum 339
 Portunus 347; 161; Por-
 tunalis flamen 321
 Posimirium 355
 Possessio 338; -nes 346
 Posticum 325;
 p. lineam 339
 Postliminium receptum
 324
 Postularia fulgura 349
 Postumus 344
 (Potens) v. Viripotens
 (Potestas) v. Cum p. est
 Potestur, poteratur 346
 Potitium et Pinarium 343
 (cf. Putitium)
 Potitus servitute 355
 (Praetet) v. Pretet
 Praebia 340; 345
 Praeceptat 312
 Praecia 330; praecia-
 mitatores 353; 354
 Praecidanea agna 330;
 p. porca 323
 Praecidarius 324
 Praecidere 358
 Praeclamitatores 353;
 354
 Praecipuum 194
 (Praedia) v. Praebia
 Praedonulos 348
 Praedotient (-dop-) 312
 Praefecturae 338
 Praefericulum 354
 Praeficae 329
 Praegnans 218
 Praeiurationes 330
 Praemetium 340; 413
 Praemiosa 347
 Praeneste 330;
 (-tina) v. Verba
 Praenominiibus 330
- Praepetere 351
 Praepetes aves 313; 351
 Praerogativae centuriae
 353
 Praes 329; 268
 Praesagire 329; 359
 Praesagitio 359
 (Praesentanea) v. Pre-
 san . . .
 (Praesente) v. Pube
 Praesiderare 329
 Praesidium 329
 Praesipere 118
 Praestinare 329
 Praestitem 329
 Praestolari 329
 Praesul 375
 Praeteriti Senatores 353
 Praetextae 328;
 p. pulla 343
 Praetextatis 349
 Praetextum sermonem
 349
 Praetor 329; 340 (?);
 345; maximum p. 277;
 p. maior 277
 Praetoria cohors 328;
 p. porta 329
 Praetorium 329
 Praevaricatores 332
 Prandicula 356
 Prandium 328; 429
 (Prata) v. Quintia
 Precem 348
 Presan . . . 357
 Pretet tremonti 312
 Pri 'prae' 332
 (Pridem) v. Non p.
 Prima aut secunda
 hora 349
 Primanus tribunus 341
 Primigeniae 344;
 p. sulcus 343
 Primordia 330
 Princeps 181
 Principalis 330
 Priscae latinae coloniae
 345
- Prisci Latini 333
 Priscus Tarquinius 333
 Pristina 359; -um 333
 Privatus 332;
 p. feriae 348;
 p. sacra 350; 414;
 p. sumtu 340;
 p. viae 461
 Priveras 358
 Privicioes 313
 Privignus 332
 Privilegium 332
 Privos privasque 332
 Pro 335 (bis); 336 (bis);
 353; p. censu classis
 iuniorum 353;
 p. rostris 332;
 p. scapulis 341;
 p. sententia 332
 Proadificatum 348
 Probi 335; puri p.
 profani sui auri 356
 Probrum 335
 Probrum (virginis Vesta-
 lis) 346
 Probum 335
 Procalare 332;
 -lato 354
 Procapis 331
 Procare 331; 353; 379;
 procat 331 (cf. procet)
 (Procastria) v. Pro-
 cestria
 Procat 331 (cf. Procare)
 Procax 331; 353
 Procedere 347
 Procellunt 331
 Procera 332
 Procestria 332
 Procet 331 (cf. Procare)
 Prociat 331
 Procinctus 191;
 p. classis 231; 355
 Procitare 333; -ant 331
 Procitum 332
 Procitum testamentum
 332
 Procubitores 358

Procudere 194
 (Proculato) v. Procalato
 Proculiunt 357
 Proculum 331
 Procum 331; 353
 Procuraciones 351
 Procurator 162
 Prodegeris 334
 Prodere: prodidisse
 tempus 348;
 prodit 335;
 produit 334; cf. pro-
 ditio
 (Prodictam) v. Referri
 Prodigere 334;
 335 (cf. prodegeris)
 Prodigia 334; 260
 Prodigiatores 335
 Prodiguae hostiae 356
 Prodigus 335; 356
 Prodire: prodinunt 335;
 prodit 350
 Proditio (?) 359
 Proeliare dies 333
 (Proeliari serra) v. Serra
 Profanum 335; 358;
 puri probi profani sui
 auri 356
 Profesti dies 336;
 -um diem 358;
 -um facere 358
 Profundum 336
 Profusus 336
 Progenerum 335
 Prognare 215
 Prohibere 336;
 p. comitia 342
 Proinde 186
 Prolato aere 348
 Proletarium 333;
 -taneum 333
 Prologium 333
 Prolugere 333
 Promellere 359
 Promenervat 312
 Promerion 312
 Promiscam 330
 Promissum capillum 330;

336
 Promonstra 330
 Promptarium 355
 Promptum 355
 Promulco 330
 Promulgari 330
 Pronubae 349
 Pronurus 330
 Prop . . . 358
 Propagare 334
 Propages 334
 Propatulum 334
 Properam 358
 Properare 341
 Properiem 347
 Properus 334
 Propetrare 334
 Prophetas 334
 Propius sobrino 338
 Propriassit 334
 Propter viam (sacri-
 fium) 334; propterviam
 (auspicia) 351
 Propudialis porcus 341
 Propudium 334; 336
 Prorsum 328
 Prorsus 342; -sum 328;
 p. limites 340
 Prosapia 332
 Prosedas 332
 Prosequium 332
 Prosicium 332
 Prosita 332
 Prospera 323
 Prospices 312
 Prostibula 100; 332
 Prosumia 332
 Protelare 340
 Protinam 333
 Provinciae 333
 Provorsum fulgur 334
 Prox 357
 Prugnum 333
 Pruina 333
 Prym(n)esius 331
 (?) Pub- 351
 Pube praesente 358
 Pubes 323; 356

Publica pondera 352;
 p. sacra 350;
 p. augures 352;
 p. viae 461
 Publicius clivus 345
 Pudicitiae signum 349;
 Plebeiae Pu. 343
 Pudor, pudicus 122
 Puelli 353
 Pueri 344; 304;
 -r (pullus) 350
 Pugio 340
 Pugnus 323
 Puilia saxa 357
 Pulcher bos 345
 Pulchralibus 348
 Pullariam manum 347
 Pullus 350;
 p. Iovis 350
 (Pulla) v. Praetexta
 Puls 350
 Punctatoriolas 348;
 -tariolas 348
 Punici 346;
 pavimenta P. 348;
 P. (libum) 335;
 (Punica) v. Verba
 Pupinia tribus 339
 Pura vestimenta 354;
 puri, probi, profani,
 sui auri 356
 Pure lautum 354
 Purgamenta 319
 Purime tetinero 359
 Purimenstrio 357
 Purpurea (toga) 315
 Putare 231; 322
 Puteolos 323
 Puteum 322
 Puticulos 322
 Putitium 323
 (cf. Potitium)
 Putus 322; 122; 231
 (Puvire) v. Pavire

Q

Q. R. C. F. 364; 381
 Q. S. D. F. 365

Quadrantal 366
 (Quadrantem) v. Rati-
 tum; quartus q. 451
 Quadrata legio 427;
 q. Roma 365
 Quadrigati 218; 436
 Quadruplatorem 364
 Quadrurbem 365
 Quaeso 365
 Quaeiores 365
 Qualum 171
 Quamde 366
 Quam mox 366
 Quando 365;
 quandoc 364; 365;
 q. rex comitiavit fas
 364; 381; q. stercus
 delatum fas 365
 Quartarios 366
 Quartum 452;
 q. quadrans 452
 Quasillus 151; 441
 Quassare 367
 Quatenoc (-nos?) 366
 Quatenus 366
 Quatere 367
 Quatinus 366
 (Quatrurbem) v. Quadr-
 urbem 366
 (Queis) v. Quis
 Quercus 364
 Querqueram 364
 Querquetulanae 367
 Querquetularia porta 367
 Ques 367
 (Qui) v. Ques, v. Quis;
 v. Quod; q. hoc con-
 setis illuc transite
 etc. 367; q. patres,
 qui conscripti 362
 Quianam 363
 Quid nisi 363
 Quietalis 363
 Quincentum 362
 Quinquatrus 362;
 minusculae q. 267
 Quinque genera signo-
 rum 367

Quinquennales 367
 Quinquertium 362; 316
 Quintanam classem 364;
 Q. porta 364
 Quintia prata 363
 Quintiliani Luperci 363;
 205
 Quintipor 363
 Quippe 363
 Quiri- 361
 Quirina tribus 362
 Quirinalia 361; 412
 Quirinalis collis 361;
 mons 104;
 Q. porta 361
 Quirinus 154; 361; 362
 Quiris 361;
 Quirites 154; 177;
 -lium fossae 362;
 -tis Iuno 361
 (Quis) v. Ques
 Quis 367
 Quispian 362
 Quisquiliae 363
 Quod 367
 Quoniam 367
 Quot servi, tot hostes 367

R

R et D 347; R pro S 370
 (cf. S pro R)
 R duobus (R. R.) 378
 Rabidus 377
 Rabies 377
 Rabula 377; 384
 Radere genas 377
 Ramnes 435; 444
 Rapi (virgo) 389;
 (fax) 389
 Rasores 377; 378
 Rates 377
 Rationes 389; rationum
 relatarum 378
 Ratissima 389
 Ratitum quadrantem 378
 Ratumenna porta 378
 Ratus sum 378;

ratum 378 (cf. ratis-
 sima)
 Raucos 390
 (Raudus) v. Rodus
 Raudusculana porta 377
 Ravam vocem 384;
 r. coloris 377; r. 390
 Raviliae 378
 Ravim 378; 390
 Ravio, ravier 378
 Ravistelli 377
 (Ravula) v. Rabula
 Reapse 382;
 requeapse 388
 Recellere 379
 Recepticum servum 385
 Receptus mos 389
 Recinium 379; -niati 379
 Reciperatio 379
 Recipie 388
 Reciprocare 379
 Recludo 381
 Reconductae (*leg. re-
 conduit*) 379
 Rectae 379; r. fronte 388;
 rectus 391
 (Recuperatio) v. Recipe-
 ratio
 Redantruare 375
 Redarguisse 375
 Redemptitavere 388
 Redemptores 374
 (Redhibitum) v. Redi-
 bitur
 Redhostire 375
 Redibitur 375; 385
 Rediculi fanum 384; 385
 Redimiculum 376
 Redinunt 387
 Rediviam, reluvium 375
 Redivivum 375
 Referri diem prodic-
 tam 389
 Refert 385
 Refriva faba 380
 Refutare 381
 Regalis 387; r. exta 389
 Regia 382

Regiae feriae 382
 Regifugium 381
 Regillis tunicis 389
 Regimen 382
 (Regium urbs) v. Rhe-
 gium
 Regium 387
 Reglescit 382
 Regulus avis 235
 Relegati 382
 Religioni est 386;
 -nis praecipuae 386
 Religiosus 382; -si 389;
 -sum 389; r. dies 382
 Reluere 383
 (Reluvium) v. Rediviam
 Remanant 385
 Remancipatam 379
 (Remant) v. Remanant
 Remeare 380
 Remeligines 389
 Remillum 381
 Remisso (exercitu) 391
 (Remorae) v. Remeli-
 genes
 Remorbescat 381
 Remores aves 380
 Remoria 380
 Remulco 381
 Remurinus ager 380
 Remus 371
 Renancitur 381
 Renovativum fulgur 389
 Reor 381
 Repages 383
 Repagula 383
 (Repanda) v. Retanda
 Repastinari 383
 Repedare 383
 Repertum 391
 Repotia 383
 Repudium 383
 Repulsior 388
 (Reque eapse) v. Reapse
 Res conperendinata 384
 Resecrare 384
 Reserari 385
 Reses 384

Residuus 384
 Resignare 383; 386
 Resignatum aes 386
 Resparsum vinum 368
 Respicere avem 389;
 -ci avis 389
 Respondere 432
 Respublica 388
 Restat 385
 Restibilis (ager) 384
 Resultare 383
 Retanda 376
 Retiario 386
 Retractare 376
 Retricibus 385
 Reus 376; 390
 (Rex) v. Sacrificulus;
 regum Etruscorum
 vestis 416
 Rhegium 374;
 -num talentum 448
 Rhinocerotem 374
 Rhodium talentum 448
 Rhondes Icadionque 374
 Rica 390; -cae,
 ricalae 379
 (Ricinium) v. Recinium
 Rictus 391
 Rideo canterio 385
 Ridiculus 385
 Rienes 379
 Rigidum 381; -do 388
 Rimari 380
 Ringitur 391
 Rite 376
 Rituales libri 386
 Ritus 376; 389
 Rivus 376
 Rixae, rixosi 391
 Robigalia 371
 Robosem 109; 347
 Robum 371
 Robur, robus, robusti 371
 Rodus, raudus 370; 377
 Rodusculana porta 377
 Rogat 385; 422
 Rogatio 371; 412
 Romam 372;

quadrata R. 365
 Romanenses 166
 Romanus ager 371;
 -nos 388;
 -nam portam 369; 373;
 -ni ludi 368
 Romulia tribus 373
 Romulum 371
 Rorare 371
 Rorarios 371; 108
 Rorarium (vinum) 371
 Roscii 390
 Rosea 384
 (Rotundam) v. Rutundam
 Rubidus 368
 Ructare 368
 Rudentes 370
 Rudiarii 370
 Rudis 370
 Rudus, raudus 370
 Rufuli 368
 Rumare, ruminare 374
 Rumen 374; 103
 Rumentum 374
 Rumex 373
 Ruminalem ficum 374
 Rumis 374; 405;
 -ma 372
 Rumitant 374
 Runa, runatus 368
 Rupex 315
 Rupitias 370
 Ruri 386
 Ruscum 370
 Ruspari 370
 Rustica vinalia 370; 390;
 (r. verba) v. Verba
 Rustum 370
 Ruta caesa 369
 Rutabulum 369
 Rutilae canes 386
 Rutilia 369
 Rutili 368
 Rutilium 369
 Rutrum 369; r. tenentis
 iuvenis 369
 (Rutuli) v. Rutili
 Rutundam aedem 369

S

- S silentii nota 433;
 S inserta 177;
 S praeposita 408; 431;
 S et T 283; S et H
 (v. Aspiratio);
 S pro R 370; 109;
 120; 318; 347
 Sabatina 433
 Sabini 433;
 (-na verba) v. Verba
 Sabini quod volunt
 somnia 417
 Saccom<orum> 412
 Sacella 413
 (Sacena) v. Scena
 Sacer 382; 414;
 s. homo 414;
 s. mons 414;
 s. via 392; sacra 391
 (cf. sacrem)
 (Sacerdotes sex) v. Sex
 Sacramento 434; -tum 435
 Sacrani 414
 Sacratae leges 413;
 s. aedes 389
 Sacrem 413
 Sacrificium 439;
 pecunia s. 351
 Sacrificulus 413
 Sacrima 413
 Sacrosanctum 413
 Sadum 432
 Saeculares ludi 420; 441
 Saga 414; 415; 318;
 319; 359
 Sagaces 329; 359; 414
 Sagmina 414
 Sagus 414 (cf. Saga)
 Salaciam 418
 Salariam viam 418
 Salentinos 420
 Salicem 420
 Salinum 420; 435
 Salios 419;
 -as virgines 419
 Salmacis 419
 (Salsa mola) v. Mola
- Saltationes (-tores) 418
 Saltum 402
 Salutaris porta 418
 Salva res est etc. 419
 Sam 'eam' 417;
 'suam' 151 (cf. sas;
 cf. sis; cf. sos; cf. sum)
 Sambuca 418;
 -bycistriae 418
 Samnites 418
 Samnius collis 418
 Sanates 415; 438
 Sancire 414 (cf. sanctum)
 Sanctio 412
 Sanctum 412; 382
 Sancus 334; 345
 Sandaracam 417
 Sanqualis avis 412; 95;
 S. porta 433
 Saperda 417
 Sapsa 417
 Sarcire 415; sarcito 416;
 sarcta tecta 415
 (cf. sarte)
 Sardanapallus 416
 Sardare 416;
 Sardi 'reges Etrusco-
 rum' 416;
 S. venales 416
 Sargus 416
 Sarisa 414
 Sarmenta 415
 Sarpere 415;
 sarpta vinea 415;
 sarpuntur vineae 438
 Sarra 416
 (Sarta tecta) v. Sarcire
 Sarte 415
 Sas 'eas', 'suas' 417
 (cf. sam; cf. sis;
 cf. sos; cf. sum)
 Sateurnus 417
 Saticula 431
 Satis 439
 Satur 395
 Satura 411
 Saturnalia 203
 Saturnia, -us mons,
- ii 416; versus 416
 Saturno dies festus 416;
 S. sacrificium 432;
 416 (cf. Sateurnus)
 Saxum Tarpeium 433
 Scaber 440
 Scaevam 417
 Scaevola 242
 Scalas Tarquitas 451
 Scandulaca 421
 Scaptensula 421
 Scaptia tribus 433
 (Scapulis) v. Pro scapulis
 Scelerata porta 425;
 -tus campus 424;
 -tus vicus 425
 Scena, sacena 413; 414;
 -am 422
 Scenici 418
 Scensas 429
 Sceptum Iovis 210
 Schedia 425
 Schoeniculas 421
 Schoeni 'unguenti' 421
 Scholae 430; 436
 Scilicet 156; 432
 Scirpus 422
 Sciscito 401; 293
 Scita plebei 392; 293;
 -um populi 422
 Scitae 422
 Scorta 421; 424
 Scoreta 421
 Scortes 421
 Scruptae 423
 Scrautum 424
 Screa 423
 Scribas 423
 Scribonianum 424
 Scriptum lapidem 438;
 scripti 'adscripticii' 108
 Scripturarius 423
 Scrupi, -pulosus 424
 Scrutillus 424
 Scurrae 395
 Scutica 424
 Scutilum 420
 Scutum 424

Scyrium non Syrium 397
 Se 'sine' 393; 395
 se quamque 438 (cf. sed)
 Secespitam 427; 437
 Seccessiones 427
 Secivum 437
 Seclusa sacra 413
 Sectarius verbex 427
 Sectio 427
 Sectores 427
 (Seculares ludi) v.
 Saeculares
 Secundae res 427
 Secures bipennes 115
 Securus 395
 Secus 395 (bis); 426
 Sed 'sine' 427 (cf. se)
 Sediculum 427
 Sedum 432
 Seges 431
 Segesta 431
 Segestria 180
 Segnitia 430
 Segregare 120
 Seiuges 226
 Seliquastra 431
 Sella 431;
 -ae curulis 433;
 solida s. 436
 Sellisternium 398
 Sementivae feriae 428
 Semiplotia 344
 Semis, semodius, se-
 muncia 393
 Sempronia horrea 392
 Senaculum 428;
 -la tria 435
 Senatores 428;
 praeteriti s. 353
 Senatus decretum,
 consultum 428
 Senex 395
 Senis crinibus 127
 Senium 428
 Senonas 429
 (Sententia) v. Pro s.
 Sentes 428
 Sentinare 428

Seplasia 412; 431
 Septem 393; s. dies 437;
 s. montes (cf. Septi-
 montium)
 Septematrux 362
 Septentriones 429
 Septimontium 430;
 -o 439
 Septuennio 435
 Sepulchrum 430
 Sepultum morte, me-
 roque 430
 Sequamque 438
 Sequester 429
 Serae 123
 Serere 123; 431
 Sergius Orata 298
 Serilia 431
 (Serius) v. Setius
 Sero sapiunt Phryges 432
 Serpsit 437;
 serpula s. 439
 Serpula 437 (cf. supra)
 Serra proeliari 434
 Sertorem 431
 Servilius lacus 392
 Servorum dies 432
 Sestertius 426; 451;
 -ti notam 436
 Sesuvium 432
 Setiūs 432
 Sex 393; S. suffragia 426;
 s. milium et ducentorum
 legionem 427;
 s. vestae sacerdotes
 435; s. partes civitatis
 435
 Sexagenarios de ponte
 425; 426
 Sexatrux 362
 Sexennio 435
 Sextantari asses 435
 Sexus 426
 Sibus 427 (cf. persibus)
 Siciles 427
 (Sicilica verba) v. Verba
 Sicilicissat 126
 Sicilicum 427

Sicilienses 166
 Sicyonia 427
 Sifus 430
 Signa 429; quinque
 genera signorum 367
 Signare 430; 386
 Sila 431
 Silatum 436
 Silentio surgere 438; 439
 Silere 433
 (Silicem) v. Lapidem
 Silicernium 394
 Silus 431
 Silva 392
 Silvii 431
 Simpludiarea funera 426
 Simpulatrix 428
 (cf. simulatrix)
 Simpulum 428
 Simulatrix 318
 Simultas 427
 Sinciniam 427
 Sine dolo malo 179;
 s. sacris hereditas 391
 Sinistimum 185; 428
 Sinistrae aves 428;
 -rum 439; 428
 Siparium 430
 Siremps 434
 Sis 'si vis' 156; 397;
 432 (cf. sultis)
 Sis 'suis' 399 (cf. sos;
 cf. sas)
 Sispite 432
 Sistere fana 439
 Situlus 293
 Sobrinus 395 (bis)
 Sobrium vicum 396
 Socordiam 393
 Sodalis 397
 Sodes 397; 156; 432
 Sodia (?) 391
 Solari 399
 Solatum 399
 Solcus 401 (cf. sulci)
 Solea 399
 Solia 398; 391 (?); 431
 Soliar 398

- Solidus 393; 436;
 s. sella 436; 438
 Solino 439; -nunt 281
 Solipugna 399
 Solitaurilia 393
 (Solla) v. Solia
 Sollemnis 398;
 s. sacra 434
 Sollers 393; 398
 Sollicitare 440
 Sollicuria 398
 Sollifereum 393; 398
 Sollistimum 398
 Sollo 398; -um 393
 Solox 399
 Solum 398; 440
 (Somniare) v. Sabini,
 v. Anus
 Sonivio 391;
 s. tripudium 396
 Sons 397; 392
 Sontica causa 433;
 s. morbum 392; 235;
 433
 Sopia 'sedilia' 391
 Soracus 396
 Sororiare 396
 Sororium tigillum 396;
 453
 Sors 396
 Sortus 396
 Sos 'eos', 'suos' 399
 (cf. sum; cf. sis;
 cf. sam; cf. sas)
 Sospes 400; sispitem 432
 Sospitare 400
 Spara 421; 422
 Spatiatorem 434
 Speciem 436
 (Specio) v. Spicio
 Spectio 423
 Spectu 422
 Speculator 194
 Specus 432
 Speres 423
 Spetile 422
 Spicit 423; 93;
 spiciunt 434
 (cf. spectu)
 Spicum 423; 384
 Spinther 424
 Spintyrnix 423
 Spira 422
 Spirillum 423
 Spondere 419; 432;
 bene sponsis 439
 Sponte 419
 Spurcum vinum 438
 Spurius 291
 Squalidum 420
 Squarrosos 421
 Stagnum 411
 Stalagmium 411
 Stata sacrificia 434
 Statae Matris 411
 Statu liber 410
 Statua ludii 392;
 (s. Cinciae) v. Cincia
 Status dies 410
 Stelionem 409
 Stellam 439
 Stellatina tribus 433;
 -nus campus 433
 Stercus ex aede 434;
 -coraria porta 434
 Sterilam 412
 Stilla 433
 Stipa 440
 Stipatores 440; 409
 Stipem 395 (bis);
 409; 440
 Stipendium 395 inf.
 Stipes 409; 440
 Stipulari 395 inf.; 409
 Stiria 434
 Stiricidium 433
 Stirpem 409; 268; 388;
 423; 432
 Stlatta 408; 409
 Stlembus 409
 Stlis 409
 Stlocus 408; 409
 Stolidus 411
 Stragula vestis 458
 Strebula 408
 Strenam 408
 Strigae 410
 Strigem 410
 Strigores 410
 Strittavum 410
 Strophium 408
 Stroppus 408; struppi 437
 Struere 408;
 pedem struit 317
 Strues 407; 202; 394
 Struices 408
 Strufertarios 394; 202
 (Struppi) v. Stroppus
 Strutheum 408
 Stultorum feriae 412;
 361
 Stuppam 411
 Stuprum 411
 Stura 411
 Suad ted 439
 Suasum 401;
 insuasum 234
 Sub corona 404;
 s. diu 181; s. iugum
 mitti 402; s. vineam
 iacere 406; s. vitem
 hastas iacere 406;
 s. v. proeliari 406;
 s. vos placo 405; 304
 Subactus 406
 Subare, subire 407
 Subditus iudex 432
 Suber, -ries 412;
 suberies 394
 (Subf-) v. Suff-
 Subices 402
 Subici aries 436 (cf.
 infra)
 Subigere arietem 439
 (cf. supra)
 Subinde 186
 (Subire) v. Subare
 Sublesta 395 inf.
 Sublicium pontem,
 sublices 393
 Sublimavit 404
 Sublimem 404
 Sublucare arbores 438
 (Subm-) v. Summ-

Suboles 405
 Subrimii 374
 Subrumari 405
 Subscudes 404
 Subsellium 431
 Subsidium 403; 329
 Subsignare 383; 430
 Subsilles 404
 Subsolaneae 404
 Substillum 404
 Subuculam 405; 407
 Subulo 405
 Suburam, -anam tribum
 401; 405; 430; 439;
 458
 Subverbustam 405
 Succenturiare 404; 405
 Succidanea hostia 401
 Succingulum 400
 Succerotilla 400
 Succusana 401;
 S. pagus 405
 Sucerdae 400
 Sucula 400
 Suduculum 427
 Sudum 394; 395
 (Sue plena) v. Plena
 Sufes 406
 Suffibulum 438
 Suffimenta 437
 Suffiscus 406
 Suffitio 94; 194
 Suffragato(res) 436
 Suffuerat 438
 Suggilatum 401
 (Sui auri) v. Puri
 Suillum genus 407
 Sulci 401 (cf. solcus);
 primigenius s. 343
 Sultis 399; 432
 Sum 'eum' 398 (cf. sos)
 Summanalia liba 438
 Summanus 188; 334
 Summiorem aedem 434
 Summussi 398
 Suopte 407
 Supare 332; supra 407
 Supellectilis 395

Super 402
 Supercilia 403;
 -ium 402; 144
 Superescit 402
 Superstitis 402
 Supervacaneum 394
 Supervaganea avis 403
 Supparus 406; 430
 Suppernati 403
 Supplicium 406
 (Supplico) v. Sub vos
 placo
 Suppum 392
 Supremum 403;
 s. multa 318
 Surculus 388; 397
 Suregit 396
 Suremit, surempsit 397
 Surgere silentio 438 (cf.
 suregit; cf. sortus)
 Surire 407
 Surum 388; 397
 Sus Minervam 407;
 plena sue 344
 (cf. suillum genus)
 Suspectus 407
 Susque deque 391
 Sutelae 407
 Sutrium quasi eant 407
 Sybinam 427
 Sycophantas 401
 Syracusanum talentum
 448
 (Syrium) v. Scyrium
 (Syriaca) v. Verba

T

T et S 283
 Tabellis 448; -llarii 448
 Tabem 448
 Tabernacula 448; 106;
 138
 Taberna 448;
 t. continua 106;
 t. plebeiae,
 t. novae 337
 Tabernaria 442
 Tabescere 448

Tablinum 448
 Taciturnus, tacitus 456
 Taedulum 450
 Taenias 450
 (Taenpoton) v. Taeredon
 T(h)aeredon 449
 Tagam 448
 Tagax 448
 Tages 448
 Tagit 448
 Talam 449
 Talarios ludos (?) 441
 Talassionem 441;
 -assus 449
 Talentorum genera 448
 Tallam 449
 Talionis 451
 Talipedere 449
 Talus 448
 Tam 449; 450; tame 449;
 tam modo 449;
 tam perit quam
 extrema faba 451
 Tama 450
 Tame 449
 (Taminare) v. Temerare
 Taminia 448
 Tammodo 449
 (Tamne) v. Tanne
 (Tamperon) v. Taeredon
 Tanaquil 215
 Tandem 450
 (Tangere) v. Tagit, v.
 Tagam
 Tanne 448; 449
 Tappete 440
 Tappulam legem 451
 (Tarentum) v. Terentum
 Tarmes 449
 Tarpeiae 451; T. lex 342;
 -um saxum 433
 (Tarquinius Priscus) v.
 Priscus
 Tarquitas scalas 451
 Tarracina 118
 Tartarino 449
 Tatium 450
 Taurus 442

Taurii ludi 441;
 -ium aes 449
 Taurus 393; -orum
 specie simulacra 451;
 -i verbenaeque 450
 Taxat, -atio 447;
 -atores 447
 Tectum deliciatum 184;
 pectenatum t. 318;
 t. testudinatum 318
 Ted 439; cf. pretet
 Tegillum 454
 Tegulae deliciares 184
 Tela 453; 96
 Temerare 452
 Temetum, temulentus
 452; 453
 Tempesta 452
 Tempestatem 452; 234
 Templum 455; 138; 274;
 t. minora 274;
 -li figura 452
 (Tenere) v. Tetini
 Tenitae 456
 Tensam 452
 Tentipellium 453
 Tenus 456
 Tera 452
 Terentum 441; Tar. 420
 Teres 451
 Teretinatibus (Teretina
 tribus) 452
 Termentum 452
 Termes 456
 Terminus 456;
 -no sacra 456
 Termonem 451
 Terpsichore 452
 (Terracina) v. Tarra.
 Tersum diem 451
 Tertium 452;
 trientem t. 451
 Teruncium 290
 Tesca 446
 Testes estote 139
 Testiculari, testilari 454
 Testudinatum tectum 318

Tetini 454;
 purime tetinero 359
 (Thaeredon) v. Taer.
 (Thalassionem) v. Tal.
 Thaleae 449
 Themis 456
 Thesaurum 102
 Thiasitas 454
 Thocum 455
 Thomices 446
 Thraeces 454
 (Thybris) v. Tiberis
 Thymbreum 447
 Tiberis, Tybris 454; 96
 Tibicines 454
 Tifata 454; t. Curia 454;
 Mancina t. 256
 Tigillum sororium 453;
 396
 Tignum 453
 Tinia 452
 Tintinnire, tintinnabant
 453
 Tippula 454
 Titia curia 454
 Titiensis tribus 454; 435;
 444
 Titini latrones 450
 Tittibilicium 454
 Tituli, Titus 454
 Todi, todillus 442
 (Toga picta) v. Picta;
 t. purpurea 315
 Togatarum 442
 Tolenno 447
 Tolerare 447
 Toles 447
 (Tolleno) v. Tolenno
 (Tomices) v. Thomices
 Tongere 446; -gitio 446
 Tonsam 447
 Tonsilla 447; 331
 Tonsillae 447
 Topper 443
 Torrens 443
 Torreris 444
 Tor(r)um 444
 Torvitas 444

Toxicum 445
 Trabica 455
 Trabs 455
 Trachali 455
 (Tradere) v. Transque
 dato
 Tragula 456
 Tragus 455
 Transfuga 320
 Transque dato 405
 Transtra 455
 (Tremonti) v. Pretet
 Trepidare, trepidatio 455
 Trepit 455
 Tres tribus 444
 Triambi 227
 Triatrus 362
 (Tribunus) v. Primanus
 Tributum 455; -orum
 conlationem 453
 Tricenariae 181
 Triens 132;
 -tem tertium 451
 Trifax 455
 Triginta lictoribus 441
 Trigona 429
 Trimus 99
 Triones 429
 Tripudium 452; 350;
 sonivium t. 396 (cf.
 sollistimum)
 Trisulcum fulgur 441
 (Tritavus) v. Strittavum
 Tritogenia 455
 Tritum 106
 Triumphales coronae 455
 Troia 455
 Tromentina tribus 455
 Trossuli 456
 Trua 102; drua 102
 Truant 'moventur' 102
 Trulla 130
 Truo 455
 Tryga, trygetus 454
 Tubicines 443
 Tubilustria 442
 Tubus 442
 Tuditantes 442

Tuditanus 442
 Tudites 442
 Tueor 445
 Tuguria 445
 Tullianum 447
 Tullios 443
 Tumultuarii milites 446
 Tumultus 446
 Tumulum 445
 Tunica palmata 315;
 regillis t. 389
 Tuopte 407
 Tuor 445; 301; 302
 Turbelas 444
 Turmam 444
 Tur(r)ani 444
 Tusci 445 (cf. Etrusci;
 cf. Verba Etrusca)
 Tusculum 445;
 (-lana verba) v. Verba
 Tuscum vicum 445
 Tutela navis 193
 Tutulum 444; 445
 Tutum 449
 (Tybris) v. Tiberis
 (Tymbreum) v. Thym-
 breum
 Tyrannus 444
 Tyria maria 444
 (Tyrus) v. Epiros

U

U et A 381; et I 203;
 et AU 381
 Uls 466; ultra, ulti-
 mus 144
 Umbrae 465
 (Umbrica) v. Verba
 Unciaria lex 464
 Ungulatos 466
 Ungulus 464
 Ungustus 466
 (Untupum) v. Vesatupum
 Urbanas tribus 458
 Ur[a]gus 'Orcus' 311
 Urvat 464
 Urvum 464
 Ustrina 132

Ut qui optima lege
 fuerint 302
 Uxorium 466

V

Vacerram 463
 Vadem 466
 Vadimonium obisse 266
 Vae victis 462;
 v. vobis 467
 Vafellus 100
 Vagorem 463
 Vagulatio 463
 Valesii 120
 Valgos 463
 Vallecula 143
 Vallesit 465
 Vallis 143
 Valvoli 463
 Vapula Papiria 463
 Vastum 462
 Vaticanus collis 466
 Ve- 458; 463; 466
 Vecors 463
 Vecticularia vita 466
 Vectigal 461
 Vediovem 466
 Vegrande 462; 466
 Veia, veiarrii, veiatura 458
 (Veiovem) v. Vediovem
 Vel 460
 Velabrum 192
 Velati 459; 108
 Velia 430; 439
 Velitatio 459; advelitatio
 126
 Velites 126; 406; 459
 (Velum) v. Acation, v.
 Dolo, v. Supparum
 (Venales) v. Sardi
 Venditiones 465
 Venen- 465
 Venerari 464
 Ventabam 465
 Veprecilli 347
 Ver sacrum 467
 Verbena 414
 Verberit 338

Verberitare 466
 Verbex 149
 Vergiliae 462
 Vermina 464
 Vernae 462
 Vernisera 467
 Verruncent 462
 Verse 'ignem' Tusce 114
 Versuram 467
 Versuti 462
 Vertebras 462
 Verticulas 461
 Vesanus 463
 Vesatupum 465
 Vescor 458
 Vesculi 466
 Vescus 458
 Vespae, vespillones 459
 Vesperna 458; 159; 429
 Vesperugo 459
 Vespices 459
 (Vespillones) v. Vespae
 Vespulae 459
 Vesta 369; 434
 Vestibulum sepulchri 201
 Vesticeps 458
 Vestis, vestimentum 458
 Veteratores 459
 Verterinam 460
 Vetrinosus 459
 Vetus novum vinum bibo
 250
 Vexillum 466
 Viae 461; V. nova 291;
 392
 Viatores 461
 Vibices 460
 Vibracae 460
 (Vibrissae) v. Vibracae
 Vibrissare 460
 Vicani 460
 Vici 460
 Vicinia 458
 Victimam 461
 Viduertas 460
 Viere 464
 Vietus 466
 Viget 461

Viginti quinque poenae 461
 Viginti sex viri 338
 Vimen 464
 Viminalis 465
 Vinalia 464; 171;
 rustica v. 370; 390
 Vinciam 467
 Vindemia 306
 Vindex 465;
 -diciae 465
 Vineae 465;
 sub vineam 406 (cf.
 sarpere)
 Vinnulus 466

(Vinum) v. Resparsum;
 v. Spurcum
 Violarii 207
 Vir 395
 Vira 367
 Virago 367
 (Virgiliae) v. Vergiliae
 Virgo 367; v. Rapi
 Viripotens 356
 Viritanus ager 462
 Viritim 466
 (Virtutis aedes) v.
 Honoris
 (Vispillones) v. Vespae
 Vitiligo 460

(Vitis) v. Sub vitem
 Vitulans 460
 Vivatus, et vividus 465
 Vivissimus 466
 Voisgram 461
 Volae vestigium 462
 Volaticae 410
 Volones 462
 Vopte 467
 Vulcanal 392
 Vulturius 95
 Vulturnalia 466; -lis 466

Z

(Zeuxis pictor) v. Pictor

Verba Graeca:

ἀγκύλον 105
 ἄγνός 108
 ἄγχειν 101
 (ἀγχόνη) v. ἄγχειν
 αἷ 99
 αἷρειν 121; αἷρε 116
 αἰών 107
 ἀκέσασθαι 'sarcire' 102
 ἀκόνη 122
 ἀλγῶ 98
 ἀλδήσκω 98
 ἄλη 223
 ἄλλεσθαι 101
 ἄλλοιως 98
 ἄλλος 99
 ἀλύσσειν 246
 ἀλφός 96; 460
 ἄμματα 106
 ἄμνός 99
 ἄμφι 111
 ἄμφω 96
 ἀμφίβολα 111
 ἀναδράμειν 102
 ἀνήκεστος 230
 ἀνιγρός 99
 ἄνους 98
 ἀντίον 112
 ἄξων 95
 ἀρᾶσθαι 298

ἀρδεύειν 104
 ἀρητῆρες 298
 ἄρθρα 116
 ἀρσενικά 270
 ἀρχή 110
 ἄστν 98
 ἄτομοι 215
 ἄτρωκτα 114
 ἀῤῥησις 113
 ἀδος 107
 ἀῤς 221
 ἀφρικῆς 94
 ἄχυρα 301

βαθύς 130
 βαρδύς 134
 βλάξ 133; 182
 βλίτνρι 454
 βόλβιτον 131
 βουλή 136
 βούπαιδες, βούσυνον
 132
 βραχίων 131
 βραχύς 131
 βυκάνη 132

γαλώς 218
 γάμος 288

γαυριᾶν 219
 γέργερα 218
 γέροαι 141; 397
 γῆ 219
 γίγνεσθαι 216
 γλανκῶπις 290
 γλυκός 219
 γνώμων 217
 γραῦς 315

δαιδάλλειν 178
 δαίς 178
 δάκρυα 178
 δείλαιος 177
 δέος 181
 δέρεσθαι 177
 δέρεθεις 180
 δῆμοι 183
 δημόσιος 178
 Δία 186; 266; 181
 διαλύειν 185
 διδόναι 179
 Δικαιοαρχία 249
 Διονύσια 240
 Διός 181
 διπλοῦν 176
 δίς 176
 δοκῶ 176
 δόμος 177

δορυάλωτοι, δορύκτη-
τοι 168
δυοῖν δεόντιον εἰκο-
σιν 177
δύσκολον 445
δῶρον 178

ἐγγύς 105
ἐγγείω 98
ἐδέσματα 198
εἶδος 436
ἐκάς 395
ἐμπλεγμένος 232
ἐννος 99
ἐνόπλιον 419
ἐνὸς δέοντος εἴκοσιν
177
ἐξ 392; 437
ἐξίς 426
ἐπτά 392; 393; 437
ἐπωδόν 161
ἐρέβινθος 198
ἐρπετά 437
ἔρμα 210
ἔσπερος 226
ἔτερος 99
ἐχθές 220
ἔωλον 189

(Ζεύς) v. Δία

ἡμίεκτος, ἡμίνα v. ξέ-
στου ἡμίσεια
ἡμισυς 393

θαιρηδόν 449
Θέμις 456
θηλυκά 270
θησανρός 102
θύρα 300
θύσκόος 445

ιδέα 436
ἱππαγωγοί 222
ἱπποκρηῆναι 319
ἱσημερία 121
ἴωμεν 193

καίνειν 147
καλάσινον 157
καλεῖν 139; 332
κάλον 148; 168
κάμπτρα 153
κάρα 152
κάρκαρον 364
κάσμιλος 169
κέγχρον 273
κέλλειν 160
κέρατα 160
κέρωδων 162
κεφαλή 152
κίβισις 143
κίλεος 219
κλυσμός 193
κλυτός 161
κνέφας 156; 215
κοσμεῖν, κόσμιος 169
Κοτύλη 156
κραδαίνειν 217
κραίνειν 158
κρατενταί 159
κρινίδες 158
κρίσις 158
κύβητος 157;
κύβος 157, κύβοι 157
κύειν 157
κουκλοῦν 161
κύλιξ 170
κυλλοῦ 157
κύλον 401
κύμβη 156
κυμβίς 156
κύτις 156
κῶμαι 142

λατομία 242
λατρεία 244
λείβειν 247
λέκτρον 239
λενκὸν φῶς 247
λήθη 240
λιταί 240
λίτρα 246
λόγχη 243
λοιβή 247
λύειν 246

λύκος 99; 245
λυπεῖν 246
λύτρα 246

μαδῆν 254
μαλακία 207
μαῖλλον 254
Μαλόεντον 135
μανός 255
μειοῦν 249
μελίνη 273
μνηστῆρες 353
μυλήκορον 261
μυστήρια 413

ναὶ καὶ οὐχί 284
νάκος 284
νέα νύμφη 287
νέατον 279
νειός 291
νέκταρ 264
νέκτις 180; 293
νέμος 280
νέος 293
νεφροί 280; 379
νήστις 222
νήτη 279
νόθος 291
Νομάδες 290; 293
νομή 280
νόμισμα 289
νυμφεῖα 288
νυμφόληπτοι 246

ξένος 429
ξέστον ἡμίσεια 221 (?)

δλκός 401
ὄνομα 290
ὀρέγειν 324
ὀροβος 198
ὄρος 102
ὄσμη 295
ὄτι 367
οὐκοῦν 198
οὕτως ἀγαθόν 450

παγαί 327

παῖδες 328
 παῖειν 180; 328; 452
 παντοπωλεῖον 355
 πάππος 107
 πέδιλα 338
 πένταθλον 362
 πέσκη 317
 πέταμαι 315
 πετηνά 315
 πέτορες 315
 πηλός 314
 πλάνη 223
 πλέκω 337
 πολλά μεταξὺν (πέλει)
 κύλικος καὶ χεῖλεος
 ἄκρον 266
 πρό 342
 προένδιον 328
 πρόσω 342
 πύξος 130
 πυρόδος 130

 ρεῖν 376
 ῥώμη 372; 373

 καύνια 418
 σέβεσθαι 433
 σκαιός 242; 417
 σκάπτειν 421

σκυρθάζειν 395
 σκύτος 424; 420
 σπινθαψός 454
 σπινθαρίς 423
 σπονδαί 419
 στεγνός 411
 στείρα 412
 στοιχεῖα 215
 στρίγγ' ἀποπέμπειν
 etc. 410
 στρουθός 408
 στρόφιον 408
 στρόφος 464
 στύπα 411
 σῶζειν 432

 τάλαρον 441
 ταύρα 442
 τέρμων 451
 τήλε 340;
 -λόθεν 453
 τι 367
 τόκος 203
 τρέσαι 114
 τριβωνες 106
 τριεννος 99

 Ὑάδες 400; 465 (?)
 ὕδρος 130

ὕειν 465
 ὕλαι 392; 393
 ὕπερ 402
 ὑπερβαίνοντες ὄροι
 225
 ὕς 465 (?)

 φάλαινα 130
 φάσις 203
 φάτο 197
 φελλάτης 342
 φηλήτης 313
 φήμη 203
 φορβή 200
 φρήτηρ 208
 φρίκη 94
 φρύγειν 209
 φύλλον 201
 φωσφόρος 226

 χάος 229
 χάριν 198
 χάσκειν 157
 χλανίς 242

 ὠκέως 297
 ὠρεῖν 102
 ὥς φάτο 197

Verba Africa:

billis 133; nepa 283

Verba Etrusca:

arse verse 114; falad- 206;
 laena 242; mantisa 258;
 nepos 282; subulo 405

Verba Falisca:

struppearia 408

Verba Formiana:

sublic- 394

Verba Gallica:

ambactus 97; benna 132;
 bardus 134; bulga 135; cimbri
 144; petoriturum 315

Verba infantium:

bu 232

Verba Itolorum:

itali 228

Verba Lanuvina:

nebrundines 280

Verba Marsica:

herna 222

Verba militum:

(?) murgiso 264; muger 276;
 pavire (?) 452; sub vitem 406

Verba Osca:

casnar 151; dalivus 177; famel 204;
 irpus 228; Mamercus 256; Mamers
 256; 276; Maesius 259; meddix
 tuticus 406; 250; multa 263;
 pipatio 319; pitora 315; pitpit 320;
 sollo 393; 398; veia 458; ungulus
 464

Verba Praenestina:

nefrones 280; tongitio 446

Verba Punica:

mapalia 266; sufes 406; (?) sup-
parus 406; 407

Verba rustica:

burrus 130; orum 298; oricula 298;
scorta 421; solatum 399; subru-
mari 405; (?) triones 429

Verba Sabina:

alpus 96; ausum 102; cumba 170;
curis 154; 168; scensas 429;
Talus 448

Verba Sicilica:

momar 260

Verba Syriaca:

mamphula 262

Verba Tusculana:

strupp- 408

Verba Umbrica:

plotos 344; strebula 408

Verba Volsca:

sublic- 394

TABULA RERUM

Placidus	3
Festus	71
Index verborum in festum	469

TABLE 1

1
2
3

4
5
6

